

1 § Aktuell debatt: Situationen för tågtrafiken

*Aktuell debatt:
Situationen för
tågtrafiken*

Anf. 1 PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Allt fler vill åka tåg. Tåg är framtiden. Runt om i världen satsar man i dag enorma summor på moderna järnvägssystem och snabba tåg. Det är ingen slump. Järnvägen har genomgått en fantastisk utveckling, och det är det enda transportslag som kan förena hastighet med hållbarhet.

I Sverige har vi en helt annan debatt. Här väntar alldeles för många på ett tåg som är försenat. I stället för satsningar och framtidstro kopplas järnvägen ihop med irritation, förtvivlan och besvikelse. Man undrar varför tågen inte längre fungerar. Man undrar varför Sverige inte längre fungerar. Orsakerna till problemen är väl kända. Det handlar om extrem kapacitetsbrist och många års försyndelser i form av bristande underhåll. Problemen har förvärrats genom en usel organisation som fragmenterat i stället för samordnat.

Ansvar ligger hos både den nuvarande regeringen och tidigare regeringar, men alltför ofta har tågdebatten blivit en diskussion om vem som är skyldig till misstagen i historien. Det blir en fruktlös debatt. Diskussionen måste vändas till att handla om framtiden. Hur vill vi att tågtransporterna ska se ut om 10 eller 20 år? Hur vill vi att möjligheterna att transportera gods och människor ska förbättras? Vad behöver göras här och nu?

Jag vill att debatten i dag ska peka framåt. Vi behöver en bred politisk uppslutning som handlar om att få transporterna att fungera, och vi behöver bli överens om att investera för att öka kapaciteten och satsa på att vårt land ska ha ett modernt järnvägsnät. Det är bara så vi kan se till att skapa framtidstro och konkurrenskraft i Sverige.

Anf. 2 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Ledamöter! Precis som Peter Eriksson inledde med tror jag också att det är viktigt att prata framtid, även om vi har med oss en ryggsäck som i allt väsentligt påverkar dagens situation.

Låt mig börja med det som för mig känns angeläget och hur jag tänker, eller om jag tänker. För mig handlar det oerhört mycket om att sätta fokus på att måna om människors tid. Jag kan förstå om en del upplever att vi kanske hånar dem i fråga om tid med tanke på situationen, där alltför många får vänta på försenade tåg. Infrastruktur i sin helhet är

verkligen livsnerven för att människors arbetsliv, vardagsliv och fritidsliv ska fungera. Men det är helt väsentligt även för att näringsliv och industri ska kunna verka och växa i hela vårt land.

Det talas ofta om att transporter är hotet mot vår miljö och vårt klimat. Jag vill snarare se det som att transporter kan vara en viktig del av lösningen. Då tror jag att man måste se på varje trafikslag för sig där de måste fungera. Vi behöver sjöfart, vi behöver flyget och vi behöver vägar och järnvägar. Men ännu hellre måste vi bli ännu bättre på att se till att de här fungerar ihop, att hela resan fungerar.

I dag har vi fokus på järnvägen, och jag tycker att det är helt rätt. Det är allt fler som väljer att åka tåg. Det är allt fler som känner att de vill transportera sitt gods via tåg. Vi har dock med oss i bagaget att vi har en stor sårbarhet. Jag skulle vilja, med tanke på den vinter som vi nu står inför, säga att det som hände förra vintern egentligen inte är ett vinterproblem, eller som en lokförare sade till mig: Det är snarare som en som har kärlekskramp, men man får det extra besvärligt när det är vinter.

I grunden handlar det om sårbarheten, att vi har haft för dåligt underhållsarbete i väldigt många år och att vi har en kapacitetsbrist. Vi behöver, framför allt på sträckor där vi har enkelspår, mer mötesspår, vi behöver mer dubbelspår, men vi behöver också nya spår.

Precis det här har regeringen haft med sig när man har fattat beslut om den kommande planen de kommande tolv åren. Men precis den här insikten har regeringen haft med sig under förra mandatperioden. Under åren 2007, 2008, 2009 till och med 2010 har vi höjt anslaget med 40 procent för just drift och underhåll. Vi har precis fasat ut den tidigare planperioden, som började 2004. I och med det beslut som fattades här för snart ett och ett halvt år sedan har vi nu bestämt hur det ska se ut de kommande tolv åren.

Just nu har vi varit inne i en period där det aldrig har investerats så mycket i järnväg. Perioden framöver innebär ytterligare nya investeringar för 65 miljarder kronor när det gäller järnväg, 49 miljarder gällande vägar. Vi har ett höjt underhållsanslag i storleksordningen 64 miljarder de kommande tolv åren. Det är lite drygt 5 miljarder varje år. År 2006 var det 3,8.

Jag tror ändå att det som är den riktiga utmaningen och det som vi alla borde vara intresserade av är att se hur vi kan få mest nytta för de pengar som vi satsar. Jag har mycket tydligt sagt till Trafikverket att vi måste se hur vi bättre kan hålla ihop projekten, hur vi kan jobba mer effektivt, hur vi kan jobba med hela anläggningsbranschen. Alla suktar egentligen efter mer infrastruktur på plats i ett mycket tidigare skede. Det är precis det som vi fokuserar.

Vi vet att tiden är en stor utmaning. Varje gång det fattas nya beslut om infrastrukturplaner är det först inriktningsbeslut som måste tas i riksdagen innan åtgärdsplaneringen kommer på regeringsnivå. Vi har en lång ekonomisk planering med en lång fysisk planering. Det tar tid med tillstånd, det tar tid med prövningar och det finns människor som hur gärna man än vill ha mer infrastruktur överklagar.

Min utmaning är snarare att se till att vi kan förkorta och förenkla tillståndsförfarandet för att på så sätt kunna få mer infrastruktur tidigare. Då finns det naturligtvis en fråga: Varför drar ni då ned, varför flyttar ni 2,2 miljarder från järnväg till väg?

Låt mig påminna alla er som hör: Just i dag håller Trafikverket på med i storleksordningen 2 800 olika projekt. Vill vi att de ska bli klara tidigare, och vill vi att de ska hålla ihop? Vi kommer att få se över åren hur de blir klara i olika tid och hur vi måste återkomma till riksdagen för att be att få flytta anslag. Men vi drar inte ned. Under de kommande tolv åren handlar det om 65 miljarder, inte mindre, för järnväg, vilket jag tror är en viktig förutsättning.

Det ska vara skönt och grönt att resa oavsett trafikslag. Järnväg ska fortsatt vara en framtidens resmöjlighet.
(Applåder)

Anf. 3 PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Den västra stambanan mellan Göteborg och Stockholm invigdes 1862. Den fick dubbelspår 1958, men i grunden är det ännu i dag samma bana som vi åker på. När satsningen diskuterades här i riksdagen ifrågasattes nödvändigheten av att åka så fort som 40 kilometer i timmen. Vi hade ju redan Göta kanal!

Stambanorna var en framsynt satsning av framsynta politiker på 1800-talet. I dag är problemet detsamma. Även i dag finns det ledande beslutsfattare som inte hänger med i utvecklingen. Det är antagligen bakgrunden till att de borgerliga partiledarna med Reinfeldt i spetsen som första åtgärd efter sitt segerval 2006, för bara fyra år sedan, deklarerade i en stor artikel på DN Debatt att de skulle stoppa Citytunneln här utanför. Det är en stor investering som är fullständigt nödvändig för att klara de ökande transportbehoven och minska flaskhalsarna i järnvägssystemet. Nu lyckades de som väl är inte stoppa tågtunneln under Stockholm.

Anders Borgs uttalanden de senaste åren om att vi har överinvesterat i järnväg är ett annat exempel som är häpnadsväckande i sin brist på insikt om hur verkligheten ser ut just nu. Okunskap och ignorans präglar tyvärr alltför ofta beslutsfattandet.

De senaste åren har tågresandet ökat med 50 procent. Vi är sent ute. Vi har en kapacitetsbrist som växer för varje år. Sanningen är att vi behöver dubblera kapaciteten i järnvägssystemet i Sverige för att om 20 år komma i kapp med de då ännu högre kraven på hållbara och fungerande transporter.

För att klara behoven och möta framtiden krävs en kraftsamling som bara kan jämföras med just hur det var när vi byggde stambanorna. Vi måste ta ett djupt andetag och tillsammans enas om det uppenbara behovet av nya och effektiva satsningar i investeringar i järnvägen.

Om vi börjar i dag har vi en ny höghastighetsbana mellan Göteborg, Stockholm, Malmö och Köpenhamn om 20 år. Då är vi med i ett modernt europeiskt transportsystem som länkar samman alla stora städer, även de svenska. Då skapas också utrymme för mer regional trafik och mer gods- trafik på stambanorna.

Ett av de stora problemen är att snabba och långsamma tåg i dag ska samsas på samma spår. Förändringar av det här slaget tar tid. Men om vi inte satsar nu förvärras problemen, och det kommer att dröja ännu längre innan vi ser en hållbar lösning. Från Miljöpartiets sida vill vi sträcka ut handen. Vi behöver en framtidsplan där hela Sverige är med – en framtidsplan som inte stoppas när en ny regering tillträder vart fjärde år. Det

handlar om långsiktiga och avgörande investeringar för både människor och svenskt näringsliv.

Men då krävs ett rejält nytänkande. Ni kan inte som ministern gör i dag fortsätta att påstå att ni gör stora insatser och samtidigt dra ned kraftigt på investeringar och underhåll i de planer som kommer till riksdagen. Ni måste inse att det är en felsatsning att öka investeringar på vägar för att dra ned på järnväg. I era egna planer går ni från 14 miljarder i investeringar i järnväg 2010 till 5 miljarder 2014. Det är en tredjedel i nivån på investeringar i nya järnvägar.

Jag ska ge er ytterligare några åtgärder som behövs om vi ska få tågen att rulla igen: Öka volymen på förebyggande underhåll och reinvesteringar! Den mångåriga bristen på underhåll kan bara kompenseras genom att vi nu i ett antal år satsar mer på förebyggande insatser. Ersätt statens krav på vinstutdelning från SJ med kravet på att upprätthålla och utveckla trafiken! Låt SJ få huvudansvaret för nationell tågtrafik! Internationell erfarenhet visar att långsiktighet och samordning måste prägla synen på de längre transporterna för att systemet ska fungera. Låt Trafikverket utföra underhåll i egen regi! Dagens avreglerade system har lett till ökade kostnader och färre personer som jobbar med direkt underhåll.

Höjda banavgifter, som regeringen planerar, måste kombineras med avgifter för tung vägtrafik för att inte leda till ökade utsläpp och sämre resursanvändning. Vi ska inte lösa problemen genom att flytta över trafiken till vägarna. Vägavgifterna kan användas för att klara de ökade investeringsbehoven. Det finns många goda exempel i Europa och i andra länder som visar att det går att lösa tågeländet och återskapa en tillit till att vi även i Sverige kan få ett fungerande transportsystem och en framtidstro.

Men då krävs politisk vilja och ledarskap. Nu finns chansen att visa ledarskap genom att medverka till en bred och långsiktig överenskommelse med målet att dubblera kapaciteten i järnvägssystemet. Ta den chansen!

Anf. 4 ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Vintern har knappt börjat. Ändå möts vi redan av tidningsartiklar om och tv-bilder på en järnväg med stora problem. Det är förseningar, inställda tåg och människor som evakueras ut på snöfyllda banvallar. Kritiken har varit hård och samstämmig. Riksrevisionen, Trafikverket och inte minst regeringens egen utredare Pär Unckel pekar alla på behovet av ökade investeringar för att komma till rätta med tågkaoset.

Snölok som krävs för att ploga spåren rena saknas. De flesta av dem kommer efter vintern. Växlarna ska vara snösäkrade, men den som tar en vinterpromenad i Stockholm kan se att materielen ligger omonterad bredvid växlarna i stället för att skydda dem. I stället för att tillföra nya medel till förbättrat underhåll och nya investeringar i järnväg flyttar den moderatledda regeringen 2,2 miljarder kronor från järnvägen till väg. Under den kommande budgetperioden mer än halverar regeringen anslaget för nyinvesteringar i järnväg.

För en tid sedan kallades infrastrukturministern till riksdagens trafikutskott för att redovisa regeringens åtgärder mot tågkaoset. Ministern framhöll då trafikreduceringsplaner som en av de viktigaste åtgärderna. Innehållet i dessa planer har nu offentliggjorts. Bland annat ställs hälften

av alla X 2000-avgångar in om vintern blir lika hård som förra året. Hälften av alla avgångar ställs alltså in! I stället för att planera för inställda tåg borde regeringen planera och investera för en utbyggd och pålitlig trafik.

Trafikverket har larmat om den förda politikens konsekvenser, Riksrevisionen har riktat allvarlig kritik och SJ:s ordförande, den förra moderatledaren Ulf Adelsohn, har kallat järnvägen i Sverige för museal. Ändå ökar inte nyinvesteringarna i järnväg under mandatperioden. De sjunker, och de sjunker dramatiskt. Hur kan det vara möjligt?

En förklaring kan vara den moderate finansministern, Anders Borg, som menar att vi har överinvesterat i järnväg. Jag citerar från tidningen Sydsvenskan den 6 november 2007: "En investering i väg är fyra–fem gånger viktigare än i järnväg. Vi har överinvesterat i järnvägar." Med den synen blir kanske regeringens nedskärningar på järnvägsområdet något mer begripliga.

Konsekvensen av den synen tvingas nu resenärerna ta när de tvingas stå hoppackade på toaletten på vägen mellan Uppsala och Stockholm, när deras tåg till Karlstad som vanligt är försenat eller när vartannat tåg mellan Malmö och Stockholm kommer att ställas in.

Ibland blir konsekvenserna tragikomiska, som när Moderaternas förstenamn Jan-Evert Rådström missar det utskottsmöte där vi ska behandla regeringens neddragningar av järnvägen på grund av att hans tåg är försenat, eller när Nina Larsson, nyvald som Folkpartiets partisekreterare och i många år partiets trafikpolitiska talesman kungör att hon har slutat åka tåg och börjat flyga på sträckan Karlstad–Stockholm. Det är en sträcka som tar två och en halv timme med tåg – snabbare än flyget. Men enligt Nina går tåget inte längre att lita på. Efter fem år med borgerlig regering vågar alltså inte ens de borgerliga trafiktalesmännen lita på tåget. Hur ska då resenärerna kunna göra det?

Fru talman! Järnvägs krisen har en rad orsaker, men bristande spårkapacitet framstår som den enskilt viktigaste förklaringen. Minsta avvikelse från ideala förhållanden riskerar att leda till en kaosartad situation i hela järnvägsnätet. Trots detta är regeringens plan för investeringar i transportinfrastrukturen fram till år 2021 kliniskt ren på kapacitetshöjande åtgärder längs Södra och Västra stambanan, det vill säga ryggraden i det svenska järnvägssystemet. I de övriga järnvägsnätet ökar dubbelspåren med 5 procent samtidigt som resandet förväntas öka med 40 procent. Det är en ohållbar politik.

I den gemensamma rödgröna skuggbudgeten föreslår vi att investeringarna i järnvägsnätet redan under nästan år förstärks väsentligt. Det rör sig huvudsakligen om åtgärder som ger effekter i närtid. Det handlar om en allmän ökning av drifts- och underhållsinsatserna och specifika åtgärder för ökad motståndskraft mot hårt väder, till exempel inköp av särskild snöröjningsmateriel.

Vi föreslår även att pengar avsätts för projektering av strategiska kapacitetshöjande investeringar i hårt belastade persontrafikstråk, däribland höghastighetsbanan Ostlänken mellan Stockholm och Linköping som vi vill byggstarta redan år 2014.

Fru talman! Jag skulle önska att Sverige satsade mer på järnväg, inte mindre. Jag skulle önska att regeringen drog slutsatser av de gångna

Prot. 2010/11:33
13 december

*Aktuell debatt:
Situationen för
tågtrafiken*

vintrarnas tågkaos och agerade. Jag skulle önska att SJ fick ett samhällsuppdrag i stället för att bara maximera den egna vinsten.

Men trots att julen står för dörren räcker det inte med fromma önskingar. Jag frågar därför infrastrukturministern om hon är beredd att riva upp regeringens besparingar på 2,2 miljarder, som hon själv nämnde i talarstolen, och ta ett första steg mot en pålitlig och hållbar tågtrafik.

Anf. 5 LARS TYSKLIND (FP):

Fru talman! Anders Ygeman tog upp hur vår partisekreterare Nina Larsson reser. Jag tror att hon har goda bevekelsegrunder för att resa på det sätt som hon finner lämpligt. Dessutom är hon inte här, så hon kan inte förklara hur hon reser och varför.

När det gäller resenärernas perspektiv berör givetvis fungerande eller inte fungerande infrastruktur var och en mycket i vardagen. Det handlar i grunden om att komma fram i tid på ett tryggt och säkert sätt. Då är det givetvis inte acceptabelt att människor och gods blir kvar ute på spåren i timtal – eller i dagar när det gäller gods.

Som individ är man beroende av att järnvägssystemet är robust och fungerar trots besvärliga väderförhållanden. I vägtrafiken kan man välja att lägga till tid och anpassa efter väglag och så vidare, men när det gäller järnvägen är man beroende av att tågoperatör och banhållare klarar sina uppgifter och lever upp till förväntningarna.

Fru talman! För att få ett välfungerande och uthålligt järnvägssystem måste man se till helheten och skapa långsiktiga strategier. Det är mycket siffror. Man jämför år, och siffrorna går upp och ned. Men det handlar egentligen inte om det utan om långsiktiga strategier. Det är något som har genomströmat regeringens arbete sedan 2006.

Naturligtvis är ekonomiska resurser genom anslag i statsbudgeten viktigt, men politik är mer än det. Det handlar om att skapa regelverk med möjligheter, drivkrafter och ekonomiska incitament. Det är också viktigt med organisation, samverkan och dialog mellan dem som är inom järnvägssektorn.

Vi kan nog vara eniga om, och Peter Eriksson beskrev det bra, att det i Sverige finns påtagliga problem och historiska skulder vad gäller drift och underhåll av infrastruktur i allmänhet och järnväg i synnerhet.

Jag kan dock inte se annat än att regeringen har lagt ned stor kraft på att skapa nya ekonomiska förutsättningar för att komma till rätta med problematiken. Under förra mandatperioden och under ledning av dåvarande infrastrukturminister Åsa Torstensson kom alliansregeringen till rätta med en underfinansierad investeringsplan, amorterade av lån och gjorde så kallade närtidssatsningar på speciellt angelägna projekt.

Man kom också fram med något helt avgörande för långsiktigheten, nämligen den nationella infrastrukturplanen för 2010–2021. Man kan kalla den en framstegsplan eller framtidsplan eller vilket ord Peter Eriksson använde.

När det gäller drift och underhåll av järnväg höjde man den årliga anslagsnivån från 3,8 till 5,2 miljarder. Att man höjer nivån är det långsiktiga. Vad gäller investeringar handlar det om 65 miljarder under perioden. Senare under perioden kommer vi säkert att kunna säga att det har ökat kraftigt, för det kommer att variera över åren allteftersom det passar där investeringen görs.

Styrningen av verksamheten är minst lika viktig. Riksrevisionens rapport från i juni i år, *Underhåll av järnväg*, visar med all önskvärd tydlighet att det finns brister i styrningen av verksamheten. Liknande brister har man sett på vägunderhållssidan. Det är därför bra att regeringen gör en genomlysning av drifts- och underhållsverksamheten så att man kommer till rätta med detta. Det är ju viktigt att tillgängliga medel används på effektivaste sätt.

Fru talman! Den långsiktiga strategin hjälper inte dem som i dessa dagar står och väntar på perronger och så vidare. Själv startade jag 25 minuter för sent från Uddevalla i dag på grund av att lokföraren måste sova färdigt efter en försening i går. Det fortplantar sig alltså över dygnet ibland.

Det gäller att ha åtgärder på kort sikt. Då är det bra med den strategi vi har som lägger tonvikten på organisation, samverkan och dialog. Aktörerna måste göra det bästa av de resurser och förutsättningar som finns. Där har man mycket att vinna.

Per Unckels utredning *Förbättrad vinterberedskap inom järnvägen* innehåller en massa självklara förslag. Man undrar varför ingen gjort verklighet av dem. Anders Ygeman talade om snölok och så vidare. Det är en organisationsfråga. Man kan också undra varför till exempel snöstaket försvann, men antagligen hade det inte snöat på ett tag.

Apropå det kortsiktiga perspektivet genomfördes tidigare i år en krisövning. En sådan borde genomföras varje år, för vi kan inte bortse från att vi har hårda vintrar ibland i Sverige.

Jag vill till sist lyfta fram det möte som infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd hade i november med järnvägens aktörer. Den typen av möten är viktiga för att se vad man tillsammans kan göra i en given situation. Det kan vara avgörande för att få det att fungera bättre även vintertid.

Anf. 6 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Låt oss för ett ögonblick anta resenärens perspektiv när vi i dag diskuterar trafik. Låt oss också vidga diskussionen till att omfatta alla trafikslag. Ur resenärens perspektiv är alla trafikslag – järnväg, väg, flyg och farled – lika viktiga, och de måste framför allt fungera tillsammans om resenärens hela resa ska gå vägen.

För oss som anförtratts att hantera andra människors pengar, skatterna, och att i Sveriges riksdag besluta om trafiksystemet är det därför kanske viktigare att vara lyhörda för människors beteende och behov i perspektiv av hela resan än att ensidigt hävda teorier och uppfattningar om att det ena eller andra transportsättet gällande kollektivtrafik skulle vara bättre än det andra. Jag är övertygad om, fru talman, att bara genom att se till helheten kan vi politiskt stimulera fram de bästa lösningarna för att öka kollektivtrafikens marknadsandel och andel av transportarbetet.

Det finns de som ställer vägen mot järnvägen och bilen mot tåget i ett slags antingen-eller-resonemang. Men så ser inte verkligheten ut för dem som nyttjar kollektivtrafik. Bilen, bussen och tåget konkurrerar inte med varandra, de kompletterar varandra. Enligt mitt förmenande är det inte bilen som ska stoppas utan utsläppen som ska bort – vare sig de kommer från en bil, en buss, en lastbil eller ett dåligt tåg.

Om vi fortsätter att se det ur den frusne resenärens perspektiv ligger inte konflikten mellan väg, järnväg, sjöfart eller flyg för att vardagen ska fungera. Bekymren, konflikten och störningen uppstår när något av dessa transportslag – de som tillsammans bildar resenärens helhet – inte fungerar.

Fru talman! Politikens uppgift är att se till att transportsystemet underlättar vardagen för människor och företag genom att erbjuda säkra, effektiva och miljöanpassade resor. Centerpartiets och min hållning och målsättning är att hela Sverige ska vara möjligt att bo och vara verksam i. Då fordras ett trafiksystem som håller ihop och trafikslag som fungerar bättre både var för sig och tillsammans.

I dag debatterar vi med fokus på tågtrafiken. Vintern är här – det är en överraskning för somliga – och åter drabbas vi av problem i tågtrafiken. Även vägtrafik och andra trafikslag har självklart drabbats. Orsakerna till inställda och försenade tåg basuneras ut i stationernas högtalare runt om i landet. Det är signalfel, lokskador, växelfel, spårbrist och olyckor. För den enskilde resenären är det inte lätt att förstå var ansvaret ligger och vems fel det är. SJ kan klandras för dåligt underhåll av sina tåg och Trafikverket får kritik för sin hantering av rälsen. Att notera är att Riksrevisionen har visat att Trafikverket, och tidigare Banverket, kanske inte alltid använt tillförda resurser på det mest optimala sättet.

För att belysa läget inför den här vintersäsongen höll Trafikutskottet en utfrågning med många av de inblandade parterna så sent som förra veckan. En av dem som medverkade var KTH:s professor Jonas Eliasson. Han var under utfrågningen tydlig med att det inte finns något givet samband mellan mera pengar och färre förseningar. Däremot skulle de av riksdagen nyligen beslutade banavgifterna enligt honom, rätt utformade och i kombination med rätt mängd resurser till rätt sorts drift och underhåll, kunna leda till att det underhåll som sker riktas till åtgärder som leder till bättre funktion.

Fru talman! Oavsett hur bra de olika aktörerna blir på att sköta sin verksamhet kvarstår det faktum att både nyinvesteringar och underhåll i tågtrafiken historiskt har varit eftersatt i vårt land. Det verkar vi ha en samsyn om i debatten. Jag vill dock påstå att det har blivit bättre. Pengar för drift och underhåll av vägar och järnvägar har ökat på i flera steg. Som tidigare nämnts var avsättningen 3,8 miljarder 2006 för drift och underhåll av järnväg. Fyra år senare är nivån 5,2 miljarder. Det fortsätter på den nivån. Lägg därtill den närtidssatsning som skedde åren 2008–2010 på runt 8 miljarder. Resurserna har ökat. Mot det ska ställas att tågtrafiken sedan 1990 har fördubblats. Det ökar givetvis påfrestningarna på järnvägen. Vi vet att ett järnvägsnät som belastas till maximum av sin kapacitet tappar sin flexibilitet. Det tar för lång tid att återgå till ett normalläge efter en störning.

Fru talman! Alliansregeringen inledde förra mandatperioden ett mycket omfattande renoveringsarbete av infrastrukturen. Det har beskrivits väl av tidigare talare. Helt uppenbart återstår mycket att göra. Låt oss i det arbetet vara mera lyhörda för människors beteende och behov. Bara så kan vi svara upp mot den ambition som kollektivtrafikbranschen har satt upp, nämligen att inom några år fördubbla det antal som i dag färdas kollektivt. Så jobbar vi vidare och intar den frusne resenärens perspektiv.

Anf. 7 WILLIAM PETZÄLL (SD):

Fru talman! Som bekant är jag inte ordinarie ledamot av trafikskottet, och det här är egentligen inte mitt område. Den som sitter för oss i trafikskottet har fått förhinder att närvara här i dag.

Försenade tåg är ett återkommande problem vintertid. Jag tror att många resenärer ställer sig frågande till varför vi inte står bättre rustade eftersom de här problemen har varit återkommande framför allt vintertid – inte bara föregående år utan under flera år. En tillskjutning av resurser kan vara nödvändig, men vi får inte glömma att det från SJ:s högsta ledning har riktats kritik mot att beslut faller mellan stolarna, att kommunikationen är bristfällig och att de nuvarande regler som SJ har att förhålla sig till gör att man bakbinder deras effektivitet.

Den här debatten har delvis kommit att handla lite för mycket om framtidsvisioner. Jag tror att den resenär som nu står på tågplattformen och ser att tåget är försenat en halvtimme eller timme snarare vill att vi i den här debatten diskuterar konkreta lösningar på problemen den här vintern och kommande vintrar. Jag ska fatta mig kort och skicka med en önskan om att vi i fortsättningen försöker hålla den här debatten så konkret som möjligt. Jag är också intresserad av att från ansvarigt håll få höra vilka åtgärder man ämnar vidta för att lösa de problem som väldigt många resenärer drabbas av och som går ut över deras arbete och annat.

Anf. 8 LARS OHLY (V):

Fru talman! Jag representerar Vänsterpartiet i den här debatten, men jag representerar också alla järnvägs- och bananställda som är förtvivlade över att det verkar vara de mest okunniga som styr järnvägspolitiken just nu. Det verkar vara de som inte förstår hur järnväg och järnvägstransporter fungerar som bestämmer om just de transporternas förutsättningar. Dogmatiska marknadsliberaler, det är vad ni är. Det är ni som håller i taktpinnen medan resenärerna fryser och arbetstimmar går förlorade. Jag representerar gärna också alla de resenärer som är förtvivlade över hur vintern slår till och de återigen drabbas av förseningar och av att stå fryssande utomhus och vänta på tåg som inte kommer. De kräver förändring.

Förra vintern lamslogs tågtrafiken. Hundratusentals resenärer drabbades. En orsak var att det snöade rikligt. Det kan ni rimligtvis inte skyllas för. Vädret är inte ert ansvar. En annan och kanske större anledning var avregleringen av den svenska järnvägstrafiken och underhållet. Den avregleringen har genomförts i ett svindlande tempo. Tvärt emot vad som hävdades när den beslutades har den lett till en mer ineffektiv järnvägstrafik. Den järnvägstrafiken drivs inte längre med samhällsnyttan som mål.

Catharina Elmsäter-Svärd är ny i sin position. Det kan på sätt och vis vara ganska behagligt. Det är svårt att lyckas sämre än föregångaren. Oavsett hur stora problemen kommer att vara är jag säker på att vi får höra ministern säga att allting ligger långt tillbaka i tiden, att det är tidigare försyndelser och att det är sådant som har beslutats tidigare som nu visar sig inte räcka till. Låt mig påpeka att det är högerregeringen som är ansvarig för att nödvändiga investeringar i nya järnvägar inte görs. Det är

*Aktuell debatt:
Situationen för
tågtrafiken*

ni som är ansvariga för att underhållet brister. Det är ni som gynnar avregleringar på samhällsintressets bekostnad. Det är ni som skyller ifrån er.

Om man säger att det är tidigare beslut som har lett till att vi nu har problem är det märkligt att de borgerliga partierna när de satt i opposition 2002–2006 aldrig föreslog högre nivåer på underhållet än vad dåvarande regering gjorde. Tvärtom, faktiskt. Centern och Folkpartiet finansierade vid ett antal tillfällen ökade vägsatsningar genom att dra ned på anslaget för banunderhåll. Så såg det ut.

Folkpartiet och Centern har en del att svara för. Till skillnad från regeringspartierna har vi rödgröna lagt fram förslag på ökat banunderhåll vid ett antal tillfällen. Då har ni alltid röstat emot. Då kanske man säger att allt inte kan lösas med pengar. Nej, det är klart. Men underhåll måste få kosta.

Trafikverket menar att om man vill minska tågförseeningarna med hälften och öka godskapaciteten med 50 procent måste 7,6 miljarder kronor per år läggas till banunderhåll. Vi i Vänsterpartiet tycker att det är en rimlig bedömning, och därför har vi som enda riksdagsparti föreslagit att underhåll ska ligga på just den nivån.

Regeringen avsätter 5,3 miljarder per år i stället för 7,6 miljarder. Det är en skillnad på 2,3 miljarder. Det är på tok för lite.

Vad är det som gör att ni tror att underhåll kan upprätthållas med så låga resurser? Det är intressant att påminna om vad Fredrik Reinfeldt sade i debatten om besparingar på Regeringskansliet förra veckan. Han sade att man inte ska lura svenska folket. Besparingar i den storleksordningen får konsekvenser. Han blev förvånad, sade Fredrik Reinfeldt, när han hörde på dem som tycker att man ska spara men säger att det inte får konsekvenser.

Det gällde då 300 miljoner på Regeringskansliet. Nu handlar det om över 2 miljarder per år i underhåll. Det är klart att det får konsekvenser när ni inte ser till att det finns pengar och resurser för att möta de behov som finns. Insikten om att besparingar ger konsekvenser gäller Regeringskansliet men inte Trafikverkets möjligheter att trygga banunderhållet.

Det här är ett haveri. Trafikverket självt har visat detta i en skrivelse till regeringen. Där har man redogjort för konsekvenserna av regeringens beslut att sänka anslaget till banunderhåll. Då säger myndigheten på sitt knastertorra byråkratiska språk: Regeringens beslut leder till att punktligheten för tågen sänks från 95 procent till 87 procent. Det leder till att resenärerna drabbas hårt genom större driftstörningar och sänkta hastigheter. Trafikverket säger att det finns uppenbara risker att det uppstår liknande situationer som under förra vinterns kaos. Kombinationen med regeringens höjda banavgifter och sänkta anslag till banunderhåll leder till att mer gods flyttar över till vägtrafik.

Detta är borgerlig järnvägstrafik. Så kan vi inte ha det. Vi behöver höja anslagen med minst 1 miljard om året för underhåll av järnvägens infrastruktur och fordon. Vi behöver justera banavgifterna så att det inte blir dyrare att frakta gods på järnväg än på landsväg. Vi behöver anställa fler människor som sköter tåg och underhåll. Vi behöver ge dem som arbetar på tågen bra möjligheter och goda villkor att växa i sina jobb. Låt de företag som sköter tågtrafiken ha ett tydligt samhällsuppdrag. Avbryt de skadliga avregleringarna.

Fru talman! Järnvägen är ett komplext system där alla delar påverkar varandra. Därför kan minsta störning få mycket stora konsekvenser. Järnvägen i Sverige måste ta hänsyn till de speciella förhållanden som råder här. Ett sådant speciellt förhållande är vårt vinterklimat, som anstränger ett redan hårt belastat system till det yttersta.

Järnvägen är miljömässigt, kapacitetsmässigt och samhällsekonomiskt ett mycket bra transportmedel. Detta kommer dock med ett pris: Systemet är av naturen störningskänsligt. Ett stillastående tåg på ett enkelspår låser hela banan, och underhåll är krävande att utföra om det inte ska störa järnvägsdriften.

Problemen inom tågtrafiken måste hanteras med flera olika tidshorisonter. Vi måste omedelbart se till att trafiken fungerar bättre den här vintern än förra vintern. Vi måste se till att den fungerar bättre nästa vinter än denna vinter. Vi måste se till att den fungerar bättre om fem år och om 15 år.

Därför måste man skilja mellan akuta insatser och långsiktiga strategier.

För akuta insatser, till exempel snöröjning, krävs snabba och handfasta insatser enligt en effektiv plan. För att långsiktigt säkerställa att järnvägen är driftsäker och kostnadseffektiv krävs strategier och kompetens för att veta vad som ska prioriteras samt kraften att genomföra och följa upp arbetet.

Låt mig börja med kortsiktiga lösningar och akuta insatser:

1. Resenärerna måste få ökad kontroll över sin situation. Det är en bra tanke att ha prioriterade turer och sträckor, som resenärerna kan lita på när operatörerna tvingas till ändringar i trafiken. Trafikanterna måste också få ordentlig information.
2. Järnvägsbranschen måste se till att det finns tillräckligt med resurser för avisning av tåg och rensning av växlar. Det behövs fler depåer och anläggningar för avisning.
3. Utrustning för snöröjning behöver snarast införskaffas, exempelvis snöplogslok. Det finns tydligen bara 13 befintliga lok, och flera av dem fungerar inte – och de är 40 år gamla.

Låt oss se på lite längre sikt. Jag vill lyfta fram SJ:s inköp av 20 nya snabbtåg för 2 miljarder och 20 nya höghastighetståg för 5 miljarder. Tågen som köps in måste klara det svenska klimatet. Tågen måste helt enkelt vara vintervädersdeklarerade!

Upphandlingen måste ske utifrån kvalitet. Det behövs ett system för vintertestning av tåg, på samma sätt som i dag sker för bilar. När Trafikverket godkänner tåg för trafik i Sverige tittar de i dag enbart på säkerhetsperspektivet, inte på driftsäkerheten. Därför måste denna prövning kompletteras med ett driftsäkerhetskrav. SJ behöver också lite hjälp med att göra en detaljerad införandeplan för sina nya fordon där man tittar på analyser och tester och vilken beredskap som finns för att åtgärda inkörningsproblem. Vidare handlar det om att säkerställa långsiktig kompetens för att upphandla tåg som klarar vinterförhållanden.

Som ett led i nytänkandet kan man ställa krav på att även forskningsutförarna i Sverige ska ingå i denna analys för att ytterligare kvalitets-säkra, bidra med nya synvinklar och vara en oberoende röst.

Det är viktigt att det finns ekonomiska incitament som gör att de olika aktörerna i järnvägsbranschen är piskade att få helheten att fungera. Trafikeringsavtalen måste innehålla tydliga incitament för detta.

Om vi sedan tittar på vad som behövs på lång sikt är den enda hållbara lösningen utbyggd spårkapacitet. Det handlar om dubbelspår och om nya banor för höghastighetståg.

Vi behöver bygga vidare på EU:s strategi för det transeuropeiska transportnätverket. I dag är godstrafiken på järnväg för långsam, och därför har den svårt att konkurrera med godstransporter med lastbil. Höghastighetsjärnvägar bidrar till att avlasta det äldre järnvägsnätet och skapar därmed smidigare förutsättningar för godstrafiken.

Jag tror också att forskningen om tågtrafik måste prioriteras. Det är inte minst viktigt med fortsatt grundforskning. Men EU-bidrag ges i dag bara till tillämpad forskning. Här måste vi se till att det blir en förändring.

En fungerande tågtrafik är nödvändig för en mycket stor del av alla medborgare. Man kan inte besöka sin släkt eller vänner eller åka till sitt arbete om det inte fungerar. Inte minst äldre, barnfamiljer och andra grupper drabbas, som inte har några andra alternativ än kollektivtrafiken, det vill säga järnvägen.

Kristdemokraterna är tågens vän. Vi kommer att fortsätta att driva på i dessa frågor i regering och riksdag.

Anf. 10 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Det är alldeles riktigt, Peter Eriksson, Anders Ygeman och Lars Ohly, att det är förseningar och att det pågår evakueringar, som dessutom är extra knepiga eftersom det är mycket snö och kyligt.

Det görs dagligen 500 000 resor med tåg. Långt ifrån alla dessa är försenade. Snarare är det tvärtom. De flesta tåg går i tid. Något mer problematiskt är det, vilket oroar mig, för godstågen. Men det är tillräckligt illa att inte alla tåg kommer fram så som det är tänkt.

Alla tre herrarna säger att problemet måste lösas nu. De vill fördubbla spårkapaciteten och skjuta till mer pengar för drift, underhåll och investeringar. Men de banorna kommer inte heller att vara på plats i morgon för dessa, med all rätt, upprörda och irriterade resenärer. Då är det lätt att, som Anders Ygeman gör, lite grann raljera över trafikreduceringsplaner som jag kan hålla med om kan låta som ett hån i stället för att måna om tiden.

Förra året provade vi med att få alla tåg att gå ut. Vi vet att det blev kaotiskt. Om vi på förhand vet efter en accepterad linje där Trafikverket får sätta ned foten vad som ska prioriteras i valet mellan godståg och persontåg och på persontrafiksidan mellan arbetspendling och annat borde det kunna vara en bättre lösning än förra årets lösning. Men observera att det här inte är en lösning på ett problem utan ett sätt att hantera en situation som vi just nu står inför. Det viktigaste för den här vintern är väl att varje aktör gör det som den har sagt att den ska göra och det som den har ansvar för och att vi samarbetar och pratar med varandra, inte om varandra.

Den spännande fortsättningen handlar om vad som händer framöver. Högastighetsbanor talar Peter Eriksson om. Ja, det gäller då de två snutar som de tre rödgröna partierna föreslagit mellan Göteborg och Borås samt mellan Stockholm och Linköping. I samma andetag glömmer man hela godstrafiken på både Västra stambanan och Södra stambanan.

Vilka pengar ska tas till? Ja, 100 miljarder säger man att man föreslår. Men låt mig här i kammaren påminna om att det förra planeringsperioden var underfinansierat med 65 miljarder. Vi fick amortera av 35 miljarder på lån för att över huvud taget kunna anslå pengar som inte bara var för räntor och amorteringar.

Hur ska man då finansiera de 100 miljarderna? Tala om för människor att ni vill införa trängselskatt på Essingeleden att gälla redan från och med nästa år! Tala om att ni tänker chockhöja för tunga fordon och för hela skogsnäringen med kilometerskatter! Tala om vad konsekvenserna blir och också hur ni tänker låna! Vi är på väg in i en lyxfälla.

Jag tror att ni i er ambition tänker rätt – att vi behöver mer järnväg. Jag tror också att man – svenska folket – är rätt glad om vi fortsatt försöker hålla en god ordning i statens finanser. Jämfört med hur det är i andra EU-länder tror jag att de flesta känner viss nöjdhet med det.

Jag skulle vilja avsluta med en annan del som jag inte tog upp i början. Jag för min del tror, uppenbarligen till skillnad från er, att det är bra att höja banavgifterna. I dag tas 90 procent av det som går till drift och underhåll via anslag. 10 procent är banavgifter.

Höjda banavgifter skulle ytterligare säkra mer pengar till drift och underhåll. Det säger tågoperatörerna också ja till. Det skulle ge i storleksordningen 700 miljoner per år varje år i tolv år framåt.

Anf. 11 PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Jag måste säga att jag är bekymrad. Vi föreslog dagens debatt därför att den här vintern ser ut att bli lika problematisk som förra vintern. Det är stora problem i det svenska järnvägssystemet, och vi har för få insatser för att motverka problemen.

I grunden handlar det om en stor kapacitetsbrist. Men det handlar också om många års försyndelser, om brist på underhåll och investeringar. Vad regeringen föreslår i det här läget är en minskning av underhållet och framför allt av investeringarna. Man säger att man förstår problemen och vill göra något åt dem. Men det är helt uppenbart att det inte är så. I den regering som i dag styr Sverige finns det inte någon insikt om att detta är ett allvarligt problem i Sverige. Jag tycker att det är oerhört allvarligt.

I stället för att tala om åtgärder som innebär ökade insatser för drift och underhåll samt ökade investeringar för att långsiktigt lösa problemen genom att nya spår och nya moderna järnvägar byggs så att svensk industri kan konkurrera och så att människor kan transporteras snabbt och modernt står ministern här och försvarar neddragningar i trafiken för att klara problemen. Jag tycker att detta är förfärande.

Att SJ ska minska trafiken är den kortsiktiga lösning som regeringen föreslår för att minska problemen. Ja, det är antagligen nödvändigt när man inte vidtar några åtgärder. Men man kan inte fortsätta att skylla på regeringar före 2006 när det gäller saker som man själv nu underlåter att göra. Ni underlåter ju att göra ökade drifts- och underhållssatsningar nu.

Ni låter bli att investera. Det skulle faktiskt gå att få till en förbättring, en förstärkning, och att få tillbaka en framtidstro.

Med den politik som regeringen driver i dag är risken att människor tappat förtroendet för att det över huvud taget går att åka på svensk järnväg. Man kommer inte i tid. Man kommer inte fram när man vill och behöver komma fram. Dessutom investerar det svenska näringslivet på andra ställen om man inte någorlunda snabbt får en bild av att vi politiker är beredda att göra någonting åt de alldeles för långsamma och sena godstransporterna.

Det behövs visioner. Det behövs också krafttag för att visa att man är beredd att långsiktigt göra något åt de här problemen. Men sådana klarar regeringen inte av att ta fram. Det är svagt.

Man måste kunna förstå att något radikalt hänt i världen när nästan hela vår omvärld satsar stora pengar på att investera i moderna järnvägar. När det går att köra 300 eller 400 kilometer i timmen på järnvägen i stället för 110 kilometer i timmen på vägen kan man inte, som Centerns debattör här gör, säga att det inte spelar någon roll och att man inte ska slå ut det ena transportslaget mot det andra. Men man måste väl satsa på det som mest hör framtiden till och som kan både lösa detta med snabba transporter och minska utsläppen. Det är vårt förslag. Vi vill göra så, och det vill vi finansiera bland annat med höjda vägavgifter – inte bara med avgifter på järnvägen.

Anf. 12 ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! För 46 år sedan fick Japan sin första höghastighetsbana. I Europa finns det hundratals mil med höghastighetsbanor, men inte en enda meter höghastighetsbana finns i Sverige. Får den här regeringen fortsätta att bestämma kommer det att vara verkligheten även år 2021. Just nu projekteras höghastighetsbanor i stora länder som Polen, Ryssland och Turkiet, men i Sverige räknas det som experimentell teknik.

Sanningen är att regeringen inte vill göra något åt Södra stambanan och Västra stambanan – ryggraden i svensk järnväg – medan vi i oppositionen vill dra de första höghastighetsbanorna just där för att frigöra kapacitet för godstrafiken.

Det är begripligt att regeringsföreträdaren vill prata om framtiden, om vad som ska hända sedan. Men efter fem år med borgerlig regering står tågen stilla. Många resenärer undrar nog varför. Ännu fler resenärer undrar nog hur det blir bättre av att regeringen med Elmsäter-Svärd i spetsen, flyttar bort 2,2 miljarder från järnvägen.

Vad svarar ministern på den här kritiken? Jo, hon säger: De flesta tågen är i tid. Det är alltså beskedet till dem som står och huttrar på perongerna och till dem som tvingas bli evakuerade genom krossade fönster på X 2000-tåg. Att säga att de flesta tågen är i tid vågar jag, ministern, säga är en ganska dålig tröst.

Sedan kan vi tala om reduceringsplaner. Precis som andra tror också jag att sådana kan behövas nu. Det är inte dessa jag upprörs över, utan jag upprörs över att regeringens nedskärningar på järnvägen gör att det behövs reduceringsplaner, över att vartannat tåg från Malmö till Stockholm kommer att ställas in om det börjar snöa lika mycket som förra vintern – detta efter fem år med borgerlig regering.

Lars Tysklind sade att Folkpartiets partisekreterare har goda grunder för att välja flyget i stället för tåget. Ja, det tror jag med. Tåget går ju nämligen inte i tid efter fem år med borgerlig regering. Hon har varit Folkpartiets trafiktalesperson, och hon gör ett rationellt val. Jag önskar dock att hon kunde göra det motsatta rationella valet och välja tåget för att det var bekvämare, pålitligare, snabbare och, Lars Tysklind, för att det gick i tid.

Man kan undra hur vi har hamnat i denna situation. Jag har viss förståelse för att Catharina Elmsäter-Svärd tycker att det är besvärligt att stå här och förklara regeringens nedskärningar. Jag har stor förståelse för att det är besvärligt att förklara varför Sverige ska bli kanske det sista landet i Europa att ha höghastighetståg och hamna efter Ryssland, Turkiet, Polen och kanske till och med efter Tunisien och Marocko, som är i startgroparna för att bygga höghastighetståg.

Förklaringen är nog ganska enkel. Den går att hitta där i Sydsvenskan den 6 september 2007 när finansministern – den som bestämmer i regeringen, verkar det som – slår fast sin linje: Sverige har överinvesterat i järnväg. Där finns inget underhållsberg och inget tågkaos, utan där finns bara det rent ekonomiska sättet att se på järnvägen. Då har vi lagt för mycket pengar på järnvägen, inte för lite.

Det finns ett alternativ till denna politik, och jag skulle vilja uppmana Catharina Elmsäter-Svärd att tänka tanken en gång till. Är det verkligen sunt att i denna situation, när vintern står för dörren, spara 2,2 miljarder på järnvägen?

Anf. 13 LARS TYSKLIND (FP):

Fru talman! Peter Eriksson är bekymrad, och Anders Ygeman väljer att höja tonläget. Det är olika sätt att debattera; det är helt klart.

Vi kan dock vara helt eniga om att det finns ett långvarigt bristande underhåll i det svenska järnvägsnätet. Det är ingen tvistefråga. Det är just därför regeringen, som jag sade förut, har lagt fram en långsiktig strategi för att avhjälpa detta. Det är också därför anslaget till drift och underhåll har höjts avsevärt för att nu ligga på drygt 5,2 miljarder årligen.

Man kan naturligtvis tala om framtiden, vilket nämndes här förut, och börja diskutera höghastighetståg. Även detta finns naturligtvis med i diskussionen, men låt oss nu inte göra det bästa till det godas fiende. Låt oss i stället stanna vid det jag uppfattade att debatten egentligen handlade om, och det var precis som Anders Ygeman sade att tågen står stilla – även om det lät lite överdramatiserat att säga på det viset.

Även om man nu kan raljera lite över att infrastrukturministern säger att de flesta tåg kommer i tid och går i tid är det ändå detta de flesta upplever. Vi ska inte överdriva. Sedan är det helt oacceptabelt att vi ibland hamnar i situationer här i Vintersverige där man faktiskt blir sittande och står stilla på spåren. Det får jag hålla med om.

Anders Åkesson tog upp den utfrågning vi hade i trafikutskottet i förra veckan. Min slutsats av denna utfrågning var ändå att de aktörer som var där – det var SJ, Trafikverket, Green Cargo, Jernhusen, forskare och även andra tågoperatörer – och alla inblandade parter tar situationen på väldigt stort allvar. Man ser att det inte fungerade bra förra vintern och tittar på hur vi kan göra det bättre denna vinter.

Man måste diskutera utifrån de förhållanden och förutsättningar vi har i dag. Man får lämna det långsiktiga. Det kommer naturligtvis över tid att lösa problemen, men vi har en vinter nu, som måste lösas nu. Det jag ändå tycker att man kan se väldigt positivt på är att både Trafikverket och SJ satsar stora pengar på åtgärdsprogram inför vintern. Som jag nämnde förut kan man säga att vissa åtgärder är självklara, men icke förty satsar nu Trafikverket 400 miljoner på förebyggande åtgärder inför vintern. SJ satsar 200 miljoner.

Det är klart att detta är viktigt. Någon nämnde här att det är mycket tekniska saker, men det förslag som kanske inte kostar så mycket utan handlar mycket om organisation är att öka detta med informationsbiten och låta enskilda människor få lite makt över sin situation. Jag tror att vanmakten när man fastnar i ett system och inte kan göra något åt det är det som folk upplever som mest frustrerande i sammanhanget.

När det gäller ekonomiska incitament hade vi en diskussion och ett beslut i riksdagen förra veckan som handlade just om ekonomiska incitament. Det handlade om kvalitetsavgifter som verksamhetsstyrningsinstrument. Miljöpartiet och Vänsterpartiet sade naturligtvis nej till propositionen, trots att det var ett EU-direktiv vi skulle införa.

Oberoende av detta var det dock så att hela förslaget gick ut på att optimera situationen så att var och en faktiskt gör så mycket den kan i förebyggande åtgärder. Det gäller både tågoperatör och banhållare. Med kvalitetsavgiftssystem som man avtalar i trafikavtalet får man betala om man helt enkelt inte gör sin del av arbetet. Sådana incitament tror jag kan bli väldigt viktiga på alla nivåer.

Anf. 14 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Alliansregeringen inledde förra mandatperioden med ett mycket omfattande renoveringsarbete av landets infrastruktur. Vi fortsätter med detta arbete nu. Det är helt uppenbart att mycket återstår att göra, men det är självklart så att det, om vi har ambitionen att möta kollektivtrafikbranschens utmaning att fördubbla antalet resande i kollektivtrafiken, fordras insatser också från samhällets sida.

Då talar vi, fru talman, om helheten – alla trafikslag. Vi kan inte kosta på oss att vända bussresenärer, den som måste färdas på en enskild väg eller en bit motorväg ryggen bara för att vi just här i dag upplever att det är med järnvägen vi har de största problemen.

Visar det sig, fru talman, att vi i arbetet för att uppnå målet om en fördubblad kollektivtrafik måste satsa mer resurser på underhåll och investeringar i olika delar av trafiksystemet än vad som hittills är utpekad är Centerpartiet villigt att arbeta också för detta – förutsatt att vi vet att varje investerad krona ger mesta möjliga effekt avseende effektivitet, säkerhet och miljö.

Då talar vi, fru talman, om riktiga pengar och inte anorektiska planer som är underfinansierade med uppemot 60 miljarder. Sådan såg nämligen historien ut, Anders Ygeman, när vi tog över för snart fem år sedan.

Det finns skäl att påpeka, fru talman, för den som följer denna debatt att vi talar om ungefär 5 miljarder kronor om året i drift och underhåll av järnvägssystemet. Skillnaden mellan anslaget 2010 och 2011 är ungefär 4 miljoner kronor i anslagsminskning – ja. Det är alltså mindre än 1 promille, borträknat den närtidssatsning som rullade 2008, 2009, 2010 och ett stycke in på 2011.

Det talas ambitiöst – och det är bra – om en gemensam rödgrön budgetmotion som skulle inrymma snölok, investeringar, höghastighetståg, byggstart för Ostlänken 2014 etcetera. Det finns skäl att ställa sig frågan, fru talman, om det är finansierat och i så fall hur. Finns det fortfarande en gemensam rödgrön budgetmotion, eller talar vi om ett förslag och en plan som är fortsatt lika underfinansierade som när vi tog över 2006, då det fattades 60 miljarder?

Lars Ohly tog i sitt anförande upp några historiska ställningstaganden från det förra sekelskiftet, slutet på 90-talet och början på 2000-talet. Jag säger inte emot, men låt oss hålla oss till här och nu, Lars Ohly! Här och nu är att vi från 2006 har höjt anslagen för drift och underhåll från 3,8 miljarder till 5,2 miljarder per år, och vi fortsätter på det viset. Det är riktiga pengar till svenskt järnvägssystem. Lägg därtill till vår närtids-satsning på runt 8 miljarder åren 2008–2010. Det är fortfarande riktiga pengar som gick att använda för att bygga bort problem och flaskhalsar.

Lars Ohly, vems perspektiv företräder vi i talarstolen? Är det tågmästartarens, de anställdas eller den frusne resenärens som har krav på ett helhetsseende, den som cyklar, åker bil eller buss för att sedan kanske åka tåg för att sedan fortsätta sin resa med flyg?

Jag tror att om man ska kunna känna igen sig och lägga rätt resurser där resurserna gör störst nytta, fru talman, måste vi ha ett helhetsseende.

Anf. 15 WILLIAM PETZÄLL (SD):

Fru talman! Jag ämnar inte delta i den politiska pajkastningen som förekommer från vänster till höger utan konstaterar bara att såväl tidigare socialdemokratiska regeringar som nuvarande alliansregering bär ett ansvar för den situation som vi har. Dock kvarstår det faktum att det är Alliansen som sitter i regeringsställning, och det är då också Alliansen som har det yttersta ansvaret, bland annat för tågtrafiken.

Jag tror att vad den frusne resenären som jag talade om tidigare i dag, vars tåg var försenat, är intresserad av är hur man på kort sikt ska lösa de väldigt allvarliga förseningar som uppkommit och vad regeringen ämnar göra på lång sikt, så att de problem som har återkommit under flera års tid inte ska återupprepas nästa år, för sanna mina ord: Det kommer att snöa även då.

Anf. 16 LARS OHLY (V):

Fru talman! Jag hade nog förväntat mig lite mer av offensivlusta från en ny minister ansvarig för infrastruktur när tågkaoset breder ut sig, när tidningsrubrikerna lyser svart och när resenärer hör av sig och säger att så här kan vi inte ha det. Men då blir i stället svaret från talarstolen att de flesta tåg går i tid. Ja, skamligt vore det annars. Det finns ingen järnväg i världen som har mindre än 50 procents rättidighet. Men vi har en rättidighet som är alldeles för låg, och den kommer att sjunka. Enligt Trafik-

verkets egna bedömningar i en skrivelse till Näringsdepartementet kommer er politik att leda till att rättidigheten sjunker från 95 procent till 87 procent.

Om underhållet eftersätts kommer naturligtvis också svårigheter att uppstå när man möter extrema vädersituationer. Jag har varit med om det förr. Det är riktigt, Anders Åkesson, att jag är järnvägare. Jag talar gärna för järnvägarna, men jag talar framför allt för resenärerna, för det är dem jag har mött. Det är dem jag har mött när jag har varit med om förseningar, för det har förekommit även före den här regeringen, kan jag meddela.

Jag vet hur mina kolleger just nu får möta resenärer som är otroligt upprörda. Och jag skulle ju önska att det var Catharina Elmsäter-Svärd som gick där i uniform på perrongen och tog emot de här resenärernas klagomål eller gick igenom Uppsalapendeln en morgon, vilket knappt låter sig göras därför att det är för trångt.

Vad är då problemen? Jo, det är två grundläggande problem som ni över huvud taget inte har uppmärksammat eller sagt någonting om.

Det ena är avregleringen. Ni splittrar upp järnvägstrafiken. Ni tror att järnväg är som väg, att man kan konkurrera med att komma på att man ska köra lite järnväg och konkurrera med de andra företagen på lika villkor. Så funkade det inte. Vi har en begränsad spårkapacitet. Och det sammanhållna järnvägsnätet är faktiskt en frukt av framsynta borgerliga politiker en gång i tiden som tillsammans med arbetarrörelsen på 20- och 30-talen köpte upp enskilda järnvägar därför att man insåg vikten av att ha ett sammanhållet järnvägsnät och ett nationellt ansvar. Ni gör tvärtom. Ni splittrar upp, ni säljer ut, ni konkurrensutsätter, och så får vi i stället det snöda vinstintresset.

Där har vi det andra problemet. Även SJ ska gå med så stora vinster att man i dag sparar på underhåll. Man sparar på att köpa in det som behövs för att kunna få trafiken att flyta. Man sparar på säkerhetsutbildning för personalen.

I andra länder har det genomförts en del avregleringar, till exempel British Rail. När den avregleringen var genomförd skedde flera olyckor som hade sin grund i att företagen till varje pris skulle spara, också på personalens utbildning i säkerhet, vilket ledde till minskad säkerhet och fler olyckor. British Rail åternationaliserades, samma sak i Nya Zeeland.

Ni går in på samma väg som har visat sig vara olycklig och gett förfärliga konsekvenser i andra länder i stället för att satsa, att satsa på höghastighetståg, som Annelie Enochson förtjänstfullt förespråkar. Men det gör inte din regering. Där har du ju fått stryk. Där är det tvärtom så att man talar föraktfullt om den lilla snutten Ostlänken ned till Linköping eller, som Catharina Elmsäter-Svärds företrädare sade: Varför ska göteborgare åka till Borås? Jo, kanske därför att vi ska sammanbinda de största städerna i Sverige med höghastighetståg och samtidigt avlasta de järnvägar som kommer att finnas kvar och där godstrafiken kommer att få större utrymme.

Varför försöker ni inte inse vad som är problemen? Varför gör ni inte något åt dem? Varför står ni här och verkar så nöjda?

Anf. 17 ANNELIE ENOCHSON (KD):

Fru talman! Det verkar som att oppositionen här inte vill inse sin del i situationen som vi ska diskutera här i dag. Investeringar och underhåll

har nedprioriterats under en längre tid. Sverige har i jämförelse med andra EU-länder en anmärkningsvärt låg andel av bnp som går till infrastruktur, inklusive järnvägar. En effekt av detta är att utrustningens genomsnittsalder är oerhört hög, och den ökar.

Efter den besvärliga vintersäsongen 2001/02 antog man ett åtgärdsprogram för järnvägen, men åtgärder genomfördes inte av den dåvarande socialdemokratiska regeringen. Om åtgärder hade vidtagits hade vi kanske haft en annan situation än den vi har i dag.

Som mina kolleger har sagt här höjde Alliansen de årliga anslagen från 3,8 miljarder, som de var under den socialdemokratiska tiden, till 5,6 miljarder. Det är en höjning med 47 procent under en mandatperiod. Det tycker jag är ganska bra.

Jag vill i den här debatten fokusera på följande åtgärder och vara konkret:

1. Trafikverket måste ta ett klarare ansvar för samordningen mellan alla aktörer på järnvägsområdet.
2. SJ måste, som jag sagt här tidigare, vintervägsdeklarerat sina tåg som de kommer att inköpa för 7 miljarder inom den närmaste framtiden. Jag tycker att det är mycket anmärkningsvärt att man inte har gjort detta.
3. De olika järnvägsaktörerna måste säkerställa kompetens, planering och resurser för att öka driftsäkerheten. Det är något som är oerhört viktigt.
4. Järnvägens resurser är inte oändliga utan måste nyttjas klokt och effektivt. Det gäller att identifiera kritiska banavsnitt och vilka komponenter som behöver tas om hand. Där tror jag att man kan jobba ihop med forskningen, för jag vet att forskningen är duktig på detta. Då vill jag lyfta fram en institution på Chalmers som heter Charmec, som jobbar med just sådana här saker. Jag tror att vi måste börja lyssna mer på forskarna och se vad det är som behövs för att systemen ska bli robusta, som vi i Alliansen vill.
5. Förändringar i järnvägssystemet måste införas kontrollerat för att minimera störningar, så att man kan fortsätta att köra. Vi ser att det är stora problem med detta i dag. Det måste man kunna arbeta vidare med, och där tror jag också att forskarna kan komma in och hjälpa till

Jag vill bara kort rikta mig till Lars Ohly angående detta med höghastighetsbanan. I vår budget står det att vi vill utreda detta vidare. Där är vi alla överens i Alliansen om att vi vill titta vidare på detta. Vi vill inte lämna något besked i dagsläget. Det har tagits fram en utredning, men vi tycker inte att den räcker utan vill titta vidare på det här. Vi har fyra år på oss, och vi ska avvakta och se vad som händer.

Anf. 18 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Det är alldeles riktigt att jag sade tidigare att det görs ungefär 500 000 resor dagligen. Och det är alldeles riktigt att jag sade att de flesta tåg går i tid. Men jag sade också att det är tillräckligt illa för dem drabbas av att de inte gör det, i synnerhet när det är kallt och snö. Obser-

Prot. 2010/11:33
13 december

*Aktuell debatt:
Situationen för
tågtrafiken*

vera dock att de flesta av de här förseningarna oftast inte är vinterrelaterade, men de blir extra besvärliga när det är vinter.

Reduceringsplanerna är inte en långsiktig lösning. Det är en hantering. Det går inte att köra i kapp försenade tåg just därför att vi har brist på spårkapacitet.

Jag tycker inte att det är besvärligt att stå här. Jag kan stå här så ofta ni vill. Jag är ute och möter resenärer. Jag träffar Facebookgrupper. I kväll ska jag vara med de riktiga hjältarna, inte galans hjältar. Jag ska vara ute hos dem som jobbar med bärigheten på stambanan utanför Gnesta, Lars Ohly. De killarna och tjejerna måste vara där på natten för att inte riskera att skadas för att det går tåg. Det är klart att jag kommer vara med. Jag följer detta dagligen. Jag ser till att olika aktörer samverkar, samarbetar och pratar med varandra och inte om varandra. Det är bara så vi kan lösa situationen den här vintern. I grunden handlar det om hur vi ska få mer kapacitet och bättre underhåll.

Är 5,3 miljarder mindre än 3,8 miljarder, Peter Eriksson? Nej, det är det inte. Vi har höjt anslaget till drift och underhåll. Vi har sett till att vi investerar 65 miljarder i järnväg de kommande åren. Det innebär inte, fru talman, att vi kommer att sitta med armarna i kors i tolv års tid.

Anf. 19 PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Ledamöter och åhörare! Jag tror tyvärr att många av dem som har lyssnat på den här debatten är minst lika besvikna nu som de var tidigare. Många av de resenärer som kanske hade hoppats att det fanns en möjlighet till ett politiskt skifte, en satsning, en framtidsvision, någonting som skulle göra att man fick tillbaka tron på att det svenska järnvägs-systemet ska fungera bättre i framtiden, är fortsatt besvikna. De tänkte sig att vi, liksom de flesta andra länder i Europa, skulle satsa på moderna tåg. Norge ska göra det. Vi ska få se det i Finland. I Tyskland bygger man höghastighetsbanor. I Frankrike har man haft det i flera decennier. I Spanien har man i praktiken ersatt nästan allt regionalt flyg med höghastighetsbanor.

Moderna tåg byggs genom att man bygger höghastighetsbanor. Varför ska man bygga gamla banor som man gjorde för hundra år sedan? Det är väl bättre att göra som man gör i dag, så att vi kan köra dubbelt så snabbt på banorna och använda de nya tåg som går så mycket snabbare.

Genom regeringens politik får vi varken en satsning på nytt underhåll, ökat underhåll eller en satsning på att öka kapaciteten. Ministern hänvisar till att man höjde underhållet en del under den förra mandatperioden. Ja, det stämmer faktiskt, men det räcker inte. Nu behöver vi höja ännu mer därför att så mycket är eftersatt. Därför finns det tyvärr en tomhänthet om vad som kommer framöver. Nu minskar underhållet och investeringarna. Regeringen borde i stället välja att ta emot den utsträckta hand som vi har visat. Jag tycker att det är förfärande tråkigt, och det tror jag de flesta tågresenärer i Sverige håller med om.

Anf. 20 ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag är rädd att de resenärer som står på perrongerna inte har blivit mycket klokare av den här debatten även om de får veta att majoriteten av tågen ändå kommer i tid.

Regeringen verkar ha dragit två slutsatser av fem års regerande och vinterkaos. Den första är att Sverige med Anders Borgs ord har överinvesterat i järnväg och att rätt medicin för att få järnvägen på fötter är att flytta 2,2 miljarder kronor från järnväg till vägar. Den andra är att man ska halvera nyinvesteringarna i järnväg. Jag tror inte att det är en framgångsrik medicin.

Ministern säger att reduceringsplaner inte är någon långsiktig lösning. Jag delar den uppfattningen. Vi är överens både om att reduceringsplanerna behövs efter fem år med en borgerlig regering och om att de inte är en långsiktig lösning. Men då måste man också fråga sig: När kommer vi att få en vinter utan reduceringsplaner? När slipper vi ställa in hälften av alla tåg mellan Malmö och Stockholm? Det är en fråga som jag tror att många där ute som lyssnar på det här vill ställa. När kan vi få en vinter där tågen går i tid? Går det att få det om man följer Anders Borgs recept där han säger att vi har överinvesterat i järnväg och att det behövs dramatiska nedskärningar under den här mandatperioden när det gäller nyinvesteringar i järnväg?

Jag tror inte att det är möjligt. Därför vill jag investera mer pengar i underhåll, därför vill jag ha större nyinvesteringar än regeringen och därför vill jag att Sverige startar byggande av sådana höghastighetsbanor som finns på så många ställen i Europa och världen och har bra mycket bättre punktlighet än den svenska järnvägen.

Anf. 21 LARS TYSKLIND (FP):

Fru talman! Det är mycket retorik. Jag tror att alla de som har lyssnat på den här debatten har insett att det finns ett antal saker som är otroligt viktiga. En sak är den långsiktiga strategi som alliansregeringen och vi i Folkpartiet står bakom. Där har man höjt nivåerna på drift och underhåll och säkrat en investeringsvolym på 65 miljarder i en trafikslagsövergripande plan fram till 2021. Detta är det långsiktiga. Det kommer successivt att förbättra järnvägssystemet och naturligtvis andra trafikslags-system också.

Vi har också diskuterat det kortsiktiga. Vi hade en vinter i fjol, vi har en vinter i år och vi kommer att få en vinter nästa år. När det gäller det kortsiktiga tycker jag att många här, däribland jag själv hoppas jag, har redovisat att det pågår ett arbete, en dialog och en samverkan mellan de inblandade operatörerna.

Som jag nämnde förut fick vi en bra redovisning vid utfrågningen förra veckan av att både SJ och Trafikverket satsar ett antal hundra miljoner just för att på kort sikt förbättra så att den här vintern blir bättre än den förra vintern. De satsningarna kommer förhoppningsvis att fortsätta så att nästkommande vinter blir ännu bättre.

Det är väldigt lätt att göra avregleringen till en ideologisk fråga, men jag vill faktiskt påpeka att det finns många framgångsrika tågoperatörer som genomför både person- och godstransporter i det här landet på ett mycket bra och attraktivt sätt. Det är transporter som aldrig hade kommit till stånd utan dessa enskilda initiativ. Kom inte och säg att avregleringen bara är av ondo! Den är faktiskt en drivande kraft inom järnvägssystemet och skapar nya möjligheter.

Anf. 22 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Till skillnad från Peter Eriksson tror jag visst att lyssnarna, tittarna och vi har fått en hel del besked under den här debatten i dag. Vi har fått beskedet att det blir fortsatt lika höga resurser till drift och underhåll nästa år som det här året. Dessutom har Trafikverket fått möjlighet att tidigare disponera ytterligare en halv miljard för kommande år.

Vi har också fått besked om att De rödgröna vägrar att diskutera en helhet mellan olika trafikslag. De vill föra en diskussion om höghastighetståg som skulle kunna stå på banan om 20 år i stället för att diskutera de problem som vi upplever här och nu på grund av att det är vinter.

De rödgröna har hänvisat till en gemensam budgetmotion. Finns samarbetet kvar? Vad är i så fall innehållet? Hur är det finansierat? Eller handlar det om fortsatt ofinansierade och anorektiska planer som i sin tur leder till straffskatter på andra trafikslag?

Sverigedemokraternas William Petzäll sade att han inte deltar i den pajkastning som han ansåg att vi ägnade oss åt utan efterfrågar i stället besked. Jag vill påstå att det har kommit mängder av besked i debatten. Det vore självklart spännande att höra Sverigedemokraternas hållning i frågan, det vill säga hur vi framöver ska finansiera drift, underhåll och investeringar i det svenska trafiksystemet.

Anf. 23 WILLIAM PETZÄLL (SD):

Fru talman! Som svar till Anders Åkesson kan jag säga att vi kommer inom en ganska snar framtid att återkomma med besked om hur vi ser på frågan.

Peter Eriksson efterfrågade en bred överenskommelse i inledningen av sitt anförande. Nu har Peter Eriksson inte möjlighet till fler inlägg men det hade varit intressant att veta om Sverigedemokraterna skulle inkluderas i en sådan bred uppgörelse. Om man verkligen menar att man har ett genuint miljöengagemang måste det rimligen innebära att miljön kommer före partipolitiska och strategiska intressen.

Vi kommer som sagt att återkomma i frågan inom en ganska snar framtid.

Anf. 24 LARS OHLY (V):

Fru talman! Visst har debatten gett en del besked. Regeringen vill inte satsa mer historiskt, och de kan därför inte skylla ifrån sig historiskt.

I stället för att satsa på underhåll och investeringar skär regeringen ned anslagen till Trafikverket. Trafikverkets bedömning är att det kommer att leda till att vi får färre tåg i rätt tid, att vi får sänkta hastigheter och att vi får sämre möjligheter till en tågtrafik som konkurrerar. Nya banor kommer att förbli obbyggda eftersom regeringen kräver en orealistisk medfinansiering från kommuner och näringsliv och inte tar ett helhetsansvar från statens sida.

SJ som bolag kommer att fortsätta att tvingas prioritera vinst i stället för att ersätta sina åldersstigna, slitna och långsamma tåg med snabba, moderna tåg. Underhållet och säkerheten kommer att få stå tillbaka. Järnvägstrafiken kommer att fortsätta att utsättas för marknadsexperiment där den kortsiktiga lönsamheten blir viktigare än samhällsintresset, detta till skillnad från den borgerlighet som en gång i tiden insåg att ett

sammanhållet järnvägsnät med ett nationellt ansvar var en tillgång för hela Sverige.

Samhällsintresset får stå tillbaka. Det är beskedet. Det är vad man säger. Man säger: Låt tåg företagen fortsätta att leka. Låt dem fortsätta att vara underkastade hårda vinstkrav och därmed spara på sådant som är nödvändigt för att tågen ska gå. Låt resenärerna fortsätta att frysa. Låt de anställda få ta skit. Det blir inte mer kapacitet och bättre underhåll av det, Catharina Elmsäter-Svärd!

Jag står här som representant för Vänsterpartiet, det parti som mest av alla vill gynna kollektivtrafiken. Men vi står här också med ett erbjudande: Kom igen! Låt oss göra en blocköverskridande överenskommelse om 1 miljard mer per år till underhåll av järnvägen. Det skulle lösa de mest akuta problemen och göra att vi slapp uppleva sådana här vintrar igen. Varför inte ta det erbjudandet?

Anf. 25 ANNELIE ENOCHSON (KD):

Fru talman! En sådan här debatt där man inte kan svara direkt utan måste vänta på sin tur gör det ibland svårt att ställa frågor, särskilt om man som jag är nummer åtta på talarlistan. Det är inte helt lätt att vara det minsta partiet, men sådant kan vi ändra på om fyra år.

Jag har försökt särskilja de olika insatserna. Det finns akuta insatser och det finns långsiktiga strategier. Alliansen har både och. Vi jobbar med detta. Jag vill emellertid från Kristdemokraternas sida lyfta fram två saker som jag tycker är viktiga att komma ihåg. Vi menar att Trafikverket måste bli duktigare på att ha ansvaret för samordningen. Med det menas alla aktörer på järnvägsområdet. Just nu glappar det en aning, och där måste vi bli bättre. Det andra som jag vill att ni ska komma ihåg är att SJ inte kan köpa in tåg för 7 miljarder utan att vinterväderdeklarera dem. I så fall är det något som är tokigt. Där måste SJ bli bättre.

Med detta sagt tycker jag att vi inom Alliansen gjort mycket. Det kan alltid diskuteras om man kunde göra mer, men jag vill påminna om att vi ökat anslaget från 3,8 till 5,6 miljarder. Det är en höjning med 47 procent. Detta är ett faktum. Vi har aldrig haft en åtgärdsplan med så mycket pengar som nu och den är finansierad från första kronan. Det känns bra att kunna säga detta.

Högt tonläge och retorik ger vi inte mycket för. Det är bättre att se hur det förhåller sig i verkligheten. Där har vi mycket på fötterna.

Anf. 26 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Låt oss återgå till det som är fokus för debatten, hur vi kan måna om, inte håna, människors tid och se till att företag verkligen kan få verka och växa. Det handlar om att få tillbaka förtroendet för järnvägstrafiken. Jag kan hålla med om att det just nu står på skam, och därför gäller det att få bort det som utgör en stor del av bristerna, nämligen spårkapaciteten. Detta arbetar vi med på olika ställen. Där vi har enkelspår gäller det att få fler mötesplatser, och vi måste få fler dubbelspår. Men det finns också ett stort behov av nya banor.

Vi kan stå här och diskutera hur mycket mer pengar som behöver satsas, men vår stora utmaning är fortfarande att få en mycket snabbare planprocess. Vi måste förkorta och förenkla processen så att det inte tar

Prot. 2010/11:33
13 december

*Aktuell debatt:
Situationen för
tågtrafiken*

så lång tid att gå från ord till handling för att sedan kunna inviga banorna. Det arbetar jag med för närvarande.

Något som jag också tycker är viktigt, och som alla borde vara intresserade av, är att fokusera på hur vi använder de pengar som vi avsätter så att de gör mest nytta. Hur får vi ut mest infrastruktur för varje satsad krona? Det är precis det som jag nu tittar på. Även om vi höjt anslaget för drift och underhåll och avsatt historiskt mycket pengar för nya spår finns de spåren inte på plats i morgon.

Till dem som är hjältar där ute, de som reser, de som väljer att transportera sina varor på tåg och de som arbetar för att det hela ska fungera – genom att hålla spåren snöfria, genom att se till att det fungerar ordentligt på perrongerna och att stationerna är öppna – vill jag säga att det behövs mer samarbete den här vintern.

Med detta, fru talman, skulle jag vilja säga tack främst till Peter Eriksson, som initierade debatten, och till övriga som deltagit i den.

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 6 och 7 december.

3 § Meddelande om val

Tredje vice talmannen meddelade att val av chefsjustitieombudsman, ställföreträdande ombudsman, riksrevisor med administrativt ansvar, Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna, Statsrådsrödesnämnden, Riksrevisionens parlamentariska råd och Domarnämnden skulle äga rum *tisdagen den 14 december*.

4 § Meddelande om frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 16 december kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Närings- och energiminister Maud Olofsson (C), utrikesminister Carl Bildt (M), justitieminister Beatrice Ask (M), statsrådet Nyamko Sabuni (FP) och statsrådet Ulf Kristersson (M).

5 § Meddelande om information från regeringen

Tredje vice talmannen meddelade att *tisdagen den 21 december kl. 13.00* skulle statsminister Fredrik Reinfeldt (M) lämna information från Europeiska rådets möte den 16 och 17 december.

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2010/11:FPM40 EU:s nya handelsstrategi KOM(2010)612/4 till näringsutskottet

7 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Justitieutskottets betänkande 2010/11:JuU1

Försvarsutskottets betänkande 2010/11:FöU1

8 § Integration och jämställdhet

*Integration och
jämställdhet*

Föredrogs

arbetsmarknadsutskottets betänkande 2010/11:AU1

Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet (prop. 2010/11:1 delvis, skr. 2009/10:233 och skr. 2009/10:234).

Anf. 27 MARIA STENBERG (S):

Fru talman! I dag ska kammaren debattera utgiftsområde 13 i budgeten, som handlar om integration och jämställdhet, och jag yrkar redan nu bifall till reservation 1 och 2.

Jag kommer att hålla mig till integrationspolitiken och den politik som vi socialdemokrater står för och vilka lösningar som vi anser det vore bra att kunna genomföra. Jag kommer också, naturligtvis, att göra några jämförelser mellan vår politik och den förda borgerliga politiken.

Att människor flyttar frivilligt eller tvingas fly över landgränser är inget nytt fenomen. Människor har sedan urminnes tider rört på sig av många olika anledningar.

Klart är att alla krig och all fattigdom – men också alla starka önsningar om nya och bättre livsvillkor – genom århundraden har varit drivkraften för människor att röra på sig.

Den största rörligheten över gränserna har vi i vårt närområde. Det gäller både för jobb och när människor tvingas fly för sina liv. Människor som tvingas leva i flyktingläger gör det i sitt närområde, och vi nordbor tar gärna ett jobb i vårt närområde.

Det är viktigt att slå fast att rörlighet hos människor är och har varit bra, och att det har gynnat Sverige som land. Människor som har kommit hit har tagit med sig sin kunskap och nya idéer, mödosamt lärt sig vårt ibland krångliga språk, jobbat hårt, utvecklat kulturlivet och gett oss tillgång till breda nätverk. Vårt lands öppenhet mot invandring och flyktingar måste naturligtvis bestå för utveckling och nya möjligheter. Allt annat vore ett stort misstag, även om vi nu i dagarna känner rädsla. Det känns ändå skönt att konstatera att det finns en samsyn både i samhället

och bland alla riksdagspartier, ja, förutom då Sverigedemokraterna, om att invandring har varit bra och gynnsamt för Sverige.

Fru talman! Det är klart att vi kan se att det tar alldeles för lång tid för många nyanlända och andra invandrare att få ett jobb och ett väl fungerande mottagande. För trots borgerlighetens försök att hålla en hög svansföring i arbetsmarknadspolitiken är det bara just en hög svansföring och inget annat. För arbetslösheten bland svenskar födda i andra länder är mycket högre än för inrikes födda, och långtidsarbetslösheten biter sig nu stenhårt fast. Arbetslinjen har missat grovt i många fall, och att inte se att det förekommer diskriminering på svensk arbetsmarknad av många människor med utländsk bakgrund är att vara både blind och döv.

Alla kommuner tar inte emot flyktingar, bristen på bostadsbyggande slår hårt, och skola och förskola måste få tillräckligt med resurser, så att alla barns olika behov blir synliggjorda. En generell välfärdspolitik för framtiden är bra både för infödda svenskar och för nya, blivande svenskar. Skola, vård och omsorg är universella mänskliga behov och har ytterst lite med hudfärg och ursprung att göra.

Vi anser att fler kommuner måste ta och känna ansvar för flyktingmottagandet. Skyldigheten och ansvaret för ensamkommande flyktingbarn måste alla kommuner dela. Ett system som tittar på solidariteten mellan kommuner som är generösa i asylmottagandet jämfört med kommuner som tar emot få asylsökande tycker vi vore viktigt. Kanske ska kommuner som inte bidrar så mycket till asylmottagande i stället bidra ekonomiskt till de kommuner som faktiskt är generösa? Det är en rätt spännande tanke, tycker vi.

Fru talman! Klass och kön blir tydliga när man gräver djupare i integrationspolitiken. Borgerlig politik gynnar, som i övrigt, välutbildade och i många fall män. Integrationspolitiken är inget undantag: Gynna dem som redan kan och gör det svårare för dem som kanske har en längre resa att göra! Det är klassisk högerpolitik.

Varför säger jag så? Jo, ett exempel på den sortens politik är bonussystemet inom sfi. Den borgerliga regeringen har ju utformat ett system som innebär att ju bättre förutsättningar du har för att lära ett nytt språk, kanske för att du redan har med dig studievanan hemifrån, desto mer gynnas du genom en extra slant i plånboken. Har du däremot svårare för språkinläringen, ja, då får plånboken gapa tom.

Borgerliga företrädare vill gärna kalla etableringslotsar för tidernas reform på integrationspolitikens område. Jag hade nog önskat att den borgerliga regeringen först hade utvärderat och kartlagt hur många jobb som övriga coacher förmedlat och skapat. För en knapp vecka sedan kostade visst coacherna 1 miljard, utan att den borgerliga regeringen har en susning om hur väl de pengarna arbetar för de arbetslösa. Systemet bygger ju lite på konceptet att gynna dem som snabbt kan få ett nytt jobb och satsa lite eller intet på dem som kanske behöver flera och mer långsiktiga insatser, till exempel nya utbildningschanser, för att på det sättet ge dem nya möjligheter till att få ett jobb, på en alltmer kunskapsintensiv arbetsmarknad.

Nu är det alltså nyanlända som ska lotsas, ”cochas”, genom livet, förhoppningsvis till en snabbare arbetsmarknadsanpassning än i dag. Individuella etableringsplaner gjorda av Arbetsförmedlingen är bra, men det är klart att vi är många som undrar vad som händer och hur strategin ser

ut för vad som ska hända efter de två år som Arbetsförmedlingen har ansvaret för. Vad händer sedan, då? Kommunsverige undrar och tycker nog att det vore klädsamt om den borgerliga regeringen förklarade hur dess genom tidernas största reform är tänkt att fungera när reformens tidsbegränsning på två år har passerat.

Fru talman! Vi rödgröna vet att vi förlorade valet, men i vår budgetmotion har vi valt att lyfta fram behoven av satsningar på kvalitativa insatser i stället för på lotsar. Vi har alltså valt att flytta en del pengar från det här utgiftsområdet till andra utgiftsområden, bland annat utbildningspolitik – ni vet, yrkesutbildningar, bättre kvalitet och mer arbetsmarknadsinriktning på sfi-undervisningen, validering av redan inlärd kunskap och stöd för att starta eget företag och praktik. Det är klassisk arbetsmarknadspolitik som i utvärdering och forskning visar på goda resultat. Det tycker vi vore en bättre väg att gå, och vi röstar därför alltså på vår politik och ingen annans politik.

Jag ska också, helt kort, säga några ord om Sverigedemokraternas reservation, som mest liknar ett virrvarr av allt och ingenting. För min del är det egentligen rätt så ologiskt att försöka debattera integrationspolitik med ett politiskt parti som inte vill ha någon integration – ett parti som dessutom bygger hela sin ekonomiska politik på en 90-procentig minskning av asyl- och anhöriginvandringen. Den ska lösa allt från höjd akassa till att det ska forskas mer: Det ska bli mer pengar i plånboken till både pensionärer och alla oss andra, det ska ske förstärkningar i rättsväsendet, och sjukvården ska visst också få mer administrativt stöd. Det är ingen hejd på vad den minskningen ska räcka till!

Men det tydligaste i Sverigedemokraternas särskilda yttrande är ändå deras främlingsfientliga inställning över lag, och deras övertro på enkla lösningar, som faktiskt förslagen i deras ekonomiska politik visar med all tydlighet.

Fru talman! Jag slutar mitt anförande där jag började. Socialdemokraterna anser att människors rörlighet är bra och att det gynnar Sverige. Därför ska vi fortsätta ta emot folk från andra länder. Allt annat vore att göra självmål när vi nu dessutom ser att vi behöver fler människor i jobb för att kunna finansiera välfärden. Vi behöver fler händer i vården, fler som startar eget, fler vuxna på skolorna och många fler som jobbar i tjänstesektorn. Vi behöver alla, och alla arbetade timmar är guld värda.

Men för att de nyanlända snabbt ska hitta sin plats i vårt samhälle är det viktigt att de får ett stöd som utgår från deras individuella förutsättningar. På det sättet kan de vuxna snabbare komma i arbete och få ta del av allt det där goda som ett jobb innebär – arbetskamrater, egen lön att leva av och struktur på vardagen – och snabbare kunna lära sig vårt säkert krångliga språk. Barnen får en bra start i skolan och de lite äldre unga får en rimlig chans att plugga i kapp sina jämnåriga svenska skolkamrater.

Jämlikhet, solidaritet och rättvisa, skatt efter bärkraft och välfärd efter behov – det är klassisk socialdemokratisk välfärds politik, kanske mer känd och uttryckt som den svenska välfärdsmodellen. Ett samhälle som bygger på öppenhet och tolerans är det Sverige som vi socialdemokrater vill fortsätta utveckla och arbeta för.

(Applåder)

Anf. 28 MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Jag måste tacka föregående talare för ett starkt engagerat tal.

Jag ska börja med att tala om grundfrågan hur vi ser på vårt samhälle när vi diskuterar frågor som integration och jämslällldhet. Vi behandlar utgiftsområde 13, som just tar upp dessa frågor. Det är ett av två områden som vårt utskott har att arbeta med.

Man brukar säga att en trasig klocka går rätt två gånger om dygnet. Det skulle också kunna vara ett sätt att beskriva regeringens jämslällldhetspolitik. Visst finns det insatser som är välbehövliga och riktiga. Det gäller inte minst insatser mot mäns våld mot kvinnor. Jag har jobbat väldigt mycket med det i mitt förra utskott justitieutskottet. Där har regeringen genomfört insatser som är värda att berömma.

Ett par minuter om dygnet finns det dock andra insatser som man skulle kunna lyfta upp och som hade kunnat göras rätt. Jag vill säga det inledningsvis för att markera hur jag och Miljöpartiet anser att regeringens hantering av jämslällldhetsfrågorna är i grunden.

Fru talman! Om vi ser till vad man har gjort med arbetslöshetsförsäkringen är det inte bara ett problem för alla som arbetar och blir arbetslösa. Det är också en fråga om makt mellan män och kvinnor. I dag är det så att ju större arbetslöshet som en kassa har, desto större problem är det i slutändan.

Jag välkomnar förvisso utskottsidén och den förra majoritetens tankegångar i de här frågorna. Jag ser också fram emot förklaringar om hur vi ska hantera det vidare.

Vi vet också att det är ett stort problem med sjukersättningen. Där har man sänkt ersättningsnivåerna. Man skulle kunna kalla det för skåpmat. Men det är värt att lyfta upp frågan. Man har urholkat anställningstryggheten för långtidssjukskrivna. Det är också ett område där kvinnor drabbas hårdare än män.

När vi tittar på jämslällldhetspolitiken generellt tycker vi från Miljöpartiet att det är dags för en nystart för att vrida jämslällldhetspolitiken i feministisk riktning. Vi kan inte nöja oss med att bara återställa och göra det som den här regeringen har förstört bättre. Vi måste på många sätt se över hur vi kan hantera frågorna så att det inte bara blir teoretiserande utan att man också kommer fram med konkreta förslag.

Miljöpartiet har bland annat lyft upp barnomsorg på obekväm arbetstid så att människor kan arbeta på de tider de förväntas vara på plats utan att känna att ansvaret för barnen gör att de kanske vägrar att arbeta eller tvingas till deltid. Här har tidigare insatser och förslag från regeringssidan tyvärr lyst med sin frånvaro.

Nu har regeringen inte haft så många månader på sig. Men vi har facit från föregående mandatperiod. Den har ökat klyftorna mellan män och kvinnor, och sedan skvätter den ut lite pengar i olika jämslällldhetsprojekt för att kunna säga: Vi jobbar ju med jämslällldhet, se på alla hundratals miljoner vi har lagt på dessa områden!

Det finns väldigt bra projekt. Det finns projekt som är värda att uppmärksamma, kopiera och försöka "mainstreama" så att flera områden i Sverige tar till sig de goda exemplen. Men helhetsperspektivet har alltför ofta saknats. Framför allt vägrar man utvärdera vad pengarna egentligen

har använts till. Man vägrar se över om de har gjort någon nytta alls för de områden där det inte direkt går att säga.

Allra mest väsentligt är att de stora strukturella förändringar som regeringen har gjort på arbetsmarknaden innebär att de ökade klyftor mellan kvinnor och män växer och takten accelererar.

Fru talman! Det som regeringen kallar utanförskap är det andra området. Det finns en tydlig koppling mellan utanförskap och misslyckad integrationspolitik. Det vill jag också tala om.

Vi kanske kommer att höra att man skyller på ett annat parti. Företrädaren för det partiet berättade vad de tycker i dag. Vi brukar ofta få höra att det som har hänt tidigare är Socialdemokraternas fel.

Om man tittar på vad som har hänt de senaste fyra åren finns det en möjlighet att ta ansvar. De gånger som vi från oppositionen lyfte upp frågan om att det som görs och föreslås är fel brukade man säga: Vi har bara haft ett år på oss. Sedan sade man: Vi har bara haft två år på oss, vi har bara haft tre år på oss och vi har bara haft fyra år på oss.

De ansvarsfulla uttalandena ska bli intressanta att höra när företrädare för de partier som utgör regeringsunderlag äntrar talarstolen. Kommer de att fortsätta att skylla på tidigare socialdemokratiska regeringar? Det är under de senaste fyra åren vi tydligt kan se att fler människor har hamnat utanför enligt den definition som regeringen har.

Flera partier i den nuvarande regeringen gick till val på minskat utanförskap. Det har blivit ett av de problem som man brottas med. Vi har de senaste månaderna tittat på vad som ska hända med politiken på området. Jag hoppas verkligen att det inte bara blir läpparnas bekännelse och teoretiserande utan att man försöker göra saker inom området.

Jag återvänder till området jämställdhet. Det finns ett område som vi från Miljöpartiets sida haft problem med. Det är idén om jämställdhetsplaner och handlingsplaner för jämställda löner. Vi har sedan de senaste ändringarna ett problem med att det är företag med fler än 25 anställda som behöver göra upp de planerna.

Man kan naturligtvis hålla på med sifferexercis och tala om hur många anställda kvinnor och män som på grund av detta har hamnat i en situation där de hoppas att arbetsgivaren ska klara av detta ändå utan det tydliga stöd från samhället som många företagare behöver för att kunna hantera en så viktig strukturell fråga.

Vi har från Miljöpartiets sida på detta område gått i motsatt riktning. Vi tycker att det vore lägligt att ta fram förslag om till exempel heltid för att se om möjligheten går att hantera. Det vore bra och ett steg i rätt riktning om personen får den sysselsättningsgrad den vill ha.

Alla vill inte jobba heltid. Då ska de inte heller tvingas till det. Men i de fall där det finns möjlighet till det och där deltidsarbetande vill jobba heltid, och många av dem är kvinnor, ska möjligheten finnas.

Det bästa vore förstås om arbetsmarknadens parter skötte frågan själva. Men tyvärr har vi inte nått dithän ännu. Därför måste någon sätta en tydlig press, och det är här vi politiker kommer in.

Jag vet att många kommuner, det vill säga inom den offentliga sektorn, jobbar aktivt med detta. Det har också gett resultat. Det är inte ett sisyfosuppdrag. Det går att göra förändringar inom området. Det behöver inte vara uppdelat, som det är på många områden i dag. Det borde exem-

Prot. 2010/11:33
13 december

*Integration och
jämställdhet*

pelvis finnas fri tillgång till barnomsorg, som jag talade om tidigare. Det är bara en liten detalj.

När man tittar på hur jämslälllda löner ska kunna hanteras inom den statliga förvaltningen ligger det förvisso inte inom vårt utgiftsområde. Men om man tittar på helheten i budgeten ser vi att det vore lämpligt att staten föregick med gott exempel. Staten har makt att visa att det är möjligt för att vi ska få bort de stora löneskillnaderna mellan män och kvinnor.

Fru talman! Jag vill avsluta med att lyfta fram den idé som det här utgiftsområdet handlar om. Det är viktigt med arbete för att stadsdelar och bostadsområden inte ska segregeras och att det ska finnas mångfald. Därför anser vi från Miljöpartiet att staten och regeringen har ett ansvar att motverka den uppdelning vi i dag kan se.

Här anser vi att ett aktivt mångfaldsarbete är en framgångsväg. Att lyfta fram varje individs erfarenhet och kunskaper och att bygga på de lokala resurser som finns ger framtidshopp och framtidstro.

Anf. 29 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Herr talman! Låt mig börja med att yrka bifall till reservation 3 där vi sverigedemokrater delvis ställer oss bakom vår egen budgetmotion men även inom utgiftsområdet ställer oss bakom De rödgrönas budgetmotion.

Vi debatterar nu utgiftsområde 13, Integration och jämslällldhet. Integration, som är ett område där de senaste 30 årens insatser kan sammanfattas med ett enda ord: fiasko.

Oavsett om vi har haft socialdemokratiska eller borgerliga regeringar har deras satsningar och åtgärder på integrationsområdet visat sig vara i det närmaste verkningslösa. Under dessa 30 år har hundratals miljarder satsats på meningslösa integrationsprojekt. Särslagstiftning och sär rättigheter för vissa grupper i samhället samt undanträngningar och förminskning av majoritetskulturen har använts för att skapa en utopi – det mångkulturella smältdegelsamhället.

Åtgärderna har inte bara visat sig verkningslösa. De har inneburit en smärre katastrof för många människor i det här landet. Inte bara människor som är födda i Sverige utan även de som har kommit hit senare i livet har tvingats in i politiskt skapade utanförskapsområden. Hög kriminalitet, hög arbetslöshet, förslumning och religiös och politisk extremism har frodats som ett resultat av den misslyckade integrationspolitiken.

Herr talman! Inte minst i dessa dagar har man kunnat se prov på det totala misslyckandet. Genom Wikileaks har vi fått ta del av hur kommunala tjänstemän i Göteborg till amerikansk ambassadpersonal fullständigt dömer ut den svenska integrationspolitiken.

På lördagskvällen kunde alla och envar se den yttersta konsekvensen av den havererade integrationspolitiken genom sprängdådet på Drottninggatan. Jag kan lugna mina motdebattörer. Jag tänker inte stå här och göra den här debatten till en debatt om självmordsbombare i den svenska julhandeln. Den debatten behöver vi sverigedemokrater inte ta. Svenska folket är kloka nog att själva avgöra vem som bär ansvaret och vem som har försatt landet i denna bedrövlige situation. Resultatet av svenska folkets uppvaknande kommer att visa sig vid nästa val.

I vår budgetmotion beskriver vi sverigedemokrater vår politik inom området Integration och jämslällldhet. Vi vill där spara sammanlagt 2,8

miljarder på utgiftsområde 13, jämfört med budgetpropositionen. I stort sett samtliga besparingar kan härledas till vår ambition att sänka anhörig- och asylinvandringen med 90 procent. Vi skulle därmed komma ned till ett mottagande av nyanlända som motsvarar nivån i våra grannländer.

Integrationspolitiskt eftersträvar Sverigedemokraterna assimilering, vilket betyder att det i första hand är invandrarna som ska anpassa sig och förväntas anpassa sig till det svenska samhället och inte tvärtom. De invandrare som väljer att flytta till Sverige ska således även förväntas vilja bli en del av samhället, varför sfi-bonus och andra liknande integrationsåtgärder blir överflödiga. Den ansvarsfullt bedrivna invandringspolitiken medför i övrigt väsentligt lägre kostnader för att hantera denna invandring.

Som ett led i Sverigedemokraternas strävan att stärka en gemensam identitet ska också stödet till organisationer som syftar till att stärka invandrades ursprungskulturer nekas fortsatta bidrag.

Vi sverigedemokrater anser att de besparingsförslag inom området Integration som De rödgröna föreslår i stora delar motsvarar våra förslag till besparingar. Det gäller sfi-bonusen som även Sverigedemokraterna säger nej till. Liksom den rödgröna oppositionen vill vi heller inte anslå några medel till regeringens så kallade etableringslotsar.

Därför väljer vi att tillstyrka den rödgröna motionen, även om den totalt sett innebär mindre besparingar på utgiftsområdet än vi sverigedemokrater föreslog i vår ursprungliga motion.

När Sverigedemokraterna nu väljer att tillstyrka De rödgrönas motion skulle en majoritet ha kunnat uppstå för de besparingar som dessa partier har föreslagit, vilket skulle ha gjort det möjligt att satsa på andra områden. Jag kan dess värre konstatera att Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet hellre avstår från att stödja sin egen politik än att åstadkomma konkreta resultat med Sverigedemokraternas hjälp.

Jag är medveten om att till exempel Socialdemokraterna hävdar att dessa besparingar skulle användas till satsningar inom andra utgiftsområden, satsningar man då inte skulle kunna få igenom med Sverigedemokraternas hjälp. Hur vet ni det? Har ni frågat? Naturligtvis inte. Likt tjuriga småbarn har man satt sig i sandlådan i hörnet och tagit med sig alla spadar och hinkar och vägrar att låta den nya killen i klassen vara med och leka. De har egentligen ingen aning om vilka resultat eventuella förhandlingar skulle kunna resultera i. Man har vägrat att förhandla.

Det här duger inte, S, V och MP! Ska ni kunna erbjuda ett alternativ till Alliansen 2014 måste ni inte bara ha en egen politik. Ni måste också ha en vilja och modet att genomföra den.

Men det kanske är där problemet ligger. Det verkar ju inte bättre än att Socialdemokraterna inte bara gick till val på en politik som väljarna inte trodde på. Ni trodde inte på den själva.

Alliansens budgetproposition skulle ha kunnat innebära den integrationspolitik Sverige så väl behöver. Jag säger ”skulle ha kunnat”. Lovvärd är ambitionen att slussa nyanlända inte till socialkontoret men väl till Arbetsförmedlingen. Men lovvärda ambitioner drunknar i meningslösa och diskriminerande integrationsåtgärder.

Prot. 2010/11:33
13 december

*Integration och
jämsällldhet*

Alliansens invandrings- och integrationspolitik innebär i allt väsentligt mer av samma vara, mer av samma politik som har skapat dagens utanförskap. Man vägrar se verkligheten. Man vägrar att ta tag i de grundläggande problemen.

Den integrationspolitiska båten fortsätter att ta in vatten. Hålen i skrovet är alltför stora. Det spelar ingen roll hur många och hur stora öskar ni utrustar de svenska skattebetalarna med. De kommer ändå aldrig att hinna med att ösa tillräckligt snabbt för att undvika att båten sjunker. Till slut kommer dessa skattebetalare att byta båt och överge ert sjunkande skepp.

Det finns grundläggande förutsättningar för att kunna lösa framtidens integrationsproblem. Invandringen får inte vara större än att det går att motivera den samhällsekonomiskt, arbetsmarknadsmässigt, socialt eller humanistiskt. I samtliga dessa fyra delar är just nu invandringen för stor.

Som ett första steg mot ett mer jämställt och tryggare samhälle för Sveriges kvinnor vill vi ge ett utökat stöd till utsatta invandrarkvinnor genom en offensiv mot tvångsgifte och hedersrelaterat och religiöst förtryck.

Vi kräver också en kraftig straffskärpning för kvinnofridskränkningar i form av människohandel, våldtäkter och kvinnomisshandel. Detta kombineras med förebyggande insatser och ökade resurser för ett värdigt omhändertagande av offren för dessa brott.

Vi ville i vår ursprungsmotion anslå 200 miljoner mer än regeringen på dessa områden. Bland annat vill vi höja stödet till kvinnojourer, stödet till organisationer som motverkar hedersrelaterat våld och stödet till organisationer som motverkar våld mot kvinnor.

Vi måste i jämställdhetsdebatten sluta sila mygg och svälja kameler.

Anf. 30 MARIA STENBERG (S) replik:

Herr talman! Som jag sade i mitt anförande är det egentligen rätt ologiskt att försöka debattera någon form av integrationspolitik med ett politiskt parti som inte anser att någon integration över huvud taget är nödvändig, men jag kunde liksom inte riktigt låta bli.

Jag sade också i mitt anförande att när vi röstar på vår politik menar vi precis det vi säger. Det bygger inte bara på ett anslag i en budgetpost utan det handlar om så mycket mer. Politik handlar ju om värderingar, ideologier, inställning till samhället och vad man har för inställning till andra människor, inte till en budgetpost i en budget.

När Sverigedemokraterna på sitt manér gör en stor sak av att vi på något vis inte skulle vilja leka med den nya killen i klassen vill jag säga att politik för mig är mycket, mycket allvarligare än så, och därför undrar jag: Om nu Sverigedemokraterna har en ekonomisk politik som håller i alla lägen, av vilken anledning skulle då Sverigedemokraterna vilja rösta på en rödgrön reservation när Sverigedemokraterna uppenbarligen tycker så väldigt illa, inte bara om socialdemokratin utan även om den borgerliga regeringen?

Anf. 31 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Frågan är väldigt enkel att svara på. Det vet Maria Stenberg mycket väl. Vi hade totala besparingar på 2,8 miljarder på budgetområdet. Era besparingar gentemot budgetpropositionen på 544 miljoner

överensstämde på öret med liknande besparingar i vår egen budgetmotion. Vi såg naturligtvis tillfallet att få till stånd, inte hela vår besparing på 2,8 miljarder, det såg vi som realistiskt – vi trodde egentligen inte på att vare sig regeringen eller den samlade oppositionen, förutom Sverigedemokraterna, skulle ställa sig bakom Sverigedemokraternas budgetmotion – men en viss del av våra besparingar såg vi en möjlighet att få igenom genom att ställa oss bakom er reservation.

Sedan väljer ni att inte rösta på era egna förslag, er egen politik. Det motiverar ni med att vi i och för sig föreslår samma besparingar men att vi inte ska satsa pengarna på samma sak och därför kan ni inte stödja er egen politik. Men hur vet ni det? Ni har ju inte pratat med oss. Ni har inte pratat vare sig med mig i utskottet eller med oss när det gäller budgetpolitiken totalt sett. Ni har ingen aning om vilka satsningar vi hade varit beredda att gå med på. Hur kan du stå här och påstå att vi inte ville göra de besparingarna på ett utgiftsområde därför att vi inte visste att vi skulle få igenom satsningar på ett annat? Ni vet inte. Det är hela svaret.

Sedan pratar du om värderingar, ideologier och så vidare. Ni håller alltså era höga principer som viktigare än politiskt resultat. Det är det svar som jag har fått från Maria Stenberg i dag.

Anf. 32 MARIA STENBERG (S) replik:

Herr talman! För mig handlar politik, ideologi och synen på människor och samhället om någonting så mycket mer än en budgetpost i en budget. Varför lägger man fram politiska förslag? Varför vill man förändra i en borgerlig regerings budget? Det handlar ju om att vi har en helt annan politisk syn än vad Sverigedemokraterna har. Vi har en helt annan syn på invandring, på människors lika värde och på kvinnors rätt.

Det handlar inte om att ni bara skulle rösta på en reservation som vi hade till budgetförslaget. Det handlar också om vilket samhälle det är vi vill se. Vi tycker att människor från andra länder har bidragit till Sveriges utveckling och tillväxt. Det är alldeles övertydligt i Sverigedemokraternas särskilda yttrande att er främlingsfientlighet och övertro på framför allt enkla politiska lösningar på något vis skulle göra att vi skulle tycka att det vore bra om ni röstade på vår reservation. Det handlar ju om helt andra saker och om vad vi skulle vilja använda pengarna till. Det är där vi skiljer oss så mycket åt.

Vi har inte samma syn på mänskligheten. Vi har inte samma syn på invandrare. Vi har inte samma syn på andra människor. Vad ska vi prata om, om vi inte ser samhället och problemen som finns i samhället med samma ögon? Ni har ju helt andra glasögon än vi har. Vad skulle vi ha att prata om när vi inte har samma politiska värdering av vad som händer i samhället och därmed heller inte har lösningar på de problemen?

Jag förstår liksom inte varför man i ett anförande tar upp och gör stor sak av att inte vi skulle rösta på vår egen politik. Det är ju det vi gör, men den sammanfaller helt enkelt inte med Sverigedemokraternas politik.

Anf. 33 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja inleda med att säga att Maria Stenberg tar överord i sin mun, främlingsfientlighet och annat. Det är beklagligt. Du vet över huvud taget inte vilken människosyn jag har. Jag har aldrig träffat dig eller pratat med dig personligen. Den här debatten är första

gången. Du kan inte bedöma mig. Du vet inte vilka åsikter jag har om människor. Gör inte det misstaget!

Nog sagt om detta.

Ska ni springa och gömma er varje gång Sverigedemokraterna ställer sig bakom ett av era förslag kommer ni att få gömma er väldigt ofta de kommande fyra åren. Det är så det ser ut i praktiken.

Vi sverigedemokrater kommer inte att passa oss för att få igenom vår politik, även om de syften ni har i era förslag inte är desamma som våra. Sammanfaller de kommer vi inte att tveka att ställa oss bakom era förslag för att få igenom vår politik. Vi driver politik praktiskt, inte ideologiskt. Vi vill ha praktiska resultat. Vi vill förändra människors vardag och människors framtid. Där skiljer vi oss åt, radikalt.

Anf. 34 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! Vissa vill låta oss tro att Sverige har varit ett litet Bullerbyn, ett ständigt somrigt Sverige där alla heter Lisa eller Pelle, ett land där alla delar samma värderingar och det inte finns större konflikter och skillnader än dem mellan gårdarna, ett land där alla äter falukorv av allra bästa slag.

I Bullerbyn finns inga ensamstående på socialbidrag och ingen som för ut pengar ur landet för att slippa skatta. I Bullerbyn finns inga vårdnadstvister. I Bullerbyn finns inte klassklyftor eller sociala grupperingar och inte heller en värld utanför och människor som rör sig över gränserna, söker nya liv, slår sig ned och blir en del av samhället.

Med risk för att ta alla illusioner från vissa SD-företrädare kan jag avslöja en sak. Bullerbyn finns inte på riktigt. Bullerbyn har aldrig funnits. Den är en saga.

Tänker vi efter inser vi att Sverige aldrig har varit så enhetligt. Sverige har haft klasskillnader, konflikter mellan grupper och delar av landet. Sverige har haft in- och utvandring, och medborgare har kommit till eller lämnat landet. Sverige har alltid varit en del av världen och så kommer det att förbli.

Men klassklyftorna har i dag fått en extra dimension, nämligen etnicitet. Det innebär att man som utlandsfödd löper större risk att bli arbetslös, sjuk eller fattig än en svenskfödd. Alliansens politik ökar dessa klyftor, och deras så kallade integrationspolitik går ut på att hänvisa utlandsfödda till låglöneyrken.

Precis som Bullerbyn är en saga är även Sverigedemokraternas bild av invandringen fri fantasi, fast mörk och skrämmande. SD målar upp en bild av invandrare som en grupp utan nyanser, historia eller kulturella skillnader. Där är alla invandrare lika – religiösa extremister och skadliga för samhället. I SD:s trångsynta värld är invandringen hotet mot Bullerbydyllen. Vi ställs mot dem, och alla andra konflikter göms undan.

Herr talman! Vi i Vänsterpartiet ser att ur mångfald, förändring, konflikter och influenser skapas nya idéer och ett levande samhälle som fortsätter att utvecklas och leva. Det svenska samhället ska vara ett samhälle som tar intryck, drar ifrån och lägger till, aldrig stelt och färdigt utan alltid i rörelse.

Men för att utlandsfödda ska kunna bli en del av samhället krävs att samhället öppnar sig och erbjuder vägar in. Det absolut viktigaste för att skapa integration är en helt annan bostads-, utbildnings- och arbetsmark-

nadspolitik än Alliansen erbjuder. Vi måste bygga bra och billiga bostäder i blandade former. Vi måste skapa likvärdiga skolor som inte segregerar och sorterar. Och vi måste ha en politik för full sysselsättning som gäller oavsett varifrån man kommer.

En lyckad integration förutsätter en stark generell välfärd av hög kvalitet tillsammans med kamp mot rasism och diskriminering. Det innebär ytterligare fokus på diskrimineringsområdet så att inte okunskap och rasism får råda när arbetsgivare ska nyanställa. Därför bör man till exempel i större utsträckning arbeta med kravprofiler när man tillsätter tjänster.

Utgiftsområde 13 handlar till viss del om hur man skapar ett samhälle där vi tar till vara de människor som kommer hit till Sverige – hur man skapar förutsättningar för nya medborgare att leva, bo, arbeta och utbildas på samma villkor som de som redan lever här. Det innebär att nyanlända måste ges förutsättningar för att vara en del av samhället och ta del av alla dess rättigheter och skyldigheter. Och den enskilt viktigaste förutsättningen för detta är språket.

Alliansen vill ge en individuell sfi-bonus till dem som klarar av språkstudierna. Det är ett synsätt som markerar misstro till nyanländas vilja att lära sig svenska. Dessutom avslöjar det en okunskap om hur olika bakgrund de nyanlända har. Vissa har redan tillägnat sig flera språk i livet och lägger enkelt till svenskan. Andra är ännu inte läskunniga och måste börja från början med bokstäver och ljud för att få skriv- och läskunskap.

Förra veckan hade jag förmånen att få hälsa på hos Livstycket i Tensta, någonting som jag verkligen kan rekommendera. Där arbetar man framgångsrikt med att lära utlandsfödda kvinnor just att läsa och skriva, eller som de säger i det projekt som drivs just nu: Vi dricker te och lär oss bokstaven E.

För denna grupp ännu ej läskunniga kvinnor krävs helt andra inlärningsmetoder än för högutbildade. Genom att varva praktiskt arbete med läsning blir det svenska språket levande. Gemensamt för kvinnorna är att de gärna vill lära sig svenska men att de behöver andra metoder för att kunna göra det. Detta kan gälla uppskattningsvis 30 procent av alla sfi-elever. Därför krävs olika typer av sfi-undervisning för olika grupper. Framför allt krävs det satsningar på att förbättra och förstärka sfi-undervisningen så att alla oavsett bakgrund får de verktyg som de behöver för att vara med i samhället. Det behövs alltså många fler livstycken i Sverige.

Vänsterpartiet föreslår tillsammans med De rödgröna att pengarna från sfi-bonusen går till att stärka sfi genom en kvalitetssatsning.

Herr talman! Sverige är i dag ett mycket segregerat samhälle där människor med olika bakgrund bor åtskilda, går i skola åtskilda och även till viss del arbetar åtskilda.

De flesta svenskfödda vet hur viktigt det är att ha kontakter för att få sitt första jobb. Ett segregerat samhälle har få mötesplatser där till exempel nyanlända har möjlighet att skapa kontakter för att få arbete eller att ta del av samhället i övrigt. Ett segregerat samhälle skapar dessutom okunskap om andras livsvillkor, perspektiv och åsikter, och okunskap föder rädsla.

Prot. 2010/11:33
13 december

*Integration och
jämsställdhet*

I dagens så kallade integrationsdebatt är de utlandsfödda i fokus. Men integration rör alla i samhället så att vi kan skapa ett jämlikt och rättvist samhälle där alla har lika mycket makt över samhället och sitt eget liv. De mest segregerade områdena i dag är rika villaområden i storstädernas utkanter.

För att medverka till att bryta segregationen vill vi lagstifta om att samtliga kommuner är skyldiga att hjälpa till vid flyktingmottagande. Dagens modell där vissa kommuner smiter från sitt ansvar och inte tar emot nyanlända flyktingar är inte hållbar.

Vänsterpartiet är motståndare till regeringens satsning på etableringslotsar. I sin iver att leka affär på alla tänkbara områden har regeringen tidigare infört jobbcoacher med resultatet att oseriösa aktörer släpps in på området och kvaliteten blivit mycket varierande till höga kostnader.

Nu föreslår man samma sak för gruppen nyanlända. Här förväntas människor som just anlänt till Sverige välja mellan olika aktörer och därefter komma ut i arbete. Vi som vet hur svårt det är att bara välja elbolag kan även föreställa oss hur svårt det är att i ett helt nytt land och med helt nya förutsättningar jämföra olika lotsar. Risken är överhängande att det inte blir något egentligt val. Dessutom finns det risk att satsningen leder endast till tillfälliga och osäkra jobb och inte till en helhetsplanering för den enskilda. Risken för tillfälliga och kortvariga lösningar ökar i och med att ersättningen till lotsen är mycket låg i början och ger utdelning först när den nyanlända får ett jobb.

Tillsammans med De rödgröna vill vi i Vänsterpartiet i stället att samtliga nyanlända ska ha rätt till en individuell etableringsplan. Etableringen på arbetsmarknaden ska vara Arbetsförmedlingens ansvar. Där är det även viktigt att vi i sammanhanget inte glömmar bort den viktiga sociala etableringen som även krävs för grupper som inte omedelbart ska ut på arbetsmarknaden, till exempel äldre eller föräldralediga.

Herr talman! Vänsterpartiets politik på området integration ska ses som en helhet. På utgiftsområde 13 hade vi i vårt ursprungliga rödgröna förslag en utgiftsminskning på etableringslotsar och sfi som ersattes på andra utgiftsområden. Men eftersom ramarna för det rödgröna förslaget har fallit kommer vi inte att delta i beslut på detta område.

Jag yrkar bifall till reservation 1.

(Applåder)

I detta anförande instämde Josefin Brink (V).

Anf. 35 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Christina Høj Larsen har rätt i att Bullerbyn aldrig har existerat. Däremot har det existerat en vettig invandringspolitik i Sverige. I århundraden har människor flyttat till Sverige, och de har behövts i det svenska samhället. På 50-, 60- och 70-talen hade vi en arbetskraftsinvandring som behövdes för den svenska industrin. Det var människor som kom till Sverige och tillförde någonting, och de behövdes här.

Men från den nödvändiga arbetskraftsinvandringen har vi övergått till någonting helt annat. Vi har övergått till en asyl- och anhöriginvandring som har inneburit att endast 5 procent av dem som har kommit till Sverige under de senaste 30 åren har haft skyddsbehov. De övriga 95 procenten har fått uppehållstillstånd i Sverige av andra orsaker. Det har skapat

stora slitningar och problem i det svenska samhället, och där bär Vänsterpartiet ett stort ansvar därför att ni tillsammans med Socialdemokraterna och till viss del med Alliansen har varit med och skapat dessa utanförskapsområden genom den politik som ni har bedrivit i 30 år.

Sverigedemokraterna har aldrig genom ett enda beslut i denna kammar eller i någon annan politisk församling i Sverige varit med och fattat beslut som har bidragit till de problem som vi i dag har i de svenska utanförskapsområdena, men det har ni, Christina Höj Larsen.

Sedan pratar du om värderingar, människosyn och liknande. Jag vet inte om du vet vem jag är, om du känner mig, om du kan bedöma hur vi Sverigedemokrater är som människor och om du vet vilka värderingar vi har. Det tror jag inte. Jag tror därför att också du ska akta dig för att ta sådana ord i din mun.

Vänsterpartiet vill tvinga kommuner att ta emot nyanlända. Man vill tvinga kommuner att bli som de socialdemokratiska och vänsterpartistiska exempelkommunerna Södertälje och Malmö, och exemplen avskräcker. Låt kommunerna själva bestämma om de har förutsättningar att ta emot nyanlända eller inte!

Anf. 36 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Nej, jag känner inte Sven-Olof Sällström, och jag uttalar mig egentligen inte om din personliga övertygelse. Men jag uttalar mig med rätta om Sverigedemokraternas politik, och vi är här för att diskutera just politik. Där kan jag med rätta säga vad jag tycker om Sverigedemokraternas politik som är en politik som handlar om att hela tiden öka motsättningarna mellan grupperna. Det säger jag. Det är inget personligt; det är Sverigedemokraternas politik.

När det gäller kommunernas ansvar att ta emot flyktingar tycker jag att det är rimligt att det inte ska vara bara några få kommuner som tar emot flyktingar utan att det faktiskt blir fler som gemensamt tar detta ansvar. Jag tror att alla som lever i dessa kommuner som just nu tar emot flyktingar kan vittna om att det behövs fler som delar detta ansvar.

När det gäller Vänsterpartiets ansvar för den politik som har förts de senaste 30 åren, eller vad du sade, är det klart att vi har haft en del av det ansvaret – och det tar vi gärna på oss. Vi är inte nöjda med samhället som det ser ut, vare sig med klassklyftor eller annat.

Anf. 37 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Christina Höj Larsen låter igen påskina att Sverigedemokraterna har någonting att göra med det utanförskap, de motsättningar och de problem som vi har i dagens svenska samhälle. Men det stämmer ju inte. Det är inte med sanningen överensstämmande.

Sverigedemokraterna har inte i den här församlingen eller i några andra politiska församlingar här i landet varit med om att fatta några som helst politiska beslut som har skapat dagens situation. Men det har ni, Christina Höj Larsen. Ni i Vänsterpartiet har varit med om att fatta de beslut som har gett dagens situation. Det ansvaret kommer ni inte undan.

När det återigen gäller kommunernas ansvar för att ta emot nyanlända eller inte är det så, precis som jag sade i mitt inledningsanförande, att invandringen inte får vara större än att det går att motivera samhällsekonomiskt, arbetsmarknadsmässigt, socialt eller humanistiskt. I dag fallerar

det på alla fyra punkter. Där bär ni ett stort ansvar, och det ansvaret måste ni börja ta. Det är många av era väljare som sitter ute i utanförskapsområdena som i dag inte kommer in på arbetsmarknaden och inte kommer in i det svenska samhället, just på grund av den politik som ni har bedrivit tillsammans med andra partier. Det ansvaret kan ni inte dra er undan. Ta ansvaret och förändra politiken!

Anf. 38 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Sverigedemokraternas enskilt enda punkt i politiken är att minska invandringen. Jag tror att alla här i kammaren är smärtsamt medvetna om att det är däri er politik består.

Vi i Vänsterpartiet tycker inte att arbetslösheten, klassklyftorna och segregationen beror på invandringen, utan det beror på att det inte har förts en politik som skapar ett jämlikt samhälle. Ni sätter ständigt likhets-tecken mellan sociala problem och invandringen. Vi ställer inte upp på den politiken. Det är ingen hemlighet.

När det sedan gäller era förslag för att minska invandringen nämns ofta 100 000 invandrare per år. Det är mycket svårt att följa med i hur det skulle vara möjligt. Huvuddelen av dessa 100 000 är faktiskt svenskar som återvänder till Sverige. Därutöver är det en ganska stor andel EU-medborgare och nordiska medborgare.

När vi då kommer till sakens kärna säger ni att det egentligen endast ska vara personer enligt Genèvekonventionen som ska ha skyddsskäl. Det är en otroligt begränsad grupp. Där ryms inte ens personer som flyr från krig eller tortyr. Det skulle innebära att vi slopade våra åtaganden till exempel enligt tortyrkonventionen. Det är fullständigt vansinnigt och absolut ingenting som vi kan ställa upp på. Det säger jag med stolthet och glädje absolut nej till.

Anf. 39 HANIF BALI (M):

Herr talman! Länges har Sveriges syn på integration och politiken i Sverige handlat om att ta hand om människor: Det är synd om dem, som kommer hit, och det är klart att vi ska ta hand om dem. Denna dumsnällhet och omhändertagandementalitet har sett till att människor hamnar i ett utanförskap, utan egenmakt och inte känner sig som en del av Sverige.

Länges har vi också pratat om, och pratar ännu, om segregation i termer av svenskar och invandrare. Men det vi kan konstatera efter den 30-åriga integrationspolitik som har förts i denna församling och i kommuner och landsting är att den även har segregerat människor med liknande bakgrund. Vi har fått ett Sverige där svensken och invandraren som går av vid stationen i Solna på tunnelbanans blå linje har mindre gemensamt än med den landsman som åker vidare mot Husby och Akalla.

De som orkat och varit kapabla har skaffat sig jobb, hopp och framtid i Sverige, men en alltför stor del har inte orkat och inte varit kapabla utan förpassats i utanförskap.

Det är läge att inse att vi inte kan skylla problemen på att Sverige har för många invandrare, där kommun efter kommun bevisar att de trots att mer än en tredjedel av invånarna i många av kommunerna har invandrarbakgrund har lyckats få alla i arbete och lyckats se till att bryta integrat-

ionsproblemen. Dessa kommuner visar att det går, att man kan vara med, göra rätt för sig och delta i det svenska samhällslivet.

Var ligger problemet då? Det är läge att inse att det inte finns ett samband mellan invandrare och utanförskap. Det finns endast ett samband mellan dåliga politiker, dålig politik och utanförskap.

Makthavare men också medborgare måste på något sätt inse att integration inte är exotiska folkdanser och kryddstark mat i Folkets Hus. Det handlar inte om att invandrare i Sverige bara är missförstådda, behöver träffas lite, träffa kommundienstmännen och sjunga *We shall overcome* och *Kumbaya*, så vips är problemen borta.

Integration handlar om att människor finner sin plats i Sverige och börjar älska detta land. Integration handlar om att vi får makt över vår egen vardag. Integration handlar om en sak: Det handlar om arbete. Det är på jobbet vi finner en social gemenskap som är bortom etnicitet och religion. Det är på jobbet vi får en inkomst som ger oss makten att göra resan från betongen till villan, vovven och Volvon.

Det är med den visionen vi genomför den största förändringen i svensk integrationspolitik på 30 år. Nu är det inte längre bidragslinjen som gäller, utan nu är det arbetslinjen. Därför får Arbetsförmedlingen nu ansvaret att se till att man gör rätt för sig när man kommer till detta möjligheternas land.

Herr talman! Vi måste våga ställa krav på människor som inte orkar ställa krav på sig själva. Många gånger har vi alla varit i en situation där man konfronteras med en utmaning, när allt känns jobbigt och man bara vill åka hem och göra ingenting. Det kan vara ett prov i skolan eller en tuff arbetsuppgift. Då får man fråga sig om man vill ha en vän som säger: Äsch, strunta i det där! Du har det ju så jobbigt. Åk hem! Slipp det! Eller vill man ha en vän som tar en i kragen och säger att man kan och måste, att man klarar det och att allt kommer att bli fantastiskt?

Vi måste välja vilken vän Sverige ska bli. Ska vi bli den vännen som tycker synd om en och låter en passiviserar? Eller ska vi vara den vännen som bryr sig om en och ser till att man lär sig språket och tar ett jobb? Vilken vän är snällast, och vilken vän bör Sverige vara?

En viktig del i att få ett arbete men också att identifieras som svensk ligger i språket. Jag vet själv hur det är när jag träffar till och med främlingsfientliga. Då snackar jag om riktigt främlingsfientliga, medlemmar i organisationer med bokstavsförkortningar som är för hemska att uttalas här i kammaren. De är redo att göra hur många undantag som helst för en bara för att man pratar svenska korrekt.

När man lär sig ett språk, till exempel franska eller engelska, har man som mål att kunna tala så perfekt som möjligt med så bra uttal som möjligt. Men länge har vi haft synen att det är okej att bryta lite bara för att man kommer från ett annat land, att det är okej att inte prata perfekt svenska för att man kommer från ett annat land.

Herr talman! Jag ska ta ett exempel. Det är som att vi här i riksdagen skulle lära oss engelska men inte den engelska alla andra pratar utan riksdagsengelska, som är gångbar bara i Riksdagshuset. Då kan vi gå omkring här och prata riksdagsengelska med varandra.

Det är den här verkligheten som är verklighet i dagens utbildning i svenska för invandrare. Det är en svenska som inte är gångbar på arbetsmarknaden.

Vilken vän vill du ha då? Vill du ha den vän som ser till att du försö-
ker lära dig språket och korrigerar dig om du råkar säga fel, eller vill du
ha den vän som säger: Äsch, strunta i det, du som har det så jobbigt – åk
hem och skipa det? Vilken vän är snällast? Vilken vän bör Sverige
vara?

Det är därför vi i Alliansen är den snällaste men också den starkaste
kraften i Sverige som ser till att Sverige håller ihop och är ett Sverige
som inte accepterar att man väljer att sitta vid sidan av samhället. Vi
älskar Sverige, och Sverige mår bäst när Sverige jobbar.

Därför yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet AU1.
(Applåder)

Anf. 40 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Jag måste börja med att säga att det är uppfriskande att
här i kammaren få höra ett anförande om integrationspolitik som inte
kommer från en sverigedemokrat men där jag kan ställa mig bakom det
mesta – men inte allt – av det som sägs.

Däremot får jag inte riktigt ihop er politik i Alliansen. I och för sig
väljer ni nu att i stället för att skicka nyanlända till socialkontoret skicka
dem till Arbetsförmedlingen. Men i en situation där man skapar 100 000
nya jobb under en mandatperiod samtidigt som det blir nästan 300 000
nya människor, då skapas mer utanförskap, mer problem och mer segre-
gation.

Nu när ni har chansen, varför tar ni då inte tag i de grundläggande
problemen? Begränsa anhörig- och asylinvandringen från de 45 000–
50 000 som det är i dag och gör en 90-procentig sänkning, och ge dem
som har asylskäl och har skyddsbehov – inte bara dem som är kvotflyk-
tingar utan har verkliga skyddsbehov – möjlighet att stanna i landet!

När vi sedan har en situation där vi ekonomiskt, arbetsmarknadsmäss-
igt, humanistiskt och socialt har möjlighet att ta emot fler än så, då får vi
överväga det. Men er politik är lite grann som att utrusta skattebetalarna
med större öskar och be dem att ösa fortare. Men hålen i skrovet består.
Skattebetalarna kommer till slut att överge er båt.

Anf. 41 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Jag blir väldigt glad när jag hör människor bry sig om
skattebetalarna. Jag tycker oftast att politiker inte bryr sig så mycket om
skattebetalarna.

Jag tänkte just därför berätta en historia om där jag kommer ifrån,
nämligen Solna. Det är den kommun som bryr sig mest om skattebetalar-
nas pengar, där vi har lägst skatt, men också en av de kommuner som tar
emot mest ensamkommande flyktingbarn och tar emot väldigt många
invandrare och där mer än en tredjedel av dem i kommunen är utrikes
födda eller har invandrabakgrund.

Där lyckas vi kombinera låg arbetslöshet och låg andel människor
som går på försörjningsstöd med hög invandring. Hur vi lyckas med det
är ungefär den modell som vi nu genomför, genom att se till att männi-
skor hamnar i arbete.

Det vi gör är inte så himla svårt. Vi ser till att människor kan språket
och får en arbetslivserfarenhet. Efter det gör vi ingenting. 95 procent
hamnar i egen försörjning efter två år. Jämför det med rikssnittet på sju

år! Det är en väldigt enkel metod för hur man får människor i arbete. Att få människor i arbete handlar om att se till att de får en arbetslivserfarenhet och att de matchas mot det som krävs på arbetsmarknaden.

Men du vill diskutera migrationspolitik. Absolut! Det jag undrar över med er migrationspolitik – jag har faktiskt läst ert invandringspolitiska handlingsprogram – är att ni vill ta emot kvotflyktingar, och i bemärkelsen att ni vill ta emot kvotflyktingar vill ni inte ha någon integrationspolitik.

Jag undrar: Vilket flyktingläger är det ni har hittat där alla redan kan svenska och alla redan har bra arbetslivserfarenhet och är perfekt matchade för det svenska samhället? Jag vill hitta det flyktinglägret. Det vore mycket intressant att besöka detta svenska flyktingläger gömt någonstans i världen.

Anf. 42 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Hanif Bali beskriver inte verkligheten och våra politiska program som de ser ut. Självklart behöver vi svenskundervisning för dem som kommer hit. Självklart behöver vi ett mottagande.

Nedskärningarna i till exempel vår budgetmotion motsvaras av de 90-procentiga nedskärningar i mottagandet som vi har gjort. Men vi har inte skurit ned anslagen med 90 procent utan med 70 procent i genomsnitt. Det är en annan sak.

Självklart måste man lära sig språket när man kommer hit. På den punkten är vi helt överens. Och självklart behöver man bli en del av samhället. Man behöver lära sig de svenska värderingarna och vad som kännetecknar en människa som lever i ett fritt, öppet, demokratiskt samhälle i västvärlden i dag. Där råder det inga motsättningar.

Jag har själv bott i Solna kommun under en viss tid av mitt liv. Det går inte att komma ifrån att Solna har ett speciellt läge, ett citynära läge med kanske inte alla de problem och utmaningar som många andra områden och kommuner i Sverige. Det är inte riktigt jämförbart, och det tror jag också att Hanif Bali är medveten om.

Men om man jämför Solna med många andra kommuner, till exempel Södertälje och Malmö, är det klart att det sticker ut, för ni har väl ungefär samma befolkningsstruktur men helt andra resultat. Det måste jag erkänna.

Ni har möjlighet att ta tag i situationen nu och begränsa anhörig- och asylinvandringen till en nivå som svenska skattebetalare och svenska folket klarar av och som inte minst de som redan sitter i utanförskapsområdena klarar av, för att de ska ha en möjlighet att komma in.

Ni koncentrerar er väldigt mycket på nyanlända men glömmer bort alla de som sitter i utanförskapsområdena. Vilken hjälp ska de få, de som har varit i Sverige i 5, 10, 15 eller 20 år och inte lärt sig språket och inte kommit in på arbetsmarknaden? Vilken hjälp har ni till dem? Vilka besked ger ni dem när ni satsar alla era resurser på de nyanlända?

Anf. 43 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Vi behöver absolut göra något åt dem som varit i utanförskap länge. Regeringen har lagt fram många åtgärder för att få in långtidsarbetslösa i arbete. Men det kan vi diskutera en annan gång, för det

kanske inte främst har att göra med just budgetområdet för integration av nyanlänlda.

Jag vill poängtera: Vi i Solna är inte unika – verkligen inte. Om vi verkligen är så citynära, det vill säga nära Stockholm, hur kommer det sig att vi är bättre än Stockholm, om det är så väldigt bra att vara nära Stockholm? Om vi verkligen är så unika, hur kommer det sig att vår grannkommun – som ligger fem minuters promenad från oss och som har varit socialdemokratiskt styrd längre än till och med sedan Sovjets grundande – har dubbelt så hög arbetslöshet bland invandrare som Solna? Hur kommer det sig?

Det går inte bara att skylla på att det är en diskriminering. Det kan knappast vara så att samtliga företagare i Stockholm samlades i någon bastuklubb liksom och sade: Nu anställer vi bara invandrare från Solna och inte från Sundbyberg. Det handlar om att vi har en politik som ser till att människor får den språkutveckling som krävs och den arbetslivserfarenhet som krävs för att hamna i arbete. Det är just den politiken som vi genomför nationellt.

Därför är jag mycket glad över att vi genomför detta, för det kommer att leda till att fler människor hamnar i arbete och fler människor hamnar i social gemenskap som är bortom etnicitet och bortom religion. Det handlar om att man hamnar i en social gemenskap i arbetet och är med och gör rätt för sig och bidrar till Sveriges välfärd.

Anf. 44 MARIA STENBERG (S) replik:

Herr talman! Jag kunde inte låta bli att undra vilken sfi-utbildning som Hanif Bali menade. Säkert varierar kvaliteten på sfi-undervisningen rätt kraftigt. Men i talarstolen fick Hanif Bali det att låta som om den sfi-utbildning som bedrivs runt om i Sverige är fullständigt värdelös.

Jag har besökt en hel del sfi-klasser runt om i Norrbotten, som är min valkrets. Ett av problemen är att en del av de människor som kommer till Sverige och deltar i sfi-utbildningen har en bakgrund med mycket låg utbildning med sig från sitt hemland och kanske också en hel del traumatiska händelser som gör att man inte lär sig så fort eller så lätt, medan vissa av oss mer eller mindre har språköron.

Jag undrar vilken sfi-utbildning som du hänvisade till. Jag tror att den är mycket varierad över landet. Man gör det lätt för sig om man sågar all sfi-undervisning jäms med fotknölarna.

Anf. 45 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Det har jag inte gjort. Som du märkte, Maria Stenberg, berättade jag i mitt anförande också om de bra kommunerna, som sköter sig. Men vi kan inte frånga det faktum att det finns kommuner som absolut missköter sin integrationspolitik. Det kan vi inte förneka. Det vore verklighetsfrånvänt.

Jag kan dra ett personligt exempel. Jag kom hit som ensamkommande flyktingbarn när jag var tre år gammal. Jag har bott i de flesta delar av Sverige. Jag har bott i tolv olika familjer, och förutom en familj var det bara invandrarfamiljer.

Jag har föräldrar, som har gått igenom en sfi-utbildning, som jag inte kunde kommunicera med på svenska. Det är egentligen en rätt bisarr situation, och det tyder på att sfi inte fungerar.

Tidigare, när vi tog över under den förra mandatperioden, var behö-
righetsgraden för sfi-lärare bara 10 procent, hos svensklärarna. Skulle vi
låta våra barn gå i en sådan skola? Nej, förmodligen inte. Och tänk vilken
pedagogisk insats det krävs för att få en vuxen människa att lära sig ett
nytt språk. Det krävs en stor pedagogisk insats.

Jag tänker inte dra mig för att kritisera dem som inte sköter sin sfi-
undervisning. Sedan är jag glad över att man i Norrbotten, där du kom-
mer ifrån, sköter sin sfi-utbildning. Det är jättebra. Men vi kan inte för-
neka att det finns ställen där man missköter sina utbildningar, och det
måste vi göra någonting åt.

Anf. 46 MARIA STENBERG (S) replik:

Herr talman! Nej, men vi delar bilden av att livet och samhället inte
ser likadant ut i bostadsområden eller städer eller landsändar, utan det är
våldigt varierande förutsättningar.

Då kommer jag till nästa fråga. Den gäller den genom tiderna största
reformen, etableringslotsarna. Det är jättebra att man ska få en individu-
ell etableringsplan när man är nyanländ i Sverige. Men återigen, ett jobb
är lösningen på våldigt många saker här i livet. Det handlar om att för-
sörja sig och arbetskamrater och allt det. Det var vi överens om. Men när
man kommer till Sverige handlar det också om, tror jag, att det finns ett
samhälle och en samhällsstruktur som kanske i mångt och mycket är lite
ogenomträngbara.

Eftersom jag kommer från Norrbotten tar jag exempel därifrån. Det är
etableringslotsar som i möjligaste mån kanske är någon månad i någon
kommun som faktiskt har flyktmottagande. Då funderar man lite
grann över hur det i praktiska verkligheten ska fungera med de här eta-
bleringslotsarna. De kanske är där bara en gång per månad. Det är många
saker som man säkert ska gå igenom. Det handlar om skola, sjukvård,
barnomsorg, bank och allt det som vi oftast tar för givet. Då uppstår en
fråga, eftersom introduktionen till ett jobb för nyanlända är så lång. Den
största reformen genom tiderna slutar ju efter två år. Vad ska hända då?

Anf. 47 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Det är en praktisk, så att säga, erfarenhet man har i
kommuner som sköter sin integrationspolitik, att det bara krävs ungefär
två år för en människa att få sitt första arbete. Det krävs inte sju eller tio
som det tar i vissa socialdemokratiska kommuner.

Det krävs bara två år. Vi ser att i borgerliga kommuner som har ge-
nomfört den här reformen med etableringslotsar på lokalt plan har 95
procent egen försörjning inom två år. Det här är en rimlig metod för att få
folk i arbete.

Det handlar om människor som har ett brett kontaktnät, som vet var
arbetsplatserna är, som vet vilka arbeten som står till förfogande och som
vet vilken erfarenhet och vilken matchning som krävs. De kan se till att
människor hamnar i arbete. De kan se till att människor hamnar i ett
arbete där de behövs och där de kommer att stanna. Det är en logisk
slutsats.

Er bild är att Arbetsförmedlingens handläggare är så pass allvetande
att vi kan låta allting skötas av dem. Den bilden delar jag inte. Vi måste
få in perspektiv utifrån. Vi måste få in folk som har kontakt med arbets-

livet och se till att människor hamnar i arbete. Detta är jag absolut stolt över. Och det är väldigt bra.

Det är med denna erfarenhet som den borgerliga regeringen genomför den här stora reformen. Men det du pratar om som är den största reformen, som jag refererade till som den historiskt största reformen, är att Arbetsförmedlingen tar hand om integrationen och anpassningen till det svenska samhället. Det är inte kommunerna som gör det. Det har inte med lotsarna att göra. Lotsarna är en del av detta.

Anf. 48 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Tack så mycket, Hanif Bali, för anförandet! Det går att instämma i mycket av det du säger när det gäller just språkutbildningen, språkets vikt och hur man kan vara funktionell i ett samhälle. Det är oerhört viktigt. Det gäller också kopplingen till att språket utgör en grund för att man ska kunna ta i princip vilket arbete som helst utifrån den utbildningsbakgrund man har.

En sak skulle jag dock vilja fråga dig, Hanif Bali. När man har gjort allting rätt, när man har gått igenom sfi eller för den delen grundskolan och gymnasiet och byggt på med olika utbildningar på högskolenivå, kanske till och med två högskoleutbildningar, och har ett bättre språk än vad både du och jag har – det handlar alltså om språkmelodin och intonationerna – kommer man till det ögonblick då man börjar söka arbete efter arbete efter arbete.

Man sorteras bort av många olika skäl. Jag kommer inte att gå in på detaljer, för det finns många olika skäl till att man kan hamna vid sidan av. Om man är etnisk svensk kan man diskrimineras på grund av funktionshinder, på grund av att man är kvinna, på grund av sexuell läggning och så vidare.

Av de här orsakerna kan man diskrimineras även om man har en annan etnisk bakgrund. Men utöver det kan det också vara andra skäl.

Vad har ditt parti tänkt göra när det gäller de här frågorna? Det undrar jag utöver att jag faktiskt håller med dig om att språket är viktigt.

Anf. 49 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Det du pratar om, Mehmet Kaplan, är diskriminering, och diskriminering har vi lagar mot. Jag vet att du tidigare pratade om hur du i justitieutskottet har jobbat med sådana frågor. Vi ser inga större skillnader i budgetposterna för diskrimineringsåtgärder mellan våra partier. De rödgröna och Alliansen har samma förslag till jämställdhetsåtgärder och diskrimineringsåtgärder. Det är ingen större skilljelinje mellan oss där.

Därför ser jag också att diskriminering som sker på grund av etnisk bakgrund etcetera självklart ska stävjas. Det ska inte vara acceptabelt.

Men jag är väldigt oroad över att vi endast skyller på diskrimineringen när det gäller att invandrare är så pass överrepresenterade i arbetslöshetsstatistiken. Jag vill inte att vi hamnar i den fällan, för vi ser det här klart och tydligt i kommuner som ligger bredvid varandra men som har helt olika politik. De ligger i samma arbetsmarknadsregion – människor söker samma jobb. Man ser att den ena kommunen klarar sig bättre medan den andra klarar sig sämre, trots att det är samma socioekonomiska bakgrund. Då kan det handla om hundra procentig förändring.

Diskriminering sker, och den ska motarbetas. Men låt oss inte förlora fokus! Det här handlar i slutändan om arbetsmarknadspolitiska åtgärder, alltså om att se till att arbetsmarknaden fungerar väl, att människor har en bra matchning och ett bra språk, så att de hamnar i arbete.

Sverige är nämligen mycket öppnare än det ibland framställs i diskrimineringsdebatten. Företagare är inte så inskränkta som många vill göra gällande. Jag vet att Sven-Olof Sällström själv har anställt otroligt många. Trots att många vill ge honom ett dåligt epitet, så att säga, har han berättat för mig att han själv anställer, och då är det en person som företräder Sverigedemokraterna.

Anf. 50 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Det var intressant.

När det gäller den grundläggande idén om hur vi håller ihop samhället och hur vi ser till att människor får möjlighet att utvecklas och att utveckla tror jag inte att vi egentligen står särskilt långt ifrån varandra. Däremot är det ett problem när man gör det hela till en diskrimineringsdiskussion eller en diskrimineringsdebatt eller en fråga om att människor eventuellt inte kan eller, framför allt, inte vill lära sig språket. Då tror jag att vi börjar skjuta över skulden på dem som skulden egentligen inte hör hemma hos.

Det är en skuldbeläggningspolitik som utgår från att det finns människor som inte vill lära sig ett nytt språk. Det är en ingång.

En annan ingång, som jag egentligen skulle vilja ställa en fråga om till Hanif Bali, är idén om ett samhälle som vi försöker hålla ihop, som vi tillsammans skapar oavsett bakgrund, oavsett idé om på vilket sätt vi kan göra oss till fullo representanter för det goda i samhället. När jag ställde frågan tidigare sade Hanif Bali att vi gör ungefär likadana satsningar i likadana områden. Vad mer är det som Moderaterna ska göra tillsammans med sina samarbetspartier när det gäller integrationsfrågorna? Problemet ligger i grunden och skvalpar kring en enda viktig fråga som gör att det finns ytterlighetsidéer och tankar för att försöka slita samhället itu.

Då är frågan: Vad är det som ska göras? Ska man kopiera Solnamodellen till alla andra kommuner i Sverige? Hur lång tid kommer detta att ta? Vad är det för resultat vi kommer att se?

Anf. 51 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Vi genomför det som står i propositionen, och det är att vi ser till att Arbetsförmedlingen får ansvar för att upprätta en etableringsplan. Man lär sig språket, man får den samhällsintroduktion och den arbetslivsutbildning som krävs, man får den matchning som behöver skapas och man hamnar i arbete fort. Det är det som är planen.

Det är rätt likt Solnamodellen, inte till punkt och pricka, men det är den reformen vi genomför.

Jag skulle vilja bemöta det här med skuldbeläggning som du pratade om. Det handlar inte om skuldbeläggning. Jag tycker att man i samhällsdebatten ofta förväxlar eget ansvar med skuldbeläggning. Det handlar inte alls om skuldbeläggning. Det handlar om att människor ska inse att det är deras eget ansvar att se till att man går upp på morgonen och går

till sfi-undervisningen, att det är deras eget ansvar att man gör sitt yttersta för att integreras i samhället. Det är dit vi vill komma.

Ingen i denna kammare kan på något sätt lägga fram ett förslag som tvingar människor som inte vill ta eget ansvar för att integrera sig. Det går inte, det är fysiskt omöjligt. Vi kan inte ha en sådan övertro på politiken och tro att det är möjligt.

I slutändan handlar det om att poängtera för människor att det är deras eget ansvar att se till att de blir en del av Sverige. Politiken kan, absolut, skapa förutsättningar, vägar och verktyg, men i slutändan är det du själv som måste ta upp det här verktyget och gå den där vägen. Därför vill jag poängtera att eget ansvar är en bärande och viktig del i integrationspolitiken. Det är just därför vi genomför de reformer som vi genomför.

Anf. 52 HANS BACKMAN (FP):

Herr talman! Jag ska börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet AU1 om integration och jämställdhet.

Jobb och svenska är nycklarna in i samhället. Det är de allra flesta överens om. Sverige är och ska vara ett öppet och tolerant samhälle. Det har gjort vårt land rikare, och vi liberaler är stolta över att vi har tagit vårt solidariska ansvar och givit människor som flytt undan förföljelse en fristad. Att integration är viktig framgår av en undersökning gjord av nationalekonomen Andreas Hatzigeorgiou som har visat att 12 000 fler utlandsfödda i Sverige innebär att vår export ökar med ungefär 7 miljarder kronor och att vart femte nyetablerat företag i Sverige startas av en utlandsfödd person.

Men samtidigt som många kommit till vårt land och har lyckats ska vi vara tydliga med att vi har stora integrationsutmaningar. Därför genomfördes den 1 december en etableringsreform som innebär en stor förändring av vår integrationspolitik. Fokus är på jobb och kunskaper i svenska.

De allra flesta kommuner i Sverige har tecknat avtal med Migrationsverket om att ta emot flyktingar, skyddsbehövande och deras anhöriga. För en del län innebär flyktingmottagandet att befolkningsnettot kan hållas uppe. I Gävleborg, som jag kommer ifrån, och Uppsala län, som ligger nära, uppgick mottagandet totalt under 2009 till 1 783 personer. Det är människor som har sökt en tryggare framtid för sig och sin familj i Sverige och som inget hellre vill än arbeta och bidra.

Den stora utmaningen handlar om att det tar för lång tid för den nyanlända att komma i arbete och klara egen försörjning. Efter tre år i landet är det endast 30 procent som har ett arbete. Det vittnar om stora problem i organisationen av mottagandet och organiseringen av den första tiden i Sverige. Den modell för mottagande av nyanlända som vi har haft under lång tid har inte fungerat. Därför lägger vi nu om mottagandet.

Valfrihet, individuellt utformade insatser och fler aktörer är viktiga delar i den nya reformen. Men vi behöver också förändra synen på dem som kommer till Sverige. Det är inte en enhetlig grupp utan enskilda individer som behöver professionellt stöd för att så snabbt som möjligt komma in i samhället för att kunna lära sig svenska, etablera sig på arbetsmarknaden och ta del av de möjligheter, rättigheter och skyldigheter som gäller i Sverige. Därför utgår reformen från individens behov men betonar också individens ansvar för sin egen framtid.

Herr talman! De viktigaste delarna i etableringsreformen är:

Nr 1: I stället för att tas emot av socialtjänsten ska nyanlända från dag ett mötas av insatser för arbete. Därför får Arbetsförmedlingen ta över samordningsansvaret från kommunerna när det gäller de insatser som ska leda till jobb och egen försörjning.

Här är det viktigt att påpeka att kommunerna även fortsättningsvis kommer att ha viktiga uppgifter i flyktingmottagandet och nyanländas etablering, till exempel ansvaret för sfi och annan vuxenutbildning, bostadsförsörjning och insatser för barn och unga samt ansvaret för att erbjuda nyanlända samhällsorientering.

Nr 2: Det kommer att bli individuella insatser från dag ett. Kort efter det att den nyanlände beviljats uppehållstillstånd träffar hon eller han Arbetsförmedlingen för ett etableringssamtal. Frågor om var i landet den nyanländes kompetens efterfrågas och hur vägen till arbete ser ut diskuteras för att tidigt matcha bostad och arbetsmarknad. Utifrån samtalet görs en skräddarsydd etableringsplan med individuella insatser.

Nr 3: Arbetslinjen är tydlig i det nya systemet. Etableringsersättningen är individuell och utgår när den nyanlände aktivt deltar i insatserna. För att få full ersättning ska den nyanlände delta i svenskundervisning och andra insatser som föreskrivs i etableringsplanen. Den individuellt utformade ersättningen kan leda till en förbättrad jämsällldhet genom att ersättningen inte påverkas av andra inkomster i hushållet. Det är möjligt att arbeta vid sidan av insatserna utan att ersättningen minskas.

Nr 4: En etableringslots införs för att stödja den nyanlände under den första tiden i Sverige. Ersättning till lotsen är resultatbaserad, vilket innebär att lotsen har ett intresse av att den nyanlände så snabbt som möjligt kommer i arbete och kan försörja sig själv.

Till sist nr 5: Samhällsorientering införs som en obligatorisk del av de nyanländas etablering. Den ska ge grundläggande förståelse för det svenska samhället, hur det fungerar och vad det innebär att leva och bo i Sverige.

Herr talman! Många nyanlända berövas i dag möjligheten att känna delaktighet och bli en del av det nya samhället. Frågan som i dag ställs till den nyanlände är: Hur kan vi hjälpa? Med ett perspektivskifte bör frågan vara: Hur vill du bidra? Därför utgår reformen från individens vilja, delaktighet och ansvar för sin framtid. Det är dags att gå från omhändertagande till delaktighet.

Jag vet att när vi lyckas med detta kan vi i Sverige göra underverk. Det är så Sverige är byggt – genom att vara ett öppet samhälle där vi tillsammans med våra styrkor och olika förmågor har byggt det här landet. Så kommer vi att göra även i framtiden om vi lyckas på ett bra sätt med detta.

Jag kan nämna att under de närmaste 15 åren beräknas arbetskraften i Gävleborgs län minska med 12 700 personer. Under nästa år beräknas minskningen bli ca 700 personer. Det spår Arbetsförmedlingen i en färsk rapport som handlar om den så kallade generationsväxlingen. Med färre i arbetskraften ökar risken för brist på arbetskraft på många av våra arbetsplatser i länet. Här pekar man på olika sätt att hantera problemet från Arbetsförmedlingens sida.

Ett sätt skulle vara att en större andel av kvinnorna kom ut på arbetsmarknaden. En annan så kallad arbetskraftsreserv finns förstås bland de

utrikes födda. Många av de utrikes födda har långa studier med sig från sina hemländer. Det är utbildningar som skulle kunna översättas i en så kallad validering. Detta konstaterar Arbetsförmedlingen som en viktig del i vårt framtida samhällsbygge. Den etableringsreform som vi nu genomför och som jag tror och hoppas mycket på är en del i att möta den stora samhällsutmaning vi har i Sverige.

För att komma in på delen jämställdhet i betänkandet, herr talman, vill jag säga att Alliansen i utskottet ställer sig bakom regeringens satsningar och ambitioner i jämställdhetspolitiken. Regeringens särskilda jämställdhetssatsning under förra mandatperioden innebär en kraftig resursförstärkning för denna del av politiken.

En rad viktiga reformer har genomförts för att skapa förutsättningar för jämställdhet mellan kvinnor och män, och vi välkomnar förstås det fortsatta reformarbete som nu har påbörjats under denna mandatperiod. Det är viktigt att påskynda utvecklingsarbetet inom området, som är strategiskt viktigt. Det är viktigt för att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina liv.

Alliansen noterar att Sverigedemokraterna i sitt förslag till jämställdhetspolitik ställer sig kritiska till genusteori och andra, som de uttrycker det, verklighetsfrånvända politiska teorier. Men vi vill understryka att genusteori är en vetenskapligt grundad kunskap som representerar ett eget kunskapsfält. Vid de svenska universiteten och högskolorna finns genusperspektivet företrätt på ett stort antal kurser inom de flesta ämnesområden. Genusforskning bedrivs dels som ett eget ämne, dels integrerat i andra ämnen.

Därtill kan nämnas att det internationella intresset för såväl svensk genusforskning som svensk jämställdhetspolitik är stort. Det som har åstadkommit hittills har gett Sverige en stark position inom jämställdhetsområdet. Intresset för och efterfrågan på våra kunskaper och lösningar är stort. Sverige har ett förtroendekapital internationellt att förvalta men också att utveckla. Dessa positiva signaler får många av företrädarna från vårt eget utskott, arbetsmarknadsutskottet, höra när de är ute på internationella möten som tar upp just området jämställdhet. Det är många som är intresserade av Sverige och positiva till det vi gör. Samtidigt finns det förstås mycket mer att göra även i Sverige, för detta är ett långsiktigt arbete.

Genusteori och den genusforskning som bedrivs är verkligen inte någon verklighetsfrånvänd politik, politisk teori eller något allmänt tyckande. Kvinnors lika rättigheter och jämställdhet mellan könen finns dessutom reglerat i en rad internationella konventioner, däribland konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor – den så kallade Cedaw.

Vi står bakom denna politik som har som mål att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Alla delar av regeringens jämställdhetspolitik är viktiga. Det är inte en långsiktig och ansvarsfull politik att byta ut lösryckta delar och ensidigt satsa på dessa. Jämställdhetspolitiken är en sammanhängande helhet.

Vi instämmer med regeringen om att det mot bakgrund av den kunskap man har fått och de erfarenheter man har gjort inom ramen för regeringens jämställdhetssatsning är viktigt att säkra hållbarheten enligt de åtgärder som redan har genomförts. Grundläggande i detta arbete är att

stärka jämställdhetsintegrering som strategi så att förändringsarbetet integreras i ordinarie strukturer. Verksamheter ska få förutsättningar för att resultaten ska bli just bestående.

Arbetet med att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck och våld i samkönade relationer har fått en fortsatt hög prioritet. Jämställdhet på arbetsmarknaden, lika möjligheter i skolan och rätten till hälsa och omsorg på lika villkor är andra områden som kräver fortsatta insatser. Genom att regeringen tillför jämställdhetspolitiken extra medel för innevarande mandatperiod kan ett fortsatt aktivt utvecklingsarbete bedrivas inom prioriterade områden.

Alliansen vill betona vikten av samlade insatser. Genom att ta ett samlat grepp på dessa samhällsproblem möjliggörs verkligt genomgripande förändringar. När det gäller frågan om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer instämmer vi i regeringens syn att mäns våld mot kvinnor är ett omfattande problem som berör alla i samhället, såväl kvinnor som män.

Mäns fysiska, sexuella och psykiska våld mot utsatta kvinnor är ett allvarligt hinder för jämställdhet och kvinnors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter. Vi kan konstatera att regeringens handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer har mynnat ut i ett femtiotal åtgärder inom en rad centrala områden.

Jag vill också nämna att i den utvärdering av handlingsplanen som har gjorts av Brottsförebyggande rådet konstateras att åtgärderna har bidragit till en kvalitetshöjning av arbetet med att motverka mäns våld mot kvinnor. Arbetet måste förstås få fortsätta.

Alliansen noterar också att socialtjänstlagen har stärkts för att tydliggöra kommunernas ansvar att ge stöd och hjälp till kvinnor och barn som har utsatts för våld. Vidare har Socialstyrelsen fått ett särskilt uppdrag av regeringen att se över socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens insatser och arbete med offer för hedersrelaterat våld och förtryck inklusive barn och unga som blir gifta mot sin vilja. Uppdraget ska rapporteras i februari 2011.

Rikspolisstyrelsen har genomfört omfattande utbildningsinsatser för att stärka polisens kompetens för brott som rör mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. Skolverket har ett uppdrag att genomföra utbildningar för skolledare om hur skolor kan arbeta med dessa frågor.

Till sist, herr talman, noterar vi i frågan om tvångsgifte att regeringen har tillkallat en särskild utredare som har i uppdrag att göra en översyn av lagstiftningen vad gäller just tvångsäktenskap. Utredaren ska redovisa sitt betänkande senast i maj 2012. I och med detta kan det konstateras att det bedrivs ett viktigt arbete på området. Det har delvis gjorts möjligt på grund av de förstärkta resurserna till jämställdhetspolitiken.
(Applåder)

Anf. 53 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Visst är det så, Hans Backman, att med en större befolkning och invandring till Sverige skapas nya arbetstillfällen. Det är självklart så att det skapas små företag. Det skapas behov av arbetstillfällen i offentlig förvaltning och liknande.

Prot. 2010/11:33
13 december

*Integration och
jämställdhet*

Men är det då positivt för samhällsutvecklingen och för samhällsekonomin? Det är inte säkert, Hans Backman. Om man tittar på en studie från Centrum för arbetsmarknadspolitisk forskning i Växjö som kom för ganska precis ett år sedan och nationalekonomen Jan Ekbergs rapport visar de att för att få en samhällsekononisk positiv effekt med en invandring måste man inte bara få samma sysselsättningsgrad som hos den befolkning vi redan har i landet. Man måste också ha samma genomsnittsinkomst. Om man inte får dessa två parametrar får man ingen positiv samhällsekononisk vinst av en ytterligare invandring.

När man har samma sysselsättningsgrad och samma genomsnittsinkomst som majoritetsbefolkningen tar det ändå upp till fem år att över huvud taget få någon positiv effekt. Med en invandring beräknad på 168 000 individer tog det alltså fem år, och då hade man en positiv effekt på statsbudgeten med 0,1 procent.

Det är så verkligheten ser ut. Sedan kan man visst påstå att det skapas arbetstillfällen av invandring. Det gör det. Men det täcker inte kostnaderna, Hans Backman. Det är det som är problemet med er politik.

Jag välkomnar att regeringen satsar när det gäller mäns våld mot kvinnor. Det är bra. Jag tycker särskilt om det du tryckte på om satsningen mot hedersrelaterat våld. Det ställer vi oss självfallet bakom.

När det gäller genusforskningen är detta ett ämnesområde i Sverige i dag som genomsyras av politisk retorik mer än adekvata forskningsresultat och adekvat forskningsmetodik.

Anf. 54 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! När det gäller de ekonomiska effekterna av invandring får man väl ändå säga att när man historiskt sett tittar på hur Sverige har byggts upp från 60-talet och framåt var detta uppenbarligen en god del av vår utveckling. Vi kunde ta till oss många människor som ville komma hit och jobba med de jobb som fanns.

Att vi har en utmaning framför oss tror jag att vi är överens om. Vi har en demografi i Sverige där många 40-talister närmar sig pensionsåldern. Det är en stor utmaning.

Vi talade om Solna tidigare. Själv kommer jag från Hofors. Där har vi många äldre som snart lämnar arbetsmarknaden. Hur ska vi klara utmaningen att ta hand om våra gamla och hjälpa våra barn på dagis om vi inte får tillräckligt med arbetskraft och personer i arbetsför ålder? Här kan invandringen vara en viktig delkomponent. Jag tror också att det kommer att vara samhällsekononiskt lönsamt.

Från nationalekononiskt håll har vi fått veta att med 12 000 fler utlandsfödda ökar Sveriges export med ungefär 7 miljarder kronor. Det är mycket pengar.

Jag tror att detta på sikt ger en bra effekt om man samtidigt lyckas med att få de nyanlända i arbete genom att låta dem läsa svenska språket.

Vad gäller genusteori och genusforskning är vi internationellt väl ansedda. Min tolkning är att det bedrivs mycket bra forskning inom detta område. Sverige är framstående på jämställdhetsområdet, men vi ska självklart göra mer. Jag delar inte Sven-Olof Sällströms bedömning utan tror att det är viktig forskning som behöver bedrivas även framdeles.

Anf. 55 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Det var intressant att Hans Backman vet mer än man gör på Centrum för arbetsmarknadspolitisk som har till uppgift att studera just dessa effekter på arbetsmarknaden.

Hans Backman kanske inte är medveten om att 34,5 procent av 40-talisterna fortfarande är sysselsatta. Här inräknas också de som är över 65 år. En tredjedel av 40-talisterna är alltså fortfarande sysselsatta medan resten har gått i pension.

Svenskt Näringsliv räknar med att ungefär en tredjedel av dem som fortfarande är sysselsatta kommer att ersättas när de avgår. Det blir få jobb kvar, och samtidigt har vi över 700 000 människor inskrivna på Arbetsförmedlingen.

40-talisterna kommer inte att innebära någon revolutionerande omvälvning i den svenska arbetslöshetsstatistiken. Det har ni kunnat använda som argument i 20 år, men det argumentet funkar inte längre. Ni måste byta argument.

Vad gäller genusforskning använder man den forskning som passar. Hjärnforskaren Annica Dahlström är världsledande på området, men hennes forskning göms undan i Sverige i dag eftersom den inte passar in i den genusteoretiska mallen. Det är ett faktum.

Jag har ett exempel på en man i mitt hemlän Jämtland som fick sparken. Han ledde pappagrupper inom landstinget och skulle tala om genusforskning. Han begärde fram adekvata forskningsresultat för att backa upp budskapet, men det fanns inte. I stället fick han fick sluta. Där har vi ett problem.

Anf. 56 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Det sista exemplet tyder på hur viktigt det är att vi har ett aktivt arbete mot diskriminering, för det lät som ett tydligt fall av diskriminering. Det är upprörande om man inte får föra fram sina åsikter på sin arbetsplats.

Som med all forskning är det viktigt att man tar till sig det som är bra och relevant. Ambitionen hos inte minst vår jämställdhetsminister är att utvärdera vilken forskning som är viktig för oss inom politiken att gå vidare med. Det får vi bedöma så småningom.

Vad gäller 40-talisterna är Sacoekonomen Gunnar Wetterberg är tydlig med att detta är en jätteutmaning.

Sven-Olof Sällström nämnde ett antal tredjedelar, men det återstår många 40-talister. Det föddes många då.

Jag är fullt övertygad om att vi kommer att ha ett stort behov av att alla som bor i Sverige kan komma i arbete och att det kan ske genom goda insatser i utbildningssystemet.

Vi behöver också människor som vill komma till Sverige för att jobba och verka i vårt land. Det kommer nog att bli en viss konkurrens om arbetskraftsinvandarna, och de kommer att välja de länder som har bra integrationspolitik, som ger möjlighet att lära språket och som har en välkomnande attityd på arbetsmarknaden. Här är etableringsreformen en viktig del, och jag tror på den.

Vi får fortsätta att debattera detta i kammaren, men jag tror att verkligheten så småningom kommer att tala för de ståndpunkter som vi i Alliansen har.

Anf. 57 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Jag har en fråga till Hans Backman när det gäller arbetet för jämslällldhet. Regeringen tog bort kravet på att företag med fler än tio anställda ska upprätta jämslällldhetsplaner, vilket jag tog upp i mitt anförande. Tanken var väl att det skulle bli lite mindre byråkrati för småföretagare. Det var också tanken från början när man satte gränsen vid tio anställda. Riktigt små företagare skulle inte behöva jobba med denna fråga på det sättet.

Vi vet dock att även småföretagare jobbar för jämslällldhet och brinner för frågorna. Ibland kan insatser vara bra och leda till jämslällldhet utan att man upprättar en plan.

När man lyfte bort kravet på företag med fler än 10 anställda och sade att det bara var företag med fler än 25 anställda som behöver upprätta jämslällldhetsplaner och handlingsplan för jämslälllda löner vet jag inte om man sköt över målet. Dessutom talade Hans Backman vitt och brett om satsningarna.

Vad är det för resultat ni förväntar er? Kommer målet med idén om ett bättre samhälle med mer jämslällldhet att kunna uppfyllas om man tar bort denna typ av testbänkar eller sätt att agera på som gör att frågan lyfts upp?

Ibland tjänar frågan på att synliggöras. Även om det finns många som gör bra insatser utan planer och direktiv torde det vara viktigt att staten har denna typ av idéer.

Anf. 58 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Det är en viktig fråga som Mehmet Kaplan tar upp. Jag tror att vi sakta men säkert arbetar oss mot att uppnå ett jämslälllt samhälle. Det finns positiva signaler om att löneskillnaderna mellan män och kvinnor minskar, om än alltför sakta.

Det jobb man gör på förskolor och andra ställen där man gör personalen medveten om att den ska behandla killar och tjejer på samma sätt ända från start är viktigt och har en långsiktig effekt, vilket man märkt på de förskolor som jobbar så.

Jämslällldhetsarbete är stort och komplext, men jag är övertygad om att vi är på rätt väg. Visst önskar man att det skulle gå snabbare. Jag har själv två döttrar, så jag vill att det ska gå jättesnabbt.

Det här med jämslällldhetsplanerna får man vara beredd att utvärdera. Man får titta på hur det blir i praktiken för företag med färre än 25 anställda när de inte har kravet på sig. Som Mehmet Kaplan sade görs mycket av det viktiga arbetet på jämslällldhetsområdet frivilligt av företagen på plats. Det är lättare att göra dessa saker genom mun-mot-mun-metoden, det vill säga prata med varandra, på ett mindre företag än på ett större. Vi har höjt gränsen för att vi har en tro på att man ska kunna hantera detta på företag med upp till 25 anställda med det regelverk som nu finns.

Jag är dock fullt beredd på att detta måste följas upp och ses över. Arbetsmiljöverket kan titta på en del av det som en arbetsmiljöfråga, till exempel när det gäller hur det är med jämslällldheten mellan män och kvinnor i dessa företag.

Anf. 59 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Det där var ena delen av min fråga. Låt mig ge en siffra på hur många företag som plötsligt inte behövde göra det här, i alla fall inte på papperet. Det handlar om 21 000 företag, vilket är en ganska stor siffra. Även om några av dem ändå gör detta viktiga arbete har det en viktig symbolverkan. Nåväl, vi får se. Det gläder mig dock att vi har lyhörda representanter för de partier som utgör regeringsunderlaget.

Den andra frågan handlar om jämsköllda löner. Där har staten en viktig roll eftersom vi har myndigheter som är arbetsgivare. Många människor är anställda i den statliga förvaltningen. Även där ser det illa ut när det gäller jämsköllda löner. Som jag har tolkat det när jag har tittat tillbaka på föregående mandatperiod och de skrivelser vi har att ta ställning till syns det inte särskilt tydligt hur man kommer att verka för jämsköllda löner. Det kanske är en parallellfråga, men man har inte lagt fram några förslag när det gäller kvotering till bolagsstyrelser. Man tycker att det vore fel att göra det. Det finns ett antal sådana punkter. Jag ska inte ta upp dem, men finns det några idéer om hur man ska verka för jämsköllda löner? Har man några som helst idéer och hur tänker Folkpartiet när det gäller detta?

Anf. 60 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! När det gäller kvotering till bolagsstyrelser finns det ett antal olika viljor och tankar. Vi tycker att det är bättre att man bildar opinion för att det är bra och viktigt att ta in kvinnor i bolagsstyrelser. Jag är benägen att tro att det är den bästa vägen att gå.

Lönebildningen är en fråga för arbetsgivarna och fackföreningarna. Man måste på den kanten jobba hårt för det som de allra flesta vill, nämligen minska löneskillnaderna. Det är inte politikens sak att lägga sig i lönebildningen. Det finns många goda fackliga företrädare och arbetsgivarföreträdare som har en bra dialog. Jag hoppas att de ska se det rimliga i jämsköllda löner. Enligt den svenska modellen, som vi alla står bakom, måste vi ge arbetsmarknadens parter uppdraget att ordna med lönebildningen.

Anf. 61 ABIR AL-SAHLANI (C):

Herr talman! Sedan i lördags har jag haft svårt att tänka en hel tanke fullt ut eller ens sova. Jag har varit sömnlös sedan i lördags. Det som hände i Stockholm har tagit mig och många andra svenskirakier hårt. Det är många minnen som kommer tillbaka. Bilbomber ska inte få förekomma vare sig i Bagdad eller i Stockholm. Jag välkomnar statsministerns uttalande att terror är ett hot mot vårt öppna samhälle. Som liberal är jag väldigt orolig för vilka konsekvenser detta kan få både för den enskilda medborgaren och för lagstiftningens utformning.

Jag hoppas att vi i Sverige orkar fortsätta med vår öppenhet. Jag hoppas att vi fortsätter att visa världen att fundamentalism och terrorism motarbetas bäst med demokrati, rättsstatens principer och öppenhet.

Herr talman! För mig är integration också en fråga om öppenhet. Jag ställer mig hela tiden frågan: Hur öppet är det svenska samhället för en ny medmänniska som kommit till vårt land för att söka skydd eller för att arbeta? Vi kanske är bland världens bästa demokratier. Vi är ett av världens bästa länder när det gäller mänskliga rättigheter. Men vi är inte så

duktiga på att få människor att känna sig hemma och känna sig behövdade i vårt land.

Centerpartiet och jag är övertygade om att människor vill ta ansvar. Individer vill komma i egen försörjning. De vill ha lön. De vill inte ha bidrag. Frågan är hur vi kan skapa möjligheterna för nya svenskar att känna sig behövdade och känna att vårt Sverige är också deras hem. Nyckeln till integration är arbete. Det svenska språket är dörren. Det är inga banbrytande sanningar jag kommer med. Men dessa självklara faktorer har inte tidigare avspeglats i den svenska politiken. Den svenska integrationspolitiken har tidigare handlat om att krama ihjäl kreativitet, kraft och aktivitet.

Det är ingen given sanning att det ska behöva ta upp till åtta år för en ny svensk att komma i arbete. Det behöver inte vara så. Det borde inte vara så. I Kanada till exempel tar det bara ett år, men där pratar de ju engelska så man kan språket innan man kommer dit.

Det har gjorts många framsteg och det har skett en värderingsskiftning. Instejsjobb är en sådan åtgärd. Sfi-pengen, jobb-coacher och RUT är andra. Nu kommer en mycket spännande reform med etableringslotsarna. En nyanländ får en egen lots vars uppgift är att göra precis det som ordet lots beskriver, att lotsa. Det handlar inte om att göra arbetet utan visa på de möjliga vägarna framåt och vägen till arbete. Lotsningen bygger på en individuell plan vilket jag tycker är positivt. Äntligen börjar vi se den grupp vi kallar invandrare som individer och inte som en homogen grupp som vi tidigare har uppfattat dem. Individuella planer lägger grunden till medbestämmande och ett större eget ansvar. Samtidigt blir inte den nyanlände ännu en siffra för lotsen utan en egen individ med egna förutsättningar. Etableringen har tidsramar. Det är också bra. Allt måste ha en början och ett slut. Även integrationsarbetet måste ha en sluttid och inte fortsätta i alla evighet.

Den största förändringen är, som jag ser det, att mottagningen har flyttat över från Socialtjänsten till Arbetsförmedlingen. Det är en stark signal till våra nya svenskar: Du är välkommen både till det svenska samhället och till den svenska arbetsmarknaden.

Självklart har varje stor reform en del utmaningar framför sig. Mindre företag kommer till en början inte att kunna agera som lotsar eftersom upphandlingen är utformad utifrån kapitalstarka aktörer. Som Centerpartist tycker jag att mindre företag också har en viktig roll att spela i integrationsarbetet. De mindre företagen kan på ett bättre sätt bidra till den sociala integrationen. Jag hoppas att man efter en första utvärdering även tittar på hur mindre aktörer och det civila samhällets organisationer kan involveras i lotsarbetet.

I Kanada till exempel är många kyrkliga organisationer med i integrationsarbetet från A till Ö. De hämtar på flygplatsen när man kommer till Kanada, skjutsar till bostaden, hjälper till att hitta jobb och kanske också bidrar när det gäller att bygga upp ett socialt nätverk. Det kan vi lära oss mycket av.

En annan utmaning lär bli den kommunikativa. Arbetsförmedlingen är ju inte känd för att kommunicera på bästa sätt, vare sig med medier eller med dem som är berörda av dess åtgärder. Det finns framför allt en kulturell utmaning. Socialtjänsten har under lång tid utfört det arbetet. Där finns en kunskapsbank som måste överföras till Arbetsförmedlingen

på ett bra sätt så att de som är berörda av lotsverksamheten får den bästa kommunikationen och på så sätt den största effekten av åtgärden.

Som jag sade tidigare är språket dörren, och arbetet nyckeln. Sfi-verksamheten måste konkurrensutsättas. Mina föräldrar läste på sfi. Det var väldigt stor skillnad på kvaliteten i de två klasser som min pappa och min mamma gick i. Det är alltför mycket beroende av vilka lärare man har. Jag tycker att vi ska kunna erbjuda en grundkvalitet i utbildningen.

Barn lär sig språket mycket snabbare än föräldrarna. Det innebär att barn och tonåringar tar ett större ansvar i familjen. Det är inte rätt. Det är väldigt viktigt att föräldrarna får verktygen för att kunna fullfölja sin roll som föräldrar i ett nytt land. Dit hör också att kunna språket.

År 2009 besökte jag i Helsingborg en privat aktör som kommunen upphandlat för att bedriva sfi-utbildningen. Jag blev mycket imponerad av det engagemang och helhetstänkande som den aktören hade. Man hade ett helhetstänkande, inte bara att lära sig bokstäver och att böja verb i olika tempus. I stället tänkte man utifrån den sociala situation som den enskilde befann sig i. En förälder med småbarn fick lära sig svenska mer inriktad på barn, vårdcentral och så vidare. De fick vad de behövde i sin vardag.

Därför är det viktigt att införa LOV, lagen om valfrihetssystem, i alla Sveriges kommuner. Vi måste även när det gäller integrationsarbetet våga utmana traditionella metoder, börja förlita oss på nya aktörer och förnya våra arbetssätt.

Många nya svenskar är duktiga entreprenörer. Tack vara Alliansregeringens många satsningar är vart femte nystartat företag i dag drivet av en utlandsfödd svensk. Men vi behöver göra mer på området. Många nya svenskar saknar kapitalhistoria i Sverige, vilket gör det omöjligt för dem att låna för att starta sin verksamhet. Det behövs särskilt riktade insatser för att stimulera entreprenörskapsandan. På så sätt skapas flera nya jobb.

Det behövs många aktörer och nya tankesätt för att vi ska komma åt integrationsutmaningarna. Det är ingen lätt uppgift, men det är definitivt inte omöjligt. Centerpartiet och jag tycker att det är viktigt att vi orkar fortsätta driva arbetslinjen och öppenheten. Även om arbetet är en nyckel till integration kommer vi att behöva arbeta med den sociala integrationen. Enbart arbete kan inte få oss att känna oss hemma i ett nytt land utan det är i stället fråga om grannarna, kassörskan på Ica eller bussföraren. Även om vi lär oss grunden för ett språk i skolkänken är det i samspel med andra människor som vi lär oss berättelserna bakom språket. Det är ett ansvar både för de nyanlända och för oss som har bott här ett tag att få dem att känna sig som hemma i vårt vackra Sverige.

(Applåder)

I detta anförande instämde Annika Qarlsso (C).

Anf. 62 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Abir Al-Sahlani pratar sig varm om Kanada. Men Kanadas invandrings- och integrationspolitik skiljer sig radikalt från Sveriges, det vill säga de har inte samma flykting- och anhöriginvandring som Sverige har. De handplockar dem som ska komma till Kanada. Det innebär naturligtvis att de som kommer dit har helt andra förutsättningar att

komma in på den kanadensiska arbetsmarknaden. Det är inte jämförbart, Abir Al-Sahlani.

Abir Al-Sahlani pratar om grundkrav för sfi. Är Centerpartiet berett att sträcka ut kraven så långt som att det ska vara självklart för den som kommer till Sverige och får åtnjuta det skydd vi kan erbjuda i Sverige – tar del av vårt välfärdssamhälle – ska genomföra sfi, det vill säga att sfi inte ska vara frivilligt, som det fortfarande är i Alliansens förslag?

Min sons mamma har också gått sfi. Hon berättade för mig att hon sju år efter genomförd sfi-utbildning – hon fick dessutom arbete efter tre månader – träffade gamla klasskamrater som gått samma utbildning på stan. De kunde inte kommunicera med henne på svenska. De bristerna i sfi-utbildningen finns fortfarande kvar i Alliansens förslag. Vi måste få mer tydlighet och ställa högre krav för etableringen på den svenska arbetsmarknaden och i det svenska samhället.

Är Centerpartiet berett att stödja en sådan politik, är du beredd att stödja en sådan politik, där vi ställer högre krav på dem som kommer hit, det vill säga att för att bli en del av Sverige och få en del förmåner innebär det också att man måste ställa upp på vissa värderingar och ta till sig vissa utbildningar?

Anf. 63 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Herr talman! När jag pratade om Kanada menade jag även flyktingarna som kommer dit. De handplockas inte. De har samma förutsättningar som andra flyktingar. Oavsett det tar det bara ett år för dem att komma i arbete. Det handlar inte om vilka som kommer utan om det system som har byggts upp i Sverige som kramar ihjäl kreativitet och kraft hos människor. De förpassas till soffan; någon annan tar hand om och fixar. Till slut tror de det själva. Det var därför jag tog upp det exemplet.

I fråga om sfi menade jag att ställa grundläggande krav på utbildningen. Innan vi har kvalitetssäkrat sfi-utbildningen känner jag inte att jag kan kräva av dem som går utbildningen att de måste ha en kunskapsnivå. Vi har inte ens kvalitetssäkrat utbildningen. Enbart 10 procent av lärarna i sfi är behöriga.

Din sons mamma är precis vad jag menar med social integration. Hon hade dig. Du var den bästa skolan att gå i. Det har inte många. Hennes kompisar lärde aldrig känna en etnisk svensk som pratar bra svenska. De pratade med varandra och andra utlänningar.

Där har vi ett problem. Man lär sig inte ett språk enbart via skolbänken. Det kan vara en bra start och en bra grund, men det är i samspel med andra som har språket som modersmål man lär sig ännu bättre.

Anf. 64 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! När det gäller min sons mamma hade hon mig inte vid det tillfället, men hon hade kanske en annan drivkraft och vilja att förändra sig själv och sin egen situation. Det behöver man trycka mer på. Den som inte har den viljan och drivkraften behöver få kravet ställt på sig, det vill säga för att bli en del av det svenska samhället och för att få utnyttja våra förmåner ställs vissa krav.

Det är här ni går fel. I Örebro finns siffror på att 10–15 procent infann sig till sfi-utbildningen. Vad är det? Seriöst! Var är resten? Ska de andra

85 procenten inte bli delaktiga i det svenska samhället? Vad ska de göra i framtiden? Om de inte har drivkraften själva måste vi våga ställa krav.

Prot. 2010/11:33
13 december

Anf. 65 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Herr talman! Det krav som ställs på alla människor i Sverige är att de följer våra lagar. Det innebär att vi har samma grundvärderingar och samma syn på samhället och vår gemensamma välfärd.

Om man inte går sin sfi-utbildning får man minskat försörjningsstöd. Det är sammankopplat. Om man inte går på sin sfi-utbildning får man ingen inkomst att leva på. Det är också att på ett indirekt sätt ställa krav.

Det finns en annan utmaning. Om människor inte kommer i arbete ser de inte en poäng i att lära sig språket. Om det bara är stängda dörrar hela tiden ser de inte en poäng med att lära sig språket. Varför ska jag göra det? Det är ingen som anställer mig ändå.

Här har vi en viktig utmaning för kommunikationen. Även äldre grupper som har varit länge i Sverige och varit i utanförskap spelar en negativ roll. Vi måste bearbeta dem. Människor ska ges anledning att lära sig språket. Det handlar hela tiden om passiviseringspolitiken. Men om vi ger individer möjligheter att själva få utvecklas tror jag att många fler vill lära sig. Alla som kommer till Sverige vill lära sig. Men förändringen sker här i Sverige. Det är här folk börjar ifrågasätta om de ska lära sig svenska. Det finns ingen som kommer utifrån och säger att man inte ska lära sig svenska. Alla vill vara delaktiga. Det är meningen. De vill bygga sig ett bra liv. Men det är något som händer här. Det är fel på systemet här som ger signaler om att det inte värt att lära sig.

(SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD): 15 procent vill.)

Anf. 66 PENILLA GUNTHER (KD):

Herr talman! Det här är mitt jungfruanförande. Även om det känns som om det var länge sedan jag var jungfru är jag förvisso ny i riksdagen. När man är ny i ett sammanhang handlar det om att acklimatisera sig till den kultur som råder, språket, den terminologi som finns och så vidare.

I dag pratar vi just om integration. Det handlar i mångt och mycket om hur vi bemöter varandra, om hur vi bemöter människor som kommer till vårt land. Det handlar om att välja hur vi ser på människor; om vi ser honom eller henne som ett offer, någon som måste tas om hand, eller som någon som faktiskt har potential att klara sig själv och bidra till vårt gemensamma samhälle.

Det finns andra sätt att bemöta människor – sätt som jag har förstått att det finns andra som väljer genom att säga: Nej, du hör inte riktigt hemma här. Du är inte som vi. Du är till och med ett hot för vårt svenska samhälle.

Sven-Olof Sällström sade här förut: Vi känner dig inte riktigt. Nej, vi känner inte riktigt varandra här. Men för oss som politiker och företrädare för våra partier är det som ordspråket säger, att man bedömer trädet på dess frukt. Varje parti – om man ser varje parti som ett träd – har faktiskt frukt genom det som syns i politiken. Det kan vi inte bortse från.

Man talar om att det har varit en alltför dålig integrationspolitik. Det kan jag verkligen hålla med om. Jag kommer från Trollhättan. Enligt uppgift finns människor från över 150 länder boende i den kommunen.

*Integration och
jämsställdhet*

Alla har inte kommit hit som barn, och alla har inte kommit som flyktingar och invandrare som behövt sfi. Men förvisso finns det tillräckligt många som har behövt och som fortfarande behöver stöd i svenskundervisningen. Det finns, eller har i alla fall tidigare funnits, ett behov av modersmåls lärare i 50–70 språk och språkgrupper. Det är det nästan ohanterligt för en enda kommun att över huvud taget ta hand om.

Varför pratar jag just om det? Är det för att det ska bli så svårt som möjligt när det gäller att ta hand om eller se människors potential? Nej, men bilden av integrationspolitiken i dag är komplex. Det gäller att kunna se till att varje människa får den undervisning i svenska språket som han eller hon behöver utifrån de förutsättningar som finns.

Vi har i dag i vårt land många invandrare som kommer från länder och sammanhang där de tidigare inte ens lärt sig det egna språket i skriftlig form. Det finns också andra som man under de senaste 20 åren alltid har talat om – akademiker som kommer från andra länder och som inte fått de jobb de ska ha i det svenska samhället och så vidare.

Just därför är det nu otroligt viktigt att den etableringsreform kommit till stånd som många här före mig har talat om. Jag tror verkligen på detta med att det behövs en etableringslots för varje person och varje familj som kommer hit. I nästan tio år har jag följt en familj och sett hur det *inte* har fungerat.

Alla åtgärder behövs som på något sätt kan medföra att människor får en lots som hjälper dem inte minst genom det svenska samhällets byråkrati och att människor får relevant svenskundervisning men också en möjlighet till en bra kontakt på sin arbetsförmedling – en person som är intresserad av vad människor gjort tidigare i livet, innan de kom till Sverige. Jag har verkligen slagits av den oförståelse som visats dessa människor.

Jag har själv varit med på olika myndigheter och vid olika sammanträffanden och har sett och hört hur det har fungerat. Allt som kan göras för att förbättra sådant här för människor måste ses som ett framsteg.

Jag tror inte att samhället i sig, myndigheter och så vidare, kan göra allting. Därför är jag som kristdemokrat väldigt glad över att också det civila samhällets organisationer genom etableringsreformen får en chans att vara med som etableringslotsar. Jag tror nämligen att en del av integrationen också handlar om att involvera invandrarföreningar, religiösa samfund och så vidare.

Jag tror inte alls på det som Sverigedemokraterna i sin reservation och i sitt budgetförslag säger om att ta bort bidragen till dessa föreningar. Tvärtom tror jag att vi just i en dialog med det civila samhällets organisationer kan öka förståelsen människor emellan.

Av egen erfarenhet efter att ha bedrivit företagarrådgivning till människor av alla de slag tror jag dock att det skulle behövas en förstärkning när det gäller att också se potentialen för invandrare att starta eget företag. Många har i sina hemländer haft eget företag.

Inom Almi, till exempel genom IFS, finns ett mycket bra arbete. Men jag tror att det går att göra väldigt mycket mer där. Det handlar om att ge informationen samtidigt som man ger information om att på andra sätt söka jobb.

Problemet är, har jag märkt i mitt tidigare arbete, att man inte alltid förstår sig på den svenska byråkratin. Det finns tillstånd, lagar och regler för det mesta i vårt land, och så ska det kanske vara. Men att få en särskild person som guidar en genom det tror jag hade varit väldigt bra. Kan etableringslotsarna också hjälpa till med det så att man får lite bättre information från Arbetsförmedlingen kan vi säkert se fram emot att ännu fler företag startas av personer med annan bakgrund än den svenska.

Arbete är bästa vägen till integration, och språket är en förutsättning. Jag håller verkligen med om det som tidigare sagts här, nämligen att det är beklagligt att det finns människor som har hoppat av sfi. Men återigen: Jag tror att det beror på att det inte varit tillräckligt bra individanpassat eller anpassat för yrkesgrupper och för att människor med bra bakgrund så att säga kunnat få den språkinläring som behövs. Vi vet ju att det finns olika sätt att behandla språket och att lära sig språket.

Någon nämnde här att sfi-undervisningen över huvud taget måste vara mer flexibel. Varför inte till exempel bedriva undervisningen på kvällstid om personen i fråga har möjlighet till arbete på dagen så att det går att dela upp dagen så att man läser svenska på kvällen och jobbar på dagen?

Oerhört goda exempel nämns i Alliansens förslag om mentorprojekt där också det civila samhällets organisationer finns med. Rotary är en organisation där de ser till att vara mentorer till unga människor med invandrarbakgrund.

Slutligen skulle jag vilja säga några ord om jämställdheten. Jag är väldigt glad över att de fyra delmålen så tydligt syns i vårt förslag. Det handlar om fördelning av makt och inflytande, om ekonomisk jämställdhet och om en jämn fördelning av obetalt hem- och omsorgsarbete samt om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Jag tror att det går att säga väldigt mycket speciellt om det. Det gör jag gärna en annan gång, men just nu tackar jag för mig.

(Applåder)

I detta anförande instämde Lars-Axel Nordell (KD).

Anf. 67 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S):

Herr talman! Jag tänker ägna min talartid åt att tala om kvinnors och mäns olika villkor.

År 2010 går nu mot sitt slut, och fortfarande har vi inte uppnått ett jämställt Sverige. Kvinnors arbete värderas fortfarande lägre än mäns.

Så här i julruschen då vi är ute och handlar julklappar kan det vara tänkvärt att ta en titt på sedlarna. Ni kan då se att vi även där värderas olika. Män finns på sedlar i de höga valörerna och kvinnor på sedlar i de låga. Precis som i arbetslivet värderas vi också där.

I utgiftsområde 13 kan man tro att vi socialdemokrater inte vill satsa några pengar på jämställdhet, men det är helt fel. Vi har bland annat en miljardsatsning på heltider. Vi har satsningar på förskolan för att minska barngrupper. Vi vill ha en förskola som är öppen både på nätter och på helger. Vi har satsningar på äldreomsorgen med mera. Men som det brukar vara i budgetsammanhang hamnar det under andra utgiftsområden som dock i allra högsta grad berör ett jämställt arbetsliv.

För oss socialdemokrater är målet med vår politik att Sverige ska vara ett jämlikt land. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter att påverka sina egna liv och samhällsutvecklingen i stort. Ingen ska hindras på grund av diskriminering. I dag går utvecklingen åt helt fel håll. Klyftorna ökar både mellan människor med höga inkomster och människor med låga inkomster och mellan kvinnor och män.

Visserligen kan det här och var finnas en verklighetsbeskrivning av hur ojämställdheten yttrar sig på olika sätt som vi kan dela med regeringen, till exempel i budgetpropositionens jämställdhetsbilaga eller i regeringens skrivelse. Men de förändringar som regeringen lyfter fram som jämställdhetssatsningar bryter inte diskrimineringen av kvinnor utan ökar tvärtom klyftorna mellan kvinnor och män. Låt mig ta några exempel.

Jobbskatteavdraget har ökat inkomstklyftan mellan kvinnor och män. Neddragningar inom kommunala omsorgstjänster drabbar i betydligt högre grad kvinnor än män – som anhörig, som anställd och som vårdtagare. Nedmonteringen av de gemensamma trygghetssystemen, som akassan och socialförsäkringarna, drabbar i högre grad kvinnor än män.

Vi kan ta ytterligare exempel, bland annat vårdnadsbidraget. Det ökar skillnaderna i ansvar för och kontakt med barnen och förlänger vägen till arbete och en egen försörjning för väldigt många kvinnor. Det stänger även ute barnen från förskolan. Vårdnadsbidraget strider också mot den så kallade arbetslinjen.

Jämställdhetsbonusen har blivit ett fiasko. Försäkringskassan har visat att det inte påverkade fördelningen av föräldradagarna mellan kvinnor och män speciellt mycket. Avdraget för hushållsnära tjänster har inte på något sätt motverkat problemen med fördelningen av det ojämlika, obetalda hemarbetet mellan kvinnor och män utan cementerar gamla strukturer.

Förändringar av arbetslöshetsförsäkringen, sjukförsäkringen och föräldraförsäkringen kan se ut som könsneutrala förändringar, men i praktiken har konsekvenserna blivit ökade klyftor mellan kvinnor och män.

En stor omfördelning av pengar har skett från fattiga till rika och från kvinnor till män. Regeringen måste ha inspirerats av Robin Hood, men man gör precis tvärtom. Inkomstförändringarna mellan åren 2006 och 2009 i kvinnors och mäns genomsnittsinkomst har ökat med 12 800 kronor om året ungefär. Det är drygt en tusenlapp varje månad.

Detta är facit av en borgerlig politik som man kallar jämställdhetspolitik.

Fru talman! Vad tycker då vi socialdemokrater är viktigt att ta tag i för att få ett jämställt arbetsliv? Jo, några saker vill jag lyfta fram som särskilt viktiga.

Det är rättvisa och jämlika löner. Det är att ta tag i de ofrivilliga deltiderna och de ökade visstidsanställningarna som drabbar kvinnor mer än män. Det handlar om en arbetsmiljö som ska vara bra för både kvinnor och män och en barnomsorg man kan förena med ett arbetsliv. Det innebär att vi måste ha barnomsorg även på kvällar, nätter och helger. Arbets-tider är också en viktig jämställdhetsfråga. Det är nämligen oerhört viktigt att man kan förena ett arbetsliv med ett familjeliv.

Detta är några politiska frågor vi måste arbeta med och ta på lite större allvar inom jämställdhetsområdet.

Det finns också en annan viktig sak, och det är föräldraledighet och hur vi fördelar den samt en bra omsorg om våra äldre. Det är nämligen alltid så att vi där lägger en viss grund för kvinnors möjlighet också i arbetslivet. Vi ser hur lönerna förändras när människor blir föräldrar. Mammorna får stanna i sin löneutveckling medan papporna springer ifrån och i väg. Där ser vi det första steget på svensk arbetsmarknad i hur klyftorna ökar.

Det finns alltså väldigt mycket att göra för att kvinnor och män ska få ett jämsköldt arbetsliv, men detta var några saker.

Heltider är en förutsättning för att kunna försörja sig själv och få en rimlig pension. Vi måste också våga prata om heltider ur ett hälsoperspektiv. Vi vet nämligen att kvinnor med tre barn är de friskaste mammorna. Jag har träffat många kvinnor som tvingas jobba ofrivillig deltid. De vill inget hellre än att få ett heltidsjobb, och de behöver det också. De säger dock ibland: Jag vet inte om jag skulle orka jobba heltid, för vi har det så väldigt tufft på jobbet.

Då måste vi fundera på vad det är som är fel. Självklart är det fel på arbetsmiljön på den arbetsplatsen eller att man som kvinna bara har fått möjlighet att jobba de timmar på arbetet som är den stressigaste tiden på dagen. När man jobbar deltid är det ofta så att raster ibland kanske inte kan tas ut. Då är det inte ovanligt att den som jobbar deltid känner sig tvingad att ställa upp och offra sin egen rast.

Hur kan då hennes dag se ut som jobbar ofrivillig deltid? Det är inte ovanligt att hon som deltidsarbetande har stressat på morgonen: klätt och gett barnen mat, lämnat barn på förskola eller fritis, stressat till bussen till jobbet och jobbat under de värsta timmarna som är tuffast på dagen. Hon får ingen rast, skyndar sig från jobbet för att hämta barnen på förskola eller fritis, tar vägen förbi mataffären och lämnar kanske något av barnen på fotbollsträning.

När hon kommer hem börjar hon laga mat till familjen. Sedan tar eventuellt läxläsning, tvätt och förberedelse för nästa dag vid – utan kanske en enda rast på hela dagen. Är det konstigt att dessa kvinnor slits ut i förtid? Är det konstigt att dessa kvinnor känner att de inte orkar jobba heltid? Det är detta jag kallar deltidsfälla. Därför är det oerhört viktigt också ur ett hälsoperspektiv att våga prata om heltid.

Man kan dock också förstå att det finns många viljor som inte vill förändra. Detta handlar nämligen om makt och inflytande, och det kommer att tvinga männen till mer ansvar för både hem och barn. De kanske får dela med sig av makten inte bara i hemmet.

Heltid för den som så önskar, barnomsorg även för den som behöver det på kvällar, nätter och helger, en äldreomsorg som fungerar bra och ett jämnare uttag av föräldraledigheten är några av de viktigaste politiska frågorna vi måste prioritera.

Vi måste nämligen ha ett arbetsliv där kvinnor och män ska kunna arbeta för att försörja sig och sin familj, ha en bra arbetsmiljö och bra arbetsvillkor som går att förena med familjeliv och som inte sliter ut kropp och själ. Ett jämsköldt samhälle tjänar vi nämligen alla på, oavsett om vi är kvinnor, män eller barn.

(Applåder)

I detta anförande instämde Maria Stenberg (S).

Anf. 68 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Fru talman! Jag ska börja med att skrämma Ann-Christin Ahlberg lite grann. Jag tänkte hålla med henne om en del, och det är som bekant väldigt obehagligt för socialdemokrater. Jag håller med om att det inte är värdigt ett modernt Sverige att kvinnor och män ska ha olika löner för samma arbete. Det är rent ut sagt – nej, jag ska inte svära i riksdagens kammare – inte bra, självklart inte.

Vi vet båda att löneskillnaden mellan män och kvinnor är ungefär 15 procent, till stor del beroende på att kvinnor och män jobbar i olika sektorer i samhället. Fler kvinnor jobbar i offentlig sektor, där de till exempel tar hand om gamla och jobbar även inom skolan och sjukvården. Fler män jobbar i privat sektor, till exempel privata företag och industrin. Det är där vi har de största löneskillnaderna.

Sedan har vi också 4–5 procent i löneskillnad för samma arbete, och det är fruktansvärt. Det är absolut inte acceptabelt. Och jag kan garantera Ann-Christin Ahlberg att jag som arbetsgivare inom handeln, som företagare och även butikschef under sju år, inte gjorde skillnad på mänskor när det gällde lönesättning på mina arbetsplatser.

Någonting som är viktigt att framhålla när det gäller löneskillnaderna på arbetsmarknaden är att det är arbetarrörelsens eget ansvar. Det tror jag att man ofta glömmar bort. Vi vet båda att skulle det skapas ett ekonomiskt utrymme i samhällsekonomin att lyfta upp skolan, vården och omsorgen och lönenivåerna i de typiska kvinnoyrkena som vi pratar om här, finns det andra fackförbund som sätter sig emot. Den diskussionen måste ni ta inom arbetarrörelsen, för ska vi kunna lyfta kvinnors löner måste även den delen av arbetarrörelsen vara med på tåget. Det är den inte riktigt i dag.

Det är också viktigt att framhålla att vi silar mygg och sväljer kameler. Vi pratar gärna om lika lön för lika arbete men inte om rätten att delta på arbetsmarknaden till exempel. Vi pratar om RUT-avdrag men inte om rätten att själva få välja vem vi vill gifta oss med och liknande.

Svälj inte mygg, eller tvärtom: Sila inte mygg och svälj kameler! Det är sent på eftermiddagen.

Anf. 69 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik:

Fru talman! Jag tror att Sven-Olof Sällström får utveckla det här med att sila mygg och svälja elefanter i nästa replikskifte, så blir det nog bättre.

Jag måste få göra ett förtydligande när Sven-Olof Sällström pratar om att kvinnor och män har olika arbetsgivare. Så är det ofta. Men en falsk myt, vågar jag påstå, är att kvinnor alltid jobbar i offentlig sektor och att det är därför de har lägre löner. Kvinnor jobbar lika mycket i den privata sektorn som i den offentliga sektorn, ungefär 50–50. Det är männen som jobbar så mycket mindre i den offentliga sektorn och mer i den privata sektorn.

När det gäller detta med löner har vi en regering som bland annat har försämrat lagstiftningens möjligheter att utveckla rättvisa löner. Det är alltid bra att kartlägga och jobba med jämställda löner, och då måste man också regelbundet arbeta för det.

Lönesättning handlar också om värderingar. Som politiker är vi många som har arbetsgivaransvar ute i kommuner och landsting. Där kan

vi själva fatta politiska beslut om att kvinnor ska få alltifrån önskescheman till heltider som går att förena med familjeliv men också utveckla ett sådant lönesystem att kvinnor får en rättvis bedömning av värdet av det arbete som de utför. Där har vi politiker ett stort ansvar i många arbetsgivarhänseenden.

Prot. 2010/11:33
13 december

*Integration och
jämsällldhet*

Anf. 70 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Fru talman! Men det är ändå många kvinnor i den privata sektorn som jobbar i typiska låglöneyrken, till exempel inom handeln där 600 000 kvinnor är anställda.

Det är klart att det är strukturella problem på arbetsmarknaden som gör att kvinnor har lägre löner. Så är det. Även om vi skulle skapa löneutrymme i den offentliga sektorn för att lyfta typiskt kvinnodominerade yrken som lärare och personal inom vård och omsorg, finns ändå motståndet inom arbetarrörelsen. Det måste ni erkänna och ta tag i, för ni kommer inte att kunna lyfta kvinnors löner förrän ni har rätt ut det inom arbetarrörelsen.

Det jag påbörjade i min förra replik men stressade igenom lite – jag trodde att jag hade ont om tid och glömde att jag hade en replik till – är att vi gärna pratar om lika lön för lika arbete, och det ska vi göra, men måste ställa det mot rätten att ens få delta på arbetsmarknaden, att människor lever i en klankultur som gör att de inte får förverkliga och styra sitt eget liv och ta del av den svenska arbetsmarknaden. Vi måste ställa RUT-avdraget och de fördelar och nackdelar vi nu kan se med det mot om jag själv får välja vem jag vill gifta mig med. Det är också en jämställhetsdebatt, och den måste ni våga ta. Vi kan också ställa fördelningen i föräldraförsäkringen mot att vissa i det här landet riskerar att könsstämpas. Vi måste hela tiden våga – nu ska jag försöka säga rätt – sluta sila mygg och svälja kameler, det vill säga vi måste våga prata om det som är viktigast. Och det är viktigt med kvinnors löner och att vi har rätt regelverk i föräldraförsäkringen, men det finns ju hemskheter som övergår vårt förstånd. De problemen måste vi adressera och våga tala om, och det tycker jag inte att socialdemokratin gör i dag.

Anf. 71 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik:

Fru talman! Nu vet jag inte om Sven-Olof Sällström menar att man ska sila mygg och svälja elefanter eller kameler och vad han egentligen menar med det. Men allt våld och förtryck som människor drabbas av, oavsett om det är kvinnor eller män, har vi i arbetarrörelsen aldrig ställt upp på.

Jag kan säga till Sven-Olof Sällström att är det något som vi i våra kvinnoööreningar i Socialdemokraterna har gjort så är det att vi har ställt oss upp på barrikaderna för de kvinnor och speciellt unga tjejer som lever i en förtryckt situation och kämpat för deras rättigheter. Vi har också ofta ställt upp för att vi ska ha kvinnojourer med mera. Men det förtar inte att man måste jobba med jämställldheten mycket bredare. För att kvinnor ska få jämlika löner och villkor måste vi ha en arbetsmarknad som är lika rättvis för kvinnor som för män, och det har vi inte.

Heltid och deltid är en viktig sak, men också barnomsorg är en jätteviktig rättvisefråga. När det gäller äldreomsorgen till exempel vet vi att det är kvinnor som avstår från att gå till jobbet därför att de har en sjuk

mamma eller pappa som de måste ta hand om. Det är inte många män som gör det, tyvärr, även om de finns.

Att våld mot kvinnor försiggår vet vi, och de män som slår och mer därtill måste vi ta tag i på många olika sätt. Men vi ska inte fokusera på bara en fråga. Vi måste fokusera på jättemånga saker om vi vill ha ett jämställt Sverige och ett jämställt liv för kvinnor och män. Men det finns olika maktstrukturer i samhället som är uppbyggda på mäns villkor, vilket vi socialdemokrater har hävdat i många år att vi vill förändra. Det ska vara lika för kvinnor och män.

Anf. 72 ÅSA ÅGREN WIKSTRÖM (M):

Fru talman! Jämställdhet är ett kunskapsområde som är, och fortsatt kommer att vara, centralt för Sveriges fortsatta utveckling och tillväxt. Men vad lägger vi in i begreppet jämställdhet? För mig innebär jämställdhet frihet, nämligen friheten för både kvinnor och män att själva bestämma hur deras liv ska se ut.

Ingen människas liv ska behöva bestämmas av omvärldens förväntningar eller av traditionella könsroller. Ingen ska behöva känna pressen av att vara det ena eller det andra. Varje enskild person skapar bäst sitt liv på egen hand och måste ha rätt att bedömas från sina personliga egenskaper, gärningar eller meriter, inte med utgångspunkt från kön, ras, socialgrupp, sexuell läggning, religion eller någon annan gruppstillhörighet.

Jämställdhet förutsätter även att kvinnor och män är självständiga och oberoende. En av de främsta formerna av oberoende är att kunna leva på sin lön. Utan ekonomiskt oberoende kan vi inte uppnå ett jämställt samhälle. Med ekonomiskt oberoende menas oberoende från stat, make eller andra yttre förhållanden som traditionellt sett har beslutat över enskilda människors ekonomiska situation.

Fru talman! Det finns många åtgärder och politiska reformer som är viktiga för att skapa ett samhälle som gör verklig jämställdhet möjlig. Jag vill här ta upp de viktigaste för att åstadkomma detta.

Det första delmålet är en jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och forma villkoren för beslutsfattandet. För att driva på utvecklingen för att öka andelen kvinnor på ledande befattningar inom myndigheter har regeringen beslutat om ett program för karriärutveckling för kvinnor i staten. Detta är även en viktig del för att minska löneskillnaden mellan kvinnor och män. Genom denna satsning har flera åtgärder som behöver utvecklas vidare identifierats, till exempel en transparent chefsrekrytering och att olika karriärvägar för kvinnor samt expertrollen görs tydligare.

Det andra delmålet är ekonomisk jämställdhet. Det innebär att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut. För att uppnå detta delmål har regeringen tagit sin utgångspunkt i arbetet med att minska utanförskapet och öka sysselsättningen.

Här känns det bra att stanna upp en stund för att konstatera att satsningen på en jämställdhetspott inför avtalsrörelsen 2007–2009 ledde till minskade löneskillnader mellan kvinnor och män, vilket också visas i LO:s lönerapport 2010. Den visar även att lönegapet mellan arbetare och

tjänstemän minskade något. För LO-kvinnorna ökade lönen med 12,6 procent och för LO-männen med 11,4 procent.

Jobbskatteavdraget är också en viktig åtgärd som ger alla mer kvar i plånboken, och det märks förstås extra tydligt om man är låg- eller medelinkomsttagare.

Regeringen har även genomfört åtgärder inriktade på forskning och kunskapsutveckling och tagit ett samlat grepp om jämställdhet i utbildningssystemet från grundskolan till gymnasiet och högre utbildning.

Fru talman! Det tredje delmålet är en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor. Regeringen har initierat studier för att få djupare kunskap om fördelningen av det obetalda arbetet och om föräldraförsäkringen. Dessutom har Statistiska centralbyrån fått i uppdrag att genomföra en tidsanvändningsundersökning.

Det fjärde delmålet är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet. Det är förstås en självklarhet, men tyvärr har vi ännu inte uppnått detta. Regeringen har genomfört en mängd åtgärder, framför allt från de tre handlingsplaner som finns på detta område. En av de högprioriterade frågorna är den om hedersrelaterat våld och förtryck, som det aktivt jobbas med genom satsningar på förebyggande arbete, skydd och stöd.

De fyra reformer som jag nu har talat om är också utgångspunkterna för regeringens jämställdhetspolitiska ambitioner.

Fru talman! Sedan Alliansen fick regeringsansvar i oktober 2006 har vi tiodubblat resurserna för att stärka jämställdhetsarbetet i Sverige jämfört med vad den tidigare socialdemokratiska regeringen måktade med. Åren 2007–2010 tillfördes 1,6 miljarder kronor med syfte att utveckla jämställdheten. 400 miljoner kronor av dessa avsattes varje år för regeringens särskilda jämställdhetssatsning.

Nu arbetar vi vidare genom en ny satsning på 205 miljoner kronor till jämställdhetsområdet utöver den permanentade satsningen på 35 miljoner kronor. Det innebär 240 miljoner kronor per år under den här mandatperioden.

Arbetet med att bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i samkönade relationer har fortsatt hög prioritet. Jämställdhet på arbetsmarknaden, lika möjligheter i skolan och rätten till hälsa och omsorg på lika villkor är andra viktiga områden som kräver fortsatta insatser.

Fru talman! Alla människor har också rätt att känna trygghet i vardagen. Det borde vara en självklarhet att kunna gå oantastad på gator och torg oavsett tid på dygnet. ”Borde” säger jag, för i dag är det inte alltid självklart att det är möjligt att gå hem efter jobbet eller efter en kväll ute på stan utan att tvingas gå omvägar, inte minst för ensamma kvinnor.

Det egna hemmet, som ska vara den yttersta privata sfären, är inte heller alla gånger en fredad zon för kvinnor. Brottsförebyggande rådets undersökning för 2009 visade att en fjärdedel av de kvinnor som utsatts för våld under året blivit misshandlade av någon närstående. Våldet mot kvinnor måste därför bekämpas och mötas varje dag.

Prot. 2010/11:33

13 december

*Integration och
jämställdhet*

Redan hösten 2007 presenterade vi en nationell handlingsplan för att tydligare möta mäns våld mot kvinnor. Insatserna utgår främst ifrån sex olika områden.

Det är ökat skydd och stöd till våldsutsatta, stärkt förebyggande arbete, stärkt kvalitet och effektivitet i rättsväsendet, utveckling av insatser riktade till våldsutövare, ökad samverkan mellan myndigheter och ökade kunskaper för att tydligare kunna förebygga, utreda och beivra våld mot kvinnor.

Handlingsplanen har sammanlagt fått tillskjutet 638 miljoner kronor för att på ett bättre vis kunna möta mäns våld mot kvinnor och ge rättsväsendet de resurser som krävs för att man ska klara av sina åtaganden. Samtidigt fortsätter vi också arbetet med att möta så kallat hedersrelaterat våld, tvångsgifte och förtryck som ofta drabbar unga kvinnor.

Fru talman! Inte någon gång tidigare har en regering så tydligt satsat på jämställdhetsintegrering som sedan Alliansen fick regeringsmakten. Jag är glad att vi nu kan fortsätta det målmedvetna arbetet mot ökad jämställdhet på alla områden. Mycket är gjort och genomfört, men ännu återstår mycket att göra. Det känns bra att veta att Alliansen så tydligt satsar på jämställdhet som ett kunskapsområde för ökad tillväxt och rättvisa i Sverige.

Med detta vill jag yrka bifall till förslaget i AU1 i sin helhet.
(Applåder)

Anf. 73 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik:

Fru talman! Jag har några frågor. Åsa Ågren Wikström verkar väldigt nöjd med regeringens jämställdhetspolitik. Jag undrar hur du ser på detta att resurserna till välfärden har minskat så oerhört mycket under den tid som vi har haft en borgerlig regering. Jag undrar också hur du ser på jobbskatteavdraget som ökar den ekonomiska skillnaden mellan kvinnor och män med över 12 000 kronor per år eller drygt en tusenlapp varje månad om man hellre vill säga det.

Jag kan förstå att det är trevligt när det står 1,6 miljarder kronor i en budgetpost, men det intressanta är ju vad som finns bakom pengarna. Det finns inga konkreta förslag, utan det handlar om fler utredningar och att man ska undersöka detta. Det har varken blivit fler heltider som har gett kvinnor möjlighet till egen försörjning eller några större skillnader när det gäller löneläget, även om det stod i LO-tidningen i dag.

Man ska vara väldigt försiktig när man tittar på den här statistiken. Kvinnors löner räknas upp till heltid, och vi vet att kvinnor oftast har ofrivillig deltid. Enligt SCB:s senaste statistik arbetar nästan var femte anställd kvinna i olika former av tidsbegränsade anställningar. Man ska också veta att deltidsarbete och arbete på obekvämt arbetstid är mycket vanligt bland dem som har tidsbegränsad anställning – mycket vanligare än bland dem som har fast anställning – och i den gruppen är kvinnor överrepresenterade.

Anf. 74 ÅSA ÅGREN WIKSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Det är klart att jag inte är tillräckligt nöjd. Vi är inte där ännu. Än så länge finns det mig veterligen inte något land i världen som är jämställt, men Sverige har kommit en god bit på väg. Det tror jag faktiskt att vi kan enas om.

Du säger att kommunsektorn har fått mindre pengar. Jag tror aldrig kommunsektorn har fått så mycket pengar som under den tidigare mandatperioden. Men sedan är det upp till varje kommun och landsting hur man väljer att nyttja de medel som finns.

Jobbskatteavdraget är väldigt centralt och betyder väldigt mycket för de flesta av oss, men givetvis allra mest för den som får en månadslön extra per år, vilket det faktiskt handlar om när man jobbar inom omsorgen eller vården.

Det är klart att jobbskatteavdraget är en central fråga för ökad jämsköldhet mellan män och kvinnor. Det handlar om att kunna leva på sin lön. Jag tror att vi kan enas om att vi båda har som målsättning att man ska kunna det. Det handlar också om att ha pengar kvar när månaden är slut, att inte behöva leva på det sista öret. Man ska ha möjlighet att unna sig lite mer, att till exempel kunna köpa den där jackan till barnet. Det betyder väldigt mycket. Personligen skulle jag vilja se ytterligare steg i jobbskattavdraget när det är möjligt att göra rent ekonomiskt.

Anf. 75 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik:

Fru talman! Under de senaste åren har ungefär 25 000 välfärdsarbetare försvunnit från kommuner och landsting. Vi har fått fler kommuner med kraftigt ökat försörjningsstödsansvar. Många av de försörjningsstödsbehövande har varit ensamstående kvinnor med barn.

I tidningen Kommunalarbetaren kunde vi för några veckor sedan läsa om undersköterskor som tvingats acceptera att gå från heltid till deltid eller att säga upp sig. I det fallet var det fråga om att ha haft en 100-procentig tjänst och tvingats gå ned till 80 procent. Till och med april i år har 7 400 av Kommunals medlemmar utförsäkrats från a-kassan på grund av regeringens nya regler för deltidsarbetslösa. Ändå gör regeringen ingenting för att kvinnor ska få möjlighet att försörja sig. Heltid är viktigt att kunna få, och där måste man ha en färdriktning – om man vill gå i den riktningen. Heltid är ett sätt att kunna försörja sig, även om jag hört ganska många kvinnor säga att de trots heltid har en lön som de knappt kan försörja sig på.

Regeringens regelverk innebär att om man jobbar och sliter ut sig, på heltid eller deltid, bland annat i den offentliga sektorn, som vi politiskt kan styra över, och blir sjuk och utförsäkrad ska man jobba heltid. Den som är sjuk tvingas alltså jobba heltid medan den som har en ofrivillig deltid, som inget hellre vill än att jobba heltid, tvingas till deltid. Det är borgerlig politik.

Anf. 76 ÅSA ÅGREN WIKSTRÖM (M) replik:

Fru talman! 25 000 välfärdsarbetare har försvunnit, säger Ann-Christin Ahlberg. Det tror jag inte. Däremot har fler kvinnor fått fler arbetsgivare att välja bland. Det finns i dag bättre valmöjligheter för de allra flesta kvinnor även inom offentlig sektor. De har möjlighet att faktiskt kunna välja på mer än en arbetsgivare, vilket gör att de kan få upp sin lön; de kan ställa helt andra villkor i förhandlingarna när de har fler arbetsgivare att välja på. Om det endast finns kommun eller landsting är det inte bra, tycker jag.

Tack vare lagen om valfrihet har välfärdsarbetarna fått möjlighet att starta eget företag inom exempelvis hemtjänsten, som är ett exempel

bland flera, alltså inom deras eget kunskapsområde, vilket inte var möjligt tidigare. Det ökar möjligheten för kvinnor att göra karriär, att få en reell karriärutveckling och därmed också en bättre löneutveckling. Det innebär alltså inte att man alltid måste bliva vid sin läst, som det hette tidigare.

Ofrivillig deltid är inte bra. Jag håller med. Jag tycker inte att det är okej med ofrivillig deltid. Om man vill arbeta heltid ska man ha möjlighet att göra det. Men det är upp till arbetsmarknadens parter att se till det. Det måste vara tillgång och efterfrågan som styr, precis som inom all annan verksamhet. Deltid ja, men inte lagstiftning är mitt svar på det.

Vi ser, som sagt, att tack vare att vi öppnat upp den offentliga sektorn ännu mer får fler kvinnor möjlighet att gå vidare i sin karriär.

Anf. 77 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Fru talman förresten – det här är ju en jämställdhetsdebatt. Om vi backar hundra år var det inte möjligt att tala via en fru talman i denna kammare. Nej, man visste inte riktigt om kvinnor kunde tänka, åtminstone inte speciellt avancerade tankar. Och hade de känslor? Det är tveksamt – absolut inte på samma nivå som männen i alla fall. Om det mot förmodan fanns en kvinna som, inte som fru talman men på något annat sätt, hade en framträdande roll i samhället då visste man besked, då hade de delar i kvinnans kropp som har med reproduktion att göra krympt. Ja, så var det.

Tack och lov är det inte längre så. Tack och lov har vi kommit till 2010. Vi är fria att rösta, och vi får jobba och tjäna pengar. Vi är likvärdiga medborgare enligt svensk lag. Det tycker jag att vi kan glädjas åt i två sekunder. Men är vi likvärdiga fullt ut? Har vi precis samma möjligheter som männen eller finns det fortfarande kvar delar av dessa strukturer som påverkar vår vardag? Ja, det gör det.

Vi kan konstatera att det är okej i Sverige att både jobba och få barn. Det kan man få lov att göra. Men får man göra karriär och ha barn? Nja. Glastaket talar vi om i Sverige, och vi säger att det finns inom näringslivet. Jag tror att det finns i samhället i stort. Hela samhället genomsyras av att man då inte är en riktig kvinna. Det är inte så där riktigt, riktigt bra.

Man kan göra lite lagom karriär eller också välja bort barnen. I Tyskland kallas de för korpmödrar, kvinnorna som både gör karriär och skaffar barn. Det är inte i många länder i Europa kvinnorna klarar av båda delarna. I Sverige har vi lyckats förhållandevis väl med att kvinnorna får både jobba och skaffa barn, men när det gäller karriärvägar är det lite trängre, lite svårare, lite större motstånd. Många gånger tvingas kvinnorna välja bort eller välja till. De ges inte riktigt samma utrymme som männen. Så är det fortfarande år 2010, även om jag får lov att i denna kammare tala genom fru talmannen.

Det vi började göra under förra mandatperioden handlade om valfrihetsreformer, att öppna upp och skapa möjligheter för kvinnor att på ett helt annat sätt än tidigare ta för sig i samhället. Det handlar om gamla strukturer byggda i en gammal tid med nästan enbart män i ledande positioner. Det som många gånger är ett hinder är samtidigt en stor gåva. Det är vår möjlighet att reproducera det mänskliga släktet. Vi har alltså byggt ett samhälle som sätter upp hinder för den största gåvan vi har genom att inte kunna göra både och.

Det finns skatteklilar och regler i föräldraförsäkringen som är helt sanslösa, men framför allt finns det grundläggande attityder som det tar tid att förändra. Det vi gjorde under förra mandatperioden, och som jag skulle vilja benämna valfrihetsreformer, handlar om att professionalisera en mängd olika områden, det som tidigare kallades obetalt hemarbete – och det ska vi dela lika på. Nu har vi i stället professionaliserat det och gör det till en tjänst som utvecklas och blir ett jobb i sig.

Vi har också sett till att skapa en mångfald av arbetsgivare inom en sektor som tidigare var förbehållen en enda arbetsgivare. Det var inte alltid så bra, för vi kan se att vi inom den sektorn har många som varit sjukskrivna under lång tid utan möjlighet att ta sig tillbaka. Det är det område där man alltför länge och alltför ofta har erbjudits riktigt dåliga arbetsvillkor med ofrivilliga deltid och utan möjlighet att söka sig till en annan arbetsgivare. Det vi försöker åstadkomma, en resa som vi påbörjat, handlar om att vi ska få en fungerande arbetsmarknad även för kvinnor.

Om vi tittar på vår historia, fru talman, kan vi konstatera att på 50-talet var hemmafru idealet. På 70-talet var samhällsfru idealet, med ofentlig sektor som försörjare. Det ideal som jag står för är frifruidealet, att själv kunna stå för sin ekonomiska frihet, kunna göra sina val, välja till och välja från. I det arbetet finns många oerhört viktiga delar. En sådan del finns med i det betänkande vi nu debatterar, nämligen diskrimineringsområdet.

Under förra mandatperioden tillförde vi ytterligare ett par grunder som kunde anses utgöra skäl för diskriminering. Vi utökade också antalet områden.

Det gäller både kön, etnicitet, religion, sexuell läggning, funktionshinder, könsöverskridande identitet och ålder.

Att ses som människa handlar egentligen inte om kön, ålder eller etnicitet. Egentligen vill ju var och en ses som människa, och då kan man fundera på om det verkligen är klokt att peka ut alla dessa olika delar. På det svarar jag ja. Vi måste peka ut de här delarna och lyfta just de perspektiven för att synliggöra och kunna motverka. Hade vi inte påbörjat arbetet med den kvinnliga rösträttsreformen och allt det arbete som skett i samhället hade jag inte kunnat tala här i dag genom fru talmannen.

Nästa steg när det gäller diskrimineringslagstiftningen är att vi har fortsatt att se över det vidgade skyddet för åldersdiskriminering och diskriminering av funktionshindrade. Där pågår ett arbete där Statskontoret tittar på både vad det är för kostnader och hur man ska kunna tydliggöra de här delarna och ta ytterligare steg i det arbetet. Vi har också gett DO i uppdrag att öka kunskapen om diskrimineringslagstiftningen och att då jobba tillsammans med arbetsmarknadens parter.

Vi lägger också ett uppdrag att se till att det blir systematik i insamlandet av uppgifter och fakta om olika diskrimineringsgrunder, så att man kan jämföra det över tid. Annars finns det ingen möjlighet att se var vi har problemen och vad vi behöver gå vidare med. Detta skapar förutsättningar för analys och uppföljning på det här området. Det är ett oerhört viktigt område.

Under den gångna mandatperioden har vi gjort en stor satsning på det strukturellt påverkande området. Vi har antagit tre handlingsplaner för att jobba mot mäns våld mot kvinnor på ett strukturerat sätt, där vi både

förebygger och ökar kunskapen men också ser till att det finns verktyg ute i världen eller ute i samhället för att faktiskt kunna motverka det hela.

En spårsäkringssats har Nationellt centrum för kvinnofrid tagit fram. Den ger världen var man än befinner sig i Sverige en möjlighet att göra ett bra arbete med den kvinna som söker vård efter ett övergrepp. Det är ett exempel.

Vi har också delegationerna i både skolan och den högre utbildningen som ska fundera över på vilket sätt vi strukturerar hur vi behöver jobba för att möta de ojämslälllda situationer som finns där fortfarande.

Det vi också har gjort är att se till att det finns projektpengar för SKL att kunna jobba inom de verksamheter som möter människor i vardagen. Det är alltså ett stort arbete som pågår och som vi tänker fortsätta satsa resurser på framöver.

Nu har flera debattörer varit uppe under dagen. Låt mig bara konstatera det som jag började med, nämligen att det för 100 år sedan inte hade varit möjligt att tala via fru talmannen. Inte kunde vi tänka, och inte kunde vi känna, och gjorde vi det hade vi ingen reproduktiv förmåga kvar.

Det är intressant att fundera på detta med genusteorier. Sverigedemokraterna föreslog att de verklighetsfrånvända politiska teorierna ska tas bort. Min fråga till Sverigedemokraterna blir då: Var landar vi då? Är det 50-talets hemmafruideal eller är det 1800-talets inte-kunna-tänka-och-inte-kunna-känna som vi ska tillbaka till? Var finns Sverigedemokraternas jämslällldhetspolitik någonstans?

Ann-Christin Ahlberg från Socialdemokraterna har pratat mycket om ofrivillig deltid. Vi delar till hundra procent uppfattningen att det är ett slöseri med både krafter och resurser, och det är en omöjlighet att försörja sig på en ofrivillig deltid. Problemet är vad vi ska göra åt det. Är Ann-Christin Ahlberg beredd att stifta lag om rätt till heltid, eller på vilket sätt ska vi komma till rätta med detta? Som jag ser det är detta ett arbete som ligger på arbetsmarknadens parter och på oss som politiker i den mån vi är arbetsgivare i kommuner och landsting. Vad är den lösning som Ann-Christin Ahlberg företräder?

Därmed yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på reservationerna.

Anf. 78 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Fru talman! Jag tänker inte bli långrandig. Annika Qarlssoon ska få ett snabbt och koncist svar.

Nej, vi ska inte tillbaka till bondesamhället och inte till 50-talet heller när det gäller svensk kvinnoosyn. Så är det absolut inte. Däremot ska vi bygga vårt samhällsbygge på adekvata forskningsrapporter, forskning som följer gängse regelverk för hur man bedriver forskning och drar slutsatser. Vi ska ställa olika teorier mot varandra. Vi ska låta dem samverka och verka bredvid varandra, och sedan ska vi se vad som stämmer och inte.

I Sverige finns det nu något slags konsensus om att det är likhetsfeminismen som gäller. Särartsfeminister göre sig icke besvär. Seriösa forskare som Annica Dahlström, som har en annan uppfattning, skyfflas undan. Den ordningen vill jag inte ha i Sverige.

Vi ska bygga vårt utbildningsväsen och vårt samhällsbygge på adekvat forskning och på beprövad forskningsmetodik och inget annat. Då är jag nöjd.

Prot. 2010/11:33
13 december

*Integration och
jämsällldhet*

Anf. 79 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Fru talman! Självklart bedrivs forskningen runt om i Sverige utifrån adekvat forskningsteori. Det Sven-Olof Sällström påstår här är att all den forskning som har någon form av genusbakgrund inte bedrivs på samma sätt som annan forskning. I så fall hade ju Annica Dahlström inte existerat och inte kommit med någon forskning över huvud taget.

Självklart testar man och prövar utifrån olika teser och teorier om ens forskning håller. Sedan stöts och blöts forskarna i olika sammanhang. Detta är något som sker inte bara här i Sverige, som om det vore något landsunikt där vi i Sverige inte är riktigt kloka i huvudet, utan världen över, även om vi i Sverige ligger oerhört långt fram inom olika forskningsområden. Det här är ingen forskning som på något sätt bedrivs under andra regler än övrig forskning i Sverige.

Sven-Olof Sällström säger att vi inte ska tillbaka till 50-talet. Jag kan bara konstatera att ni i er motion skriver om satsningar på ett område. Det är det enda område som stärker er tes om att invandrare är ett illa sett folk som ni gärna vill klämma åt på ytterligare ett område. I övrigt gör ni inga satsningar på jämsällldhet över huvud taget. Ni tar bort Diskrimineringsombudsmannen och tycker tydligen inte att det är något bekymmer om det diskrimineras i Sverige. Jag måste ändå konstatera att den politik som Sven-Olof Sällström och Sverigedemokraterna presenterar här i Sveriges riksdag innebär ett stort steg tillbaka när det gäller jämsällldhet.

Anf. 80 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Fru talman! Först kan jag konstatera att Annika Qarlsson och Alliansen gärna klämmer åt svenska skattebetalare. Det är de som betalar kakan, Annika Qarlsson!

Nej, det duger inte! Om vi tittar på hur de pengar som vi fördelar härifrån används kan vi se att länsstyrelser i Sverige när de ger ut skrifter om jämsällldhet säger att de måste plocka bort Annica Dahlströms skrifter, för hon är särartsfeminist, och det passar inte in i mallen. Det samhället vill jag inte ha.

Vi ska ha pluralism i forskningsvärlden. Vi ska inte ha enfald.

Anf. 81 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Fru talman! Av Sveriges befolkning är 51 procent kvinnor. Denna minoritet av Sveriges befolkning betalar också skatt, Sven-Olof Sällström. Att påstå att detta skulle vara en forskning som inte är värd att satsa på för att det handlar om kvinnor är än märkligare än vad som har kommit fram här tidigare.

Jag tror på idén om att forskningsvärlden forskar. Där ställs man, stöts och blöts mot varandra för att landa i olika slutsatser. Den metoden och grundregeln gäller genusforskning precis som alla andra forskningsområden, och så ska det förbli.

Anf. 82 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Jag ska börja med att be utrikesutskottet om ursäkt för att jag drar ut på tiden för vår debatt här i kammaren. Det kan bli så ibland när man sitter och lyssnar att det är något som fastnar i en. Det är vad vi drivs av allihop. Vi drivs av en inre känsla och ett patos som vi försöker omvandla till politik.

Det var en mening som jag hörde här i debatten som fastnade direkt i mig. Det var någon här i kammaren som sade: Vi tar emot bara dem som tillför något i samhället. Jag har suttit och grunnat på det.

Vilka är det som tillför något i samhället? Är det min gamla mamma? Tillför hon något i samhället där hon sitter på Persgården, börjar bli lite svag i tanken och behöver mycket omvårdnad? Är det Emelie, 25 år, som har misslyckats i gymnasieskolan och som i sin tur kräver mer stöd och utbildning för att komma ordentligt på fötter?

Vilka är det som tillför någonting till samhället? Är det de som jobbar? Är det den som har blivit arbetslös mitt i en strukturrationalisering? Vad händer då? Blir den personen någon som blir kallad för någon som inte tillför något till samhället? Det har jag suttit och grunnat på.

Är det så att alla vi som finns här runt omkring tillför något till samhället var och en av oss? Det gör vi på olika sätt. Vi blir inte behandlade eller tänkta på som en grupp som inte tillför något. Vilken grupp skulle det kunna vara?

Är det inte så att hela samhället bygger på att det finns människor? Vad skulle det annars vara? Det är klart att vi gör olika saker, tänker olika saker, kräver olika saker och tillför olika saker. Men vi tillför alla något till samhället.

Det skulle vara roligt att få en beskrivning av vem här i Sverige som inte tillför något. Låt oss samtidigt få en förklaring på vilka det är som tillför något. Vari ligger skillnaden?

Jag har suttit och grunnat på det och tänkt: Ska jag ta ett fyraminuter-sanförande och dra ut på debatten? Men jag känner av hela mitt hjärta att jag måste få ställa frågan: Vem är det som inte tillför något i samhället?

Vad är tillväxt? Är det eleven som helt plötsligt börjar få lite ordning på tankarna, reser sig upp och klarar av skolan bra? Det är mänsklig tillväxt. Är det bara den starke som alltid klarar sig som tillför något? Nej, jag tror att vi alla tillför något i samhället.

Jag tror på en samhällsgemenskap. Men jag tror inte på att vi helt plötsligt skulle börja skuffa undan några och säga: Du, gamla mamma, tillför inte någonting. Hon tillför väldigt mycket, precis som alla andra som sitter här och som finns runt om i landet.

Är det någon som kan förklara för oss allihop här: Vem är det som inte tillför något i samhället?

(Applåder)

I detta anförande instämde Ann-Christin Ahlberg, Johan Andersson, Ylva Johansson, Kerstin Nilsson, Maria Stenberg och Anna-Lena Sörenson (alla S) samt Bodil Ceballos (MP) och Christina Høj Larsen (V).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 14 december.)

Föredrogs
utrikesutskottets betänkande 2010/11:UU1
Utgiftsområde 5 Internationell samverkan (prop. 2010/11:1 delvis).

*Internationell
samverkan*

Anf. 83 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (M):

Fru talman! I dag debatterar vi utrikesutskottets betänkande *Utgiftsområde 5 Internationell samverkan*. Jag är väldigt glad att vi debatterar det även om det inte finns några reservationer och avvikande meningar. Dessutom är jag väldigt glad att statsrådet Gunilla Carlsson också är här.

Inom utgiftsområdet behandlas Sveriges medlemskap i internationella organisationer, Sveriges freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet och dess bidrag till organisationer som sysslar med dessa frågor men också Sveriges överenskommelser med andra stater. Därutöver ställs medel till förfogande för ekonomiskt bistånd till svenska medborgare utomlands särskilt i krissituationer. Det är en fråga som känns prioriterad och aktuell i dagarna när anslaget till Regeringskansliet har skurits ned utan en riktig konsekvensanalys av den samlade oppositionen.

Detta kan leda till sämre krisberedskap och minskad möjlighet till hjälp för nödställda från våra konsulära beskickningar utomlands. En väl fungerande krisledning har blivit mer aktuell efter de tragiska vansinnesdåden i helgen. Detta får vi inte tumma på.

Regeringens proposition som ligger till grund för betänkandet är väl genomarbetad. Om man tänker på att utgiftsområde 5 omfattar väldigt lite, ungefär 2 promille av den totala budgeten, kan man inte vara annat än imponerad av vilken effektiv och sparsam förvaltning Sverige har. Samtidigt lyckas vi bra med att uppnå internationellt genomslag för våra tankar och idéer, ett genomslag som inte motsvarar vår storlek. Det visar att goda idéer kan leda långt.

Sverige har spelat och spelar alltjämt en viktig roll i de internationella organisationerna. Genom åren blev Sverige känt som en uppskattad bidragsgivare som levererat hög kompetens och som fört in en helhetssyn på säkerhet, utveckling och respekt för mänskliga rättigheter. Vår kompetens och roll i internationella organisationer kommer väl till användning i fredsfrämjande och fredsbevarande insatser som Sverige deltar i runt om i världen. Bara under förra året har Sverige deltagit i ett flertal av FN:s 18 fredsfrämjande insatser och i samtliga 12 EU-ledda insatser. Den viktigaste var Eulex i Kosovo, som är en krishanteringsinsats där Sverige är starkt involverat. Kosovo hade val i går. Kosovo visade därmed att det är ett europeiskt land som kan klara sin egen demokrati.

Fru talman! Sverige är medlem i många internationella organisationer. Som medlem driver vi på viktiga reforminsatser. Det gäller exempelvis i FN, där vi vill reformera och stärka FN:s humanitära verksamhet. Under vårt EU-ordförandeskap försökte vi göra FN:s råd för mänskliga rättigheter effektivare. Det är en något komplicerad uppgift då sammansättningen av rådet inte riktigt underlättar denna uppgift. Men vi låter oss inte nedslås i våra ansträngningar.

I Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, OSSE, bidrar Sverige till att främja stabiliteten i regionen med de 56 medlemsländerna som täcker hela norra halvklotet och går från Vancouver till Vladivostok.

Under EU-ordförandeskapet drev Sverige i OSSE linjen om en starkare roll för EU, vilket gick bra under det andra halvåret 2009 men sedan har blivit mindre uttalat.

Senast för två veckor sedan, på OSSE:s toppmöte i Astana, kunde vi se, när diskussionen handlade om vår framtida säkerhet, hur några av EU:s medlemsländer var beredda att ge upp våra grundläggande positioner och värderingar.

Den kluvna EU-positionen blev smärtsamt uppenbar och klart problematisk när det kom till att påtala Rysslands allt annat än konstruktiva roll i de frysta konflikterna i de georgiska provinserna Abchazien och Sydossetien samt i Transnistrien inne i Moldavien.

Detta visar att Sveriges röst behövs i världen och i Europa för freden och för vår gemensamma säkerhet. Därför förstärker Sverige sitt samarbete med Nato och de länder som ingår i Partnership for Peace. Det är viktigt att vi som aktiv partner också är med och påverkar denna allt viktigare plattform för den svenska säkerhetspolitiken.

För Sveriges del har även Europarådet och Nordiska rådet en stor betydelse. I dessa organisationer arbetar vi aktivt för våra särskilt prioriterade frågor. Under EU-ordförandeskapet gjorde vi en viktig insats när det gäller demokrati, mänskliga rättigheter och behovet av en gemensam värdegrund för en ökad sameuropeisk förståelse. Därutöver trädde Lissabonfördraget i kraft, och Sverige deltog i viktiga gemensamma militära och civila insatser. Operation Atalanta utanför Somalias kust leddes under våren 2010 av Sverige.

Östersjösamarbetet är ett annat särskilt prioriterat område för oss. EU sjösatte sin Östersjöstrategi under Sveriges EU-ordförandeskap. Ett ökat utbyte med Ryssland, Polen, de tre baltiska staterna och Vitryssland är önskvärt och centralt. Med Eastern Partnership, som är ett polsk-svenskt skötebarn, kan vi för de sex medlemsstaterna, alla före detta sovjetiska delstater, verka för ett närmande till EU. Därutöver måste samarbetet med Ryssland förstärkas på den statliga sidan men även i det civila samhället med NGO:er gentemot enskilda medborgare.

Ett viktigt led i det arbetet handlar om att förbättra det kulturella utbytet. Minst lika viktigt är frågor som syftar till att främja och förbättra arbetet på miljöområdet, de sociala frågorna och den civila säkerheten. Ett samarbete med Ryssland inom ovan nämnda områden är mycket betydelsefullt.

Men även det arbete som flera av de svenska instituten gör har stor betydelse för Sverige. Inom utgiftsområde 5 ligger Svenska institutet som främjar Sverige-bilden utomlands, den utrikes- och säkerhetspolitiska forskning som bedrivs av Utrikespolitiska Institutet och Sipri, Stockholms internationella fredsforskningsinstitut som forskar om nedrustning, icke-spridning, militära utgifter och regional säkerhetspolitik.

Utrikesutskottet är helt enigt beträffande inriktningen på Sveriges internationella samverkan, och därför yrkar jag bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 84 BODIL CEBALLOS (MP):

Fru talman! Det stämmer att vi inte har några andra synpunkter på budgeten när det gäller det här utgiftsområdet. Det brukar sällan vara

några större kontroverser när det gäller utgiftsområde 5, Internationell samverkan. Sedan har vi naturligtvis olika uppfattningar inom området.

Internationell samverkan är ändå väldigt viktig att diskutera, även om vi inte har några reservationer eller särskilda yttranden att ta upp i dag – kanske särskilt i dag när det väl är ofrånkomligt att nämna det som hände i helgen här i Stockholm. Utan att på något vis spekulera i gärningsmannens syfte eller om han varit ensam eller tillsammans med andra, för det måste vi lämna till polisen, kan man ändå konstatera att vår globaliserade värld innebär nya utmaningar för alla länder och för alla medborgare, var vi än befinner oss i världen. De säkerhetspolitiska svar vi hade på gårdagens problem och hot fungerar inte när hoten eller utmaningarna är helt andra.

Vad drev denna 28-åring att tappa tron på livet och tillvaron till den grad att han bestämde sig för att gå till historien på det sätt som nu har skett? Det vet vi ingenting om, och därför är det naturligtvis oerhört svårt att förebygga brott av det här slaget. Det skulle inte hjälpa om vi lämnade Afghanistan i morgon dag eller om konstnären Vilks fälldes för hädelse. Det finns naturligtvis annan frustration, ilska och besvikelse med i bilden när det gäller den enskilda gärningsmannen.

Det viktigaste när det gäller brott av alla slag är förebyggande arbete. Det förebyggande arbetet när det gäller terroristbrott bygger mycket på internationell samverkan, men det måste också ske på individnivå. Det allra viktigaste är, som jag ser det, att arbeta för en rättvisare värld, en fredligare värld och en mindre diskriminerande värld.

Utskottet tar på s. 11 i betänkandet upp på vilket sätt regeringen arbetar inom EU när det handlar om terrorism. Bland annat talas om stödsatser i tredjeland för att främja en positiv utveckling. Det är bra. Jag utgår från att det handlar om en positiv utveckling i alla aspekter, det vill säga fattigdomsbekämpning, mänskliga rättigheter, konfliktlösning etcetera.

Fru talman! Propositionen genomsyras också av att Sverige ska vara en stark röst i EU. EU är enligt regeringen den viktigaste arenan i svensk utrikes- och säkerhetspolitik. Regeringen är också stolt över att vi finns med i alla EU- och FN-insatser. Det ger gott anseende.

Det är förstås väldigt bra att Sverige har gott anseende i andra länder i världen, men jag undrar ofta om vi menar samma sak när vi talar om gott anseende. Det blir nämligen en del dubbelmoral när vi samtidigt som vi vill framstå som bäst på att främja mänskliga rättigheter, demokrati och nedrustning samt är en aktiv part i många fredsinsatser är det tredje största vapenexportlandet. Till exempel exporterar vi vapen till Pakistan för miljardbelopp, trots att landet präglas av stora inre oroligheter och en ökad talibanisering. Samtidigt bekämpar vi talibanerna med våra trupper i Afghanistan.

Vi upprustar både Indien och Pakistan, trots de stora spänningar som råder mellan de två länderna i stället för att bidra till nedrustning och ökad stabilitet i den här mycket explosiva delen av världen.

Fru talman! Under 2006 gavs politiskt klartecken till en av Sveriges största krigsmateriellaffärer någonsin. Det var export av det militära radarövervakningssystemet Erieye till Pakistan. Det är en affär som kostar Pakistan 8,3 miljarder kronor.

Prot. 2010/11:33

13 december

*Internationell
samverkan*

Tillstånd till svensk vapenexport får enligt lag ges bara om exporten har försvars- och säkerhetspolitiska skäl och inte strider mot svensk utrikespolitik. Stater i krig och stater som präglas av inre oroligheter eller är skyldiga till grova kränkningar av mänskliga rättigheter ska inte få köpa svenska vapen. Men det sker ändå.

Inspektionen för strategiska produkter, som är den myndighet som godkänner svensk vapenexport, försvarar den här exporten till Pakistan med att man inte ingår nya avtal med landet utan bara genomför de avtal som redan finns.

Till råga på det här vapenexporteländet inrättar Sverige en särskild myndighet för att främja just vapenexport. Ekvationen går inte ihop för mig. Våld föder våld. Mer vapen leder inte till stabil fred. Det behövs helt andra åtgärder.

Fru talman! Man kan tycka vad man vill om Wikileaks, och åsikterna går uppenbarligen isär. Jag tycker att det varit mycket värdefullt att Wikileaks och andra whistleblowers har visat världen på vilket sätt både fredsfrämjande och fredsframtingande trupper betett sig så att ansvariga för övergreppen kan ställas inför rätta och så att övergrepp inte sker igen. Civila får lika lite bli offer i Afghanistan och Irak som på gatorna i Madrid, London och Stockholm. Allas liv är lika mycket värda.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag bara nämna att regeringens planer för Nordic Battlegroup 2014 också omnämns i betänkandet. Den här frågan kommer att diskuteras senare i dag, så jag vill bara understryka att regeringens planer för mandatperioden så som det är nämnt i betänkandet om utgiftsområde 5 inte är en fråga som avgörs i och med att vi antar förslaget i det här betänkandet.

Anf. 85 FREDRIK MALM (FP):

Fru talman! Vi har nu att diskutera det första betänkandet. Vi har ju två betänkanden kring de utgiftsområden som utrikesutskottet ansvarar för i behandlingen av budgetpropositionen här i riksdagen.

Nu gäller det det första betänkandet som rör utgiftsområde 5 i statsbudgeten. Det andra betänkandet som vi kommer till efteråt är lite maffigare och omfattar ungefär 35 miljarder. Det här omfattar ungefär 2 miljarder, varav ungefär tre fjärdedelar handlar om avgifter till internationella organisationer där vi i Sverige är med.

Därutöver behandlas kostnader för nordiskt samarbete, ISP, Utrikespolitiska Institutet, Svenska institutet, Östersjösamarbetet, att hjälpa svenskar i nöd utomlands och en del annat som är mycket viktigt.

Fru talman! För att anknyta till det som hände i helgen och som Bodil Ceballos från Miljöpartiet nämnde innan: Det visar hur vi i dag lever i en tillvaro, i en värld där gränser alltmer suddas ut. Man kan å ena sidan betrakta det som hände i helgen som att en person i Sverige åkte till en annan stad i Sverige och genomförde ett attentat, men det är klart att det här också vittnar om en annan problematik i form av ett ideologiskt krig som i praktiken pågår mellan dem som verkar för demokrati och frihet och dem som vill krossa demokratin och friheten i världen och introducera andra system bestående av någon sorts stöveltramp eller totalitarism och så vidare.

Vi ser hur den här nya verkligheten påverkar Sverige också på andra sätt, med vår närvaro i Afghanistan och i den globala debatten inte minst

kring karikatyrer eller annat som blir någon sorts symbol som leder till ökade spänningar mellan länder.

Det är klart att fred och säkerhet är någonting som vi i Sverige måste bidra till att bygga långsiktigt. Vi måste inrikta vårt arbete på att undanröja och motverka att samhällen utvecklas på ett sådant sätt att det leder till krig, konflikter och våld.

Regeringen har förtjänstfullt i denna budgetproposition listat en rad olika organisationer och internationella samarbeten där Sverige deltar, till exempel Europeiska unionen, givetvis, som är en del av ryggraden i vår utrikes- och säkerhetspolitik i dag. Vi har Förenta nationerna, där Sverige som vi vet har varit mycket engagerat under många år. Vi har OSSE, Europarådet, Nordiska rådet och den typ av forskning vi bedriver i Sverige kring detta inom ramen för Utrikespolitiska Institutet, bland annat Sipri.

När det gäller nedrustningsfrågor kan jag säga att nedrustning är ett problem i världen i dag. Det går för långsamt. Samtidigt går upprustningen i världen lite för fort, som vi vet, inte minst när det handlar om den islamiska republiken Iran, som är det kanske viktigaste globala säkerhetspolitiska hotet i världen i dag står inför – på längre sikt i alla fall om landet får tillgång till atomvapen.

Fru talman! Om Sverige är så pass involverat som vi vill vara i dessa olika internationella forum är det också viktigt att vi vet vad vi vill driva när vi är där, förstås. Det är viktigt hur vi formulerar politiken.

För Folkpartiets del är det oerhört viktigt att den svenska politiken för fred och säkerhet, och även i det vi diskuterar senare, nämligen biståndet och även våra militära insatser, måste ha fokus på demokrati och mänskliga rättigheter. Det är detta som är det viktigaste för den svenska utrikespolitiken.

Jag vill därför avslutningsvis bara citera ett stycke i budgetpropositionen som jag tycker är viktigt att nämna och som även Miljöpartiet nämnde i anförandet innan. Man skriver så här i budgetpropositionen med anledning av FN:s råd för mänskliga rättigheter: ”Efter en inledande institutionsuppbyggande fas i FN:s nya råd för mänskliga rättigheter ... är prioriteten att bidra till att rådet ska leva upp till sitt mandat att granska efterlevnaden av de mänskliga rättigheterna och stödja förbättrad respekt för de mänskliga rättigheterna.”

Sedan skriver man i budgetpropositionen:

”Sverige kommer att verka för att rådet, inklusive dess mekanism för universell granskning där bl.a. Sverige granskats i maj 2010, blir ett trovärdigt och effektivt instrument i det globala arbetet för de mänskliga rättigheterna. För att rådet ska vara relevant måste dess medlemmar leva upp till kriterierna för medlemskap när det gäller respekten för mänskliga rättigheter.”

Detta är viktiga ord, men jag skulle vilja att de blev ännu tydligare. Den som i dag följer FN:s MR-råd kommer ganska snart till slutsatsen att det inte har blivit särskilt mycket förbättringar alls. Sverige var pådrivande för att reformera den tidigare kommissionen för mänskliga rättigheter i FN, inte minst genom Jan Eliasson. Man skapade det nya MR-rådet som också periodvis skulle granska alla länder som är medlemmar i FN.

Prot. 2010/11:33
13 december

*Internationell
samverkan*

Granskningen av Sverige i maj förra året var ett skämt, bokstavligen ett skämt. Där stod representanter för stater som Iran, Pakistan och Belarus på rad för att säga att Sverige brister i sin lagstiftning mot tortyr. Där var stater som Kina som sade att Sverige inte ger tillräckligt med personlig integritet och så vidare. En rad diktaturer efter varandra skulle berätta hur hemskt, illa och dåligt det var ställt med mänskliga rättigheter i Sverige. Det är klart att vi inte kan ha det så.

Vi vet att om FN har ett MR-råd eller inte kommer det inte att påverka situationen i Iran särskilt mycket, därför att de hänger kvinnor i lyftkranar i alla fall i det landet, så länge det inte sker en demokratisering i Iran. Vi vet att FN inte ska bli en arena där diktaturer på olika sätt kan gå ihop och bekräfta varandra och på så sätt också försöka underminera FN:s arbete för mänskliga rättigheter. Därför är det viktigt att regeringen ånyo tydliggör detta i budgetpropositionen, vilket vi givetvis också stöder i utskottet. Sverige ska fortsätta att verka för ett reformerat MR-råd som också blir relevant framöver. Det är viktigt för legitimiteten för hela FN-systemet.

Anf. 86 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja fråga Fredrik hur han får ihop det han säger om vår starka röst för nedrustning och att det går alldeles för sakta med nedrustningen i världen samt vår starka röst för demokrati och mänskliga rättigheter med vår ökande vapenexport och att vi i det här landet dessutom till och med ska främja vapenexporten.

Sedan vill jag också ta upp det som Fredrik säger om MR-rådet. Jag kan instämma i att det naturligtvis finns brister också i MR-rådet, men just i den del där de säger att vi brister i vår lagstiftning mot tortyr har de faktiskt rätt, eftersom vi inte har någon sådan lagstiftning.

Vi har i vår brottsbalk inte ett brott som faktiskt heter tortyr, utan man säger att det går under grov misshandel. Grov misshandel kan vara väldigt annorlunda mot tortyr. Vi bytte ju en gång, vi ändrade till exempel till grov kvinnofridskränkning just därför att man ser det systematiska i brottet. Likaväl är tortyr någonting som kanske är mer systematiskt än bara en grov misshandel, så MR-rådet hade alldeles rätt i det fallet. Vi brister i vår lagstiftning när det gäller tortyrbrott oberoende av om det är Iran eller andra diktaturer som har sagt det. Om vi ska vara trovärdiga när vi talar om mänskliga rättigheter måste vi börja på hemmaplan. Man måste städa framför egen dörr först.

Anf. 87 FREDRIK MALM (FP) replik:

Fru talman! Bodil har alldeles rätt och jag är också positiv till detta. Det finns nog många som är det när det gäller att förtydliga den svenska lagstiftningen vad gäller brottsrubriceringen tortyr. Detta är också någonting som Amnesty International och andra driver. I den specifika sakfrågan kan man mycket väl diskutera det.

Men det jag försökte beskriva i mitt anförande var att det är något speciellt med – det kanske även Miljöpartiet skulle kunna instämma i – att här står 10–15 totalitära stater på rad för att berätta för Sverige att vi brister i skyddet av mänskliga rättigheter. Det är nämligen så. Det ser man mycket tydligt. Man kan gå in på Internet och ta del av protokollet för utfrågningen av Sverige i FN:s MR-råd. Då ser man mycket tydligt

att nästan exakt det som vi i Sverige kritiserar odemokratiska stater för – enskilda stater kritiserar för olika saker beroende på var bristerna finns – vänder man tillbaka mot Sverige i de här utfrågningarna.

Det har alltså blivit så inom ramen för Förenta nationernas råd för mänskliga rättigheter att odemokratiska stater använder detta råd som en sorts plattform för att kritiserar demokratiska stater. Det var inte riktigt så det var tänkt. Det var inte det som var tanken med granskningarna.

Ett annat fall som diskuterades under utfrågningen av Sverige var kritik mot att Sverige inte har kriminaliserat rasistiska organisationer. Det finns andra typer av lagar som vi kan använda mot dessa och där den svenska uppfattningen är att vi inte kritiserar organisationer utan handlingar. Detta drevs sedan i den svenska debatten om en del organisationer där man sade att Sverige brister i respekten för mänskliga rättigheter. De stater som krävde detta utslag i utfrågningen var bland andra Pakistan och Kuba. Från vår sida, Folkpartiets och Alliansens, anser vi förstås att diktaturerna inte ska sätta dagordningen för detta viktiga arbete.

Anf. 88 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Fru talman! Då menar jag att man måste utgå från att vi nu ger de här staterna möjligheten att kritiserar oss därför att vi inte lever upp till de mänskliga rättigheterna. Rasistiska organisationer ingår ju inte i den så att säga vanliga listan över mänskliga rättigheter. Där håller jag med dig, Fredrik Malm. Man tar ställning till de enskilda brotten, inte till organisationerna som sådana. Om vi bjuder på den kritiken får vi skylla oss själva i andra fall, som tortyr till exempel, där de länderna kritiserar oss.

Jag tycker inte att vi ska säga att MR-rådet är dåligt bara för att det också råkar ingå diktaturer i det. Ett MR-råd är ju till för alla, även för oss. Det är naturligtvis bra att även vi granskas. Det är bra att andra länder får ge sin syn på hur de upplever oss. Vi ska naturligtvis inte bjuda dem på poängerna.

Jag fick inte något svar på frågan om vapenexporten. Hur går det ihop med att vi också ska jobba för nedrustning, att vi ska gå i bräsch för nedrustningen och att vi ska gå i bräsch för demokrati och mänskliga rättigheter medan vi samtidigt ska främja vapenexport från Sverige? Det går inte ihop. Det går faktiskt inte ihop.

Anf. 89 FREDRIK MALM (FP) replik:

Fru talman! Jag hoppas att jag hörde fel, att Miljöpartiet säger att vi inte ska säga att MR-rådet i FN är dåligt. Jag skulle vilja dra det längre än så. FN:s råd för mänskliga rättigheter saknar i dag legitimitet. Det är i dag ett tämligen irrelevant organ. Det är därför som det är så viktigt att Sverige, med den trovärdighet vi har i internationella sammanhang, lägger större kraft och möda på att bidra till en förändring så att Förenta nationernas arbete för mänskliga rättigheter kan bli relevant och få legitimitet. Det skulle gynna utvecklingen i hela världen.

Men vad händer om Förenta nationerna brister i det grundläggande arbetet för att skydda de mänskliga rättigheterna? Tidigare var det ungefär 75 procent av samtliga resolutioner som antogs i detta råd som var riktade bara mot staten Israel. Nu har det sjunkit en aning ned mot strax över hälften av alla resolutioner. Om vi tittar på världen i dag bor det sex och en halv miljon människor i Israel och sex sju miljarder på jordklotet.

Prot. 2010/11:33
13 december

*Internationell
samverkan*

Då är det lite förvånansvärt om MR-brotten är så oerhört mycket värre just precis där och inte i grannlandet Syrien, inte i grannlandet Egypten och definitivt inte i det andra grannlandet Libyen som just nu är ordförande i MR-rådet. Det är klart att detta inte är riktigt rimligt.

Om Sverige har ambitioner på det internationella området att vara en stark röst inom det internationella samfundet ska vi ta fasta på det som regeringen skriver, och Sverige ska höja profilen för att kunna reformera FN:s MR-råd.

Fru talman! När det handlar om vapenexporten delar jag inte Bodil Ceballos uppfattning i grunden. Jag är inte pacifist. Jag ansluter mig inte till den filosofin. Jag har svårt att se att folkmord och krig i världen i dag skulle lösas genom att demokrater inte får beväpna sig. Men det är viktigt att det finns en exportkontroll av den svenska vapenexporten, att det finns ett starkare demokratikriterium och så vidare. Detta är vi givetvis överens om.

Anf. 90 KERSTIN LUNDGREN (C):

Fru talman! Detta är ett enigt betänkande, så man kan naturligtvis fundera på varför vi ska ha denna debatt.

Men till skillnad från Bodil Ceballos vill jag konstatera att så inte alltid varit fallet. Vi har haft rätt omfattande debatt på detta område. Jag tycker därför att det finns skäl att uppmärksamma kammaren och alla andra på att vi nu faktiskt har ett enigt utskott. Vi har inte längre den årliga debatten om något av våra organ. Sipri har stått på agendan år efter år, men nu är vi överens. Det finns det skäl att betona.

Att investera i samarbete är att investera i fred och i ökad säkerhet för oss i Sverige och i andra länder. EU:s och FN:s centrala roller stryks under i utskottets betänkande och i underlaget till regeringens budget. EU är det centrala forumet för svensk utrikes- och säkerhetspolitik. Vi vill se att EU kan utvecklas och ta en starkare global roll. Det hoppas vi få se under den kommande mandatperioden. FN är det centrala globala forumet, och vi ska, precis som regeringen betonar i budgeten, sträva efter att ha en tydlig svensk röst i FN, såväl policyskapande som ute i fält.

Sverige ska bidra till att FN med sina freds- och säkerhetsfrämjande instrument kan verka både effektivt och kraftfullt. En del av detta är naturligtvis det som berörs i två socialdemokratiska motioner som handlar om medling och medlingskapacitet. Jag noterar att vi är eniga även här om att de insatser som Sverige gör, inte minst genom Folke Bernadotteakademin, är en del av de viktiga insatserna för att skapa utrymme för fortsatt medling och för att förstärka dessa områden.

Fru talman! Jag tycker att det finns skäl att lyfta fram ännu ett perspektiv som inte har tagits upp i de tidigare inläggen. Det handlar om kvinnor och kvinnors deltagande för att bygga säkerhet. Kvinnor är självklart viktiga också i internationell samverkan för att kunna utveckla mänskliga rättigheter och för att kunna bygga säkerhet för alla.

Det är bra med de signaler som regeringen lämnar när det gäller resolution 1325 och de initiativ som signaleras ska komma för ökade insatser på detta område. Det är välkommet eftersom det är en viktig del för att klara det uppdrag som vi har.

Jag vill kortfattat också beröra det som har tagits upp när det gäller mänskliga rättigheter. Det är självklart centralt för vår utrikes- och säker-

hetspolitik. Det är centralt för människor att få sina rättigheter tillgodosedda oavsett var i världen de bor. Där är FN naturligtvis den globala aktör där vi möts. MR-rådet är en institution som med rätta är kritiserad. Men det är bra att vi har en ambition att gå in för att försöka påverka och försöka förändra. Det är genom ett aktivt deltagande, genom internationell samverkan, genom aktiv debatt och genom att våga vara närvarande som vi kan göra vår röst hörd. Då har vi många instrument, men detta är ett område där vi naturligtvis ska finnas med.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag beröra det som redan har berörts lite grann av Walburga Habsburg Douglas, och det handlar om vårt medlemskap i olika organ – OSSE, Nordiska rådet och för min del, vilket jag särskilt vill understryka, Europarådet. Europarådet har en viktig funktion och är den enda mötesplatsen på vår kontinent där hela Europa möts. Där skapar vi möjligheter att hävda mänskliga rättigheter med domstolens unika roll och med ombudsmannens möjligheter att verka över hela vår kontinent och naturligtvis genom de möjligheter som den parlamentariska församlingen har att bryta åsikter, inte minst där det råder konflikt.

Tidigare berördes Ryssland och Georgien. Jag kan bara konstatera att en av de saker som kommer att göras i den delen är att försöka hitta några drag för att föra positionen framåt i en aktivitet i början av nästa år där både ryska och georgiska parlamentariker ska mötas i en dialog under spännande ledning med ombudsman och andra närvarande. Jag hoppas att det ska kunna vara ett sätt att öppna en liten dörr på glänt för att komma fram i den mycket konfliktfyllda situation som råder i detta område.

Det är viktigt att vi värnar dessa instrument. De är en del av det som kan ge oss alla säkerhet, det som kan ge oss möjligheter att bygga en rättsstat och som också kan säkra mänskliga rättigheter, inte för vissa utan för alla.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 91 HANS LINDE (V):

Fru talman! Vi debatterar utgiftsområde 5 om internationell samverkan. Det är sällan det utgiftsområde som skapar mest debatt i denna kammare. Men det innebär inte att detta utgiftsområde är mindre viktigt. Hur vi väljer att samverka med andra stater avgör också hur vårt land uppfattas internationellt och avgör våra möjligheter att påverka. Det är inte alltid så att det är orden i de högtidliga deklarationerna som avgör svensk säkerhetspolitik och svensk utrikespolitik utan också vårt handlande.

Detta betänkande är ett tydligt exempel på det. Utskottet skriver om Sveriges starka stöd till FN och att det är centralt i svensk utrikespolitik. Samtidigt vet vi att Sverige aldrig i modern tid haft så få svenska soldater och svenska militärer i just FN-insatser. Retoriken om stödet till FN och handlandet går inte hand i hand. Det starka stödet i Sveriges riksdag som man talar om i betänkandet är knappast något man känner i FN:s medlemskrets, i synnerhet inte när Sverige vänder ryggen till FN-insats efter FN-insats världen över.

Utskottet har i detta betänkande valt att behandla betydligt fler och större frågor än bara de som ryms inom utgiftsområdet. Man berör EU:s

ökade internationella roll, Nordic Battlegroup och Sveriges relationer till Nato som är centrala frågor för vårt lands säkerhets- och utrikespolitik.

Jag vill därför kortfattat beskriva Vänsterpartiets utgångspunkt. Vårt land må vara litet, men vårt välstånd, vår militära alliansfrihet och vår i stora delar avsaknad av kolonial historia ger oss en unik möjlighet att spela en avgörande roll internationellt. Vi ser att världen är i akut behov av länder som konsekvent står upp för fred, nedrustning och mänskliga rättigheter oavsett var och av vem freden och friheten hotas. Sverige skulle kunna vara ett sådant land. Vi skulle kunna spela en avgörande roll som medlare i konflikter, som värdar för samtal och som brobyggare i det internationella samfundet. Vårt grannland Norge har genom sitt arbete mot klustervapen visat att ett litet land kan göra skillnad. Det är alltså inte de politiska möjligheterna som saknas, utan det är den politiska viljan hos den nuvarande borgerliga regeringen.

För oss är den militära alliansfriheten vår största utrikespolitiska och säkerhetspolitiska tillgång. Alliansfriheten är en av förklaringarna till att generation efter generation har kunnat leva i fred i vårt land. Men alliansfriheten har också gett oss en möjlighet att agera internationellt, att spela en positiv roll i konflikter och i fredsprocesser.

Därför vänder jag mig som vänsterpartist mot utskottets positiva skrivningar om fördjupat samarbete med Nato och den ökade utrikespolitiska samordningen inom EU. Det är en internationell samverkan som undergräver alliansfriheten, tömmer den på trovärdighet och hotar vårt lands möjligheter att agera självständigt internationellt.

Sist noterar jag, fru talman, att den borgerliga regeringen har ökat stödet till Sipri med 298 000 kronor. Det är självklart välkommet. Stockholms internationella fredsforskningsinstitut spelar en avgörande roll genom sina årsböcker och genom sitt arbete i freds- och nedrustningsfrågorna. Men detta ska också ses i ljuset av att den borgerliga regeringen under flera år har minskat bidraget till just Sipri, något som vi i den röd-gröna oppositionen i åratal har uppmärksammat och starkt kritiserat. Man kan så klart nu spekulera i varför den borgerliga Alliansen väljer att göra helt om i frågan om Sipri och gå från nedskärningar till satsningar, men jag kan notera för att få det till protokollet, att den borgerliga regeringen tidigare i år ersatte Rolf Ekéus som ordförande med Göran Lennmarker, tidigare moderat ordförande i utrikesutskottet.

Fru talman! Det saknas reservationer i betänkandet. Men när det kommer till Sveriges internationella samverkan, vår säkerhetspolitik och vår utrikespolitik kan jag garantera att vi i Vänsterpartiet kommer att fortsätta i och utanför denna kammare att stå upp för en svensk militär alliansfrihet och en självständig svensk utrikespolitik.

Anf. 92 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Det kanske är onödigt med en replik, efter den avslutning som Hans Linde hade, men när jag hörde på Hans Lindes inlägg såg jag framför mig en storstilad reservation från Vänsterpartiet som tog avstånd från den text som han så hårt kritiserade. Jag bläddrade och bläddrade i det lilla betänkandet, men jag hittade ingen reservation.

Jag är glad för att Hans Linde delar utskottets bedömning. Inte ens ett särskilt yttrande är fogat till detta betänkande, och det är jag glad för. Jag

vill honorera och tacka Hans Linde för att han så tydligt står bakom detta betänkande.

Prot. 2010/11:33
13 december

Anf. 93 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Kerstin Lundgren har uppenbarligen missuppfattat och inte lyssnat på vad jag har sagt från riksdagens talarstol de senaste minuterna.

När det kommer till Sveriges budget, de budgetposter som vi behandlar i detta betänkande, ser man att vi från Vänsterpartiet tillsammans med våra rödgröna vänner självklart står bakom satsningar när det gäller OSSE, Europarådet och de olika internationella organisationerna. Precis som jag sade i talarstolen välkomnar jag att man nu så storstilat väljer att satsa 298 000 kronor mer på Sipri under kommande år.

Däremot har vi i Vänsterpartiet stora invändningar när det gäller bedömningarna i texten, och jag har redogjort för dem från talarstolen. Jag tror inte att någon i denna kammare eller utanför kammaren tvekar om var Vänsterpartiet står när det gäller frågor om svensk militär alliansfrihet.

Anf. 94 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Jag är fortsatt glad över att Hans Linde inte har skrivit en rad i detta betänkande. Oavsett vad han säger delar han uppenbarligen den text som utskottet enhälligt samlat sig bakom.

Tack, Hans Linde, för detta!

Anf. 95 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Nu ska Kerstin Lundgren inte försöka lägga ord i munnen på mig som jag inte kommer att uttala. Vi i Vänsterpartiet har ställt oss bakom, precis som jag sade i mitt anförande och i min förra replik, de anslag man ger till OSSE, Sipri, Europarådet och så vidare. Däremot har vi starka invändningar mot betänkandets text, och det har jag nu framfört från riksdagens talarstol, vilket förs till protokollet. Jag tror inte att någon i eller utanför denna kammare kan undgå att förstå var Vänsterpartiet står i de här viktiga utrikespolitiska och säkerhetspolitiska frågorna.

Anf. 96 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (KD):

Fru talman! Det här är min första debatt som ledamot i utrikesutskottet, och det känns lite spännande.

Vi debatterar, som sagt, utgiftsområde 5, Internationell samverkan. Det är ett budgetområde där vi satsar 2 miljarder kronor – medel som ska gå till internationella organisationer som vi anser främjar fred och säkerhet. Det går till fredsforskning, utbildning, samverkan i exempelvis Nordiska rådet, FN med flera. Sverige deltar i flera fredsbevarande insatser och ser vikten av att också arbeta konfliktförebyggande. Det är oerhört viktigt. Målet med budgeten på detta område är att genom svensk medverkan bidra till att genom internationella fredsfrämjande insatser förebygga, hantera och lösa kriser och konflikter samt bidra till fredsbyggande.

För mig som kristdemokrat är det viktigt att slå fast Sveriges internationella ansvar. Vi har ett ansvar för att förhindra, dämpa och lösa kon-

*Internationell
samverkan*

flikter runt omkring vår jord. Precis som Bodil Ceballos sade i talarstolen är det som hände i helgen någonting som påverkar oss och där måste vi tänka globalt, inte bara lokalt.

Dessa insatser ska också bidra till att förbättra möjligheten att nå andra viktiga mål, till exempel fattigdomsbekämpning, demokrati och mänskliga rättigheter. På många håll i världen finns det stora konflikter som drabbar civilbefolkningen allvarligt. Vi måste då ibland ingripa med både militära och civila insatser. Det kan handla om väpnad trupp, militära observatörer, poliser, diplomater och andra civila experter inom till exempel rättsområdet. Dessa ska operera för att säkra den humanitära hjälpen och för utveckling i landet. Vi ska naturligtvis också uppmuntra dialog och förebyggande av konflikter. Det är det viktigaste.

I arbetet med att bygga fred och säkerhet samverkar många olika aktörer, men för Sverige intar Europeiska unionen en särställning. Vi driver också på för att Europeiska unionen ska bli en global aktör.

Ett starkt stöd till FN är också viktigt i svensk utrikespolitik. Till sammans med FN, OSSE, Europarådet och samarbetet med Nato och de länder som ingår i Partnerskap för fred-samarbetet utgör det själva kärnan i den svenska utrikes- och säkerhetspolitiken.

Inom EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik återfinns en rad både civila och militära insatser där Sverige deltar. Bland de militära insatserna kan nämnas operation Atalanta utanför Somalias kust vars främsta syfte är att se till att humanitär hjälp till Somalia verkligen når fram. I den civila delen ingår exempelvis EU:s rättstatsinsats Eulex i Kosovo. Utöver dessa insatser har Sverige stora åtaganden med deltagande i ISAF i Afghanistan, med Kfor som arbetar med en säkerhetssektorreform i Kosovo samt med Nordic Battlegroup där förberedelser pågår inför en ny beredskapsperiod under första halvåret 2011.

Under förra året har även Europeiska kommissionens stabilitetsinstrument använts inom flera områden. Sedan det inleddes för tre år sedan har det tilldelats omkring 2 miljarder euro för perioden 2007–2013. Förra året användes det som stöd för Gaza, vid terrorbekämpning i Pakistan och för rättegångar i Kenya och på Seychellerna mot personer som grips i samband med EU:s militära insats Atalanta.

Ett internationellt ansvar inbegriper förstås inte bara direkta insatser utan också det fredsbyggandet arbetet. Som tidigare ordförandeland för Burundikommittén inom ramen för FN:s fredsbyggande kommission och som största givare till FN:s fredsbyggande fond har Sverige en oerhört viktig roll att spela. Det är bra att Sverige även i fortsättningen kommer att arbeta aktivt med att göra FN:s fredsbyggandesystem till ett effektivt verktyg för att överbrygga glappet mellan direkta krishanteringsinsatser och ett mer långsiktigt utvecklingsarbete. Här vill jag också betona de olika utbildnings- och forskningsinsatser som genomförs på såväl FN- som EU-nivå. Vi har Folke Bernadotteakademiens fokus på att förbättra FN:s medlingskapacitet men också Sveriges och Finlands gemensamma planer på att få till stånd ett Europeiska unionens fredsinstitut, som ska fördjupa de europeiska kunskaperna om fredsarbete och engagemang i konfliktlösande insatser.

Fru talman! Jag vill i detta anförande – någon här har varit inne på det – också passa på att nämna det viktiga arbete som Sverige nu bedriver för att stärka kvinnors situation i krig och konflikter. Centrala utgångspunk-

ter i detta arbete är säkerhetsrådets resolution 1820 om sexuellt våld i konflikter och säkerhetsrådets resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Dessa resolutioner uttalar att sexuellt våld i krig är att anse som krigsbrott samt vikten av kvinnors delaktighet i konfliktlösning och fredsprocesser.

Det är glädjande att regeringen har tagit dessa resolutioner på allvar. Vid mitt besök i FN tidigare under hösten mötte jag kommissionären Margot Wallström, som har fått ett starkt svenskt stöd för att starta upp en enhet som nära medarbetare till FN:s generalsekreterare, med syfte att bekämpa sexuellt våld i krig och konflikter, just nu med stort fokus på situationen i Kongo.

Wallström berättade hur hon vill arbeta och prioritera på olika områden. Några sådana områden är att få slut på straffriheten för de grymma brotten, att kvinnors röster måste få höras, att mobilisera det politiska ledarskapet, att öka kunskapen om sexuellt våld och vilka verktyg som kan användas för att stoppa de grymma övergreppen samt att koordinera insatser inom FN och med andra aktörer för att förebygga och hitta varningssystem som i god tid kan uppmärksamma problem.

För att kunna arbeta effektivt till stöd för kvinnor krävs att kvinnor också deltar i fredsbevarande insatser som FN genomför världen över. Därför är det glädjande att en svensk nu också har fått en högre tjänst på UNPOL, som är FN:s organ på polisområdet. Där är Ann-Marie Orlor chef för flera tusen poliser i FN:s fredsbevarande insatser. Hon arbetar för att få fler kvinnliga poliser ute i fält. Det är nu 9,2 procent kvinnor inom kåren, vilket är en ökning, men det behövs förstås ännu fler.

Orlor och Wallström har nu stora möjligheter att från olika håll verka för att förbättra situationen för kvinnor i världen. De har två viktiga nyckelroller för att på ett tydligt sätt uppmärksamma hur kvinnor drabbas av krig och konflikter och vad vi faktiskt kan göra för att förändra och förebygga. Regeringen har tydligt aviserat att man vill lyfta fram kvinnors roll i krig och konflikter, vilket är en viktig markering.

Med detta vill jag, fru talman, yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 97 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Fru talman! Jag kan inte låta bli att ställa en fråga, eftersom Désirée Pethrus Engström tog upp just Burundikommittén. Jag har försökt leta på nätet vad den faktiskt gör och på vilket sätt Sverige har påverkat arbetet. Vi har tydligen lett arbetet, men vilket resultat har det fått?

Under lite drygt ett år har jag engagerat mig i de burundiska flyktingar som har skickats tillbaka från Sverige till Burundi och många av dem som fortfarande är kvar här, en del av dem till och med gömda. Många har varit tvungna att fly vidare. Ett par av dem har flytt till Uganda, där de sedan har blivit erkända som kvotflyktingar.

Jag skulle vilja veta på vilket sätt Sverige har arbetat med Burundikommittén för att verkligen göra Burundi säkrare, med tanke på att de flyktingar som vi skickar tillbaka flyr därifrån det första de gör eller också lever de gömda i Burundi.

Prot. 2010/11:33
13 december

*Internationell
samverkan*

Anf. 98 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (KD) replik:

Fru talman! Jag kan tyvärr inte svara på det. Jag har inte den informationen. Däremot tycker jag att det är viktigt att vi finns med i den typen av insatser. Det kan jag säga generellt.

Jag kan inte svara på Bodil Ceballos fråga. Men jag ska gärna ta reda på det.

Anf. 99 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Fru talman! Det tackar jag för. Jag har försökt leta vad Sverige faktiskt gör i Burundikommittén och har inte hittat några dokument – i alla fall inte på nätet – så jag tar tacksamt emot den informationen. Jag kan också tänka mig att många burundier skulle vilja veta hur vi påverkar freds- och säkerhetsarbetet i deras land.

Burundi är ett av de länder som ligger högt på listan över svaga stater eller till och med failed states, som det kallas, eftersom de inte kan klara av att skydda sin egen befolkning och det är stora motsättningar mellan olika grupper, med grupper som inte håller med regeringen och särskilt presidenten.

Jag tar gärna emot den informationen när tillfälle ges.

Anf. 100 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (KD) replik:

Fru talman! Jag kan bara säga att jag tycker att detta är en fråga som vi bör titta vidare på. Det kan ju handla om liknande insatser som vi kan göra på flera olika ställen. Därför bör vi naturligtvis följa upp arbetet.

Den typen av insatser är viktiga för att just följa upp hur man får ett land att gå vidare och jobba förebyggande. Detta är bara ett exempel. Jag hoppas verkligen att vi kan återkomma och hitta fler bra exempel som vi kan arbeta vidare med.

Anf. 101 KENT HÄRSTEDT (S):

Fru talman! Vi behandlar utrikesutskottets betänkande UU1. Jag har tänkt ta upp ett par olika socialdemokratiska motioner. Men jag vill börja i en lite annan ända. Walburga Habsburg Douglas kastade tidigare en handske, och jag vill ta upp den.

Jag har själv engagerat mig och intresserat mig för området konsulärt bistånd och suttit med i utredningen om konsulärt bistånd under ledning av Mats Svegfors. Habsburg Douglas kunde inte låta bli att ta upp neddragningen av Regeringskansliets resurser. Då har jag en fråga till Walburga Habsburg Douglas som jag tänkte att hon kunde förbereda sig att svara på.

Vilka ambassader av konsulärt slag som ger svenskt konsulärt stöd öppnades för de 670 miljoner som budgeten ökade med förut? Det är ju de pengarna vi minskar nu. Inför det svenska EU-ordförandeskapet ökade budgeten med 670 miljoner. Nu har riksdagen fattat beslut om att dra ned det stödet med 300 miljoner.

Vilka beskickningar öppnades som nu behöver stängas på grund av de 300 miljonerna? Det var ju det som Habsburg Douglas tog upp i sitt anförande. Det kan vara intressant att veta. Jag tror nämligen inte att det finns en enda, men det kan ju Habsburg Douglas upplysa kammaren om.

Detta betänkande berör flera viktiga områden. Svenska institutet driver en mycket viktig verksamhet. Det är glädjande att se att de får ett

tillskott av resurser. Jag tror väldigt mycket på den form av komplementär diplomati som Svenska institutet står för. Vid sidan av vår närvaro internationellt och militärt, genom bistånd och genom utrikeshandel, finns det andra sektorer där det är mycket viktigt att Sverige finns företrätt och där vi bedriver marknadsföring, sprider närvaro och också bjuder in personer till Sverige genom stipendier, utbyte och annat.

Därför är det glädjande att se att Svenska institutet får ökat inflytande.

Sedan till två områden där vi har motionerat men inte reserverat oss, fast vi tycker att de är oerhört angelägna. Här vill jag be den närvarande biståndsministern att uppmärksamma att det kanske finns ett och annat som jag tror kan vara viktiga idéer för framtiden.

Vi har motionerat om att vi borde ge instruktioner till Swedfund, se till att delar av de resurser som Swedfund får också kan specialdestineras till miljö- och klimatförbättrande insatser i utvecklingsländerna och särskilt ge stöd till företag. Det handlar om att vi kan styra mikrolån och krediter mot miljöteknik och införa miljöbokslut i biståndet, att vi faktiskt vet vad det leder fram till. Vi vill också satsa på forskning och utbildning i Sverige om hur utvecklingsländerna kan finna vägar till utveckling utan att behöva genomgå de utvecklade ländernas misstag.

Jag vill sedan säga ett par ord om EU:s krishantering. Det kommer att diskuteras här senare i eftermiddag om så kallad NBG. Men vi konstaterar att det finns anledning att se över hur användbar och kostnadseffektiv den modellen är. EU:s snabbinsatsstyrka har hitintills aldrig använts, och det finns skäl att reflektera över detta.

Till sist skulle jag vilja belysa Sipri, men jag ser att talartiden är slut nu.

Anf. 102 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (M) replik:

Fru talman! Tack så mycket för frågan! Jag vill egentligen ställa en motfråga.

Först och främst vill jag säga att det är klart att det inte finns någon specifik ambassad som man kan säga har blivit öppnad genom de aktuella pengarna. Men egentligen vill jag fråga vad Kent Härstedt menar.

Ska vi vidare försöka att sköta Utrikesdepartementet i underskott, som ofta hände under socialdemokratisk ledning? Eller ska vi visa att vi kan dra ned, vilket vi gjorde efter ordförandeskapet, och försöka behålla vad som behöver behållas?

Frågan är inte riktigt vad vi har öppnat. Frågan är, om vi drar ned nu: Var ska vi börja?

Anf. 103 KENT HÄRSTEDT (S) replik:

Fru talman! Man kan göra både och. Man kan både svara och ställa en fråga. Det var synd att ni inte tog chansen första gången, men det finns en chans till.

Regeringen fick en ökad budget med 670 miljoner. Det var för att man skulle klara EU-ordförandeskapet. När de pengarna är förbrukade för det ändamålet bör man väl återgå till sin normala budget.

I det här fallet har Regeringskansliet fortsatt att svälla. Aldrig någonsin har Regeringskansliet haft så stor personal som nu. Det är regeringens egen redovisning. Ni pratar ofta om effektivitet, ordning och reda och att

vi ska använda pengarna på ett bra sätt. Hur kan man då tycka att det är acceptabelt att budgeten ökar med 670 miljoner för ett ändamål och att man helt plötsligt ska lära sig att leva med en större kostym utan att man har den extra ansvarsuppgiften, som man hade de här pengarna för?

Det talas mycket om att ambassader nu ska tvingas läggas ned och annat. Walburga Habsburg Douglas tog själv upp den frågan. Därför är det väl rimligt att fråga: Varför ska ambassader läggas ned? Det har ju inte öppnats några nya med de här pengarna. Varför ska då de betala priset för det?

I stället betalas fler och fler beskickningar med en större anslagsram från biståndsbudgeten, enligt biståndsministerns egen redovisning till utrikesutskottet som säkert Habsburg Douglas har läst.

Min fråga är igen: Vilka ambassader ska tvingas läggas ned? Det har ju inte öppnats några nya med de 670 miljonerna. De var till för EU-ordförandeskapet.

Anf. 104 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (M) replik:

Fru talman! Man kan inte säga att den eller den ambassaden har öppnats för de där pengarna. Jag tror faktiskt att debatten mycket mer ska handla om: Hur kan man dra ned med så mycket pengar utan att krympa våra konsulära möjligheter?

Om vi pratar om internationell samverkan – och det är faktiskt titeln på vårt betänkande – måste vi se till att vi kan bibehålla den internationella samverkan i en värld som blir allt farligare. Därför vore det fullständigt vansinnigt att dra ned i ett sådant här ögonblick. Vi har själva, som alla har sagt under debatten, i helgen sett vad som kan hända om den internationella samverkan inte riktigt fungerar. Vad ska hända när vi behöver dra ned på ambassaderna?

Jag tycker att det är väldigt kortsiktigt och farligt att man har dragit ned på det här anslaget, eftersom vi på något sätt måste spara in detta. Och vi ska göra det, eftersom vi inte ska regera med ett underskott.

Anf. 105 KENT HÄRSTEDT (S) replik:

Fru talman! Det är märkligt att det här med effektivitet och rationaliseringar och ordning och reda tydligen ska gälla alla utom regeringen.

Det handlar om en slimmad kostym, om att lära sig att leva med den kostym man har och kanske en normal kostnadsuppräknings. Flera av de här institutionerna får knappt en inflationsuppräknings på sina konton. Vi kan titta på Sipri under de kommande åren. De kommer att ha samma kostym i flera år framöver. Men detta gäller tydligen inte regeringen, utan där ska man helt plötsligt få en kraftig ökning av anslaget. Helt plötsligt ska detta inlemmas, och man ska lära sig att leva med större kostym.

Vad jag försöker säga är: Om man har ökat anslaget med 670 miljoner har det säkert funnits viktiga uppgifter att utföra för de pengarna. Det är mycket resor och mycket extrapersonal. Det är översättning, transporter och mycket annat. Det kommer mycket kostnader med att vara EU-ordförande. Det har vi all respekt för. Men att det sedan ska övergå till att bli kostnadsbärande för andra delar av regeringens anslag tycker jag inte är självklart.

Om en annan myndighet i Sverige skulle få ett extra anslag ett år för en specifik uppgift blir det inte naturligt att de därefter för alltid ska ha de pengarna. Så resonerar ni inte på andra områden, bara när det gäller er själva, och det tycker jag är märkligt.

Anf. 106 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Fru talman! Tack för att jag som statsråd på Utrikesdepartementet får en möjlighet att kommentera den ordväxling som skedde, eftersom man nu hanterar ett viktigt betänkande. Det gäller framför allt diskussionen om Regeringskansliets besparingsbeting som riksdagen nu har givit till oss.

Jag tycker att det är viktigt att inte minst utrikesutskottet är medvetet om detta. Det är en väldigt snabb besparing som Regeringskansliet ombeds att göra, 300 miljoner kronor under nästa år. Detta kommer naturligtvis till stor del att bäras av UD, eftersom Utrikesdepartementet är en så stor del av Regeringskansliet.

Den ökade kostnaden var inte bara en kompensation för ordförandehalvåret. Uppbyggnaden skedde framför allt före ordförandeskapet, för att vi skulle kunna förbereda oss, kunna vara på plats och kunna genomföra ett fantastiskt ordförandeskap. Det gjorde att vi också kunde åstadkomma mycket resultat.

Men det är också så att riksdagen till exempel nu vill se att vi har en ökad ambitionsnivå på det konsulära området. Vi har förstärkt krishanteringsmekanismer. Vi har över lag ett ökat kostnadsläge. Och mycket av detta är kostnadsdrivande, eftersom en stor del av verksamheten sker utomlands.

Jag tycker att det är viktigt att vi vid senare tillfällen återkommer till detta och att vi diskuterar det försämrade säkerhetsläget på många av våra beskickningar utomlands. Det blir i sig kostnadsdrivande för förvaltningsanslagen.

Vi sitter nu på Utrikesdepartementet och hanterar rätt drastiska besparingsförslag som ska tuggas igenom i Regeringskansliet, i regeringen. Sedan kommer en stor del av detta förmodligen att drabba just utrikesförvaltningen. Det var därför det var intressant att höra detta. Jag instämmer fullständigt i det som Walburga Douglas sade.

Det kommer att drabba vår verksamhet utomlands. Det riskerar att påverka Sveriges anseende. Jag tycker att det är bra att utrikesutskottet nu är förberett på detta. Vi får återkomma till den debatten, men jag ville ändå göra ett klarläggande.

Jag tror, fru talman, att kollegan, ledamoten, Härstedt är mycket medveten om den ökade ambitionsnivån när det gäller svensk närvaro runt om i världen. Vi trodde att det var någonting som vi delade med Socialdemokraterna. Men nu blir det nog, tyvärr, rätt snabba och drastiska besparingar. De ska genomföras, för det har riksdagen bestämt.

Anf. 107 KENT HÄRSTEDT (S) replik:

Fru talman! Välkommen till er egen politik, biståndsminister Gunilla Carlsson! Det är precis den här politiken som gäller för alla andra myndigheter i landet. Andra myndigheter får inte sådana här ökningar.

Är det något speciellt år, någon speciell verksamhet, kungabröllop eller andra saker får man ett extra anslag. Sedan är den verksamheten eller

Prot. 2010/11:33
13 december

*Internationell
samverkan*

den tillställningen över – det må vara som biståndsministern säger, att man får förberedelse- och avvecklingstid.

När beslutet om de här pengarna fattades var det ganska klart vad ändamålet var. Biståndsministern är själv noggrann med detta inom sitt eget verksamhetsområde. Det är konstigt att man slår knut på sig själv just i detta sammanhang, för här ska inte samma principer gälla.

Jag tycker att det hade varit rättvist att säga: Ja, de här pengarna var för EU-ordförandeåret. Därefter har vår kostym svällt. Vi har fått mer och mer att göra, och vi behöver fortsatt ha de pengarna. I stället försöker man få det till att handla om beskickningar och om konsulär krishantering. Jag var med och utredde vår konsulära organisation och de lagförslag som klubbats vad gäller vår konsulära krisberedskap. Det är inte vad det här handlar om. Det här var 670 miljoner till EU-ordförandeskapet som inte hade med krishanteringen att göra, inte över huvud taget. Det är ni som prioriterar att det ska göras neddragningar i Sveriges krisberedskap i så fall. Det har ingenting att göra med de 670 miljoner som handlar om EU-ordförandeskapet.

Anf. 108 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M) replik:

Fru talman! Jag tror att Kent Härstedt nu tar tillfället i akt att försöka skyla över sin egen politik, eftersom det här naturligtvis har väckt mycket stor förstämning, givet att det har uppfattats som att vi skulle kunna ha en enighet om den ram som Regeringskansliet brukar yrka på till riksdagen och som man anser sig behöva för att kunna fullgöra de åtaganden som riksdagen många gånger tycker att man ska göra.

Jag försökte bara förklara att vi har haft ökade kostnader, inte minst på Utrikesdepartementet, för en höjd konsulär ambitionsnivå i enlighet med fattade beslut, att vi har förstärkt säkerheten på grund av ett försämrat säkerhetsläge på många av våra beskickningar utomlands vilket driver upp kostnaderna. Överlag är kostnadsläget som UD drabbas av något annorlunda, eftersom det är mycket utländsk verksamhet som gör att pris- och löneomräkningen ibland slår annorlunda mot just utrikesförvaltningen. Och eftersom utrikesförvaltningen är en så stor del av Regeringskansliet sitter vi nu och tittar på just ambassader, eftersom de utgör en stor del av kostnadsmassan. Det är inte konstigare än så. Det är viktigt att man är medveten om detta.

Välkommen till vår egen politik, sade Härstedt. När till exempel myndigheten Sida, som jag har ansvar för, har fått ökat ansvar för en del områden eller behöver göra förbättringsarbeten har vi skickat med mer förvaltningsanslag – det är rätt naturligt – och dessa får man sedan behålla. 670 miljoner kronor beskrivs nu som att det var engångsbeloppet för EU. Men glöm inte att vi samtidigt har höjt krishanteringsförmågan i Regeringskansliet, höjt den konsulära ambitionen och att vi har ett ökat kostnadsläge utomlands. Vi ska nu hantera det här så ansvarsfullt vi kan som regering. Men jag tycker att det är viktigt att utrikesutskottet förstår att en del ambitioner som vi har när det gäller nya åtaganden, miljökonferenser, närvaro runt omkring i världen kan riskera att naggas i kanten. Vi måste nu verkligen värna kärnverksamheter.

Anf. 109 KENT HÄRSTEDT (S) replik:

Fru talman! Det är intressant. I så fall kan man säga grattis till 370 miljoner extra, för ni fick ju behålla 370 miljoner. Men 670 miljoner blev det inte kvar.

Jag tycker att det här är en rimlig avvägning. Biståndsministern beskriver det som att man förväntar sig att man ska leva vidare med 670 miljoner när man har fått ett specialanslag. Vi kan gå tillbaka och se vad som stod i beslutet, för det var ganska tydligt vad det gällde. Man tar sedan för givet att det för all framtid ska gälla för alla möjliga andra saker och att det naturligt ska matas in i Regeringskansliets budget.

Jag tycker att det är ganska nyttigt att den policy som så ofta förfäktas av regeringen också får gälla er själva. Igen vill jag konstatera att Regeringskansliet här hemma aldrig har haft större kostym, aldrig haft fler anställda människor än nu, så det här handlar inte bara om den konsulära verksamheten ute i världen.

När det sedan gäller de 370 miljonerna extra som ni nu har handlar 40 miljoner om UD. Det måste ändå vara ett tillskott, för vi är ju inte ordförandeland i EU längre. 40 procent av de 370 miljonerna måste i så fall räknas som ett extra anslag till UD, för ni har ju inte kvar de arbetsuppgifter som EU-ordförandeskapet medförde.

Anf. 110 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M) replik:

Fru talman! Jag vill avsluta debatten med att säga att Kent Härstedt, som ju var delaktig i regeringen fram till 2006, vet om att vi då ärvde ett underskott på ungefär 100 miljoner kronor i utrikesförvaltningen. Det har vi nu nogsamtidigt städat bort. Det har inneburit att vi har varit tvungna att göra riktiga kostnadsnedskärningar. Nu kommer vi att tvingas göra ytterligare i minst denna storleksordning, är jag rädd för.

Jag vill bara för alla understryka att antalet personer nu är tillbaka i samma nivå som före ordförandeskapet. Jag kan också konstatera att det här i riksdagen finns en jättehög ambitionsnivå för den svenska närvaron utomlands. Det finns en risk nu att besparingarna kommer att innebära att vi inte genomför det som förväntas. Det tycker jag är viktigt att utrikesutskottet och hela kammaren är medvetna om.

Vi försöker hantera skattebetalarnas pengar så omsorgsfullt som vi kan. Det var därför det var olyckligt att vi nu fick den här stora besparingen. Det riskerar, som sagt var, att minska vår förmåga att följa den ambitionsnivå som vi många gånger tycker att riksdagen ger till oss.

Vi ska göra så gott vi kan. Men jag är rädd, fru talman, att vi kommer att behöva återkomma och diskutera ytterligare ambassadnedsläggningar, att vi kommer att behöva friställa människor som skulle behövas för att tänka ut vad som är nytt, vad som behövs i utrikespolitiken framöver för att kunna möta de globala utmaningarna.

Jag är också lite rädd att det kommer att riskera det förnyelse- och förbättringsarbete som vi har gjort på biståndsområdet. Det är nya kompetenser som behövs. Det är en kvalitetssäkring som behöver göras. I förhållande till många andra länder har inte Sverige höga administrationskostnader.

Jag kan också konstatera, fru talman, att riksdagen å sin sida behöver ökade ambitioner för att kunna fullfölja det medborgerliga uppdraget och kunna se till att politik och pengar hänger ihop på ett ansvarsfullt sätt.

Jag är, som har framförts tidigare av kolleger i regeringen, djupt oroad över denna besparing. Men vi ska ta hand om den så gott vi någonsin kan och likväl följa riksdagens intentioner.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 14 december.)

10 § Internationellt bistånd

Föredrogs
utrikesutskottets betänkande 2010/11:UU2
Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (prop. 2010/11:1 delvis, skr. 2009/10:214).

Anf. 111 KENT HÄRSTEDT (S):

Fru talman! Jag vill ställa mig bakom det särskilda yrkandet från S, V och MP om internationellt bistånd.

Jag tänker i dag med verklig emfas ta upp ämnet klimat och bistånd, två oerhört viktiga utmaningar i det internationella biståndet.

De senaste dagarna har vi kunnat följa förhandlingarna i Mexiko. För inte så länge sedan kunde vi följa förhandlingarna på närmare håll, när de ägde rum i Köpenhamn.

Vi från Socialdemokraterna vill se ett globalt ansvarstagande i klimatfrågan där Sverige är med och samlar länder med höga ambitioner för att driva frågan framåt. Att Sverige och alla de andra länderna inte nådde längre än vad de gjorde i Köpenhamn, som var ett stort misslyckande, är bara att beklaga.

Under de senaste dagarnas förhandlingar i Mexiko har vi alla hållit andan, eftersom det nästan har handlat om risken för ett totalt misslyckande, inte bara vad gäller klimatförhandlingarna som sådana utan också för de stora regeringskonferenserna och FN-samarbetet.

Stor kraft måste ägnas åt det internationella klimatarbetet för att öka miljö rättvisan. I grunden har vi en bra utgångspunkt. Vi står bakom att vi ska ge minst 1 procent av bni i bistånd. För oss rödgröna är det otänkbart att finansiering av klimatåtgärder i fattiga länder ska gå ut över fattigdomsbekämpningen.

När vi genom åren har lyssnat på olika FN-organ som har kommit till utrikesutskottet och bland annat redogjort för utmaningarna inför framtiden har vi kunnat höra att det krävs mångdubbelt mer av internationella satsningar additionellt för att vi ska kunna undvika att mycket av den utveckling som har skett i de fattiga länderna inte ska vridas tillbaka.

Vi vet också att det är många av de fattigaste länderna och de fattigaste människorna på jorden som kommer att få betala priset för klimatomställningarna till det sämre. Det är många av de mest sårbara, de som egentligen inte har något skydd att tala om, som kommer att drabbas hårdast när klimatomställningarna förvärras. Det är oerhört angeläget att vi från den rika världen verkligen visar vad vi menar.

De förhandlingar som har ägt rum de senaste dagarna har hållit på att haverera flera gånger. Vi har kunnat höra hur man ända in i det sista diskuterade huruvida man skulle avsluta förhandlingarna i Cancún med

ett misslyckande. Vi kan se hur de stora länderna har agerat. Till exempel ställer sig USA helt utanför det avtal man kom fram till. Kina, Indien och andra stora utvecklingsländer som i dag är på väg upp från att ha varit utvecklingsländer till att vara någonting mitt emellan ställer sig också utanför, eftersom det enda bindande avtal som existerar är resterna från Kyoto. De ser det som en garanti att i-länderna tar huvudansvaret för minskningen av växthusgasutsläppen.

När man är i Kina eller andra av de här länderna säger de: Varför ska vi ta ansvar nu? När ni gjorde er resa från fattigsamhälle till industrisamhälle var det fullt ös i era fabriker, och då var det ingen som höll er tillbaka. Nu när vår tid har kommit och vi har möjligheter att utvecklas i snabb takt vill ni att vi ska hålla igen.

Det kanske inte låter som ett klokt resonemang med våra utgångspunkter, men så resonerar många företrädare för dessa länder. Det gäller också Indien. Det är därför flera av de här länderna i dag väljer att stå utanför.

Kina har nämnts här tidigare. Där finns definitivt mycket att önska både när det gäller demokrati och mänskliga rättigheter. Samtidigt händer det faktiskt mycket på miljöområdet. Kina är ett av de länder som står för enormt mycket av världens utsläpp. Dess folk får betala ett mycket högt pris för föroreningarna i landet. Stora delar av stränderna kan inte användas. Jag tror att tio tolv av världens mest förorenade städer finns just i Kina. Samtidigt investerar man stort i miljöteknik. Det är faktiskt så att den amerikanska regeringen flera gånger oroat sig för Kinas stora inköp av miljöteknologi, det vill säga hela kunnandet i de företagen.

När vi tittar på framtiden i utvecklingsländerna är det oerhört angeläget att vi i Sverige ägnar kraft åt att driva det internationella klimatarbetet. Det handlar helt enkelt om att öka miljö rättvisan. Det är viktigt att vi ger 1 procent av bni i bistånd, men det är också viktigt att vi är aktiva policymässigt i de internationella konferenserna. Det är viktigt att vi hittar nya sätt att addera resurser för att motverka klimatomställningar. Det är ett avgörande ställningstagande för att skapa förtroende i de fattiga länderna till bland annat klimatförhandlingarna. Vi, som utvecklade länder med ett högt kunnande i miljöteknik, måste visa vägen.

Utvärderingarna är dock bekymmersamma. I dagarna kom rapporten med Climate change performance index. Där fick Sverige förra året lämna ifrån sig toppositionen till Brasilien. I delmomentet Climate policy, klimatpolitiken, halkar Sverige ned för tredje eller fjärde året på raken. Från förra året, då vi var på 18:e plats, har vi nu halkat ned till 24:e plats. Vi har hamnat på ett sluttande plan vad gäller klimatpolitiken.

Vi minns kanske alla de presskonferenser inom biståndsområdet som hölls för ett par år sedan i samband med Köpenhamnsmötet. Då fick vi bland annat från biståndsministern och andra i Regeringskansliet höra att man presenterade 8 nya miljarder till klimatbistånd. Jag tittade precis på SVT Play på hur *Rapport* hade granskat detta. De intervjuade statsministern om detta. Han fick tillstå att det inte var så värst mycket nya pengar, utan att man hade tagit dem från biståndet. Det var statsminister Fredrik Reinfeldt.

Nu i dagarna har en av framgångarna varit att man har inrättat en grön klimafond. Jag utgår ifrån att biståndsministern så småningom

kommer att nämna detta i sitt anförande. Det är ett viktigt genombrott att man har kommit fram till att presentera en grön klimatfond, GCF, som ska ge stöd till klimatåtgärder i de fattigaste länderna och bland annat hindra en fortsatt skövling av regnskogen samt ge insyn i u-ländernas klimatrapporering.

Jag skulle kunna diskutera många andra områden. Vi socialdemokrater kommer att arbeta igenom vår biståndspolitik och komma igen med ett fullödigt program på biståndsområdet lite längre fram under den här mandatperioden. I dag ägnar jag mig åt klimatbiståndet, inte minst i kölvattnet av mötena i Cancún. Jag antar att biståndsministern så småningom kommer att hålla sitt anförande. Min fråga till biståndsministern är: Kommer detta att ske i form av additionella pengar till klimatbiståndet? Eller kommer nya satsningar till klimatfonden även nu att tas från den ordinarie biståndsbudgeten?

I det inslag där man intervjuade statsminister Fredrik Reinfeldt sade någon att det spelar stor roll om man använder samma pengar som tidigare och bara sätter en ny etikett på dem. Det är viktigt att det är nya pengar och att vi hittar mekanismer. Jag tycker att biståndsministerns tänkande är positivt. Det är viktigt att vi tillsammans försöker hitta nya vägar att tillföra ytterligare pengar. Om vi inte hittar ett sätt att addera pengar till detta område kommer mycket av de investeringar och satsningar vi i dag gör via biståndsbudgeten att gå förlorade.

Anf. 112 VALTER MUTT (MP):

Fru talman! Enligt uppskattningar från Global Humanitarian Forum i Genève dör årligen drygt 300 000 människor som en följd av klimatförändringarna eller, annorlunda uttryckt, som en följd av vår livsstil här i den groteskt överkonsumerande delen av världen där genomsnittsindividen lever som om ett par extra planeter stod till vårt förfogande.

Vi svenskar beräknas i år köpa julklappar för runt 60 miljarder kronor, alltså ungefär dubbelt så mycket som vi lägger på bistånd.

Det är givetvis viktigt att komma ihåg att det ”vi” jag talar om är ett genomsnittsvi och att, som miljöekonomen Kenneth Hermele framhållit, en låginkomsttagare som bor i flerfamiljshus, åker kollektivt och har en måttlig köttkonsumtion mer eller mindre befinner sig inom ramarna för det globalt hållbara.

Den rika världens ohållbara konsumtionsmönster slår också hårt mot biologisk mångfald och de ekosystemtjänster som denna mångfald upprätthåller. Det stora forskningsprojektet TEEB, The economics of ecosystems and biodiversity, den biologiska mångfaldens och ekosystemens ekonomi, som Tysklands förbundskansler Angela Merkel tog initiativ till i samband med G8-mötet 2007 och som är knutet till FN:s miljöprogram Unep, uppskattar att världsekonomin genom artutrotning och sämre fungerande ekosystem årligen tillfogas en förlust som är två till fem gånger större än kostnaderna för finanskrisen.

Syds ekonomiska skuld till nord ter sig fjäderlätt vid sidan av nords enorma och växande ekologiska skuld till syd. Det här perspektivet lyser emellertid med sin frånvaro i texten i den här propositionen. Kontrasten är skarp till den synnerligen läsvärda rapport, *Sustainable Futures*, som gavs ut i föl av det finska utrikesministeriet där Gunilla Carlssons och Carl Bildts partivän Alexander Stubb är departementschef. I denna finska

rapport betonas också vikten av att vi i den rika världen inte bara lär ut utan också lyssnar och själva lär om människor och organisationer i utvecklingsländerna och genom en sådan ömsesidig läroprocess tillsammans för världen mot hållbarhet.

Såväl satsningar för att bromsa växthuseffekten som anpassningsåtgärder till redan inträffade klimatförändringar kommer att kräva utomordentligt stora belopp. Vi i Miljöpartiet tycker att regeringen bör verka internationellt för nya finansieringsmekanismer för internationella klimatåtgärder. Avgifter på utsläpp från internationellt flyg och sjöfart kan vara en sådan finansieringskälla liksom skatter, exempelvis på finansiella transaktioner, däribland Tobinskatten, som även ledande politiker som Merkel och Sarkozy nu visar intresse för.

Fru talman! Det är av yttersta vikt att finansieringen av klimatåtgärder inte går ut över fattigdomsbekämpningen. Det är också viktigt att finansieringsarkitekturen hamnar under FN och inte underordnas den av rika västländer dominerade Världsbanken. Som ett föredöme framstår den anpassningsfond som upprättats under Kyotoprotokollet inom ramen för FN:s klimatkonvention med syfte att stödja utvecklingsländer som är särskilt drabbade av klimatförändringarna. Anpassningsfondens styrelse är balanserat sammansatt av representanter för i-länder och utvecklingsländer. Fonden är den första som har en automatisk internationell finansiering via en 2-procentig avgift på alla CDM-projekt. Vi miljöpartister har länge ansett att en liknande fond för utsläppsminskning också bör upprättas i FN-regi så att utvecklingsländer får möjlighet till stora investeringar i förnybar energi och energieffektivisering. Det är glädjande att det just avslutade mötet i Cancún öppnar för detta.

4,7 miljarder kronor av biståndsramens 35,2 miljarder, alltså hela 13 procent, förs över från den egentliga biståndsverksamheten och används i stället för sådant som flyktingmottagning, skuldavskrivning och löne-kostnader inom den biståndsrelaterade utrikesförvaltningen.

Det finns besparingar och besparingar. Att spara in på något, till exempel en utebliven skattesänkning som inte ytterligare höjer levnadsstandarden för redan välmående, är när allt kommer omkring inte jämförbart med att spara in på livet självt.

För 4,7 miljarder kronor får man ganska många vårdcentraler i Mali och skolor i Burkina Faso. Miljöpartiet vill skärpa regelverket för OECD:s biståndskommitté så att den sortens avskrivningar från den egentliga biståndsverksamheten inte blir möjliga. Vi motsätter oss med stort eftertryck regeringens strävan att ändra regelverket så att militära kostnader ska få räknas som bistånd. Jag vill, fru talman, yrka bifall till reservation 6.

Det är viktigt att emellanåt höja sig över det dagspolitiska harvandet till den skapande statskonstens nivå. Så uttryckte sig Carl Bildt när han 1991 tillträdde som svensk statsminister. Jag tycker att det är en alldeles utomordentlig målformulering. Men var finns då de nya, spännande idéerna i det departement som han i dag leder och där Gunilla Carlsson har en så central uppgift? Att effektivitet är bättre än ineffektivitet kan vi väl alla enas om, men vad är det verkligt nya ni har att komma med?

Runt om i världen ser vi hur ny informationsteknik och högre genomsnittlig utbildning håller på att skapa en helt ny värld. FN:s utvecklingsprogram UNDP konstaterar i sin senaste årsrapport att sedan 1970 har

Prot. 2010/11:33

13 december

Internationellt bistånd

HDI, human development index, som mäter hälsa, utbildning och inkomst, utvecklats åt rätt håll i alla länder utom tre. Rapporten slår vidare fast att den positiva utvecklingen kommit till stånd genom att stat och marknad balanserat varandra, och man skriver att ”marknaderna är mycket dåliga på att tillhandahålla kollektiva nyttigheter som säkerhet, stabilitet, hälsa och utbildning”.

På samma sätt som man drar ned stödet till ideella och folkrörelse-drivna biståndsorganisationer fryste den moderatledda regeringen länge stödet till UNDP. Jag tycker att det är djupt oroande och påtagligt oliberalt att resurser fryses eller dras ned på till organisationer som har en delvis annan syn på världen än den som Regeringskansliet omfattar.

Fru talman! I längden kommer knappast något att kunna hindra medborgargrupper, folkrörelser, kommuner och andra understatliga enheter att utveckla sina förbindelser till en allt tätare väv av ett globalt civilsamhälle. Världsorganisationen för jordens kommuner, United Citizens Local Governments, om man så vill en sorts förenta kommunerna, kommer att ta allt större plats i globala sammanhang.

Framsynta länder som Holland och Kanada har kommunaliserat en del av den tidigare statliga biståndsbudgeten med ett avsevärt uppsving för folkligt engagemang och ömsesidighet i arbetet för en rättvisare och rimligare värld. I en sådan värld behövs inga biståndsministrar, möjligen samarbetsministrar.

Anf. 113 HANS LINDE (V):

Fru talman! För mig som vänsterpartist är det solidariteten som är utgångspunkten när vi nu ska diskutera biståndsbudgeten för 2011. Det är insikten att kampen för rättvisa, jämlikhet och jämställdhet varken börjar eller slutar vid Sveriges gränser, eller för den delen vid EU:s gränser. Det är insikten att vi som tror på rättvisa, jämlikhet och jämställdhet bedriver en gemensam kamp för gemensamma intressen oavsett om den kampen förs på en förskola i min hemkommun Göteborg, i en skofabrik i El Salvador eller i slummen i Calcutta.

Vi kan konstatera att det finns tillräckligt med resurser på jordklotet för att alla skulle kunna mättas, att vi skulle kunna utrota fattigdomen och att alla människor skulle kunna ges ett värdigt liv. Men i stället för en rättvis fördelning av resurserna, där vi bekämpar våra gemensamma utmaningar, ser vi att alltför mycket av jordens resurser samlas i händerna på en liten del av jordens rika befolkning.

Jag tror att det är viktigt att vi påminner oss att det inte saknas resurser på jordklotet. Det som saknas är den politiska viljan att fördela dem på ett rättvist sätt. I biståndsdebatten i Sverige, men också i Europa, talar vi ibland om givmildhet och välvilja när vi diskuterar bistånd, men faktum är att resurserna i dag går från syd till nord, inte tvärtom. Alla länder i nord har därför ett ansvar. Det handlar inte om välvilja. Det handlar inte om generositet. Det handlar om att vi i den rika delen av världen har ett ansvar att betala tillbaka de resurser som under århundraden har försat från syd till nord.

Biståndet från Sverige ensamt kan inte lösa alla de utmaningar vi har framför oss, men Sverige och vårt bistånd kan spela en viktig roll för att förändra vardagen för åtminstone några av världens hungriga, fattiga och förtryckta.

Ska vi kunna möta fattigdomen, ojämlikheten mellan män och kvinnor, klimatförändringarna och de omfattande kränkningarna av de mänskliga rättigheterna runt om på jorden krävs en rad åtgärder på en rad områden. Det handlar om ökat bistånd, naturligtvis, men också om skuldavskrivningar, en klimatpolitik där världens rika länder och de multinationella företagen tar sitt ansvar, ett stärkt regelverk för vapenhandel, en reformering av IMF och Världsbanken, tydligare globala regler för utländska investeringar och rättvisa handelsregler. I grund och botten krävs en annan ekonomisk världsordning med en tydlig omfördelning av makt och resurser från nord till syd.

Fru talman! Den svenska biståndsdebatten har under lång tid fokuserat på enprocentsmålet. Jag tror att det har varit bra och viktigt. Utan ett tydligt mål för biståndet hade det troligen varit mycket lägre. Det kan vi inte minst lära av att titta ut över Europa. Där ser vi att land efter land misslyckas med att leva upp till sina internationella förpliktelser och löften. Samtidigt får vi nog konstatera, även vi biståndsvänner i denna kammare, att fokus på nivåerna i biståndsdebatten alltför ofta resulterat i att debatten om innehåll kommit i andra hand. Låt oss därför påminna oss att biståndets huvuduppgift är att bekämpa fattigdomen, förändra vardagen för de miljoner människor som förvägras ett värdigt liv.

Trots detta vet vi att endast 30 procent av det internationella biståndet går till fattigdomsbekämpning, och tyvärr ser vi även i Sverige hur biståndets huvuduppgift, att bekämpa fattigdomen och stärka de fattigas rättigheter, har tappats bort. Vi kan se det av Utrikesdepartementets utspel. Varje utspel som görs innebär att fattigdomsbekämpningen kommer allt längre ned på den politiska prioriteringslistan.

En central del i arbetet mot fattigdomen måste vara att stärka kvinnors rättigheter. 360 000 kvinnor dog i samband med graviditet 2008. 99 procent av dessa kvinnor levde i ett utvecklingsland. Vi kommer självklart aldrig att lyckas bekämpa fattigdomen så länge kvinnor förvägras rätten till sin egen kropp och sin egen sexualitet. Samtidigt ser vi hur alltför många biståndsgivare inte vågar, eller inte vill, satsa på frågor om preventivmedel, sexualupplysning och säkra aborter. Därför vilar ansvaret så mycket tyngre på just Sverige, och därför borde vi öka biståndet till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter med målet att minst 10 procent av biståndsbudgeten ska öronmärkas för dessa områden.

De klimatförändringar som vi redan ser i många länder i syd fördjupar fattigdomen och hotar fattigdomsbekämpningens grunder. Ska vi möta dessa gigantiska utmaningar går det inte att göra som den borgerliga regeringen, ta resurser från fattigdomsbekämpningen, ta resurser från satsningar på att få fler barn i skolan, ta resurser från att utbilda fler barnmorskor för att i stället finansiera klimatåtgärder. För oss rödgröna är det, vilket även tidigare talare understrukt, otänkbart att finansieringen av klimatåtgärder i fattiga länder går ut över fattigdomsbekämpningen. Biståndet behövs mer än kanske någonsin för att bekämpa just fattigdomen och skapa en positiv utveckling i en värld som allt hårdare drabbas av ett förändrat klimat.

Sist men inte minst vill jag, när vi nu diskuterar biståndets innehåll, lyfta fram behovet av att förstärka förutsättningarna för folkrörelserna och deras arbete med utvecklingsfrågor i både nord och syd. Frivilligorganisationer i Sverige har spelat och spelar en viktig roll inom bistån-

det. Tack vare alla de svenskar som genom åren ideellt engagerat sig i solidaritets- och biståndsarbetet har svensk utvecklingspolitik fått en tydligare folklig förankring och tillförts viktiga perspektiv. En viktig om än i budgeten liten del i detta är folkrörelsernas informationsarbete. Ett bistånd av hög kvalitet förutsätter nämligen en biståndsdebatt av hög kvalitet där olika röster hörs och där de som faktiskt arbetar med utvecklingsfrågor har möjlighet att ta del av och bidra till debatten.

Fru talman! Vi har nu i fyra år haft en svensk biståndsminister som talat om kvalitet och resultat. Och visst har Sveriges bistånd lidit av kvalitetsproblem, och visst har vi fortfarande stora problem med att mäta resultaten. Men till skillnad från Gunilla Carlsson och den borgerliga regeringen anser jag och Vänsterpartiet inte att de största kvalitetsproblemen finns hos frivilligorganisationer eller i de projekt som genomförs ute i fält. De verkligt stora kvalitetsproblemen i svenskt bistånd finns i Stockholm. Regeringens budget synliggör flera av dessa stora kvalitetsproblem i det bistånd som vi har framför oss.

I budgeten för 2011 avräknar regeringen 2 596 miljoner kronor från biståndsbudgeten för flyktingmottagande i Sverige. Som vänsterpartist kan jag säga att vårt parti självklart står upp för en human flyktingpolitik. Vi vill att ännu fler som flyr undan krig och förföljelser ska kunna få en fristad i vårt land. Men flyktingmottagande i Sverige är inte bistånd, och trots att biståndsministern nu i sin femte budget avräknar mångmiljardbelopp för just flyktingmottagande i Sverige har man inte kunnat visa på vilket sätt detta bidrar att bekämpa fattigdomen och stärka de fattigas mänskliga rättigheter.

I budgeten för 2011 ökar också avräkningarna för utrikesförvaltningens förvaltningskostnader från 415 till 456 miljoner kronor. Genom kreativ bokföring finansieras allt fler och alltmer av Sveriges ambassader med bistånd. De kan vara rimligt att en ambassad som bedriver utvecklingsarbete i ett utvecklingsland också delvis ska finansieras med bistånd. Men vari ligger logiken att Sverige 2008 tog 248 000 kronor från biståndet för att finansiera ambassaden i Reykjavik? Eller att man tog 2,6 miljoner samma år till ambassaden i Tokyo och 411 000 kronor till ambassaden i Bratislava? Dessa avräkningar går direkt in i ambassadernas ordinarie budget, och frågan är vart retoriken om kvalitet och resultat tog vägen när bistånd ska finansiera cocktailmingel och limousiner i Europa.

Fru talman! I budgeten för 2011 ger den borgerliga regeringen 250 miljoner i kapitaltillskott till Swedfund. Det är samma statliga riskkapitalbolag som 2008 lät 20 procent av sina investeringar kanaliseras via skatteparadis i Brittiska Jungfruöarna och Caymanöarna. Det är samma bolag som hårt kritiserats av Riksrevisionen för att man har låtit sina investeringar främst motiveras utifrån ett ekonomiskt perspektiv samtidigt som utvecklingsperspektivet har tappats bort. Retoriken om kvalitet måste ha tagit semester den dag man beslutade att ge ytterligare 250 miljoner till denna hårt kritiserade verksamhet.

På alla dessa områden har vi i Vänsterpartiet genom åren lagt fram förslag som stärkt kvaliteten i biståndet. Vi har krävt att Sverige ska arbeta internationellt för att regelverken om vad som räknas som bistånd och vad som kan avräknas ska skärpas, och att vi i Sverige likt länder som Irland och Luxemburg inte ska finansiera vårt flyktingmottagande med biståndsmedel. Vi har krävt att avräkningarna för ambassaderna

bara ska kunna genomföras om man kan visa att ambassadkostnaderna har direkt koppling till utvecklingssamarbete. Vi har vidare krävt att Sverige, likt vårt grannland Norge, ska stänga möjligheten att kanalisera bistånd via skatteparadis.

Sammantaget kan vi i dag konstatera att de som verkligen slår vakt om ett svenskt bistånd av hög kvalitet som gör nytta och ger resultat inte är de borgerliga företrädarna utan snarare vi i oppositionen.

Jag vill därmed yrka bifall till reservation 4, som tar upp behoven av ökade satsningar för jämställdhet, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och kvinnorörelsen i syd, samt till reservation 6, som tar upp behoven av skärpta regelverk för vad som räknas som bistånd.

Anf. 114 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Fru talman! Tack för att kammaren har överseende med att jag bryter talarlistan. Ni hade någon extradebatt under eftermiddagen som gjorde att det preliminära tidsschemat blev förskjutet.

Sverige är en del av världen. Vi påverkas, och vi gör också anspråk på att tillsammans med andra påverka hur det ser ut i vår värld. I den här kammaren har vi haft bred samsyn om att vi måste möta de globala utmaningarna gemensamt, och vi har grundat detta i vårt värn av de mänskliga fri- och rättigheterna, vår öppenhet och tolerans. I dag, när vårt samhälle har konfronterats med attack mot vår säkerhet och våra värden, hoppas jag att vi gemensamt kan slå vakt om öppenheten och toleransen och om ökat internationellt samarbete.

En av de många plattformarna för samarbete är internationellt bistånd, utgiftsområde 7, som vi ska diskutera i dag. Jag vill tacka utrikesutskottet för ett väldigt gediget betänkande, och jag vill passa på att säga, eftersom vi är i början på mandatperioden, att jag ser fram emot fortsatt samarbete men också sparring från utrikesutskottet och kammaren i övrigt under den fortsatta mandatperioden. Hittills gjorda inlägg i debatten vittnar om denna vilja.

Jag tänkte ta tillfället i akt att redogöra för hur alliansregeringen har valt att prioritera i den budget som nu ska beslutas på just detta utgiftsområde. För 2011 ökar biståndsramen med 3,7 miljarder kronor, som ett resultat av Sveriges goda ekonomiska utveckling. Biståndsramen uppgår till 35,2 miljarder kronor, vilket beräknas motsvara 1 procent av bni.

Det stämmer att vi från biståndsbudgeten avräknar 4,7 miljarder kronor för bland annat flyktingkostnader, EU-bistånd och bidrag till vissa FN-organs reguljära budget, men totalt sett är det en budgetökning i reda pengar med 4 miljarder kronor under året. Jag tror att det är den största utgiftsökning som finns i statsbudgeten, och den går till internationellt bistånd.

Hur väljer vi då att lägga dessa pengar? För det första gör vi en kraftsamling på att möta de ständigt ökande humanitära behoven i världen. Vi stärker anslagen för det humanitära biståndet med 700 miljoner kronor. Jag kan bara konstatera att vi under det innevarande året har haft att hantera bland annat Haiti, där Sverige med ett humanitärt starkt engagemang utifrån de behov som finns är en av de riktigt stora givarna med snart uppemot 500 miljoner kronor. Det gäller också utmaningarna i bland annat Pakistan. Låt oss heller inte glömma de pågående humanitära katastrofer som vi inte varje dag ser om i tidningen men där Sverige finns

med: Sahel, Colombia och framför allt de många sammanhang där det finns många flyktingar som lider. De har flytt undan hot, konflikter och klimatförändringar. Där måste vi se att behoven av en humanitär beredskap ökar.

Vi stärker också fokus på Afrika. Bland annat genom medel för bilateralt utvecklingssamarbete ökar vi ytterligare ansträngningarna för Afrika. Vi har i regeringen antagit en regional strategi för Afrika med inriktning på demokrati, MR, handel och miljö i syfte att bland annat också inspirera och öka samarbetet inom Afrika för att få i gång utvecklingens drivkrafter.

De tematiska prioriteringarna – stärkta insatser för demokrati och mänskliga rättigheter, för miljö och klimat men också för jämställdhet och kvinnors roll i utvecklingen – fortsätter. Vi har också gjort en förstärkt livsmedelssatsning mot hunger och undernäring. I samband med livsmedelskrisen initierade vi 2009 en första satsning på 100 miljoner kronor. Den fortsätter nu under 2011 och uppgår till 225 miljoner kronor. Vi ser behoven i världen. Vi initierar en satsning, vi lär oss, och när vi ser att det fungerar kan vi öka satsningen men också, framför allt när det gäller livsmedelssäkerhet, ta vara på kunskap och engagemang som finns i Sverige, inte bara i forskningskretsar utan på en bredd för att se till att pengarna blir väl använda.

I höstas var jag tillsammans med bland andra en del representanter för riksdagen på FN:s stora möte inför millenniemålsuppfyllnaderna 2015. Att vi ska ge mer samt halvera fattigdomen till 2015 är en utmaning för Sverige som land men också för hela världen. Här är det ett antal millenniemål som ligger efter, inte minst millenniemål 5, som vi i den här kammaren har diskuterat många gånger. Vi ökar engagemanget för just kvinnor och jämställdhet och välkomnar den nya jämställdhetsorganisationen UN Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women och lägger svenska skattebetalares pengar på detta, men vi försöker också göra förstärkningar på just millenniemål 5.

Vi lägger ½ miljard kronor på att uppnå ökad utveckling för världens barn och unga. Det finns allt fler barn och unga i världen, och många av dem har det inte lika bra som svenska barn. En särskild satsning på just ungdomars rätt till hälsa, grundskoleutbildning och sysselsättning är en viktig investering i framtiden. En del av den satsning som nu görs kanaliseras via de svenska organisationerna i det civila samhället, men vi har också ökad fokusering på forskning för att minska barnadödligheten och se till att vi kan minska de fattigdomsrelaterade sjukdomarna. Detta är en väldigt viktig millenniemålssatsning, som vi väljer att kalla det, just för att visa att vi tror att det är möjligt att uppnå millenniemålen till 2015.

I utvecklingsländerna efterfrågas alltmer jobb, investeringar och företagsamhet. För att kunna ta vara på utvecklingens drivkrafter i form av hållbar tillväxt och privatsektorutveckling har vi stärkt Sveriges bidrag till långsiktigt hållbar fattigdomsbekämpning genom att titta på nya verktyg för att kunna stärka ägarskap och uthålligheten i projekten, minska riskerna för utvecklingsländerna och öka kapitalströmmarna.

Det handlar om att fortsätta med Sidas framgångsrika arbete för utvecklingslån och garantier, att ytterligare lägga pengar till Swedfund och att se till att vi kan göra mer i samarbete med de olika utvecklingsbankerna. Även här har vi ett ökat fokus på Afrika.

Vi har också sett att vi behöver öppna biståndet för mer av innovation och nya aktörer. Därför gör vi en särskild satsning på informations- och kommunikationsteknikens betydelse. Vi kallar det för ICT for Development. Vi har också vidare Business for Development där det handlar om att kunna få fler och bättre jobb och ökad tillväxt i utvecklingsländerna för att på så sätt minska fattigdomen. Detta är att tänka nytt och att också gå utvecklingsländerna till mötes, eftersom detta är mer och mer efterfrågat.

Tidigare inbromsning av biståndsnivåerna gjorde att forskningssamarbetet fick ta en hel del stryk. Nu ser vi till att återställa och ökar med 150 miljoner kronor stödet till forskningssamarbete. En del av dessa pengar går till, som jag tidigare nämnt, livsmedelssatsningen och till millenniemålssatsningen med fokus på barns hälsa. Jag tror också att det är väldigt viktigt att samarbetsländernas egen forskningskapacitet stärks.

En del av kanaliseringen av det svenska biståndet går till det svenska och det internationella samhällets civila organisationer. Där avsätter regeringen ytterligare 357 miljoner kronor. Det är en väldigt viktig signal för alla dem som försöker baktala oss och säger att vi inte ser dessa viktiga aktörer i biståndet.

Fru talman! Vi har infört något som vi kallar för Öppna biståndet och som det redovisas väldigt fint för i betänkandet. Syftet med detta är att fortsätta att reformera biståndet och ta till vara behov av ökad öppenhet och transparens. Det handlar om att öka kunskapen om biståndet och öka förutsättningarna för ansvarsutkrävande och granskning, främja nytänkande och att öka samverkan med andra delar av samhället.

Regeringens avsikt är att transparens och deltagande från och samverkan med flera aktörer ska genomsyra hela biståndet. Som ett led i detta har vi infört en transparensgaranti i det svenska biståndet. Allt fler givare gör detta. Det är inget konstigt, och det är också något som vi har utlovat oss att göra inom ramen för biståndseffektivitetsagendan. Vi vill väldigt gärna arbeta mer med riksdagen i denna fråga.

Fru talman! Jag ska också ta tillfället i akt att svara på några av de frågor som redan har ställts. Jag välkomnar att oppositionen nu inte bara talar om de drygt 4 miljarder av 31 som handlar om avräkningarna. Det var befriande att få höra välförberedda klimatinlägg om hur vi ska kunna ta de svenska klimatsatsningarna vidare.

Jag är tacksam för den reklam som Kent Härstedt ger det svenska biståndets engagemang med 8 miljarder kronor hittills för att jobba med hållbar utveckling. Redan nu är Sverige en föregångare för att möta de behov av anpassning som finns och möta den efterfrågan som finns på energitillgång och energieffektivisering i utvecklingsländerna.

Det visar sig också i den skrivelse, *Biståndets resultat – tema, miljö och klimat*, som behandlas i detta betänkande. Hållbar utveckling har varit i fokus för satsningarna för 6 av 10 spenderade kronor av Sida.

Fru talman! Detta är helt naturligt, eftersom det hänger ihop. Vi får ingen hållbar utveckling om vi inte tittar på den ekologiskt, socialt och ekonomiskt. Vi måste se till att tillväxt och utveckling tar hänsyn till dessa.

Ett av de problem som vi ser med klimatförändringarna i världen är att de fattigaste får betala dubbelt. Vi behöver se till att de biståndsfloden som vi har kan öka för att möta klimatutmaningen. Men vi kan också

tänka nytt och se hur vi jobbar med energieffektivisering. Vi måste verkligen se till att gjorda insatser och resultat vi har uppnått för att bekämpa fattigdomen i världen nu inte går förlorade i form av fler stormar, mer översvämningar eller mer långvarig torka.

Därför är det så rätt att satsa på klimat och utveckling och därmed också finansiera det inom ramen för de mekanismer som vi redan har. Det frågades en del om den nya gröna fonden. Jag välkomnar den. Beslutet i Cancún handlar om att vi ska ha en fond i gång 2020. Men jag talar nu om de 8 miljarder som den svenska regeringen redan har beslutat ska betalas ut. Vi har kanaler för att använda pengarna omedelbart.

Nu talar vi om 2011 års budget. Redan nu finns det kanaler, och redan nu ska vi använda detta och vara beredda att göra mer framöver. Vi välkomnar innovativt tänkande. Vi ska se att en del transportslag ska beskattas och bära sina kostnader för utsläpp om det inte sker på något annat ställe. Det handlar om att hitta innovativa finansieringsmekanismer som vi gör nu genom att jobba mer med lån och krediter och se till att vi får fler flöden för att möta miljö- och klimatutmaningarna.

Fru talman! Vi försöker att möta detta. Jag är glad över att vi kan få fortsatta diskussioner om hur vi får ett verkningsfullt bistånd som också tar till vara den hållbara utvecklingen. Jag vill bara vädja till kammaren och utskottet att inte nu skapa parallella system. Vi ser att hållbar utveckling lika mycket handlar om att vi ska ha god hälsa och kunskap i utvecklingsländerna för att kunna möta klimatutmaningarna inte bara globalt utan också lokalt och regionalt.

Anf. 115 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Först tror jag att man måste påminna biståndsministern om att det finns andra finansieringskällor än bistånd när man vill göra internationella satsningar. När man lyssnar på debatten och detta anförande är det talande hur mycket som måste finansieras med biståndet.

Klimatinsatser i syd ska finansieras med bistånd. Flyktingmottagande i Sverige ska finansieras med bistånd. Till och med att ha utländska studenter vid svenska högskolor ska finansieras med bistånd. En påminnelse till Gunilla Carlsson kan vara: Det finns fler finansieringskällor om man så önskar.

Men det var inte därför jag begärde replik. Biståndsministern har lite gjort kvalitets- och resultatredovisning till sina honnörssord. Men frågan när man läser den borgerliga biståndsbudgeten är: Vart tog kvaliteten vägen? Var är de mätbara resultaten? Jag ser nu att den borgerliga regeringen har lyckats använda mer än 10 miljarder från biståndsbudgeten för att finansiera flyktingmottagande i Sverige.

Man gör ännu ett nytt stort kapitaltillskott till Swedfund på 250 miljoner trots att denna verksamhet har kritiserats hårt. Man fortsätter nu att pumpa in biståndsmedel i europeiska ambassader. Jag har själv fått ett underlag från Utrikesdepartementet som visar hur man med bistånd finansierar ambassaderna i Budapest, Ljubljana, Reykjavik och så vidare.

Frågan är: Var är resultaten? Hur många fler har fått jobb i syd, vilket biståndsministern talar om, genom att man finansierar flyktingmottagningen i Sverige med biståndsmedel? Hur många flickor och pojkar har fått gå utbildning, något som biståndsministern också talar om, genom att man ger pengar till Swedfund samtidigt som de låter sina investeringar

kanaliseras genom skatteparadis? På vilket sätt har situationen förbättrats för befolkningen i Sahel och Colombia, som biståndsministern talar om, genom att man pumpar in svenska biståndsmedel i ambassaden i Reykjavik?

Prot. 2010/11:33
13 december

Internationellt bistånd

Anf. 116 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M) replik:

Fru talman! Nu är vi kanske tillbaka till avräkningsdebatten igen. Jag vill bara påminna om att när jag tittar tillbaka lite grann på avräkningsvolymerna hade vi år 2002 en biståndsvolym på 0,83 procent av bni. Då avräknades 14,53 procent. Det är nästan lika mycket som vi avräknade 2008 när jag var ansvarig. Då avräknade vi 13,96 procent från biståndsramen. Fast då var vi å andra sidan uppe i 0,98 procent av bni.

Detta med avräkningar, Hans Linde, har vi haft under lång tid i det svenska biståndet. Det viktiga nu för mig är att återkomma till riksdagen för att mer klargöra varför vi gör det. Vi kommer alltid in i en debatt om detta.

Jag vill återigen vädja: Jag tror att flyktingmottagande i världen tjänar på att den lilla rännil som kommer till Sverige ska bemötas på ett bra sätt. Vi måste också se den globala utmaningen med allt fler människor på flykt undan förföljelse, klimatförändringar, krig, konflikter eller bara ekonomisk vanmakt.

Därför är det bra att biståndet i Sverige avräknas och tar ett huvudansvar för flyktingsituationen i världen. Det hänger ihop med människors värdighet, kunskap och möjligheter att kunna klara sig själv – det om avräkningarna vad gäller just flyktingmottagandet och historiken.

Vi har nu på Utrikesdepartementet försökt att göra en rättvisande beräkning av kostnaden. Var är det egentligen det kostar att bedriva utrikesförvaltningen, och vad förväntar vi oss av UD? Vi ser att en av de saker som inte minst Vänstern, Miljöpartiet och även Socialdemokraterna säger är att fler länder ska öka sina nivåer vad gäller bistånd.

Hur ser det ut i Budapest, Ljubljana och Bratislava? Är det inte så att vi ska bedriva den typen av samtal där för att se till att fler arbetar med både biståndseffektivitetsagendan och höjer sina ODA-nivåer? Det är just vad ni ber oss om, och därför ser vi att även de europeiska ambassaderna i ökad grad behöver jobba med internationellt utvecklingssamarbete. Då har vi likt andra länder gjort en avräkningsmodell på detta för att biståndet ska bära sina egna kostnader, och den har nu i full transparens delgetts utrikesutskottet.

Anf. 117 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Man får väl igen påminna biståndsministern om att det finns fler utgiftsområden i Sveriges budget än just utgiftsområde 7. Det finns andra utgiftsområden som man kan använda för att finansiera till exempel ambassaden i Budapest, Ljubljana eller Reykjavik. Jag har väldigt svårt att tänka mig att de här ambassaderna skulle stå och falla med om vi har en svensk biståndsbudget som finansierar dem eller inte.

Jag tycker det är lite talande att vi har en biståndsminister som klagar på att vi i oppositionen är så tjatiga med det här med avräkningar. Ja, men det är ju för att det handlar om stora belopp. Det handlar inte direkt om kaffepengar. Gunilla Carlsson och hennes regering har under sin tid vid makten tagit mer än 10 miljarder kronor av de svenska skattebetalare-

nas pengar för att finansiera flyktingmottagande i Sverige med biståndsmedel.

Jag tycker att det är på sin plats att man frågar vad resultaten är. Hur många fattiga har lyfts upp ur fattigdom? Hur många fler har fått arbete? Hur många fler barn har fått gå i skolan genom att vi gör de här satsningarna? Tycker biståndsministern som gammal revisor att det är en irrelevant fråga att ställa? Jag tycker nog inte det.

Låt mig gå vidare in på biståndets innehåll, för det var något jag också lyfte fram i mitt anförande. Biståndsministern berömmar nu hur regeringen satsar 3,7 miljarder mer på ökat bistånd. Det är självklart positivt, men är det då inte hög tid att den här retoriken vi gång på gång hör från talarstolen om satsningar på kvinnor, jämställdhet och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter också omsätts i satsningar som vi kan se i kronor och ören?

Vi har genomgående under Gunilla Carlssons tid som biståndsminister hört de här talen. Jag hör Gunilla Carlsson säga rätt saker, om jag ska vara helt ärlig, och det tar lite emot som vänsterpartist att erkänna, men jag ser inte att retoriken om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter omsätts i satsningar.

När ska vi börja se att andelen av den svenska biståndsbudgeten som går till dessa områden ökar, både i procent och i kronor?

Anf. 118 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M) replik:

Fru talman! Vi försöker göra mer nu på millenniemål 5 just för att minska mödradödligheten i världen. Det hänger också intimt samman med hur vi jobbar med hälsosystemen. Men den politiska insats vi gör för att jobba med SRHR-frågorna ska inte underskattas. Under den förra mandatperioden såg jag till att samtliga diplomater i den svenska utrikesförvaltningen fick ökad kunskap om SRHR-frågorna i bred bemärkelse, just för att vi ska kunna lyfta upp dessa frågor.

Jag utesluter inte att det kan komma mer pengar framåt, men jag vill, fru talman, värja mig mot det Hans Linde sade i sitt huvudanförande, att fattigdomsbekämpningen kommer allt längre ned och att vi inte ser så mycket om detta och att det är mycket retorik.

Jag vill bara säga att jag är stolt också över att jaga kostnader. När vi talar om att det är väldigt mycket pengar i avräkningar vill jag bara poängtera att Socialdemokraterna jobbade likadant när de satt vid makten, och det är därför jag är trött på avräkningsdebatten. Men vi ska återkomma även till den.

Jag får aldrig något erkännande för att jag försöker spara pengar genom att komma åt korruptionen och genom att försöka effektivisera och se till att fler arbetar. Det är också ett sätt att frigöra mer resurser och se till att vi stärker demokratiseringssträvandena. Vi ska använda de pengar vi har på ett ansvarsfullt sätt och se till att de ökade resurser vi nu får dirigeras på ett sådant sätt att vi bland annat ser världens barn och unga och att vi ser till att skapa förutsättningar för hållbar tillväxt genom att titta både på klimat- och miljöinvesteringar.

6 av 10 kronor som används av Sida har miljö och hållbar utveckling som del i sin rapportering. Allt är inte direkt miljörelaterat, men det är i alla fall vad vi får fram av skrivelsen. Vi ser också att med ökade medel

som används bättre och mer målinriktat kan vi antagligen också få bättre resultat.

Vi har haft väldigt mycket erfarenhet av att prata om hur mycket pengar vi satsar. Jag ska gärna återkomma också med resultatrapport nästa gång som handlar om jämställdhet och vad vi har uppnått på det området för att visa att vi inte bara lägger in mer pengar och mer kunskap utan också att resultaten blir allt bättre, även på jämställdhetsområdet.

Anf. 119 KENT HÄRSTEDT (S) replik:

Fru talman! Jag glömde tidigare att säga till protokollet att självklart står socialdemokratiens breda syn på det svenska biståndet med i den motion vi har lagt fram.

Jag skulle vilja ta upp två frågor och synpunkter till biståndsmministern. Som biståndsmministern säkert vet är vi socialdemokrater i grunden positiva till Swedfunds verksamhet. Vi har också varit med om att bygga upp Swedfund och stödja dem över åren.

Ändå är det anmärkningsvärt när tung och allvarlig kritik kommer från Riksrevisionen mot Swedfund på ett flertal olika områden att biståndsmministern inte, vad jag vet, har kommit med ordentliga svar på kritiken om att Swedfund använder skatteparadis för sin verksamhet. Jag vet att regeringen tillsatte någon form av översyn av detta. Swedfunds verksamhet leder enligt Riksrevisionen inte heller på ett tydligt sätt till fattigdomsbekämpning.

De här två frågorna skulle jag vilja ställa till biståndsmministern och be att få ett svar på. Har de här två frågorna fått nöjaktiga svar? Om inte, hur kan man kontinuerligt fortsätta att ösa in pengar i Swedfund?

I grunden är vi socialdemokrater som sagt var positiva till Swedfund, men de här två frågorna måste få nöjaktiga svar. Inte vid något tillfälle hittills har dessa frågor besvarats offentligt i utrikesutskottet eller här i kammaren. Jag tror inte heller att Riksrevisionen har fått svar på dessa frågor.

Anf. 120 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M) replik:

Fru talman! Tack för att vi får en möjlighet att inledningsvis diskutera Swedfund en del. Jag tror att vi behöver återkomma. Jag tror att Swedfund behöver ytterligare kapitalskott för att hävda sig som en svensk utvecklingsaktör på en marknad där det blir alltmer konkurrens mellan givarna.

Jag tror också att man behöver en viss volym för att kunna vara attraktiv. När jag ser en del investeringar som bolaget nu till exempel gör i Liberia, inte minst på det område som Kent Härstedt lyfte fram, det vill säga förmågan att kunna göra bra energiinvesteringar som är hållbara framöver, så behövs den här konkurrensen som Swedfund kan erbjuda.

Hur har vi då hanterat det? Jag har många gånger sagt att hela biståndsförvaltningen är behäftad med en del problem som vi har diskuterat från tid till annan. Det kan vara bristande återrapportering, och ibland har vi också ett behov av att biståndet ska åstadkomma allting och hur pass tydlig är just fattigdomsbekämpningsambitionen i det första ledet.

Det här tror jag är ett problem som Swedfund har eftersom det inte är lika tydligt som det kanske är i en del andra biståndsformer. Vi behöver diskutera det här, eftersom vi vet att förväntningarna från utvecklings-

länderna naturligtvis är att kunna göra bra saker kring utbildning och hälsa, vilket har ett väldigt direkt perspektiv, men också att bidra till nya och bättre jobb. Här har Swedfund med sin förmåga att kunna komma med riskkapital, minska riskerna och öka de totala kapitalflödena en hel del att bidra med.

Vad gäller skatteparadisen har vi i samband med finanskrisen arbetat just med att undanröja dessa skatteparadis, för de har besvär, tycker jag rent allmänt, med transparensen i betalningssystemen. Men en förklaring vi har fått till att Swedfund har använt dem har varit att det är just där transaktionen sker.

När det gäller Riksrevisionens kritik gentemot Swedfund har vi verkligen försökt följa upp den. Vi har tittat på ägardirektiven, och vi har krävt bättre rapportering, och jag tror att det fortsatt finns en hel del kvar att göra där också.

Men jag tror att det är väldigt viktigt att vi ser, precis som Kent Härstedt säger, att det här är en viktig del i de svenska biståndsverktygen, och därför behöver vi nog återkomma till hur vi kan göra Swedfund ännu mer relevant och effektivt.

Anf. 121 KENT HÄRSTEDT (S) replik:

Fru talman! Mycket kort: Jag tror att vi får återkomma när det gäller Swedfund, för jag är inte helt nöjd med svaren. Jag hör att det är saker på gång, men jag hör inte att biståndsministern har godtagbara svar kring de frågeställningar som Riksrevisionen har ställt kring Swedfund, och därför lär väl också Riksrevisionen återkomma om inte de svaren blir nöjaktiga.

Det finns alltså skäl att återkomma till det.

Det andra jag skulle vilja ta upp handlar om de 8 miljarder till miljöbistånd som biståndsministern är väldigt glad för. När man blickar tillbaka och tittar på presentationen och sedan på *Rapports* granskning och intervju med statsministern kan man konstatera att det ges väldigt olika bilder. Vid presskonferensen handlar det väldigt mycket om nya pengar till klimatbistånd. När statsministern sedan får svara på frågor och *Rapport* granskar var det ganska mycket pengar som redan fanns i biståndet och som någon sade: Samma pengar, ny etikett.

Vad klimatbiståndet behöver är ju mer pengar, inte återanvända eller ompaketerade pengar.

Jag antar att det är journalister som också lyssnar på detta, och granskningen kommer att fortsätta. Jag kommer själv ihåg när biståndsministern och ytterligare ett statsråd kallade till presskonferens, och det ställdes frågor från journalisterna. Är detta nya pengar? Ja, det är det, sade man. När sedan granskningen görs av *Rapport* och frågor ställs till statsministern visar det sig att så inte var fallet.

Jag tycker att man ska vara ärlig och tydlig, och när det gäller många av biståndsministrarnas honnörsord säger hon, precis som Hans Linde sade, rätt saker. Men i detta fall blir det väldigt fel. Det vill vi helst undvika i framtiden. Vi vill hellre ha raka och ärliga svar.

Anf. 122 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M) replik:

Fru talman! Det stämmer att när vi presenterade denna unika klimatsatsning inom ramen för det svenska utvecklingsamarbetet, där mycket handlade om att använda pengar till anpassningsåtgärder i de allra fattig-

aste länderna men också i viss mån bidra med energieffektivisering, var det bara en del i det svenska internationella klimatengagemanget. Då var det 4 miljarder som var nya pengar till biståndet. Det var så vi beskrev det. I dag talar vi om att det totalt sett är ungefär 8 miljarder som vi jobbar med i klimatsatsningen, och det är gamla pengar också.

Det som jag ville visa, och som också framgår i betänkandet, handlar om att mer och mer av det som Sida gör – 6 av 10 kronor – har bäring på just klimat och hållbar utveckling. Därför blir vi verkligen föregångare i fråga om detta eftersom vi väver ihop fattigdomsbekämpningen med behovet av att ha den både ekologiskt och socialt hållbar.

Här finns det mycket kunskap i Sverige som gör att vi kanske har förtroende när vi nu ska föra dessa otroligt komplicerade klimatförhandlingar som behövs, där det handlar om att använda de pengar man har till fattigdomsbekämpning på ett klokt sätt men också om att se till att man kan få till nya flöden. Det är därför som jag tycker att det är viktigt att öppna för det innovativa men samtidigt se till att vi kanske också ska hitta former som gör att vi jobbar mer med lån och krediter även på energieffektiviseringsområdet.

Jag vill också hävda att det är additionellt utifrån de 0,7 procenten av bni som vi är internationellt förbundna av. Det är så som statsministern ibland också har resonerat, att detta är utöver det svenska åtagandet för fattigdomsbekämpning som är 0,7 procent. När vi har fått nya pengar tack vare att vi har skött vår ekonomi och har ökat biståndsbudgeten kan vi också säga att vi ytterligare klimatsatsar.

Om vi kan fortsätta sköta den svenska budgeten, vilket vi ska, och med de ökade biståndsfloöden som jag kan se framför mig skulle jag, om jag får välja, göra ytterligare riktade satsningar på världens barn och unga. Vi ska inte glömma hälsa och utbildning. Men jag tror att vi framför allt måste kunna se vad vi har lärt oss av den klimatsatsning på 4 miljarder som vi gjorde och ta den vidare eftersom den tar slut 2012.

Anf. 123 WILLIAM PETZÄLL (SD):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till Sverigedemokraternas reservationer.

När jag läser om utgiftsområde 7 om internationellt bistånd kan jag inte låta bli att ställa mig frågande till om majoriteten av riksdagsledamöterna i tidig ålder fick boken om pojken med guldbyxorna uppläst som godnattsaga. Boken handlar om en pojke som i högerfickan alltid hade obegränsat med resurser som han kunde slösa på allehanda saker. Det var en saga.

Men hur gärna man än vill att statens kassa ska fungera som pojkens guldbyxor måste man förstå att våra resurser i verkligheten är begränsade och ska i första hand gå till att finansiera vår gemensamma välfärd.

Svenska staten ger i år 35 miljarder kronor i bistånd, vilket motsvarar 1 procent av den beräknade bruttonationalinkomsten. Genomsnittet för OECD-ländernas biståndsbudget ligger på 0,48 procent av bni, och som vi hörde nyligen är FN:s allmänna rekommendation 0,7 procent av bni. Sveriges budgetram för bistånd utmärker sig således både i jämförelse med FN:s uttalade ambition om vad länderna ska ge och i jämförelse med genomsnittet för OECD-länderna.

En stor del av Sveriges bistånd kanaliseras via Sida, en myndighet med uppdrag att genomföra de beslut som fattas i Sveriges riksdag. Riksrevisionen gjorde som bekant år 2007 en granskning av projektverksamheter som finansierades av just Sida. Resultatet visade på en anmärkningsvärd oordning, otillräcklig internkontroll samt flera oegentligheter.

I Riksrevisionens granskning framgick det bland annat att av 15 biståndsprojekt i Sydafrika, Namibia, Kenya och Tanzania undgick inget projekt kritik. I två tredjedelar fanns det väsentliga fel i räkenskaperna, i flera fall saknades bokföring, och i tre av fyra fall saknades underlag för att Riksrevisionen skulle kunna göra en bedömning om verksamheten över huvud taget hade bedrivits. I ett av tre fall förekom oriktiga handlingar som förfalskade kvitton och närvarolistor. I ett annat fall förekom omotiverat höga löner, lokalkostnader och konsultkostnader. Hälften av projekten hade inte betalat lagstadgade skatter eller arbetsgivaravgifter.

Jag ska ge några andra exempel där man har slösat svenska skattemedel. 5 miljoner kronor gick till att bygga en kolchos efter svensk modell. Projektet gav ett nytt svenskt jobb. Det var till en konsult som fick 114 000 kronor i månaden för att leda arbetet. Efter ett par år lades projektet ned utan att det ens hade slutförts.

Ett annat exempel är en begagnad skruvfabrik som kostade svenska skattebetalare 12 miljoner kronor. Den inköptes och skickades till Moçambique som bistånd. Men på tio år tillverkades inte en enda skruv. Det enda som återstod av värde var skrotet.

Ytterligare ett exempel är när svenska staten satsade 28 miljoner kronor på ett mejeri i Ryssland. Projektet skulle leda till 110 nya jobb. Resultatet efter två års tid var att det inte blev ett enda nytt jobb.

Fru talman! Det är ingen hemlighet att det svenska utvecklingsbiståndet liksom utvecklingsbistånd i allmänhet många gånger pumpas in i ett svart biståndshål och alltför ofta hamnar i diktatoriska länder.

Sverigedemokraterna sätter i sin budgetmotion ned foten mot det ändlösa resursslöseriet med svenska skattemedel. I stället föreslår vi en omfördelning där vi minskar det många gånger ineffektiva och kontraproduktiva utvecklingsbiståndet för att samtidigt öka anslagen till FN:s flyktingorgan UNHCR med 1 miljard. På detta sätt frigör vi dessutom resurser som vi väljer att satsa på eftersatta välfärdsområden.

Vår omfördelning gör att vi landar på den av FN rekommenderade procentsatsen, 0,7 procent, av bni, och innebär således att vi satsar betydligt mer i genomsnitt än många andra OECD-länder.

Vi ser bistånds- och flyktingpolitik som en helhet. Det är ingen hemlighet att de tillsammans innebär två mycket stora kostnader, kostnader som felriktas och hjälper få människor till en hög kostnad.

Inte alltför sällan slår många av er i de övriga partierna i denna kamrarsig för bröstet när det gäller hur behjärtansvärda och solidariska era satsningar gentemot omvärldens människor är. Jag menar att det i många fall förhåller sig precis tvärtom. Låt mig exemplifiera detta kort och koncist. Varje ensamkommande asylsökande ungdom kostar i genomsnitt 1 900 kronor per dag. Denna summa multiplicerad med 365 blir närmare 700 000 kronor per år. För denna summa skulle vi exempelvis ha kunnat rädda 60 000 barn per år från att dö i kolera eller ge över 400 000 utsatta barn vaccinationsskydd mot bland annat mässling.

Fru talman! Jag vill tro att ni i de övriga partierna har en god intention med er politik, men tyvärr hamnar ni många gånger i fel slutanalys. Jag tycker ändå att man ibland då kan svälja sin egen stolthet och faktiskt erkänna att man har haft fel.

Genom vår miljardsatsning till UNHCR hjälper vi mångdubbelt fler människor i verklig nöd än man gör med dagens kostnadsineffektiva och vad jag menar inhumana flyktingpolitik.

Solidaritet och medmänsklighet kan inte alltid räknas i procentsatser, däremot i antalet räddade människoliv. Med vår politik räddar vi betydligt fler än som sker i dag. Det menar jag hela tiden måste vara utgångspunkten för såväl biståndspolitikerna som flyktingpolitiken.

Anf. 124 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Det framgick med önskvärd tydlighet att Sverigedemokraterna vill minska den svenska biståndsbudgeten. Det kan vara bra att veta för dem som lyssnar på debatten att Sverigedemokraterna har föreslagit att det svenska biståndet ska minskas med 9 505 miljoner kronor – en neddragning som ska inledas om 19 dagar. Den budget som vi nu diskuterar träder i kraft den 1 januari nästa år, och det innebär att dessa nedskärningar ska genomföras om 19 dagar.

Frågan är: Vilka biståndsprojekt är det som Sverigedemokraterna vill lägga ned? Det kanske är värt att upplysa William Petzäll om att man inte kan göra retroaktiva nedläggningar och neddragningar. De biståndsprojekt som William Petzäll pratar om i talarstolen har redan genomförts – om de någonsin har genomförts – och det går inte att spara på dem.

Om man tittar framåt mot kommande verksamhetsår är frågan: Vad är det för biståndsprojekt som man vill lägga ned? Är det Svenska Afghankommitténs arbete med att utbilda barnmorskor i Afghanistan, ett land där över 20 000 kvinnor dog i samband med graviditet förra året? Eller är det samma organisations arbete i Afghanistan som nu ger mer än 100 000 barn möjlighet att gå i skolan? Är det detta som är det svarta hålet, resursslöseriet?

Eller är det möjligtvis så att man ska lägga ned det svenska stödet till RFSL:s projekt där man stöder hbt-organisationer i Uganda, ett land där man just nu diskuterar att införa dödsstraff för människor som har samkönade relationer? Eller vill ni dra tillbaka det svenska stödet till ungdomsmottagningar i Tanzania, där vanliga ungdomar i ett land som härjas av hiv/aids får möjlighet till kunskap och att använda preventivmedel?

Är det dessa projekt ni vill lägga ned och börja fasa ut om 19 dagar? Eller vilka områden är det egentligen som ni vill göra besparingarna på?

Anf. 125 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Till att börja med är det vi ska fastslå ramarna för den kommande budgeten, inte vilka projekt vi specifikt vill skära ned på.

Rent generellt är det som vi har gett oss in på, vilket även framgår av vår budgetskrivelse, det många gånger kostnadsineffektiva och kontraproduktiva utvecklingsbiståndet, som bevisligen inte har gett något större resultat och som bevisligen också många gånger hamnat i fel händer.

Oavsett om de har hamnat i fel händer direkt eller indirekt spelar det mindre roll. Faktum är ändå att hur fina insatser vi än gör för skola, sjuk-

vård och omsorg i tredje världen hjälper vi indirekt diktaturstaterna att inte behöva satsa på till exempel välfärdsområden, och i stället kan de enbart ägna sig åt att köpa in vapen och fortsätta att bedriva krig. Det är vad det handlar om.

Vi har inte sett att utvecklingsbiståndet har gett några positiva resultat. I stället vill vi omfördela resurserna och satsa utökade resurser på UNHCR. Där kan vi hjälpa betydligt fler människor än vad vi gör med dagens biståndspolitik och flyktingpolitik. Jag menar att det måste vara utgångspunkten, och det är en sant human flyktingpolitik.

Anf. 126 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Jag begär inte att William Petzäll nu ska redovisa exakt hur de 9,5 miljarderna ska slå mot biståndsbudgeten. Men någonstans måste man ha mer än bara yvig retorik att komma med när man ska motivera varför man vill göra en neddragning på nästan 10 miljarder som ska sjösättas om 19 dagar. Någonstans måste man kunna ge exempel på ett projekt som man vill avsluta och ett land som man inte vill ge något svenskt bistånd till. Någonstans måste ni kunna redovisa det. Det minsta man kan begära av en folkvald riksdagsledamot är att han i grova drag kan ge några exempel över huvud taget på hur man vill genomföra dessa nedskärningar på 9,5 miljarder kronor.

Talmannen påminde William Petzäll om yrkandena. Jag tittar i biståndsbetänkandet, och trots William Petzälls yviga retorik i talarstolen hittar jag inte en enda reservation från Sverigedemokraterna och inte ett enda förslag på hur man ska ändra svensk biståndspolitik. Om man nu är så upprörd över hur svensk biståndspolitik fungerar, varför har man inte presterat ett enda förslag på förändringar i den biståndspolitik vi har inom ramen på 35 miljarder.

Det finns sju reservationer i biståndsbetänkandet, och Vänsterpartiet står bakom samtliga. Men det finns ingenting från Sverigedemokraterna. Det är också lite intressant för dem som lyssnar här. När det i morgon blir dags att votera om betänkandet, kommer då Sverigedemokraterna sin vana trogen att agera som stödparti till den borgerliga regeringen och rösta ja till den borgerliga Alliansens skrivningar i detta betänkande?

Anf. 127 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Till att börja med kanske jag ska påminna Hans Linde om att vi för bara några dagar sedan röstade igenom besparingar med De rödgröna.

Jag kommer inte att gå in i detalj på vad vi vill skära ned på, men det handlar generellt sett om utvecklingsbiståndet. Där kan vi göra besparingar på 10 miljarder kronor, som vi i stället väljer att satsa på svensk välfärd. Till skillnad från Vänsterpartiet lever vi med den insikten att våra skattemedel är begränsade, och då måste man prioritera. Där prioriterar vi svensk välfärd, sjukvård, äldreomsorg och skola före ett kontraproduktivt och innehållslöst utvecklingsbistånd, som bevisligen inte kan påvisa några förbättrade resultat. Det handlar om ett resursslöseri, som vi menar måste få ett slut någon gång.

Anf. 128 KENT HÄRSTEDT (S) replik:

Fru talman! Jag tycker att det var intressant att lyssna på Petzälls anförande för det var så fyllt av märkligheter, som jag tror att många av oss som har jobbat ett tag med de här sakerna inte riktigt kände igen oss i.

Först och främst togs flera exempel, bland annat ur Riksrevisionens kritik för något år sedan. Alla vi som har följt det här och läst på lite grann vet att det handlar om 15 projekt av 6 000. Efter detta lät Sida tillsätta en egen utredning av hur det stod till med de 15 projekten, och i slutändan landade det på ett eller två projekt som hade svårigheter. Lundgren får rätta mig eller nicka. Det var två som gick till rättslig prövning, och de övriga byggde på missförstånd och en inte helt bra genomförd granskning av dem. Det landade alltså på att det handlade om 2 projekt av 6 000 i slutändan. Det går att läsa sig till när man följer ärendet.

Det talades om mejeri. Det enda mejeri vi andra har hört talas om fanns inte i Ryssland utan i Makedonien.

Det är ganska viktigt att man läser på ordentligt innan man ger sig på att hugga i ett så viktigt och angeläget område som just biståndet. Det handlar om människors liv, och biståndet är kanske på ett annat sätt än många andra politikområden ett område där de facto väl använda pengar räddar människoliv på daglig basis.

Svenskt bistånd under den tidigare regeringen, men även under nuvarande regering, har ett oerhört gott internationellt anseende. Den svartmålning som William Petzäll har presterat här i dag känns inte igen på internationell nivå.

Anf. 129 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Jag är inte helt förvånad över det som har konstaterats, att Riksrevisionen kommer fram till en slutsats och Sida kommer fram till en helt annan slutsats när man tillsätter sin egen utredning.

Det har förekommit oegentligheter, misräkningar och så vidare. Det har Riksrevisionens egna utredare konstaterat, och det framgår också med all önskvärd tydlighet i deras sammanfattning. Sedan kan jag förstå att Sida försöker undfly de egna misstag som har begåtts. Det är inga konstigheter i det – man försöker alltid rädda sitt eget skinn.

Återigen: Det här handlar inte om att vi vill minska katastrofbiståndet, utan det handlar om att vi framför allt vill minska det kostnadsineffektiva utvecklingsbiståndet. Vi menar att vi kan skära ned på det och i stället använda det för inhemska ändamål, som till exempel förbättringar av vår välfärd. Jag tror inte att du har den uppfattningen att välfärden är helt utbyggd som den ser ut i dag, utan den är i behov av upprustning.

Politik handlar till stora delar om att prioritera, och då väljer vi att prioritera svensk välfärd före utvecklingsbiståndet. Som jag har påpekat tidigare gör vi en omfördelning där vi ökar anslagen till UNHCR, som gör ett väldigt gott jobb. Som jag var inne på tidigare kan vi hjälpa oerhört många fler människor än med dagens flyktingpolitik genom att vi satsar våra resurser i krisernas närområden i stället för att satsa dem på den lilla rännil som lyckas ta sig till Sverige.

Anf. 130 KENT HÄRSTEDT (S) replik:

Fru talman! Jag tillhör också regeringens kritiker – jag tillhör oppositionen. Men inte heller jag skulle vilja säga att det bistånd vi har i dag pumpas in i diktaturer. Så har det inte varit, och så är det inte.

När du pratar om kontraproduktivt och ineffektivt bistånd, vad grundar det sig på? Det är inte det anseende som svenskt bistånd har. När svenskt bistånd utvärderas av internationella bedömare – och de listorna kan göras långa – är det ingen som är i närheten av dina formuleringar här i dag.

Jag vill höra faktakällorna. Man kan inte bara sitta några stycken på en kammare och komma på hur man ska svartmåla svenskt bistånd. Det måste ha någon form av förankring i verkligheten.

Då kan man inte som i det tidigare fallet ta ett eller två exempel för att svartmåla svenskt bistånd, som består av 6 000 olika projekt, som ständigt granskas av internrevision, av myndigheten Sadev, av Riksrevisionen och av andra. Det finns väldigt gott som utförs med svenskt bistånd.

Tror man att Sverige är en isolerad ö i världen som inte alls är beroende av sjukdomar, miljöförstöring, kriminalitet och mycket annat som i dag är gränsöverskridande över jordklotet utan tror att Sverige är en isolerad ö som inte berörs alls av hur människor har det i andra delar av världen, då har man en ganska udda politisk inställning, skulle jag vilja säga.

I dag berör allt alla människor på jordklotet. Vill vi svensk välfärd väl måste vi också interagera och hjälpa människor på andra platser i världen. Det är just genom att tillsammans hjälpas åt som vi kan uppnå en bättre levnadsstandard i världen.

Anf. 131 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik:

Fru talman! Det sades att vi kritiserade utvecklingsbiståndet eftersom det inte har gett något resultat, och du frågade efter källor, Kent Härstedt. Föregående talare och din kollega efterlyste just fakta, siffror på vilket resultat biståndet har gett. Det har vi inte på bordet. Vilket resultat har utvecklingsbiståndet gett? Jag har inte sett det i de rapporter som har lagts fram.

Det finns fler mycket ansedda forskare som menar att utvecklingsbistånd i allmänhet snarast passiviserar många av mottagarländerna. Som jag var inne på tidigare: I stället för att en diktaturstat som för anfallskrig ska tvingas prioritera sin egen välfärd gör vi från västvärlden den prioriteringen att vi bygger deras välfärd samtidigt som de kan lägga ännu mer resurser på att föra krig mot andra länder. Det menar jag till stor del utgör det kontraproduktiva i utvecklingsbiståndet.

När det kommer till det kostnadsineffektiva frågar jag återigen: Var är resultaten? Vi har inte sett dem. Vi har dem inte på bordet i dag. Vi har inte haft det under tidigare år heller.

Anf. 132 CHRISTIAN HOLM (M):

Fru talman! Vi har nu kommit till den årliga debatten i kammaren om det svenska biståndet. För egen del blir det min femte debatt i rad på det temat. Jag kan konstatera att det är en viss skillnad på debatten i dag

jämfört med när vi började 2006. Men det finns också självklart många likheter.

Jag återkommer till det om en liten stund. Jag kan börja nu med att yrka bifall till utskottets förslag till beslut, så att den formaliadelen är avklarad.

Att göra tillbakablickar och se hur vår politik har utvecklats är viktigt för att kunna utvärdera det vi har genomfört och mäta resultaten av det. Just resultatfrågan kommer hela tiden upp. Det är något som vi prioriterar och som har prioriterats de senaste åren, just för att det är så viktigt att se vart biståndet går.

I många delar är det nog många av oss som kan vara överens, från höger till vänster i politiken, om att biståndet ska göra nytta och givetvis vara effektivt och att det är viktigt att vi får ut resultat. Där skiljer vi oss inte så mycket åt. När det däremot kommer till vad vi ska genomföra och på vilket sätt vi ska göra det, då skiljer det sig. Det är viktigt att vi är tydliga i våra formuleringar av vad vi vill ha ut av biståndet. Men det är viktigt att vi inte bara formulerar, utan vi måste också leverera. Det handlar om att skapa utveckling, och det handlar till syvende och sist om att rädda liv och förbättra utvecklingen i länder där människor lever under förhållanden som är allt annat än bra.

Efter många års diskussioner påbörjades under förra mandatperioden en relativt omfattande landfokusering av biståndet. Det var en diskussion som hade pågått i många år men som just stannade vid formuleringar och där det inte blev leverans. Men detta levererades under förra mandatperioden.

Sverige kan inte göra allt överallt, och det är också i enlighet med de överenskommelser som vi har internationellt, exempelvis genom den så kallade Parisdeklarationen. Det handlar om att samarbeta bättre med andra, att vi som givare har bättre koordination och att det ges ett större ägarskap till de länder där vi är engagerade.

Vi har också prioriterat tematiskt. Vad är Sverige bäst på, och var är det vi kan nå bäst resultat? Det blev tre tematiska prioriteringar där vi satsade extra: demokrati och mänskliga rättigheter, klimat och miljö samt jämställdhet och kvinnors roll och delaktighet i utvecklingen. Det är stora och viktiga områden.

Demokrati och mänskliga rättigheter handlar om att vi på olika sätt stimulerar genom att bygga upp fungerande, ansvarstagande partiväsen, att vi säkerställer att de mänskliga rättigheterna efterlevs.

Beträffande klimat och miljö handlar det om att vi gör kloka investeringar. Vi hade tidigare i kväll diskussioner om att vissa delar av världen måste göra vissa saker och att man resonerar: Vi har gjort vårt, och nu är det deras tur. Men vi gjorde någonting utvecklingsmässigt och industrialiseringsmässigt för ganska många år sedan. Det är dumt att de länder som i dag industrialiseras gör det på samma dåliga sätt som vi gjorde utifrån dagens perspektiv. Det som man ska göra är att se till att när det finns ny, modern teknik, som är klimatsmart och bra för miljön, då kan man investera direkt där, så slipper man att gå den långa vägen. Man behöver inte uppfinna hjulet igen. Där kan vi med särskilda insatser inom biståndet vara med och göra extra nytta.

När det gäller kvinnors roll i utvecklingen och deras delaktighet och jämställdhetsfrågan handlar det om att det är en fråga om mänskliga

rättigheter, att både kvinnor och män har samma rättigheter. Men det är också en utvecklingsfråga rent ekonomiskt. I länder där vi förbjuder halva befolkningen att delta, att bidra, är det självklart att utvecklingen stannar av. Men det grundläggande är att det är en fråga om mänskliga rättigheter.

Fru talman! Sverige har ett omfattande bistånd. Ja, det är faktiskt rekordhögt. Enprocentsmålet ligger fast. Det finns en bred majoritet i den här kammaren om att vi ska ha ett enprocentsmål. Samtidigt – det vet den som har lyssnat på mig tidigare – tycker jag inte att det är helt oproblematiskt. Jag hoppas att det ska vara möjligt för oss att föra en diskussion om detta framöver – inte för att frångå enprocentsmålet för att minska och inte heller nödvändigtvis för att kraftigt öka utan för att tydligare sätta fokus på vad vi vill göra utvecklingsmässigt snarare än utbetalningsmässigt.

Förra året stod vi här och diskuterade – jag tror att det var i slutet av november 2009 – finanskrisens inverkan på vårt utvecklingssamarbete och biståndet. Då konstaterade vi att den svenska ekonomin minskade i finanskrisens spår. Det fick konsekvensen att även det svenska utvecklingsbiståndet minskade och man fick göra neddragningar. I år kan vi se att biståndet ökar kraftigt. 35,2 miljarder, står det på slutraden för den budgetpost i statsbudgeten som avser det svenska utvecklingsbiståndet. 35,2 miljarder är en hel del pengar. Ja, det är riktigt mycket, för att vara exakt.

Samtidigt kan vi konstatera att behovet runt om i världen säkert är långt mycket större. Där har Sverige en unik möjlighet att fortsätta att arbeta och utveckla när det gäller det svenska biståndet. Men vi är också en del av världens största biståndsgivare, som är Europeiska unionen, där vi också kan arbeta för att nå ett bättre resultat.

Tidigare år har det rört sig om ökningar i biståndet. Men det som har vållat viss problematik är inte framför allt huruvida vi skär ned eller ökar utan ryckigheten, som självfallet är lite mer plågsam det år man måste dra ned snarare än öka. Men det är också svårt att på kort tid kraftigt justera upp biståndet med korta ledtider, i alla fall om vi vill säkerställa att pengarna hamnar i rätt händer och används på ett ansvarsfullt sätt.

I och med att vi är tydliga med att vi inte accepterar korruption och annat fusk och att vi ställer vissa, ofta ganska hårda, krav på dem som tar emot vårt bistånd hamnar vi också i situationer där vi måste stoppa biståndet. De här pengarna måste sedan omfördelas för att vi ska kunna få ut de pengar som vi avser. Det kan bli korta ledtider, och det kan emellanåt bli problematiskt att hinna säkerställa att det här sker på absolut bästa sätt. Där tycker jag att det är viktigt att vi i framtiden kan ha ett resonemang för att se hur vi kan se till att de pengar vi nyttjar används på ett så effektivt och bra sätt som möjligt och hamnar i rätt händer.

Jag tycker också att det är bra att vi har en aktiv biståndsdebatt här i Sverige och att vi ska vara pådrivande, som jag nämnde tidigare, inom EU och förbättra EU:s bistånd.

Fru talman! För en dryg vecka sedan hade jag förmånen att träffa Storbritanniens nye biståndsminister, Andrew Mitchell, och ha viss diskussion med honom. Jag gladdes åt att den brittiska biståndspolitiken i allt väsentligt är väldigt lik den svenska. Resultat och utkomsten för

mottagarna av biståndet står i centrum, det vill säga att biståndet gör nytta och att vi ska se att vi får värde för de pengar som investeras.

Men det handlar också om ansvarstagandet gentemot biståndsgivarna, det vill säga för Sverige de svenska skattebetalarna, för Storbritannien de brittiska skattebetalarna och för EU skattebetalarna i Europeiska unionen.

Jag är övertygad om att vi måste bli bättre på att visa vad skattebetalarnas pengar går till. Och jag tror att det finns alla möjligheter för oss att bli bättre på att redovisa vad pengarna går till och vilket resultat de ger. För den transparensgaranti som nu är införd och det arbete som görs med att öppna biståndet gör informationen om vad som görs med de svenska biståndspengarna mer lättillgänglig. Vi får reda på vad som görs, var det görs, hur det görs och av vem det görs. Och detta ska vi göra offentligt. Det är viktigt, för det gynnar såväl mottagare av biståndet som de svenska givarna.

Angelägna uppgifter som vi har att diskutera framöver tror jag handlar om att hitta vägar för en mindre ryckig planering av vårt bistånd och hur vi ska hantera så stora summor som vi gör utan att det ska finnas risk för oegentligheter. Det tror jag blir enklare om vi har öppenhet och transparens.

Vi ställer stora krav på öppenhet och transparens på våra mottagare av biståndet. Det är bra, men därför är det ännu viktigare att vi själva kan uppvisa detsamma i våra egna interna processer i Sverige. Det här arbetet har börjat, men det är inte enkelt, och vi måste fortsätta att driva de här frågorna.

Sverige kan inte göra allt överallt, sade jag tidigare. Samtidigt är bistånd inte heller lösningar på alla problem i utvecklingsländerna. Biståndet kan däremot vara ett verktyg för att uppnå ekonomisk utveckling. Det kan handla om uppbyggnad av samhällsinstitutioner, som ett fungerande rättssystem. Det kan handla om utbildningssystem, så att folk får möjlighet att utbilda sig och höja sin kompetensnivå. Men för att nå verklig utveckling behövs givetvis ett ansvarsfullt politiskt ledarskap i de länder som det gäller, självklart kombinerat med en rad andra faktorer. Handel är en del. Öppenheten är en annan.

Demokrati och respekt för mänskliga rättigheter tillsammans med marknadsekonomiska reformer är grundläggande för utvecklingen. Biståndet kan fungera som ett smörjmedel, men i grunden krävs, för hållbarhet, att barn får gå i skolan och utbilda sig och att de vuxna är sysselsatta och har ett jobb att gå till.

I inrikespolitiken i Sverige talar vi mycket om arbetslinjen, och vi bedriver politik utifrån den. I utvecklingspolitiken bör vi nog prata ytterligare lite mer om jobben, lite mer arbetslinjen internationellt, så att säga. Det är marknadsekonomiska reformer och handel som är grundläggande för detta.

Tidigare i dag uttryckte Valter Mutt från Miljöpartiet i den här frågan en viss oro för julhandeln. Jag är mer oroad för att vi inte julhandlar, för det är när vi köper produkter som är tillverkade i olika länder och när vi får internationell rörlighet på varor och tjänster som vi får utveckling. Det är det som stärker ekonomin för personer i länder som i dag inte har det så enkelt.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag säga att jag är övertygad om att vi kan visa på att de pengar som investeras i biståndet faktiskt gör nytta och

leder till minskad fattigdom, till minskad barn- och mödradödlighet, till mer klimatsmarta och hållbara investeringar i utvecklingssamarbetet, till stärkta rättigheter för kvinnor i länder där sådana rättigheter saknas och till att fler människor får leva i länder som styrs demokratiskt och där kränkningar av de mänskliga rättigheterna inte förekommer i den här omfattningen.

Om vi kan göra det här är jag övertygad om att viljan och stödet för en ansvarsfull och generös biståndspolitik består och stärks.

Anf. 133 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Under den gångna valrörelsen träffade jag Christian Holm flera gånger i olika debatter om utrikes- och utvecklingspolitik. Jag ställde då en fråga till Christian Holm flera gånger, nämligen om det rimliga i att 5 procent av kostnaden för den svenska ambassaden i Reykjavik finansierades med bistånd och det rimliga i att vi använder biståndsmedel som går rakt in i olika ambassaders budgetar och därigenom också är med och finansierar cocktailmottagningar, mingel och limousiner.

Christian Holm kunde inte riktigt svara på det här i någon av de debatter vi hade i valrörelsen, och det var synd, för det var då vi sökte mandat från svenska folket för den politik som vi skulle föra. Men Christian Holm gav i alla fall ett tydligt besked, kommer jag ihåg, när vi debatterade de här frågorna i hans egen valkrets, hemma i Värmland, när han sade: Någon champagne har minsann inte finansierats med svenska biståndsmedel.

Men nu har utrikesutskottet fått siffrorna. De är för 2007, får man visserligen säga. Jag vet inte riktigt varför det är så pass lång eftersläpning när det gäller att få de här siffrorna till utrikesutskottet. Men vi kan titta i den statistik som vi alla i utrikesutskottet nu har fått från Utrikesdepartementet. Då konstaterar vi hur det var under 2007. 5 procent av ambassadbudgeten för Reykjavik, bestående av 285 000 kronor, togs från biståndsbudgeten. 5 procent av budgeten för ambassaden i Ljubljana kom från biståndsbudgeten, till en kostnad av 375 000 kronor. 5 procent av kostnaden för ambassaden i Köpenhamn finansierades med bistånd, till en kostnad av 894 000 kronor. 5 procent av kostnaden för ambassaden i Budapest finansierades från biståndsbudgeten, till en kostnad av 519 000 kronor.

Listan kan göras lång, och listan är lång. Det kan de garantera som är här och ser debatten.

Christian Holm sade tidigare i sitt anförande: Vi kan visa att biståndet gör nytta. Då har jag en fråga: Vilken nytta har de 285 000 kronorna till ambassaden i Reykjavik gjort?

Anf. 134 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Fru talman! Jag är övertygad om att vårt svenska bistånd både kan och gör nytta i ganska många länder. På många ambassader finns det också ett arbete med just utvecklingsfrågorna.

Exakt till vilka områden varje ambassad använder sina pengar och exakt vilka delar av anslaget som går till vad är givetvis inte helt enkelt att säga. Men som vi normalt sett brukar vara överens om i utskottet använder vi oss av OECD:s DAC-regler vad gäller avskrivningar, och i

OECD:s DAC-regler gällande avskrivningar ingår vissa delar som är det som avses med det bistånd som hamnar på ambassaden i Reykjavik – jag tror att det var 285 000 av 35,2 miljarder.

Prot. 2010/11:33
13 december

Internationellt bistånd

Anf. 135 HANS LINDE (V) replik:

Fru talman! Jag ska säga att jag som vänsterpartist också tror att biståndet gör nytta. Jag tror att biståndet gör stor nytta i Afghanistan, Tanzania, Bolivia med flera länder. Men jag har ganska svårt att se vad svenskt bistånd gör för nytta i just Reykjavik på Island. Det må vara ett land som just nu drabbats av finansiell kris och ökad arbetslöshet och liknande, med det är inte direkt ett utvecklingsland. Det är inte heller direkt så att Sverige bedriver biståndsprojekt på Island. I alla fall har inte jag kunnat identifiera något sådant projekt.

Jag tycker ändå att detta är en rimlig fråga. Det må vara en liten summa, men när vi har en regering som har stått här i fyra år och pratat om att biståndet ska göra nytta, att man kan visa resultaten och att man ska kvalitetssäkra måste man ju kunna visa vad nyttan är med alla de pengar som trots allt går in i europeiska ambassader och vad resultaten är.

Man kan stå här i riksdagens talarstol och säga: Nej, jag har ingen aning om vad de här pengarna resulterar i. Hur kan man då samtidigt prata om kvalitet i biståndet? Ett av de verkligt stora kvalitetsproblemen är att ni pumpar in pengar i europeiska ambassader utan att kunna visa några som helst effekter och resultat.

Christian Holm lovade tidigare i sitt anförande här att den borgerliga regeringen ska bli bättre på att redovisa vad pengarna går till. Ja, jag ser fram emot att man ska bli bättre på att redovisa vad pengarna går till. Jag ser fram emot redovisningen av vad de 285 000 kronorna från vår svenska biståndsbudget har gjort för nytta på Island.

Anf. 136 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Fru talman! Jag kan inte säga emot Hans Linde gällande frågan om att det är viktigt att vi får ett öppet bistånd. Det har varit mycket diskussioner, och det har inte varit total enighet i alla lägen i riksdagen, vare sig i kammaren eller i utskottet, om vikten av det öppna biståndet. Men det är kul att det finns en stor uppslutning bakom det här.

Som jag sade tidigare handlar det om avskrivningar i enlighet med OECD:s DAC-regler, vilket kan vara rimligt att vi gör. Det har gjorts under den föregående mandatperioden. Det gjordes under mandatperioden dessförinnan, mandatperioden dessförinnan och mandatperioden före den. Det gjordes alltså under tre mandatperioder innan den borgerliga regeringen tillträdde.

Hans Linde pratade i miljardbelopp tidigare, och det var 10 miljarder, 10 000 miljoner, som alliansregeringen hade haft i avskrivningar. Det ska man ta i beaktande, samtidigt som vi haft en biståndsram som har ökat kraftigt. Under de tolv år innan alliansregeringen kom i styre var det 24 miljarder som antogs i avskrivningar av regeringar som inte var några socialdemokratiska majoritetsregeringar utan socialdemokratiska minoritetsregeringar med stöd av bland annat Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Jag tycker att det är rimligt att vi följer internationella regelverk. Där-
emot kan vi alltid arbeta för att möjligtvis ändra regelverket för vad som

får betraktas som bistånd och inte. Men i det läge där vi redovisar allt annat, på samma sätt som tidigare regeringar, tycker jag att det är rimligt att vi agerar på det här sättet.

Anf. 137 KENT HÄRSTEDT (S) replik:

Fru talman! Jag satt här och lyssnade och reflekterade lite grann. Det är klart att schablonbelopp alltid är ett kantigt redskap att använda när man ska göra avräkningar, som i det här fallet. Och just när det gäller Reykjavik är det kanske särskilt knepigt, eftersom man i det sammanhang som Hans Linde från Vänsterpartiet tog upp gjorde ungefär en kvarts miljon i avskrivningar till bistånd.

När vi pratade med biståndsministern tidigare fick vi höra att det handlade om att man skulle kunna föra samtal om bistånd. Problemet är att Island inte har speciellt mycket bistånd, så det finns kanske inte så jättemycket att prata om i det avseendet. Det kanske är mer relevant att ha en samordning när det gäller länder som är stora biståndsgivarländer. Även om man sträcker den där argumentationen så långt det går känns det ganska krystat att betala ett stort belopp av ambassadens kostnad i Island för att diskutera bistånd, för det kan väl knappast vara mer än kaffepengar som kan behövas för det ändamålet.

Jag tyckte inte heller att historiken var korrekt när Christian Holm pratade om landfokuseringen. Även på det området har det precis genomförts granskningar. Först och främst var det inte under den förra mandatperioden som landfokuseringen började. Beslutet fattades flera år tidigare. Redan före den förra mandatperioden hade de sex första länderna fasats ut, och det känner säkert Christian Holm till, om han tänker efter. Det var alltså inte så att den här processen kom i gång under förra mandatperioden.

När nu granskningen har gjorts av forskare visar det sig att det på det hela taget är ganska få länder som helt fasats ut, utan det är i stället så att ganska många finns kvar. Det är bara det att de har landat under olika kategorier, kategori 1, 2, 3, 4 och så vidare.

Jag tycker att det är viktigt att få historiken rätt och skulle vilja höra Christian Holms kommentar här.

Anf. 138 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Fru talman! Jag får väl instämma i att det är viktigt att historiken hamnar rätt. Det är sant att det gjordes vissa fokuseringar innan, men den stora landfokuseringen där vi gick från dryga 70-talet länder till strax över 30 länder i biståndsarbete drevs inte igenom förrän en bit in under den tidigare sittande alliansregeringen, den som fortsätter att regera Sverige nu. Men det är viktigt, och det ska vi nog fortsätta att reformera.

Sedan vet vi självklart att det finns problem på många sätt. Vi ska fasa ut. Det finns dessutom olika former av bistånd, som Kent Härstedt var inne på. Jag uttryckte att det finns en viss problematik med utbetalningarna till våra stora mottagarländer. Till exempel har det förekommit omfattande korruption i Zambia, dit Sverige har stoppat utbetalningar av bistånd. Likadant är det med Rwanda, och det finns andra exempel.

I och med att vi har den diskussion vi har ska vi hitta ansvarsfulla områden att betala ut bistånd till, så att vi kan se att det används på ett rätt, korrekt och riktigt sätt. Där har vi ett ansvar, och det ska vi fullfölja.

Då kan det vara projekt i länder som ligger utanför våra fokuserade länder. I det fallet handlar det också om att vi på ett ansvarsfullt sätt ska ta hand om de svenska skattebetalarnas pengar.

Prot. 2010/11:33
13 december

Internationellt bistånd

Anf. 139 KENT HÄRSTEDT (S) replik:

Fru talman! Christian Holm tillhör ju ett av regeringspartierna, det som har ansvaret för bistånd, så jag skulle vilja fråga Christian Holm: Vi skulle ju gå ned från 77 länder, och vi skulle landfokusera. Om vi räknar alla kategorier av länder, hur många länder är vi nere i nu? Det kunde vara intressant att få höra Christian Holms lägesbedömning på området, för det tror jag att Holm är ganska väl påläst om eftersom han för debatt i frågan. Jag vet, men jag vill höra Christian Holms svar.

Flera länder nämns här. Flera av de länder som vi bedriver bistånd i är några av världens mest korrupta länder, och det är ett av skälen till att de kanske inte fungerar så bra. Och vi använder biståndet som ett redskap för att bekämpa korruption. Vi får inte glömma att det är en av våra viktiga utmaningar. Ska många av de här länderna bli väl fungerande medlemmar i världsgemenskapen måste de här sakerna bekämpas. Rwanda är ett sådant land som Holm nämnde. Jag kan konstatera att det väl var så sent som förra veckan som vi skrev biståndsavtal med Rwanda, och vi har öppnat ambassad där. När Rwandas premiärminister var i Europa häromveckan togs han inte emot av vare sig Belgiens eller andra länders premiärministrar. Det kan vara intressant att få en kommentar till det.

Slutligen: Holm har varit en av förfäktarna av och flera gånger ifrågasatt storleken på svenskt bistånd. Nu har Christian Holm fått en kompis här i kammaren. Det finns ju ett annat parti som har samma uppfattning, så jag vill fråga om Christian Holm tänker driva frågan om sänkning av biståndet på något speciellt sätt under den här mandatperioden, för då blir han ju inte ensam.

Anf. 140 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Fru talman! Jag har inte identifierat något parti som tycker som jag utanför Alliansen, Kent Härstedt. Som jag sade har jag uttryckt oro för enprocentsmålet, inte för procenten utan för att det snarare är en utbetalningsdel än en utvecklingsdel. Jag sade det ganska tydligt i talarstolen tidigare.

Jag hade inte möjlighet att begära replik tidigare, för man får inte begära replik innan man själv har varit uppe i talarstolen – för att ge lite information till dem som eventuellt fortfarande orkar sitta och lyssna och inte är i kammaren.

Det har funnits en diskussion mellan allianspartierna, men det finns en alliansöverenskommelse om ett enprocentsmål. Däremot tycker jag att det är viktigt att vi diskuterar runt omkring det.

Kent Härstedt tar också upp att vi arbetar i många icke-fungerande stater, i många diktaturliknande eller åtminstone icke-fungerande demokratier. Det här kan också bli lite av ett svar till William Petzäll från Sverigedemokraterna: Det är inte så att Sverige ger budgetstöd till länder som är diktaturer, utan här handlar det om att vi ger bland annat humanitärt bistånd till människor som bor i länder som har politiska ledare som över huvud taget inte bryr sig om vad som händer och sker med deras befolkning.

Vi finns i Zimbabwe, Kuba, Vitryssland och ett antal andra länder. Afghanistan har fått en regering som kanske inte är fullt fungerande. Där är vi med och bidrar. Den militära och den civila insatsen i Afghanistan ser till att cirka sju miljoner barn kan gå i skolan. Ett par miljoner av dessa barn är flickor som tidigare var förbjudna att gå i skolan. Det är viktigt för utvecklingen.

Samtidigt har vi mycket att jobba med. Man ska också veta att det finns risker med att ge bistånd till icke-fungerande länder. Det finns alltid en risk att det kan finnas korruption. Vi måste arbeta kvalitativt med att försöka undvika det så att vi får ut så mycket som möjligt av varje satsad krona.

Anf. 141 FREDRIK MALM (FP):

Fru talman! Vi debatterar fortfarande i denna sena timma. Det är roligt. Nu behandlar vi det maffigaste betänkandet som utrikesutskottet har. Det rör rätt mycket pengar, nämligen 35 miljarder.

Det har att göra med att Sverige har väldigt höga ambitioner på det internationella området. Det är viktigt att vi inte bara ser biståndet isolerat som enskilda utbetalningar utan att vi ser att det också följer Sveriges politik för global utveckling och att det interagerar med andra politiska områden eller i alla fall kompletterar vår diplomati och vårt arbete inom EU, FN och andra organ runt om i världen.

Sverige har höga ambitioner. Mitt parti, Folkpartiet, har varit bland de ivrigaste förkämparna för att Sverige ska ha ett enprocentsmål. Vi har alltid värnat enprocentsmålet, och vi kommer att fortsätta värna enprocentsmålet. Det är viktigt för vårt parti.

Vi menar, precis som Hans Linde nämnde tidigare, att enprocentsmålet är en garant för att man inte stegvis börjar nagga i biståndet, det vill säga att man inte kapar mer och mer. Det är en sorts ribba som är väldigt viktig att ett anständigt land som Sverige har. Det är också en signal till andra länder att bidra med mer. Om Sverige ger ett så pass högt bistånd som vi gör ökar det vår trovärdighet när vi argumenterar gentemot andra länder. Det är någonting som utskottet också betonar i betänkandet på s. 22. Vi understryker där i likhet med de tidigare budgetbetänkandena att Sverige måste fortsätta att agera för större internationella biståndsvolymer. Det är någonting som också är väldigt viktigt. Då är det bra att Sverige är ett föregångsland.

Ett högt bistånd innebär också att Sverige stärker sin position internationellt. Det kan vi göra på olika sätt. Jag tror att vårt aktiva deltagande i många fredsbevarande operationer, civila och i dag också militära, också bidrar till att stärka Sveriges position internationellt sett. Det är väldigt viktigt för vårt land. Vi är ett ganska litet land med höga ambitioner internationellt. Vi är beroende av vår omvärld. Vi bidrar med mycket, och då ska vi också kunna argumentera för att andra ska ställa upp mer än vad de gör.

Alliansen har också levererat på det här området fem år i rad. Det är den enda regering i Sveriges historia som har nått upp till enprocentsmålet fem år i rad. Det klarade inte De rödgröna när de styrde. I andelar sett hade de ungefär lika stora avräkningar som vi har haft. Där nådde de upp till våra nivåer, men de gjorde det inte på samma sätt när det gäller biståndet och enprocentsmålet.

Fru talman! Ett högt bistånd ställer också krav på en god styrning och kontroll. Det ställer krav på att man inte lutar sig tillbaka när man ger så mycket som man gör. Det gäller också att se att en del projekt behöver fasas ut. Det måste finnas exitfunktioner inom biståndet. Man måste klara av att fokusera och prioritera. Det kräver också att vi kontinuerligt reformerar, moderniserar och effektiviserar biståndet. Det ställer givetvis också krav på att vi är duktiga på att utvärdera resultaten av biståndet.

Fru talman! Jag instämmer faktiskt med William Petzäll på en punkt. Bistånd ska inte gå till diktaturer. Det är Folkpartiets principiella uppfattning. Bistånd ska inte gå till frustande ledare i grön militäruniform som gärna röker cigarr, som fängslar sina oppositionella, som hänger kvinnor i lyftkranar, som man gör i Iran, eller som fängslar sina människorättsaktivister, som man gör i Kina. Sverige ska inte ge bilateralt bistånd till dessa. Vi kan ge katastrofbistånd. Det är en annan sak, men vi ska inte ge bilateralt bistånd till förtryckande regimer. Det är Folkpartiets principiella uppfattning. Vi vill verka för att hela tiden driva biståndet i den riktningen.

Men om vi är väldigt tydliga med att vi inte ska ge bistånd till odemokratiska regimer bör vi vara minst lika tydliga med att vi ska ställa upp för människor som flyr till Sverige från dessa regimer, annars blir vår politik väldigt enkelsidig. Det är inte en rimlig, konsekvent och sammanhållen politik om vi säger att vi inte ska stödja förtrycket i Iran och den dagen det kommer en kvinna eller en homosexuell som hotas av avrättning i Iran säger att personen inte får stanna här. Det är inte det förhållningssättet vi ska ha till odemokratiska stater och diktaturer.

Fru talman! När Sverige ger ett så högt bistånd som vi gör är det också viktigt att vi ser att om vi hanterar våra volymer på rätt sätt kan de bidra till förändringar.

Som liberaler menar vi i Folkpartiet att det finns en viktig iakttagelse som vi bör göra när det gäller vad som är viktigt för att kunna bygga goda samhällen. Det är en väldigt viktig erfarenhet, inte minst från de stora omvälvningarna i Östeuropa i slutet av 80-talet och fram till nu. Det går inte att bygga demokrati om det inte finns demokrater. En demokrati-rörelse är den grundläggande förutsättningen för att det över huvud taget ska kunna gå att bygga demokrati. Hur kom det sig att man lyckades bygga demokrati i Tjeckien men inte i Belarus, Vitryssland? Hur kommer det sig? Jo, därför att i Tjeckien fanns en stark demokrati-rörelse med tydliga frontpersoner med stort förtroende och djup intellektuell kapacitet som Vaclav Havel, och i Polen fanns Lech Walęsa och Adam Michnik, men i Belarus fanns Lukasjenko. Där heter säkerhetstjänsten fortfarande KGB.

Det är en mycket stor skillnad mellan grannländer som har en liknande historia i Östeuropa, men det viktigaste är att där det går att stödja demokrati-rörelser och investera i dessa på olika sätt ökar möjligheterna kraftigt att också bidra till en positiv utveckling framöver.

Det är därför som det är så oerhört viktigt att Sverige bidrar med ett mycket aktivt demokratistöd också till exempel till slutna, totalitära Kuba om vi inte vill att ett fritt Kuba i framtiden ska uppleva stora, starka spänningar i förhållande till en väldigt radikal och ekonomiskt stark exilkubansk community i USA med stor kapacitet. Vi vet att det krävs en stark demokrati-rörelse på Kuba, som har levt där under de vedermödor

som Castroregimen har påtvingat befolkningen, för att Kuba i framtiden ska kunna utvecklas demokratiskt. Det är oerhört viktigt att vi värnar demokratistödet.

Folkpartiet välkomnar de satsningar på ett stärkt demokratistöd, ett stärkt yttrandefrihetsbistånd och så vidare som finns i denna budget. Vi avser också att framöver, precis som tidigare, argumentera för att detta stöd bör öka ytterligare.

Demokratibiståndet är också viktigt av ett annat skäl. Vi lägger mycket stor möda nu på att nå upp till millenniemålen och argumentera för detta, men det finns inga demokratimål i millenniemålen. Det kunde världen givetvis inte enas om eftersom en stor andel av FN:s medlemsstater inte vill ha några demokratimål eller MR-råd. Där finns inget millenniemål om att alla länder i världen ska vara demokratier 2015, att alla invånare i världen ska känna till sina rättigheter eller att alla människor i världen ska ha rätt att välja sina politiker i fria val. Det finns inga sådana mål i millenniemålen. Därför är det viktigt att vi kompletterar de viktiga målen för att minska fattigdomen med tydliga demokratiinsatser och ett starkt demokratistöd.

Fru talman! Jag ska inte dra över min tid mycket mer än så, men jag skulle vilja peka på en punkt till som är viktig för Alliansen, nämligen att fler länder måste ta ansvar och att biståndsvolymer i världen måste öka totalt sett.

För 2010 räknar man med ODA, officiellt utvecklingsbistånd, på ungefär 100 miljarder dollar. Det är lite mindre än man hade prognostiserat, delvis beroende på finanskrisen, men det är en dryg tredjedel mer än för fem år sedan. Det är förstås bra men otillräckligt. Det finns länder som inte når upp till de förpliktelser de tidigare förbundit sig till.

På samma sätt som vi behöver ett samarbete i Europa kring migrationsfrågorna – att vi gemensamt tar ansvar för dem – behöver vi självklart ett samarbete också på biståndsområdet. Därför är det glädjande att utrikesutskottet i betänkandet tydligt slår fast att det är en ambition från Sveriges sida att kraftfullt argumentera och engagera sig i olika forum – internationellt, i EU och så vidare – för att fler länder ska höja sina bistånd. Därigenom kan vi minska nöden i världen och bidra till att bygga upp demokrati och mänskliga rättigheter.

Med detta vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna och motionerna.

Anf. 142 KERSTIN LUNDGREN (C):

Fru talman! Enligt Centerpartiets uppfattning har Sverige en viktig uppgift i att bedriva en grön, frihetlig och solidarisk utrikes- och säkerhetspolitik. Människors lika rätt och värde gäller oavsett var man lever. Vi har ett ansvar och måste visa respekt för varandra över alla gränser. Vi behöver ha insikt om att det är ett svenskt säkerhetspolitiskt intresse att världens fattigaste länder och världens fattigaste människor får stöd för sin utveckling, insikt om att det är ett svenskt säkerhetspolitiskt intresse att vi bidrar till att bygga en hållbar värld, hållbar socialt och ekologiskt.

Sverige har tillsammans med övriga rika länder enats om att säkra de resurser som krävs för att världens fattigaste ska få en bättre framtid, att halvera fattigdomen till 2015. Många länder har lovat mer än de hållit. Vi

håller mer än vi lovat. Vi har gjort det under hela förra mandatperioden, och vi inleder den här mandatperioden på samma sätt – 1 procent av bruttonationalinkomsten. Och det, fru talman, är viktigt.

Vi är ett litet land, men vi har en stark röst. Vi använder den, och ska använda den, och även om inte hela oppositionen uppfattat det använder vi den för att trycka på i EU, OECD och på andra ställen just för att de ska leva upp till de utlovade biståndsnivåerna. Vi använder den också för att driva på världens utveckling när det gäller demokrati och mänskliga rättigheter, för klimat och miljö och för jämställdhet, alltså de fokuserade mål som vi har lagt fast för vår biståndspolitik.

Genom att gå i täten i utvecklingsarbetet, internationellt i FN, i EU och i våra närområden, kan Sverige som ett litet land göra skillnad. Vi har valt att fokusera biståndet på färre länder och på olika teman. Vi har sökt effektivisera och säkra resultat för de fattigaste människorna och för de fattigaste länderna. Därför syns det tydligt i årets budgetförslag, som kammaren så småningom ska ta ställning till, att Afrikas roll förstärks. Men det handlar naturligtvis också om att vi ska vara effektiva och säkra resultat för svenska skattebetalare, för det är resurser som vi gemensamt satsar för att utveckla vår gemensamma värld.

När vi gör det måste vi samverka med andra, och det är en viktig insikt. Vi beslutar inte själva om allt, utan andra ska ha ett ord med i laget. Det är till och med så att det är andra som ska bestämma. Utifrån den Parisagenda vi har kommit överens om ska vi göra det med mottagarländernas perspektiv på upplägget. Vi ska göra det tillsammans med FN, och inom ramen för FN gör vi stora insatser. När vi, bland annat några från utskottet, nu i höst hade anledning att besöka FN kunde vi konstatera att de var glada över att Sverige hade förstärkt sina insatser. Ett år när många fick dra ned insatserna på grund av den finansiella krisen kunde Sverige till och med ge ett ökat stöd. Det var en signal som mottogs med stor värme, för det ger förutsättningar att tillsammans arbeta vidare inom ramen för FN.

Vi ska som sagt samverka med utvecklingsländerna, men vi måste också våga göra det med andra aktörer. Det handlar om näringslivet, den privata sektorn, det civila samhället. Vi måste våga inse att biståndet ensamt inte är lösningen på utveckling, utan biståndet är, rätt använt, ett smörjmedel för att tillsammans med andra insatser kunna åstadkomma en god ekonomisk utveckling, välbefinnande och frihet för människorna i hela världen.

Fru talman! Självfallet innebär biståndet också hållbar utveckling. Från vår sida har vi sedan länge krävt att en tydlig profil i biståndet ska vara att jobba med hållbarhetsfrågor. Därför är det ett av de teman som gäller klimat och miljö. För mig är det oerhört svårt att förstå att vi å ena sidan talar om fattigdomsbekämpning och vet att det är de fattigaste människorna som drabbas hårdast om vi inte gör insatser på klimatområdet. Å andra sidan säger vi: Nej, vi ska inte använda biståndet, utan det ska användas till någonting annat, för annars har vi inte de fattiga människornas perspektiv i fokus. Är det inte så att vi måste ha en helhetssyn på detta och inse att vi måste få ihop utvecklingsagendan med hållbarhetsagendan?

Vi har framför oss, fru talman, inte bara ett nytt klimatmöte i Cancún under nästkommande år, utan 2012 har vi också en uppföljningskonfe-

Prot. 2010/11:33
13 december

Internationellt bistånd

rens till Stockholm + 40 eller Rio + 20, och 2015 har vi att ta ställning till MDG. Det är många stora globala uppgifter som vi tillsammans måste försöka jobba ihop till en agenda för en utveckling som är hållbar socialt och ekologiskt. Det var budskapet i Rio 1992, en signal som vi borde ta med när vi resonerar inför de kommande åren.

Fru talman! Jag lyssnade med stigande förväntning på Kent Härstedts inledning i den här debatten. Det lät som att det var en kraftfull satsning i vardande. Nu har han i och för sig ingen reservation att yrka bifall till på detta område, detta sagt med tanke på Hans Lindes tidigare resonemang. Däremot finns i ett särskilt yttrande några rader som handlar om klimatet. Där har De rödgröna enats om 250 miljoner extra, men inte för nästa budgetår, inte för 2011. Nej, det är för 2012, säger man i det gemensamma rödgröna yttrandet.

På något sätt kände jag när jag lyssnade på den opposition som varit rödgrön att det liknade korthuset som föll samman. Inte fanns det någon gemensam samsyn. Hans Linde försökte, fru talman, att tala om de rödgröna reservationerna, och han yrkade bifall till en som var gemensam för Miljöpartiet och Vänsterpartiet, men det var inte en samlad rödgrön reservation enligt den gamla definitionen. Det kändes som om de hade byggt sin argumentation inte på hälleberget utan möjligen på kvicksand.

Det verkade som om man stod enig bakom kraftfulla additionella resurser för att göra klimatet en tjänst, men det var ett särskilt yttrande som innehöll några rader som pekade ut 250 miljoner i en budget på 35 miljarder, och det var inte för 2011 utan för 2012.

Fru talman! Jag är osäker på om det kommer att finnas ett rödgrönt förslag nästa år när vi diskuterar budgeten för 2012. Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Anf. 143 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (KD):

Fru talman! Även om vi är en allians och har gemensamma budgetförslag vill vi nog i alla partier ändå säga något om vad vi prioriterar och lyfter fram. Det ska jag nu göra för Kristdemokraternas räkning.

Vi behandlar nu utgiftsområde 7, Internationellt bistånd, och det är ett budgetområde som engagerar väldigt många i det svenska samhället – biståndsorganisationer, barnrättsorganisationer, andra enskilda organisationer, kyrkor och också många enskilda medborgare. Många känner starkt för att visa sin solidaritet med dem som på olika sätt har det svårt världen över.

När jag själv gick med i politiken och i vårt ungdomsförbund på 80-talet var jag med i en kampanj och uppvaktade just riksdagsledamöter om enprocentsmålet. Om jag inte minns fel hade jag i uppgift att uppvakta Inga Lantz från Vänsterpartiet om att vi skulle satsa på enprocentsmålet. Nu har vi nått enprocentsmålet.

Jag minns att vår förra partiledare, Alf Svensson, drev denna fråga hårt i den första regering där Kristdemokraterna ingick. Det var 1991–1994. Trots att den borgerliga regeringen då hade tagit över en ekonomi i fritt fall där det så småningom krävdes blocköverskridande överenskommelser för att komma till rätta med budgetläget drev vi kristdemokrater på för att solidariteten inte fick stå tillbaka i dåliga tider.

Vi fortsätter att tro på ett generöst bistånd, och därför är det också glädjande att vi i dag är sju partier som står bakom enprocentsmålet, medan Sverigedemokraterna endast vill ligga på 0,7 procent.

Biståndet skiftar med den ekonomiska utvecklingen, men det har trots allt ökat ganska rejält under flera år på grund av en hög tillväxt. Krisen i ekonomin den senaste tiden har påverkat det, men vi har ändå en hög nivå. Ramen uppgår nu till 35 miljarder kronor.

Vi kristdemokrater tycker att man i framtiden kanske bör överväga att fondera vissa medel, så att det inte blir så ryckigt i biståndsbudgetarna, som följer ekonomin upp och ned, för att skapa stabilitet och mer långsiktighet. Det innebär inte att vi ska rucka på enprocentsmålet, men jag tror att vi behöver hitta nya mekanismer.

Det svenska biståndet ska bidra till en hållbar global utveckling, och Sveriges regering har därför, som tidigare sagts här, satsat på tre tematiska områden. Det är demokratiutveckling och mänskliga rättigheter, det är miljö och klimat, och det är främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utvecklingen. Detta tycker vi som kristdemokrater är bra prioriteringar som vi verkligen står bakom.

Av det svenska biståndet går cirka hälften till internationella organisationer, exempelvis olika FN-organisationer. Ett exempel där är Unicef, som särskilt riktar sig till barn. Vi ger också stora bidrag till organ som arbetar med kvinnor och utveckling, som mödrahälsovård. Det går till klimatsatsningar, till bidrag till hållbar utveckling, och vi vill också vara med och se till att millenniemålen uppnås.

Vi vill minska barnadödlighet, öka jämställdheten, förbättra klimatet och minska hiv/aids-utbredningen. Det är alltså väldigt många områden där vi vill göra förbättringar.

Men när vi talar om hur fattiga människor ska förbättra sina levnadsvillkor får vi inte glömma bort att vi också måste ta oss an frågor om rättigheter, frihet, demokrati och politisk makt. För att lyfta ett land krävs också stora satsningar på utbildningsväsendet. Med utbildning skapas bättre förutsättningar för arbete, och ett arbete ger en bättre inkomst och ökad ekonomisk makt. Detta är naturligtvis viktigt för både kvinnor och män.

Den andra hälften av biståndet går till olika bilaterala mottagare. Sverige samarbetar med ett trettiotal länder. Vi har fokuserat på färre länder. Tidigare var det sjuttiofem länder. Det är bra att vi försöker fokusera, även om det är svårt eftersom det finns väldigt stora behov världen över. Det är också viktigt att betona att en stor del av biståndspengarna kanaliseras via EU:s biståndsbudget. EU är ju världens största biståndsgivare, och EU-kommissionen har också nyligen skickat ut en grönbok på biståndsområdet som vi kommer att få anledning att återkomma till under nästa år i denna kammare. Den tar bland annat upp viktiga frågor om tillväxt, sysselsättning och socialt ansvar.

I biståndet ligger en del som kallas för avräkningar mot biståndsramen och som ofta debatteras. Det är ju så att olika medel går till avskrivningar. Där litar vi nu till Dacreglerna, som man är överens om inom OECD. Man kan ifrågasätta vissa av dessa regler, men precis som tidigare regeringar håller vi oss till de regler som finns på området. Räknar man det som andel av biståndsramen minskar trots allt avskrivningarna

från 2010 års nivå på 16 procent till 13 procent 2011. Nästa år kommer det att bli 288 miljoner mindre än detta år.

Det är bra att regeringen i det här budgetunderlaget också bättre har beskrivit vart avräkningarna går. Det ska som sagt också framhållas att det har skett även tidigare.

Fru talman! Flera motioner här handlar om miljö och klimat och om hur viktigt det är att ha ett effektivt klimatbistånd. Vi kristdemokrater delar den synen och är positiva till att Sverige ger mer pengar till klimatbistånd i den här budgeten, via EU men också via FN-systemet.

Sverige var ju pådrivande under förra årets EU-ordförandeskap för att få fler länder att öka klimatfinansieringen. I Köpenhamn kom man överens om att kollektivt bidra med 30 miljarder US-dollar för perioden 2010–2012. Det var additionella resurser för både klimatanpassningsåtgärder och utsläppsminskningar men också för att minska avskogningen i utvecklingsländer. Sverige åtog sig att bidra till den så kallade snabbstartsfinsieringen med ca 800 miljoner kronor för perioden 2010–2012, vilket är ett väldigt viktigt område.

De utvecklade länderna har också åtagit sig att gemensamt skaffa fram 100 miljarder US-dollar per år för att bistå utvecklingsländerna med åtgärder för utsläppsminskningar. Det återstår att se hur det arbetet ska gå att genomföra, men det är viktigt att vi har en hög ambitionsnivå, och FN:s generalsekreterare har tagit ett ansvar för att driva på i syfte att få in dessa medel. Det sker genom en högnivågrupp för långsiktig klimatfinansiering.

Nu, efter Cancún i Mexiko, inser vi att det är ett tungt arbete att samla alla länder kring en gemensam agenda, men man kom ändå vidare med avskogningen och med en fond för klimatåtgärder, så något åt rätt håll hände åtminstone.

Fru talman! För oss kristdemokrater är det också viktigt att vi satsar på de allra fattigaste för att lyfta rättighetsperspektivet ur många synvinklar. Hälso- och sjukvårdsområdet måste ligga högt på prioriteringslistan över insatser i utvecklingsländer. Att bekämpa hiv/aids är en mycket viktig åtgärd. Där ska vi arbeta förebyggande men också se till att få fram bra vård. Vi ska också fortsätta att ha en hög ambition när det gäller att satsa på billigare mediciner till dem som har drabbats av hiv och aids.

Vi ska också fortsätta att ha en hög ambition när det gäller att satsa på mödrahälsovården, så att vi minskar sjukdomar och dödsfall bland mödrar men också minskar barnadödligheten. Därför är det viktigt med det starka stöd som vi ger till UNDP och UNFPA, som gör ett bra arbete för FN. Sverige är en stor bidragsgivare till dessa FN-organ och ökar nu också stödet. UNFPA får en ökning på över 9 miljoner kronor.

Tack vare att vi är stora bidragsgivare får vi också ett starkt inflytande internationellt. Vid ett besök i FN av flera ledamöter under hösten som det tidigare refererades till kunde man tydligt se att Sverige får ett stort inflytande för att vi har visat på ett kraftfullt engagemang. Vi inte bara pratar bistånd, utan vi bidrar också med ekonomiska resurser som är väldigt stora jämfört med vad många andra länder bidrar med.

I satsningen för kvinnor finns regeringens prioritering av jämställdhet. Vi vet att satsningar på kvinnor ger god utdelning när det gäller utveckling i utvecklingsländer. Kvinnor är ofta nyckelfigurer. Satsar man

på kvinnor och deras självförsörjning utvecklas ett land snabbare. Det visar flera olika forskningsrapporter.

Vi stöder nu också på olika sätt tillskapandet av FN:s nya organisation UN Women, där man har slagit samman olika kvinnoorgan inom FN till ett, och vi stöder också den tjänst som Margot Wallström har under FN:s generalsekreterare, som handlar om att bekämpa det sexuella våldet i krig och konflikter. Det arbete som hon nu har startat kring resolution 1325 är mycket bra.

En viktig temaprioritering inom biståndet är den om demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter. Det finns med som prioritet inom både det multilaterala och det bilaterala utvecklingssamarbetet.

Vi ska stärka medborgerliga och politiska rättigheter där även fackliga rättigheter är viktiga. I januari i år beslutade regeringen om en policy på området. Det är glädjande att vi nu förstärker de särskilda insatserna för demokratisering och yttrandefrihet där anslaget kommer att uppgå till 150 miljoner kronor år 2011. Det avsätts också särskilda medel för insatser för ökad yttrandefrihet. Sadev har fått i uppgift att utvärdera de satsningarna, vilket är bra.

Vi kristdemokrater vill också lyfta vikten av ett starkt stöd till det civila samhället. Dess bidrag i utvecklingssamarbetet är ovärderligt. Kyrkor, fackliga organisationer, sociala organisationer med flera spelar en viktig roll i utvecklingsländerna. De bidrar med olika typer av insatser för människors hälsa och utbildning men också för att skapa ett större demokratiskt inflytande. Det är viktigt att det i utvecklingsländer växer fram organisationer som kan ställa de lokala beslutsfattarna till svars. Därför ska vi fortsätta att stödja det civila samhället.

Skuldavskrivningar är en fråga som ofta kommer upp i biståndssammanhang. Kristdemokraternas syn på det är att det i vissa fall är motiverat för att lyfta ett land ur en ohållbar situation. Det får naturligtvis inte innebära att länder kan missbruka sin egen ekonomi och att andra ska lösa den. Här måste vi se pragmatiskt på historien och se hur ett land kan komma vidare och ta sig mot ökad stabilitet både ekonomiskt och politiskt. I Sudan kommer till exempel nu USA att göra skuldavskrivningar ifall man kommer vidare i fredsprocessen. Den moroten kan vara bra att använda.

Annars tror jag att det är viktigt att göra satsning på handel och näringslivsutveckling. Det är viktigt att länderna utvecklas i syfte att stå på egna ben. Vi har där utvecklingsbankerna men också Swedfund som med kapital kan stödja lokala investeringar för utveckling. Där tror jag att vi ska göra mer. Särskilt i de länder där vi fasar ut vårt bistånd bör näringslivet få särskilda satsningar.

Vi ska granska att pengarna används så att de bidrar till utveckling. Men vi kan inte bortse från att det långsiktigt måste vara ländernas eget företagande och stabilitet som ska stå i fokus. Det är också viktigt att nämna vikten av att de internationella finansiella institutionerna fungerar i den globala ekonomin och har kapacitet att agera stabiliserande och bistå sina medlemsländer.

Fru talman! Vi ska fortsätta att ha en hög ambitionsnivå i biståndet, men vi ska också ständigt se över och granska biståndet så att det blir mer effektivt. Sida är nu under förändring. Riksrevisionens kritik av Sida

har tagits på allvar. Vi hoppas nu att den nya ledningen kan göra de förändringar som är nödvändiga.

Det är viktigt att vi i riksdagen följer utvecklingen och ställer krav på hur vi tror att biståndsmedlen vi avsätter kan användas på bästa sätt. Vi ska inte styra det dagliga arbetet i Sida. Men vi ska sätta upp prioriteringarna, och det är vi som ska följa upp.

Vi står nu inför många utmaningar. Det är miljö-, klimat- och millemålen som ska uppfyllas. Demokrati och utveckling med ökad jämställdhet är några viktiga områden som kommer att stå i fokus under den närmaste tiden. Vi kristdemokrater tycker att Sverige ska vara pådrivande i detta arbete. Därför är detta en bra biståndsbudget som vi kommer att anta här i kammaren.

Fru talman! Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 14 december.)

11 § Svenskt deltagande i den nordiska stridsgruppen 2011

Föredrogs

sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2010/11:UFöU2
Svenskt deltagande i den nordiska stridsgruppen 2011 (skr. 2010/11:27)

Anf. 144 MIKAEL JANSSON (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 3 under punkt 3 och reservation 5 under punkt 4.

Den nordiska stridsgruppen 2011 är redan ett faktum och står under beredskap. Det är därför svårt att diskutera vara eller inte vara. Vi yrkar att Sverige inte ska delta i ytterligare beredskapsperioder. Det vi ska ha beredskap på ytterligare är att strängt bedöma en eventuell insats med stridsgruppen.

Om EU vill sätta stridsgruppen i insats vill vi sverigedemokrater att man noga ska utvärdera insatsen. Det finns en risk för att en stridsgrupp går in i en insats under ett främmande kommando. I och med att det innebär Nato innebär det också att risken finns att truppen sätts in på ett sådant sätt som inte passar i ett svenskt perspektiv.

En annan aspekt är att risken för vedergällning ökar i form av terrorism om trupp sätts in internationellt. Det är en viss skillnad om truppen sätts in på ett sådant sätt att det naturligt känns att truppen skapar trygghet och är enbart hjälpande.

Men det finns vissa internationella insatser där det mer verkar vara så att det sätter in Sverige som en krigförande part. Där finns risken för vedergällning i form av terrorism. Vi har sett i Sverige att det är högst aktuellt att den risken finns. Vi har fått vår första självmordsbombare, vilket är ett tråkigt exempel på just detta.

När vi bedömer stridsgrupperna handlar debatten ofta om att det finns en tydlig majoritet i kammaren för att Sverige ska delta i EU:s stridsgrupper och mycket om detaljer och utformning av stridsgrupperna. För oss i Sverigedemokraterna handlar det mer om att vi ser risken att EU:s

stridsgrupper är början, ett embryo, till att det utvecklas en EU-armé, vilket vi motsätter oss. I stort ser vi i EU-frågor att makten sipprar uppåt och sällan tillbaka. Vi ser just risken att detta kan vara ett embryo till en EU-armé. Därför motsätter vi oss kommande beredskapsperioder.

Nato är den organisation som förmodligen kommenderar och leder en sådan insats. I Nato har man ett militärt perspektiv där man är van att föra krig offensivt. Det är ganska stor skillnad mellan det synsättet och det svenska försvarets och vår försvarslednings synsätt. När svenska trupper ingår i Natosammanhang finns en bristande insyn. Det är väldigt svårt för oss att se strukturen. Här finns det en risk att svensk trupp sätts in på ett sådant sätt att det inte passar ett svenskt perspektiv och det sätt vi ser på fredsbevarande och fredsframtvängande insatser.

Fru talman! Vi har en syn på fredsbevarande och fredsframtvängande insatser som är positiv. Vi tycker inte att det ska avvecklas. Men vi tycker inte att det ska ske i EU-ramen. Vi lägger lite fräckt fram ett eget förslag här. Det kunde på sikt vara positivt att se en egen stående trupp i Sverige för internationella insatser.

Man kan gärna se en sådan trupp i ett nordiskt perspektiv. Vi kan tänka oss ett nordiskt samarbete där kommandostrukturen stannar i Norden. Vi är inte negativa till fredsbevarande och fredsframtvängande insatser, fast inte i EU-ramen.

En annan faktor som ingår i detta när man betraktar stridsgrupperna är att utlandstjänstgöring ska vara obligatorisk för all militär personal. Det motsätter vi oss. Vi tycker att utlandstjänstgöring för all militär personal ska vara frivillig. Det ingår även i denna bedömning.

Om vi ser på den förra stridsgrupp som Sverige var med i, NBG 2008, var det en del saker som inte fungerade bra. Det har Riksrevisionen påpekat. Exempelvis fick den fel beväpning och fel utbildning. Det var svårt att se vad förbandet kostade. Det var en dålig ekonomisk styrning. Det fanns inte konkreta mål, och det var svårt att se måluppfyllelsen.

NBG 2011 är producerad och står redan i beredskap. Det återstår väl bara en revision även där. Men det är väldigt viktigt att vi ser över att det som hände med NBG 2008 inte händer med denna stridsgrupp.

Fru talman! Man kan också se stridsgruppen som ett slags gökunge i svenskt försvar. Vilket ändamål har det svenska försvaret primärt? Vi sverigedemokrater tycker att det ska skydda det svenska territoriet. Det är det primära. Det är viktigt att man kan öka försvarsanslagen så att de även kan rymma de fredsbevarande insatserna.

I nuläget är det så att NBG i viss mån är en gökunge som äter ut de resurser som borde användas till att hålla ett svenskt försvar. Vi tycker nämligen att Sverige ska ha ett invasionsförsvar. Det är ett gammalmodigt påstående, men vi tycker att det är väldigt viktigt. Vi tror att det har med svenskt självbestämmande på sikt att göra.

Den här omformningen av Europa till en överstat och att EU skulle vara en ny statsbildning är mycket negativ och mot vår ideologi. Försvarspolitiken följer samma strömning.

Vi vill ha ett invasionsförsvar som är organiserat i militärdistrikt, ett stärkt frivilligförsvar och ett Sverige där försvarstanken är stark. Vi tror därför att det är väldigt viktigt att man satsar just på en regional förankring av det svenska försvaret.

Prot. 2010/11:33
13 december

*Svenskt deltagande
i den nordiska
stridsgruppen 2011*

Avslutningsvis, fru talman, vill jag kommentera att vi tycker att det är viktigt att öka försvarsanslagen. De är för låga, och vi har i vår första budget föreslagit 1 miljard mer än regeringen. Det är dock för lite. På sikt vill vi se att man kan lösgöra mer resurser för att se till att Sverige har ett trovärdigt försvar.

Det är också viktigt att de anslag som finns används på rätt sätt. Ekonomistyrningen, har vi förstått, är kanske lika viktig som anslagens nivå.

Anf. 145 TORBJÖRN BJÖRLUND (V):

Fru talman! Det betänkande vi har framför oss om Nordic Battlegroup, eller nordiska stridsgruppen 2011, innehåller flera saker som vi i Vänsterpartiet är väldigt kritiska till.

Vi har tre reservationer som innehåller flera förslag till vad vi tycker vore ett lämpligt hanterande av frågan. Jag står naturligtvis bakom alla våra reservationer, men för att vinna tid yrkar jag bara bifall till reservation 1.

Fru talman! Vänsterpartiet har i grunden en kritisk inställning till konceptet med Nordic Battlegroup. Det är i våra ögon en del av den utökade militariseringen av EU, vilket i framtiden kan bli en del av utvecklingen av ett Europas förenta stater. Officiellt är Sverige fortfarande alliansfritt, men med vårt deltagande i Nordic Battlegroup har vi i princip gett upp det i och med att vi släppt det gamla kravet på att svenska militära insatser alltid ska ha ett direktmandat från FN. Vi tycker att Sverige ska avstå åtagande i Nordic Battlegroup-konceptet.

Fru talman! Vänsterpartiet har tidigare flera gånger påpekat att Nordic Battlegroup har blivit och är en väldigt kostsam historia. I den rapport som Riksrevisionen nyligen presenterade kunde vi konstatera att NBG 2008 blev fyra gånger så dyrt som det var tänkt i den information som delgavs riksdagen. 1 miljard blev 4 miljarder. De påvisade också att det inte gick att hitta var besluten tagits för denna fördyring – varken av regeringen eller av Försvarsmakten och än mindre av riksdagen som ju faktiskt har beslutanderätten när det gäller beslut av den här arten.

Med tanke på erfarenheterna från Nordic Battlegroup 2008 menar vi att det finns stor risk att även Nordic Battlegroup 2011 blir en dyr affär. I regeringens redovisning räknar man med att en insats kan kosta mellan 1 och 1 ½ miljard. Dessa pengar finns inte redovisade i budgeten. Regeringen tänker hantera det med ett antal finansiella knep, dock utan att kunna redovisa hur det ska gå till i detalj.

Vi menar att det behövs en betydligt mer noggrann redovisning för att man ska kunna se vilka konsekvenser som kan uppstå om man ska sättas in någonstans. Med omfördelning inom budgeten, vilket regeringen anför som en del av lösningen, drabbas ju ofrånkomligen andra delar av försvaret. Dessa konsekvenser måste vara tydliga för att det ska gå att ta ställning till den belastning vårt deltagande i Nordic Battlegroup medför.

Fru talman! Ett deltagande i Nordic Battlegroup, en av EU:s stridsgrupper, är ett långtgående politiskt åtagande mot EU och andra deltagande länder, inte minst om man, som Sverige nu ska vara, är ramnation. Förutom den ekonomiska biten finns även den organisatoriska, och det är krävande för både insats- och grundorganisationen att delta i en stridsgrupp av den här modellen.

Regeringen har också aviserat nya åtaganden: ett deltagande i en stridsgrupp med Storbritannien som ramnation 2013 och ett nytt åtagande som ramnation 2014 för Sveriges del.

Vänsterpartiet är starkt kritiskt till dessa åtaganden. Det kommer högst troligt att leda till ytterligare deltagande i EU:s militarisering och inte helt otänkbart ett svenskt medlemskap i Nato inom en inte alltför avlägsen framtid, något som Vänsterpartiet starkt tar avstånd ifrån.

Anf. 146 KARIN ENSTRÖM (M):

Fru talman! Sverige ska tillhöra kärnan i Europasamarbetet. Så formulerade Alliansen sin vision för Europapolitiken inför den förra mandatperioden. Och vi har faktiskt, för att använda utrikesminister Carl Bildts ord, under mandatperioden arbetat för att göra Sverige starkare i Europa och bidragit till att göra Europa starkare i världen.

Sverige har en lång tradition av att bidra till internationell fred och säkerhet genom ett omfattande deltagande i fredsfrämjande insatser. Att just stärka Försvarsmaktens förmåga att genomföra internationella insatser har också varit en av de främsta ambitionerna inom försvarspolitiken för Alliansen under den gångna mandatperioden.

Det är i skärningen mellan dessa två ambitioner om ett starkare Europasamarbete och arbetet med att främja internationell fred och säkerhet genom ett omfattande deltagande i internationella insatser som vi möts i kväll för att debattera regeringens skrivelse *Redogörelse för svenskt deltagande i den nordiska stridsgruppen 2011*.

Det finns sannolikt inget lands försvarsmakt som har utvecklats så mycket tack vare stridsgruppskonceptet som Sveriges. Vi har utvecklat vår materiel- och personalförsörjning och varit en viktig reformmotor för den nya försvarsmaktsstruktur som vi lade fast genom inriktningsbeslutet i juni 2009. Det har även bidragit till att stärka och fördjupa det nordiska samarbetet och i vissa stycken faktiskt också gett oss en ledande roll i de här sammanhangen.

Därmed är det dock inte sagt att stridsgruppskonceptet är fulländat. Det faktum att inga stridsgruppsinsatser har genomförts, trots att det ibland har funnits både möjligheter och behov, är ett problem för konceptets trovärdighet. I omsorg om konceptet har Alliansen och alliansregeringen inom EU-kretsen arbetat för att göra det mer flexibelt, inte minst under vårt ordförandeskap.

Fru talman! Vi har hört att det finns dem som säger att EU:s stridsgrupper aldrig kommer att användas och att vi därför kan ta lite lättare på NBG 2011 än vad vi kanske gjorde med NBG 2008. Jag vill varna för den typen av resonemang och påminna om att ett deltagande i stridsgruppskonceptet i allmänhet och ett ramnationsansvar i synnerhet innebär ett betydande nationellt ansvar.

Den nordiska stridsgruppen är liksom alla andra stridsgrupper framtagen för att med mycket kort varsel kunna sättas in i områden med olika grader av konfliktintensitet. Den är tänkt som ett spjutspetsförband som ska kunna vara först på plats och sannolikt också först ut ur sådana områden.

Det kan bli krävande och till del mycket farliga insatser som stridsgruppen kan komma att användas för. Svenska soldater kan, återigen, komma att förolyckas. Jag vill flagga för att vi här i vår kammare måste

Prot. 2010/11:33
13 december

*Svenskt deltagande
i den nordiska
stridsgruppen 2011*

ha en mental beredskap för detta under de närmaste sex månaderna. Det här är inte ett beslut vi ska ta lätt på.

Mot bakgrund av att det kan bli mycket krävande insatser som kan komma i fråga i användandet av stridsgruppen välkomnar jag också det sammansatta utrikes- och försvarsutskottets tillkännagivande att regeringen ska återkomma till riksdagen angående utformningen av framtida stridsgrupper. Det är ett bra beslut som värnar om den långa tradition som den här kammaren har av att fatta viktiga säkerhetspolitiska beslut med brett parlamentariskt stöd.

Fru talman! Det är naturligt att Sverige tar ramansvar för ytterligare en stridsgrupp, för det första eftersom Sverige redan har haft ramansvar för NBG 2008 och det är den rollen som vi har övat, tränat och utbildat för. För det andra har Sverige deltagit i så gott som alla EU:s krishanteringsinsatser.

Det här har varit ett medvetet val som ger oss trovärdighet och inflytande. Sverige är en tung aktör inom detta område. Det gör oss starkare i Europa, och det förbättrar våra möjligheter att bidra till internationell säkerhet och stabilitet. Ytterst handlar det om att våra värderingar och intressen får genomslag.

Men det finns inga genvägar till trovärdighet och inflytande här. Man måste kunna leverera på fältet om man vill vara med och bestämma.

Valet att leda den nordiska stridsgruppen är mer kostsamt och krävande. Men det förbättrar också våra möjligheter att påverka och ta ansvar. Detta är också ett uttryck för Alliansens höga ambitioner inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken.

Därför ser jag med viss oro på att Socialdemokraterna som också har en lång tradition av att främja deltagande i internationella insatser har sänkt sina ambitioner på detta område när det gäller anslaget till internationella insatser som de har föreslagit ska sänkas även för nästa år. Det är ett val man kan göra. Självklart är det upp till alla partier att prioritera någonting annat. Men då måste man också kunna erkänna att det innebär en ambitionssänkning för Sveriges möjlighet att bidra till det fredsfrämjande arbetet.

Vissa partier här i kammaren är emot Nordic Battlegroup därför att de är emot att EU över huvud taget har en gemensam säkerhets-, utrikes- och försvarspolitik. Man kallar det för militarisering av EU och ett underminerande av FN:s roll. Då kan det vara värt att komma ihåg att det i FN-stadgan välkomnas att andra internationella organisationer tar ett större regionalt ansvar för fred och säkerhet. FN har även välkomnat utvecklingen av en gemensam säkerhets- och försvarspolitik inom EU, såväl som EU-stridsgruppskonceptet, vilket kan användas för att stärka pågående FN-insatser. Är man som jag för ett starkt FN bör man också vara för ett starkare europeiskt samarbete inom säkerhets- och försvarspolitiken.

Innan jag kommenterar några av de anföranden som har hållits yrkar jag bifall till utskottets förslag till beslut.

Jag vill rätta ut några frågetecken som har framkommit här. Det ena gäller finansieringen och finns med i en reservation. Regeringen har redovisat för oss hur en insats kan komma att finansieras. Däremot kan kostnaderna för en insats vara väldigt olika stora beroende på var man sätter in stridsgruppen, hur snabbt det ska ske, var man ska vara, omstän-

digheterna och hur länge man är på plats. Därför välkomnar vi och ser framför oss att regeringen återkommer med den finansieringen när vi vet var insatsen skulle kunna sättas in.

Det andra gäller att en EU-stridsgrupp skulle ställas under Natobefäl. Det har jag svårt att tro. Vi har inga dåliga erfarenheter av att ha svensk trupp Natoledd i olika insatser. Det har vi haft i Kosovo, och det har vi i Afghanistan. Det har vi inte dåliga erfarenheter av. Men detta är EU:s insatser. Vi har också goda erfarenheter av andra EU-ledda insatser. Det tror jag inte att man ska blanda samman.

Prot. 2010/11:33
13 december

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut och avslag på reservationerna.

I detta anförande instämde Elisabeth Björnsdotter Rahm, Walburga Habsburg Douglas, Anders Hansson, Christian Holm och Ulrik Nilsson (alla M).

Anf. 147 TORBJÖRN BJÖRLUND (V) replik:

Fru talman! Karin Enström för fram rätt många synpunkter på våra reservationer och riktar sin kritik mot oss. Det förstår jag eftersom det egentligen bara är vi som är riktigt kritiska mot detta koncept, både när det gäller Nordic Battlegroup och finansieringen.

Jag har två frågor. Rimmar det inte illa att Sverige är militärt alliansfritt och deltar i en allians? Följdfrågan är: Finns det inte risk att vi då faktiskt vandrar in i Nato, och vill vi det? Om man vill att vi ska in i Nato då ska man säga det rakt ut. Vill man inte det ska man vara försiktig med sådana saker.

Det andra gäller kostnaderna för Nordic Battlegroup. Det redovisas att man ska omfördela. Men det finns inte redovisat hur man gör omfördelningen. Detta tycker jag är ett dilemma. Vad händer med övriga delar av Försvarsmakten om man omfördelar? Om kostnaden för en insats blir 1 ½ miljard är det mycket pengar som ska omfördelas. Jag skulle vilja veta var dessa pengar tas, hur de i så fall fördelas, och vad man i så fall drar ned på.

Anf. 148 KARIN ENSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Vi debatterar och diskuterar deltagandet i EU:s snabbinsatskoncept med en eventuell Nordic Battlegroup. Det är ganska naturligt eftersom det är EU som är en av de främsta hörnstenarna i vår utrikespolitik, och EU är en politisk allians. Däremot är vi inte medlemmar i någon militär allians, och det är inte aktuellt under den här mandatperioden heller. Detta har därför väldigt lite med den delen att göra. Att vara med i en EU-stridsgrupp har väldigt lite med Nato att göra, som jag sade i mitt anförande. Snarare handlar det om att vi tar vårt ansvar för att EU ska bli en ännu bättre krishanterare. Det råder det tyvärr inte överskott på i världen, utan vi behöver fler organisationer som kan ta ansvar om det händer någonting och som med kort varsel ska kunna sätta in en insats för att bidra till internationell fred och stabilitet.

Den andra frågan kommenterade jag också i mitt anförande. Det är mycket svårt i dag att veta exakt vad en insats skulle komma att kosta. Det är också det som pekas ut som en av svagheter i stridsgruppskonceptet för hela EU:s del, därför att den som har ramnationsansvaret får också ta en väldigt stor del av insatskostnaden. Det är bra att det är uppe till diskussion hur denna mekanism ska lösas. Men fram till dess får vi vara beredda på att ta pengar ur vår egen budget. Regeringen får återkomma och visa hur detta kommer att falla ut. Till en del kommer det att drabba Försvarsmaktens budget. Men man måste också kunna se att om vi tar på oss ett sådant stort ansvar får man vara beredd på det. Men det går inte att i dag avsätta 1 ½ miljard extra.

Anf. 149 TORBJÖRN BJÖRLUND (V) replik:

Fru talman! Jag uppskattar att Karin Enström försöker svara på frågorna. Men det blir egentligen inte några svar. Det blir ganska luddigt vad som egentligen menas med att vi är med i EU som är en allians men ändå är alliansfria. Frågan är vad EU:s överhöghet över stridsgruppen Nordic Battlegroup verkligen innebär. Det är inte vi som bestämmer när den ska sättas in. Det är EU som gör det. Vi har bara att följa med eftersom vi har gått med på det. Jag menar att det är något slags militärallians som vi inte styr över. Då är frågan: Var kommer nästa steg? EU har i dag ett antal länder som också är med i Nato, och Nato trycker naturligtvis på för att få med Sverige, tror jag, för att man vill ha så många länder i Europa som möjligt med i Nato. Det är en utveckling och tankar som man inte kan förneka finns. Det går inte att förneka att Nato är en maktspelare i detta sammanhang.

Har man när det gäller dessa kostnader haft en fördyring av en tidigare stridsgrupp 2008 på fyra gånger det som man har beräknat, alltså från 1 miljard till 4 miljarder, då måste man naturligtvis vara försiktig och från regeringen kunna redovisa var man tar pengarna om det blir 1 miljard eller 1 ½ miljard. Men någonstans ska vi ta pengarna. Var gör vi det? Det tycker jag man måste kunna göra innan man går in i ett sådant samarbete.

Anf. 150 KARIN ENSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Det är helt klart att Vänsterpartiet inte gillar EU i allmänhet och särskilt inte det utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska samarbete som nu är under stor framväxt. I och med antagandet av Lissabonfördraget är det tydligt. Vi har inom EU antagit en solidaritetsdeklaration. Det gillar inte Vänsterpartiet, och då är det klart att ni inte gillar NBG. Vill man sätta på sig Vänsterpartiets glasögon och säga att detta är en genväg in i Nato tror jag att man har fel. Ta av dessa glasögon och titta i stället.

I EU har vi valt att samverka. Vi bygger fred i samverkan. Vi vill också kunna bidra till att hjälpa andra länder som hamnar i konflikt eller stora humanitära katastrofer. Vi har därför skapat en krishanteringsmekanism som ska kunna sättas in med otroligt kort varsel. Sedan har vi andra mekanismer för att göra andra insatser som kan vara EU-ledda eller Natoledda. EU är ett samarbete där vi är med. Vi tillsammans med flera andra partier här i kammaren tycker att det är bra. Det är egentligen Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna som sticker ut i detta sammanhang.

Sverige är militärt alliansfritt, och det finns också skrivningar i Lissabonfördraget som ger länder ett spelrum. Om det blir fler och andra typer av bindande eller överstatliga överenskommelser ska vi fatta särskilda beslut om det. Det är vi här i Sveriges riksdag som bestämmer – det är bra – huruvida vi ska göra ett åtagande om en sådan beredskapsperiod. Det är också vi i Sveriges riksdag som kommer att svara på om vi tycker att det är okej att vi säger ja eller nej till en eventuell insats med denna stridsgrupp. Det är också bra.

Vi har ett nationellt självbestämmande, och så länge vi inte har bestämt något annat är det precis så det ska vara.

Prot. 2010/11:33
13 december

*Svenskt deltagande
i den nordiska
stridsgruppen 2011*

Anf. 151 PETER RÅDBERG (MP):

Fru talman! Det finns återigen en majoritet i denna kammare som är beredd att låta svenska soldater gå ut i väpnad konflikt om en sådan situation skulle uppstå och låta Sverige återigen ta ramansvar för 2011 års Nordic Battlegroup.

Naturligtvis måste riksdagen godkänna, om det folkrättsliga mandatet så medger, användande av våld utöver fredsbevarande styrkors rätt till självförsvar. Men det eventuella beslut som riksdagen kommer att stå inför kommer med all sannolikhet inte att vara speciellt tydligt. Därför måste man i ett sådant beslut kalkylera med att svenska soldater kan komma att hamna i väpnad konflikt under Nordic Battlegroup.

Det sätts upp fyra battlegroups varje år, och de har ännu inte varit ute en enda dag och kommer, enligt mitt sätt att se, troligtvis heller aldrig att vara det.

Frågan är om EU-länderna har ekonomiska resurser eller vill prioritera battlegroups i dag. De flesta EU-länder, med Storbritannien och Tyskland i spetsen, har dålig ekonomi och har flaggat för reduktioner i sina försvarsbudgetar. Att dessa länder ska lägga ytterligare resurser på att skicka i väg ett insatsförband någonstans i världen är inte troligt.

Många Natoländer är inte heller särskilt intresserade av att bygga upp en parallell militär struktur vid sidan av Nato. Frågan är därför om EU ens vågar dra saken till sin spets och försöka skicka i väg en battlegroup, eftersom den i sig konkurrerar med EU:s militära försvar.

Men de europeiska länderna är framför allt rädda för ett misslyckande med både Irak- och Afghanistankriget i färskt minne. Med EU:s ljumma intresse för Nordic Battlegroup – det är ett historiskt faktum att de aldrig har varit ute en enda dag – är det mycket svårt att förstå borgerlighetens engagemang kring detta och framför allt att man återigen vill ha ett ramansvar för 2011. Man har tidigare också flaggat för ett ramansvar för 2014, men det har man tagit bort.

Jag kan hålla med Torbjörn Björlund. Man kanske ska se detta engagemang som att Nato hägrar i skyn. Jag håller med Karin Enström om att det naturligtvis inte finns några paralleller där. Men man kan fråga sig hur det är: I alla de uppdrag som Sverige har är vi alltid bäst i klassen, oavsett vad vi håller på med.

Fru talman! Riksrevisionens slutsats om Nordic Battlegroup 2008 som Sverige deltog i är mycket hård.

Nordic Battlegroup styrdes inte på något effektivt sätt, enligt Riksrevisionen. När soldaterna anställdes saknades viktig materiel. Soldaterna hade inte heller tillräcklig utbildning när beredskapsperioden började. Högkvarteret släppte styrningen av materielbeställningar till förbandsenheter, vilket medförde att för mycket och i vissa fall direkt felaktig materiel beställdes. När Försvarsmakten slutligen satte ett sista datum för materielbeställningar till april 2007 var det ett och ett halvt år för sent med hänsyn till de förband som skulle byggas upp. Styrkan blev inte heller samövad, och Riksrevisionen ifrågasätter – här kommer den allvarligaste kritiken – om de hade förutsättningar att klara de uppgifter de var satta att göra. Det är inte jag som säger detta, utan det är Riksrevisionen.

Självklart tillbakavisar Försvarsmakten och regeringen dessa påståenden. Något annat är inte att vänta i den typen av retorik.

Riksrevisionen konstaterar vidare att varken Försvarsmakten eller regeringen hade definierat någon bortre gräns för hur stor styrkan skulle vara. Den kunde i praktiken ha blivit hur stor som helst – det fanns inget tak.

Detta bidrog till att styrkan växte med 100 procent, från 1 100 till 2 350 soldater som skulle stå i beredskap dygnet runt och kunna åka ut 600 mil från Bryssel om något skulle inträffa. Det borde man fundera ett varv till på: Fanns det inget tak? Hur kan man som regering inte styra Försvarsmakten? Och hur kan Försvarsmakten bara acceptera den här tågordningen? Det är för mig fullkomligt ofattbart.

Regeringen var införstådd med att de svenska soldaterna i Nordic Battlegroup hade ökat radikalt, men man valde att inte informera riksdagen. Det visste man så sent som hösten 2006 när den nya regeringen hade tillträtt. Att styrkan växte från 1 100 till 2 350 var naturligtvis en avgörande faktor för att kostnaderna ökade så dramatiskt. Som har sagts tidigare ökade man från ca 1 miljard upp till 4 miljarder kronor. Hur kunde detta ske?

När Riksrevisionen kom till vårt utskott ställde vi naturligtvis frågan och bad om en redogörelse: Vem har fattat detta beslut? Vem gav order om dessa materielbeställningar, och hur kunde kostnaderna skena i väg? Svaret vi fick var att det inte gick att hitta i protokollet – det fanns inte.

Allt har gått på löpande räkningar. Detta är återigen, fru talman, fullkomligt ofattbart. Det säger rätt mycket om hur själva organisationen var beskaffad vid denna tidpunkt. Det är naturligtvis en jättestor brist på kontroll från regeringen men självklart också från Försvarsmakten som inte hade kontroll över de beslut som de fått ta.

Försvarsministern är inte här, och man ska inte tala om honom. Men man kunde ändå hoppas att han skulle vara lite ödmjuk inför detta. Men icke sa Nicke. Försvarsministern skyller naturligtvis på den tidigare regeringen för att det blev som det blev. Det är utifrån vad Sten Tolgfors sade. Han gör med andra ord ingen pudel utan skyller gärna på någon annan. Men ansvaret faller tungt på regeringen och självklart också på Försvarsmakten, som inte hade koll på händelseförloppet.

Vi som var med för två år sedan minns också mycket väl det svarta hål som uppstod i försvarsbudgeten. Nu vet vi anledningen till att det uppkom.

Fru talman! Jag kan inte låta bli att nämna Mikael Jansson från Sverigedemokraterna som vill ha en stående svensk battlegroup – det var exakt vad han sade – med uppdrag för internationella uppdrag. Jag vill gärna se budgeten. Varifrån får Sverigedemokraterna de pengarna? Ett invasionsförsvar lade han dessutom till. Min nästa fråga är: Var är hotbilden? Eftersom jag inte kunde göra någon kommentar till Mikael Jansson tidigare var jag tvungen att säga det här. Det är ohyggliga miljarder man kastar ut utan att förklara med ett enda ord.

För Miljöpartiet är det självklart att vi ska vara med och bygga freden här hemma och utanför vårt lands gränser, och naturligtvis tillsammans med andra.

Prot. 2010/11:33
13 december

*Svenskt deltagande
i den nordiska
stridsgruppen 2011*

Men vi vill se över Nordic Battlegroup. Det är väl uppenbart för alla som har följt Nordic Battlegroup under åren att den inte fungerar i nuvarande form. Vi kan inte hålla på med att år ut och år in sätta upp dessa battlegroups som aldrig kommer ut. Dessa kostnader kan man lägga någon annanstans, och de pengarna skulle göra stor nytta någonstans i världen.

Sverige och EU lägger betydande summor på en organisation som inte är i tjänst över huvud taget. Jag tycker att det är anmärkningsvärt.

Fru talman! Sverige ska lägga all kraft på att verka under FN:s regi där huvudsyftet är att förebygga konflikter runt om i världen och inte, som i dag, ha en stående battlegroup redo att åka ut och släcka bränder. Kostnaderna är helt enkelt för stora. Det måste bli en större effektivitet.

Hotbilden är i dag mer komplex och oförutsägbare än den har varit tidigare. Det kanske vi fick en varning om bara för ett par dagar sedan här i Stockholm när en självmordsbombare sprängde sig själv till döds. Om det var ett terrordåd mot Sverige eller inte låter jag vara osagt – det får säkerhetspolisen utreda. Men så kommer morgondagens hot mot Sverige att se ut. Dagens hotbild ser hur som helst helt annorlunda ut jämfört med hur det såg ut för några år sedan. Morgondagens hot är terrorhot, IT-sabotage, miljöförstöring och grov brottslighet. Det är mot dessa hot Sverige ska vara väl rustat.

Kriget i Afghanistan och Irak talar sitt tydliga språk. Den typen av insatser löser inte freden på sikt i världen.

Fru talman! Vad gäller det framtida svenska deltagandet i EU:s stridsgrupper som kommer att äga rum 2014 hade regeringen och den borgerliga majoriteten i riksdagen först för avsikt att inte ha någon kammardebatt utan ville egentligen köra igenom det.

Men lyckligtvis accepterade de borgerliga ledamöterna i utskottet det förslag som vi lade om att regeringen ska återkomma och att vi ska ta ett beslut efter 2011. Jag välkomnar det.

Fru talman! Jag vill avslutningsvis säga att jag för Miljöpartiets del yrkar bifall till utskottets förslag, och jag hänvisar också till vårt särskilda yttrande.

I detta anförande instämde Torbjörn Björlund (V).

Anf. 152 FREDRIK MALM (FP):

Fru talman! Vi har nu att diskutera det sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2, som gäller den nordiska stridsgruppen för nästa år.

Inledningsvis, fru talman, skulle jag vilja säga det som tidigare talare har sagt men som är väldigt viktigt att återigen upprepa: Vår säkerhet i Sverige bygger i dag i stor utsträckning på gemenskap och samverkan med andra. Vi kan tro att vi är säkra enbart med ett invasionsförsvar, som någon har nämnt. Men världen ser inte riktigt ut så i dag. Det är betydligt mer komplext, och olika hot sammanvävs i varandra. Vi påverkas av allt från epidemier från andra sidan jorden som kommer hit till det vi såg i helgen, med attentatet i Stockholm, eller vår insats i Afghanistan och så vidare.

Sverige måste vara mycket aktivt internationellt på olika sätt: inom Förenta nationerna, inom Europeiska unionen, i OSSE, i Europarådet och med en aktiv handels- och biståndspolitik och så. I hela den kontexten är det klart att det är viktigt att Sverige kan delta i fredsbevarande insatser, att Sverige kan delta också om FN kallar, inom ramen för EU:s snabbinsatskoncept kan agera i en humanitär katastrof, i en katastrofsituation som den på Haiti eller efter en tsunami eller för den delen en militär konflikthantering, fredsbevarande insats, till exempel civil eller militär insats.

Det är väldigt lätt för Miljöpartiet att säga: Vi i Miljöpartiet värnar freden. Ja, det vet vi. Miljöpartiet är i grund och botten ett pacifistiskt parti. Det betyder att man inte vill agera på de håll där det inte råder fred. Därmed är så att säga uppdraget redan uppfyllt, eftersom engagemanget inte sträcker sig bortom där det redan råder fred, om man ska vara uppriktig.

Fru talman! Sverige ledde den nordiska stridsgruppen på våren 2008, och vi nu ska ta ramnationsansvar även i vår. Det är viktigt att betona: Snabbinsatsstyrkorna har inte satts in. Men om de kommer att göra det är det inte alls avgjort att de kommer att sättas in i en militär situation. Det kan handla om en annan typ av katastrofinsats som är viktig.

Vi har inom ramen för Lissabonfördraget och med den solidaritetsförklaring som riksdagen antog för två år sedan varit mycket tydliga med att om ett annat land drabbas av en epidemi, katastrof, jordbävning, terroristattentat eller något sådant, då ska Sverige självfallet ställa upp. På samma sätt ska vi kunna förvänta oss att andra länder ställer upp för oss, även om svenskar drabbas på andra sidan jorden. Det tycker vi i Folkpartiet är en självklarhet. Detta är givetvis sagt med anledning av den svåra situation som kan råda exempelvis för en del östeuropeiska stater, om relationerna med Ryssland skulle försämrats. Då är solidaritetsförklaringarna viktiga.

I ljuset av detta är Sveriges engagemang i stridsgrupperna ett sätt att inte bara stärka våra intressen utan också ställa upp för det gemensamma bästa. Det är en form av solidaritetshandling också indirekt. Även om trupperna inte satts in och soldaterna inte har någonting annat att göra än att stå i beredskap är det ändå i förlängningen en viktig del där vi bidrar till det gemensamma bästa och en solidaritet.

Precis som ordföranden i det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet, Karin Enström, nämnde tidigare har det förbättrat vår försvarsstruktur och förbättrat det nordiska samarbetet. Det är alltså viktigt för Sverige. Det är också viktigt för EU att ha den här kapaciteten till snabba insatser. Man ska kunna vara på plats efter tio dagar och kunna stanna kvar i en månad och därutöver kunna få förlängd insats upp till fyra månader om det går att få underhållsstöd, om logistiken fungerar.

Fru talman! Jag skulle också vilja nämna något som har nämnts i betänkandet och som är viktigt med anledning av en del FN-säkerhetsresolutioner som har nämnts i betänkandet och som också ska beaktas i arbetet. Det gäller inte minst resolution 1325, som handlar om situationen för kvinnor och flickor i krigssituationer. Det är något som har tagits upp och där Sverige har varit aktivt pådrivande också inom ramen för Nato.

Nu har Nato antagit ett nytt koncept kring hur man definierar säkerhetshot och annat. På Natotoppmötet för några veckor sedan tog man också ett beslut om att arbeta fram en handlingsplan kring resolution 1325. Detta visar – vilket vi i Folkpartiet alltid har välkomnat – att Sverige ska engagera sig mycket för att Nato ska utvecklas.

Avslutningsvis, fru talman: Några tidigare talare har sagt att NBG11 är ett steg mot en militarisering av Europeiska unionen. Så behöver det definitivt inte vara, och så bör det inte heller vara. Vår uppfattning i Folkpartiet är att EU inte ska skapa ett EU-försvar. Det ansvaret bör i stället ligga på Nato. Dessutom skulle det, tror jag, riskera att underminera den mjuka makt som EU har varit mycket framgångsrik på att bygga upp, nämligen möjligheten att få medlemskap i Europeiska unionen som en katalysator för reformer och så vidare. Det handlar inte om att EU skulle ha ett stort gemensamt försvar, men eftersom man använder utepå-sluttande-planet-argumentationen är det viktigt att bemöta detta, anser jag.

Det är klart att ett EU-försvar kommer att innebära förhoppningar för människor som lider runt om i världen: Kan inte EU komma hit och befria oss? Det är förhoppningar som ett EU-försvar sannolikt aldrig skulle kunna infria. Det innebär att det riskerar att underminera det som är EU:s stora styrka i dag, nämligen den mjuka makten.

Men här gäller det något annat, att ha en snabbinsatskapacitet för att kunna hjälpa till vid en jordbävning eller för att under en kortare tid mycket snabbt kunna agera i en krissituation. Det är inte samma sak som att EU har ett gemensamt försvar.

Anf. 153 KERSTIN LUNDGREN (C):

Fru talman! Sveriges framtida säkerhet bygger på gemenskap och samverkan. Om det råder en stor och bred enighet i denna kammare. Vi har nyligen, fru talman, ägnat någon timme åt att diskutera internationell samverkan och bistånd. Det handlar om en insikt om att utveckling, fattigdomsbekämpning och säkerhet är något som vi bygger tillsammans med olika redskap, olika instrument, och att vi behöver ha möjlighet att spela på dem alla för att det ska fungera.

Om det händer någonting långt borta måste vi vara beredda att göra insatser för att lösa konflikter, för att skapa fred eller till och med tvinga fram fred, om så skulle vara.

Det handlar om insikten att där krig eller ofrihet råder skapas inte möjligheter för människor att nå utveckling, välbild och en bättre framtid.

Här har EU en central roll. Sverige ska verka för att göra EU till en global aktör. Även om detta råder det en bred samsyn här i kammaren, kan jag konstatera. EU:s roll i internationell krishantering har förstärkts markant under senare år.

EU är i sig ett fredsprojekt som måste klara att ta ansvar för både civila och militära kris- och fredsfrämjande insatser inom EU, i närmiljön, men också utanför EU:s gränser.

Det finns lärdomar av det som hände när före detta Jugoslavien sönderföll, kriget i Kosovo och den etniska rensningen, som vi såg igen på vår kontinent. Det är inte långt borta, elva år. Detta lärde oss att vi måste kunna göra någonting när det bränner till. Vi måste ha förmåga att själva

släcka bränder. Vi kan inte lita på att det är någon annan, Peter Rådberg, som ska göra det i vårt ställe.

Det är det som är grunden för snabbinsatsstyrkorna, för EU:s förmåga att gripa in när någon konflikt eskalerar, om freden hotas eller om det till och med är krig på platsen.

Om snabbinsatsstyrkorna säger nog någon: Ja, men det är ett spår in i Nato. Jaha, tänker jag, är det därför som vi ser Irland som en av våra medaktörer i denna snabbinsatsstyrka som vi sätter upp? Jag tror inte det.

Vi har jobbat tillsammans, Sverige, Estland, Finland, Norge och Irland, i en tidigare insats och ska göra det nu igen, första halvåret 2011.

Ja, men det kostar mycket, säger kanske någon. Det skulle kunna göra det, men det kostar naturligtvis oerhört mycket om freden skulle vara hotad, om kriget är ett faktum eller etnisk rensning på nytt sker i vår närmiljö. Det kostar också, och då måste vi naturligtvis vara beredda att göra insatser. De ska anpassas efter uppdragets natur och kunna gälla hela konfliktskalan. Så är det uttalat. Det finns också tydligt sagt från utskottets sida att vi förväntar oss en redovisning av kostnaderna om insatsen skulle bli aktuell.

För militär våldsanvändning krävs samtycke från landet, där det är aktuellt. Det var därför som det inte var möjligt att gå in i Sudan eller Tchad, när vi en gång i tiden diskuterade en NBG-insats där.

Vi har naturligtvis också krav på auktorisation från säkerhetsrådet om det gäller annat än bara självförsvar. Och det ska naturligtvis vara i enlighet med folkrätten.

Någon sade tidigare i debatten att världen ser annorlunda ut – jag tror att det var Peter Rådberg. Jag delar den uppfattningen. Världen ser annorlunda ut. Den har också krympt. Det som händer långt borta påverkar vår säkerhet här hemma och påverkar vår säkerhet inom EU. Då måste vi vara beredda att ställa upp och göra insatser för att bygga fred och säkerhet, utveckling och möjlighet.

Jag tycker att det är bra med ett brett parlamentariskt stöd i kammaren för den insats som gäller från den 1 januari 2011. Men det är också bra att vi markerar ansvar för riksdagen när det gäller ett beslut om hur Sverige ska bidra till EU:s stridsgrupper efter 2011, såsom vi gör i detta betänkande.

Jag noterar också den socialdemokratiska motionen i betänkandet om internationell samverkan, där man just markerar att man vill att EU ska stärka sin förmåga att bevara fred, förebygga konflikter och stärka internationell säkerhet. Man markerar att EU ska vara en global aktör och att EU:s kris- och konflikthanteringsförmåga också utanför EU:s gränser ska stärkas.

Fru talman! Det finns gott hopp om att vi också ska hitta lösningar för tiden efter 2011. Med detta yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 154 HÅKAN JUHOLT (S):

Fru talman! Frågan om Nordic Battlegroup har varit aktuell i snart tio års tid. Beslut om Sveriges medverkan och om att man skulle vara ramnation för den nordiska stridsgruppen år 2008 togs av riksdagen 2004 på förslag av den dåvarande socialdemokratiska regeringen.

Försvarsberedningen hade tidigare än så konstaterat att deltagandet i Nordic Battlegroup är centralt för omställningen av vårt militära försvar,

Prot. 2010/11:33
13 december

*Svenskt deltagande
i den nordiska
stridsgruppen 2011*

från förrådsställt till insatsberett. Hela tiden, oavsett regering, har det dock funnits frågor om konceptet, förmågan och kostnaden.

Den nu aktuella stridsgruppen, NBG11, har regeringen ensidigt beslutat att sätta upp. Det menar vi socialdemokrater är ett felaktigt tillvägagångssätt. Riksdagen ska besluta om Försvarmaktens förband, och NBG är där inget undantag.

Vi socialdemokrater och Miljöpartiet betonar att det är viktigt att det är riksdagen som beslutar om ett eventuellt deltagande i EU:s stridsgrupper och på vilket sätt det ska ske, inte minst med hänvisning till de politiska åtaganden visavi EU och övriga länder som ett beslut innebär samt de omfattande ekonomiska konsekvenserna.

Vi menar att ordningen bör vara sådan att regeringen måste begära riksdagens godkännande innan ett åtagande om deltagande i EU:s snabbsatsstyrkor görs.

Det är därför bra att det under det sammansatta utskottets beredning av frågan vuxit fram en majoritet för att regeringen ska återkomma till riksdagen i frågan. Vi vidhåller vår kritik mot att Sverige tar ramansvar för den nordiska stridsgruppen 2011, men då beslutet är fattat accepterar vi det. Vi är även fortsatt kritiska mot att Sverige ska ha ramansvar för stridsgruppen 2014. Med tillkännagivandet att regeringen ska återkomma till riksdagen i frågan väljer vi emellertid att invänta den processen innan frågan avgörs slutgiltigt.

När det sedan gäller stridsgruppens koncept och kostnad finns det en hel del att tillägga. En nyligen genomförd granskning av Riksrevisionen visar att kostnaderna för NBG 2008 tredubblades i jämförelse med den information som getts till riksdagen. De steg från 1 miljard till 4 miljarder, utan att Riksrevisionen kunnat finna att beslut för denna omfattande kostnadsfördyring tagits någonstans, inte av regering eller Försvarmakten, än mindre av riksdagen, som har uppgiften att fatta ett sådant beslut. Det bara flöt, helt enkelt. Det flöt helt utan kontroll.

Det var telefonsamtal mellan tjänstemän i Regeringskansliet och på Högkvarteret som höll i gång denna historiska och helt okontrollerade miljardrullning. Ansvar för detta faller naturligtvis ytterst tillbaka på regeringen, som har uppdraget att styra myndigheten. Det gick från 1 miljard till 4 miljarder utan ett enda protokollfört beslut, varken i regering eller i myndighet. Riksdagen lär återkomma i den frågan – tro mig!

På samma sätt kan kritik också riktas mot konceptet. Det är som flera talare har påpekat fram till nu ett ej användbart koncept. Dessutom visade Riksrevisionens granskning att stridsgruppen, trots den historiska pengarullningen, inte klarade sin uppgift. Endast tre av de sex eskaleringssteg som man räknat med att man skulle kunna klara hade uppfyllts. Således blev det väldigt dyrt och långt ifrån tillräckligt bra.

Regeringen redovisar att en insats bedöms kosta 1,1–1,5 miljard kronor. Dessa medel finns uppenbarligen inte i budgeten, utan regeringen räknar med att det ska hanteras med olika finansiella knep, och sedan ställs riksdagen på nytt inför fullbordat faktum, så som man har gjort tidigare. Det är inte godtagbart. Regeringen bör därför skyndsamt återkomma till riksdagen med en betydligt noggrannare redovisning av hur utgifterna för en insats ska finansieras och vilka konsekvenser det för med sig.

Fru talman! Mot bakgrund av detta vill jag, som Peter Rådberg, yrka bifall till förslaget i betänkandet med hänvisning till det särskilda yttrande som Socialdemokraterna och Miljöpartiet har lämnat, där vi motiverar vårt ställningstagande i betänkandet.

I detta anförande instämde Clas-Göran Carlsson, Åsa Lindestam och Anna-Lena Sörenson (alla S) samt Peter Rådberg (MP) och Torbjörn Björlund (V).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 14 december.)

Prot. 2010/11:33
13 december

*Svenskt deltagande
i den nordiska
stridsgruppen 2011*

12 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Civilutskottets betänkande
2010/11:CU19 Ändring i marknadsföringslagen

Sammanatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande
2010/11:UFöU1 Fortsatt svenskt deltagande i internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF)

Konstitutionsutskottets betänkande
2010/11:KU15 Jämkning av inkomstgaranti

Skatteutskottets betänkanden
2010/11:SkU6 Kontroll av postförsändelser
2010/11:SkU14 Nya skatteregler för försäkringsföretag

Kulturutskottets betänkande
2010/11:KrU1 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Utbildningsutskottets betänkande
2010/11:UbU1 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden
2010/11:MJU1 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård
2010/11:MJU2 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

EU-dokument
KOM(2010)623 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén Kommissionens arbetsprogram 2011
KOM(2010)728 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1234/2007 vad gäller avtalsvillkor inom sektorn för mjölk och mjölkprodukter

13 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 10 december

2010/11:121 Ungas droganvändning

av *Ylva Johansson* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2010/11:122 Livet efter skyddat boende

av *Arhe Hamednaca* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2010/11:123 Diskrimineringsombudsmannens jämställdhetspolitiska uppdrag

av *Josefin Brink* (V)

till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 21 december.

14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 10 december

2010/11:169 Åtgärder mot nollklassning av den sjukpenninggrundande inkomsten, SGI

av *Gunvor G Ericson* (MP)

till statsrådet Ulf Kristersson (M)

den 13 december

2010/11:170 Taleregler om klimatet

av *Jens Holm* (V)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (M)

2010/11:171 Undersökningar av FRA:s verksamhet

av *Torbjörn Björlund* (V)

till försvarsminister Sten Tolgfors (M)

2010/11:172 Förvaltningsplan för år

av *Jens Holm* (V)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 21 december.

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdet början till och med 8 §
anf. 28 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med 8 § anf. 67 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med 9 § anf. 107 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 10 § anf. 141 och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Aktuell debatt: Situationen för tågtrafiken.....	1
Anf. 1 PETER ERIKSSON (MP).....	1
Anf. 2 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	1
Anf. 3 PETER ERIKSSON (MP).....	3
Anf. 4 ANDERS YGEMAN (S)	4
Anf. 5 LARS TYSKLIND (FP)	6
Anf. 6 ANDERS ÅKESSON (C).....	7
Anf. 7 WILLIAM PETZÄLL (SD).....	9
Anf. 8 LARS OHLY (V).....	9
Anf. 9 ANNELIE ENOCHSON (KD)	11
Anf. 10 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	12
Anf. 11 PETER ERIKSSON (MP).....	13
Anf. 12 ANDERS YGEMAN (S)	14
Anf. 13 LARS TYSKLIND (FP)	15
Anf. 14 ANDERS ÅKESSON (C).....	16
Anf. 15 WILLIAM PETZÄLL (SD).....	17
Anf. 16 LARS OHLY (V).....	17
Anf. 17 ANNELIE ENOCHSON (KD)	18
Anf. 18 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	19
Anf. 19 PETER ERIKSSON (MP).....	20
Anf. 20 ANDERS YGEMAN (S)	20
Anf. 21 LARS TYSKLIND (FP)	21
Anf. 22 ANDERS ÅKESSON (C).....	22
Anf. 23 WILLIAM PETZÄLL (SD).....	22
Anf. 24 LARS OHLY (V).....	22
Anf. 25 ANNELIE ENOCHSON (KD)	23
Anf. 26 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	23
2 § Justering av protokoll	24
3 § Meddelande om val.....	24
4 § Meddelande om frågestund	24
5 § Meddelande om information från regeringen.....	24
6 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	25
7 § Förnyad bordläggning.....	25
8 § Integration och jämställdhet.....	25
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2010/11:AU1	25
Anf. 27 MARIA STENBERG (S).....	25
Anf. 28 MEHMET KAPLAN (MP).....	28
Anf. 29 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD).....	30
Anf. 30 MARIA STENBERG (S) replik.....	32
Anf. 31 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	32

Anf. 32	MARIA STENBERG (S) replik	33	Prot. 2010/11:33
Anf. 33	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	33	13 december
Anf. 34	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	34	
Anf. 35	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	36	
Anf. 36	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	37	
Anf. 37	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	37	
Anf. 38	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	38	
Anf. 39	HANIF BALI (M)	38	
Anf. 40	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	40	
Anf. 41	HANIF BALI (M) replik	40	
Anf. 42	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	41	
Anf. 43	HANIF BALI (M) replik	41	
Anf. 44	MARIA STENBERG (S) replik	42	
Anf. 45	HANIF BALI (M) replik	42	
Anf. 46	MARIA STENBERG (S) replik	43	
Anf. 47	HANIF BALI (M) replik	43	
Anf. 48	MEHMET KAPLAN (MP) replik	44	
Anf. 49	HANIF BALI (M) replik	44	
Anf. 50	MEHMET KAPLAN (MP) replik	45	
Anf. 51	HANIF BALI (M) replik	45	
Anf. 52	HANS BACKMAN (FP)	46	
Anf. 53	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	49	
Anf. 54	HANS BACKMAN (FP) replik	50	
Anf. 55	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	51	
Anf. 56	HANS BACKMAN (FP) replik	51	
Anf. 57	MEHMET KAPLAN (MP) replik	52	
Anf. 58	HANS BACKMAN (FP) replik	52	
Anf. 59	MEHMET KAPLAN (MP) replik	53	
Anf. 60	HANS BACKMAN (FP) replik	53	
Anf. 61	ABIR AL-SAHLANI (C)	53	
Anf. 62	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	55	
Anf. 63	ABIR AL-SAHLANI (C) replik	56	
Anf. 64	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	56	
Anf. 65	ABIR AL-SAHLANI (C) replik	57	
Anf. 66	PENILLA GUNTHER (KD)	57	
Anf. 67	ANN-CHRISTIN AHLBERG (S)	59	
Anf. 68	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	62	
Anf. 69	ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik	62	
Anf. 70	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	63	
Anf. 71	ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik	63	
Anf. 72	ÅSA ÅGREN WIKSTRÖM (M)	64	
Anf. 73	ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik	66	
Anf. 74	ÅSA ÅGREN WIKSTRÖM (M) replik	66	
Anf. 75	ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik	67	
Anf. 76	ÅSA ÅGREN WIKSTRÖM (M) replik	67	
Anf. 77	ANNIKA QARLSSON (C)	68	
Anf. 78	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	70	
Anf. 79	ANNIKA QARLSSON (C) replik	71	
Anf. 80	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	71	

Anf. 81 ANNIKA QARLSSON (C) replik	71
Anf. 82 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	72
(Beslut skulle fattas den 14 december.).....	72
9 § Internationell samverkan.....	73
Utrikesutskottets betänkande 2010/11:UU1	73
Anf. 83 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (M).....	73
Anf. 84 BODIL CEBALLOS (MP)	74
Anf. 85 FREDRIK MALM (FP).....	76
Anf. 86 BODIL CEBALLOS (MP) replik	78
Anf. 87 FREDRIK MALM (FP) replik.....	78
Anf. 88 BODIL CEBALLOS (MP) replik	79
Anf. 89 FREDRIK MALM (FP) replik.....	79
Anf. 90 KERSTIN LUNDGREN (C).....	80
Anf. 91 HANS LINDE (V)	81
Anf. 92 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	82
Anf. 93 HANS LINDE (V) replik.....	83
Anf. 94 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	83
Anf. 95 HANS LINDE (V) replik.....	83
Anf. 96 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (KD)	83
Anf. 97 BODIL CEBALLOS (MP) replik	85
Anf. 98 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (KD) replik	85
Anf. 99 BODIL CEBALLOS (MP) replik	86
Anf. 100 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (KD) replik	86
Anf. 101 KENT HÄRSTEDT (S)	86
Anf. 102 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (M) replik	87
Anf. 103 KENT HÄRSTEDT (S) replik	87
Anf. 104 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (M) replik	88
Anf. 105 KENT HÄRSTEDT (S) replik	88
Anf. 106 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	89
Anf. 107 KENT HÄRSTEDT (S) replik	89
Anf. 108 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M) replik	90
Anf. 109 KENT HÄRSTEDT (S) replik	90
Anf. 110 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M) replik	91
(Beslut skulle fattas den 14 december.).....	91
10 § Internationellt bistånd.....	92
Utrikesutskottets betänkande 2010/11:UU2	92
Anf. 111 KENT HÄRSTEDT (S)	92
Anf. 112 VALTER MUTT (MP)	94
Anf. 113 HANS LINDE (V)	96
Anf. 114 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	99
Anf. 115 HANS LINDE (V) replik	102
Anf. 116 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M) replik	103
Anf. 117 HANS LINDE (V) replik	103
Anf. 118 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M) replik	104
Anf. 119 KENT HÄRSTEDT (S) replik	105
Anf. 120 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M) replik	105

Anf. 121 KENT HÄRSTEDT (S) replik	106	Prot. 2010/11:33
Anf. 122 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M) replik	106	13 december
Anf. 123 WILLIAM PETZÄLL (SD)	107	
Anf. 124 HANS LINDE (V) replik	109	
Anf. 125 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	109	
Anf. 126 HANS LINDE (V) replik	110	
Anf. 127 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	110	
Anf. 128 KENT HÄRSTEDT (S) replik	110	
Anf. 129 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	111	
Anf. 130 KENT HÄRSTEDT (S) replik	111	
Anf. 131 WILLIAM PETZÄLL (SD) replik	112	
Anf. 132 CHRISTIAN HOLM (M)	112	
Anf. 133 HANS LINDE (V) replik	116	
Anf. 134 CHRISTIAN HOLM (M) replik	116	
Anf. 135 HANS LINDE (V) replik	116	
Anf. 136 CHRISTIAN HOLM (M) replik	117	
Anf. 137 KENT HÄRSTEDT (S) replik	117	
Anf. 138 CHRISTIAN HOLM (M) replik	118	
Anf. 139 KENT HÄRSTEDT (S) replik	118	
Anf. 140 CHRISTIAN HOLM (M) replik	119	
Anf. 141 FREDRIK MALM (FP)	120	
Anf. 142 KERSTIN LUNDGREN (C)	122	
Anf. 143 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (KD)	124	
(Beslut skulle fattas den 14 december.)	128	
11 § Svenskt deltagande i den nordiska stridsgruppen 2011	128	
Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande		
2010/11:UFöU2	128	
Anf. 144 MIKAEL JANSSON (SD)	128	
Anf. 145 TORBJÖRN BJÖRLUND (V)	129	
Anf. 146 KARIN ENSTRÖM (M)	130	
Anf. 147 TORBJÖRN BJÖRLUND (V) replik	133	
Anf. 148 KARIN ENSTRÖM (M) replik	133	
Anf. 149 TORBJÖRN BJÖRLUND (V) replik	134	
Anf. 150 KARIN ENSTRÖM (M) replik	134	
Anf. 151 PETER RÅDBERG (MP)	135	
Anf. 152 FREDRIK MALM (FP)	137	
Anf. 153 KERSTIN LUNDGREN (C)	139	
Anf. 154 HÅKAN JUHOLT (S)	140	
(Beslut skulle fattas den 14 december.)	142	
12 § Bordläggning	142	
13 § Anmälan om interpellationer	143	
14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	143	
15 § Kammaren åtskildes kl. 20.18	144	

Tryck: Elanders, Vällingby 2011